

Pwukoah Doadoahngkan oh Kapai Kan en Priesthood

Pwuken Kaweid ong me Kolokol Priesthood Kan, Pali B

Pwukoah Doadoahngkan oh Kapai Kan en Priesthood

Pwuken Kaweid ong me Kolokol Priesthood Kan, Pali B

Ntingdahr sang Mwomwohdiso en Sises Kraiss
en Souleng Kan en Imwin Rahn Akan
Salt Lake City, Utah

Ntingdahr sang Mwomwohdiso en Sises Krai en
Souleng Kan en Imwin Rahn Akan
Salt Lake City, Utah

© 1995, 1998 sang Mwomwohdiso en Sises Krai en
Souleng Kan en Imwin Rahn Akan

Kolokol pwung koaros
Ntingdahr nan United States of America
Kamanaman en English: 9/96
Kamanaman en Kawehwe: 9/96

*Kawehwehpen Duties and Blessings of the Priesthood,
Basic Manual for Priesthood Holders, Part B*
Pohnpeian

Audepehkan

Kawehwehpe.....	v
Kaweid Tohrohr Akan Ong Tohn Mwomwohdiso me Pid me	
Soumwahulahr Kan	vii

Priesthood oh Kaweid Kan nan Mwomwohdiso

1. Kahula oh Inou en Priesthood.....	1
2. Kihkan en Priesthood	7
3. Wauneki Priesthoodo	18
4. Kahrepen Tiahk Sarawihkan en Priesthood	26
5. Wia Tiahk Sarawihkan en Priesthood	40
6. Padahk en Peneinei [Home Teaching]	48
7. Kaunopen Emen Emen oh Peneinei	60
8. Poadoapoad en Peneinei oh Rekoht en Peneinei Kan.....	70
9. Kalohki Rongamwahuo	81
10. Sewese Kompoakepahkan [Fellowshipping]: Ehu Pwukoahn Priesthood	91

Wasahn Kousoan oh Irair Akan en Nanpwungen Peneinei

11. Pahpa Men Nin Duwen eh Wia Kaun Emen.....	98
12. Duwen Pweida Mwahu en Kakaun Peneinei.....	107
13. Kakehlaka Peneineio Sang ni en Peneinei Prokram en ni Soutik	114
14. Peren Pene Nin Duwen Peneinei Kan	126
15. Ehu Kihpene Doadoahk en Nan Peneinei.....	135
16. Mwetuwel ni Ihmwo [Home Gardening].....	143

Kakairdahn Emen Emen Aramas

17. Dahme Aramas Emen oh Peneinei Kan Wie Doadoahkahng.....	156
18. Kakairada oh Padahkih Duwen Esehla Pein Wiewia Kitail.....	166
19. Kalaudehla Atail Talent Kan	175
20. Kakairada ni Palien Kaweid.....	183
21. Palien Kaweid: Wia Pilipil Sang ni Kaweid en Powe	191
22. Apwahpwahlih oh Kihpeseng Pwukoah.....	200
23. Wia Kapokon Kan oh Koasoakoasoaiepene Kan.....	206
24. Kolokol Roson en Paliwar.....	215
25. Momourki Mahsen en Eripit	221
26. Rapahki Loalekeng.....	229

Iren Kaweid oh Padahk en Rongamwahuo

27. Sises Kraiss, Atail Poahsoan Mehlelo	238
28. Saledek en Pilada [Agency]—Kisakis Ehu Sang Rehn Koht	244
29. Kolokol Rahn en Sapat ni Wahu	252
30. Meiroang en Eisek Kis Ehu oh Meiroang Kan	258
31. En Kin Mehlel	265
32. Mwakelekel en Madamadau	273
33. Kihla oh Alehda Mahk	280
34. Kisakis Akan en Ngehno	289
35. Kawada Wehin Koht	297
Wasahkan me Kasalehda Iren Sawas	304
Kih en Kilel Akan Sang Palien Pwuhk Nempe 1–16	308

Kawehwehpe

Wiawidahn Padahk Kan

Pwuken kaweid wet wiawidahng irail me kolokol Priesthood en Aaron oh Priesthood en Melkisedek nan wasahkan me kekeirda nan Mwomwohdiso wet. Iren kasukuhl pwukat padahngki tiahk sarawi kan oh pahson en Rongamwahuo oh pil pwukoah oh doadoahngkan en priesthood.

Onop en Emen de Pwihn Ehu

Padahk pwukat iei me ntingdier ong onop en emen de pwihn ehu. Nan branch tikitik kan, pwuhk wet pahn kihda kaweid en kasukuhl ong kapokon en priesthood en Rahn Sarawi. Nan branch akan me tohto irail me kolokol priesthood, koaros pwihn en Priesthood en Melkisedek oh Priesthood en Aaron kak wiawihda oh padahk pwukat en kin kopwungpwungla pwehn lel anahnepen ehu ehu pwihn kan.

Emen emen me kin kolokol priesthood pahn uhdahn onopiki nah pwuken kaweid erein wihko oh wahdo iangahki iren pwuhk sarawihkan ong ni kapokon en priesthood. Met e pahn elehiong en kaunopada pwehn kak iang koasoakoasoia iren kasukuhlo. Mehkan me kitail en songen wia sang ni imwin padahk akan kodahr pwehn sewese irail me kolokol priesthood en doadoahngki padahk kan me irail sukuhlkie.

Iren Kaweid Akan ong Sounpadahko

Iren kaweid ong sounpadahko kin dierek ni keimwseklahn ehu ehu padahngkan pahn “Kaunopadahng Sounpadahko.” Ekei iren kaweid kan pahn pwarada ni nting tohrohr nan ehu ehu iren padahngkan. Sawas pwukat me iangahki kalelapangkan, me koasoaipe pahn wiawi, iren kaweid kan me pwihno me ale kasukuhlo en wia, oh kaweid kan en doadoahngki plakpwoht, koasoai kan, kilel akan, oh mehn sewese kasukuhl akan (charts). Sounpadahngkan kak doadoadoahngki ahl akan me kak doadoahk ong ni kihla padahko. Kereniong ehu ehu padahngkan anahne plakpwoht, eri sounpadahngkan pahn koasoanehdi plakpwoht oh sohkan arail perehn kasukuhl kan ong ni ehu ehu ansoun kihla iren kasukuhl kan. (Tohto dipwisoun sawaspen kasukuhl me kak doadoahk me rasehng chart kan kak kohdahng nan plakpwohto.)

Onop en kin wiawi ong ni pwuken kaweid en *Padahk kan en Rongamwahuo* oh iangahki pwuken kaweid wet, ahpw ni mehleh ire laud akan nan pwuken kaweid wet me mihmi pahn “Kaunopadahng Sounpadahko.”

Sounpadahngkan pahn kihong me towe kasukuhl kan mwomwen koasoai kan de iren pwuhk sarawihkan me re mwahuki irail en kasalehda pwe ansou mwahu kak mie ong ni kaunopadahng mehkan me irail pahn kin kasalehda.

Mehn sewese kasukuhl kan kin kohdi ni pali ngeder en imwin padahngkan. Irail pahn kin doadoahk ohngete padahngkan me re doakedoake. Ehu pali tohrohr en kilel en pwukoah kan en priesthood kin mih ni imwin pwuken kaweid wet. Mepwukat kak doadoahk, ni ansou me konehng, ni kihla padahk kan sang nan pwuken kaweid wet oh pwuken kaweid en pali A.

Padahk koaros nan pwuken kaweid wet uhdahn pahn kohda. Sounpadahk kan kak lus kolahng pwehn alehda ehu padahk ma padahko sohte doake wasao de sahpuwo. Padahk pwukat pahn kin kohda ni koasoandi me duwehte pwuken kaweid wet kasalehda.

Doadoahk tohrohr ehu en wiawi pwe pwutak pwulopwul kan en iang wia padahk kan. Met pahn sewese irail kaunopada mwohn oh duwen arail pahn kesepwil sang oh doadoahk nan priesthood de kaunopada irail ong ni pwukoahn ohl pwopwoud oh pahpa ni ansou kohkohdo.

Nempehn Padahk Kan

Pwuhk wet kolokol padahk silihsek-limaute. Met elehda kaunen priesthood kan en doadoahki ekei ansoun kasukuhl kan pwe ren kak koasoai duwen madamadau kan de anahn kan me kesempwal ong ehu ehu pwihn en priesthood kan. Ma mie ansou likin me kileledier en kak doadoahk ong—

- Koasoai oh koasoanehdi mewekid akan oh doadoahk kan de iren koasoakoasoai tohrohr akan me kohsang pahn kaweid en kaun en priesthood kan.
- Koasoai padahngkan en Kaun Lapalap kan me kohda nan kapokon lap akan, me kin ntingdier nan mahkisin kan en Mwomwohdiso.
- Kihong ansou en reirei sang wihk ehu ong oaralap akan me anahnehte onop en wiawihong.
- Doadoahngki ansou pwe en kak mie kamwahupe ong irail kan me kolokol priesthood nin duwen Ngehn en Kauno ketin kaweid.

Kauno en ketin kapaiahda emen emen irail akan me kolokol priesthood me pil lin onopiki oh kasukuhl sang nan pwuken kaweid wet ki dahme irail esehla, dehdehkihla, oh pil arail kadedehn priesthood sarawio oh rongamwahu en Sises Kraiss en laudla.

Kaweid Tohrohr Akan Ong Tohn Mwomwohdiso me Pid me Soumwahulahr Kan

Ni ansou en doadoahk en rongamwahuo nan mouret, Sises ketidahla pohn nahnao me limwahn lepin Sed en Kalili.

“Lapalahn pokon ehu ahpw kohpene reh, ekei me wa nehtuk kei, a ekei kahre me maskun kei, a ekei me dengideng, a ekei me lohteng kei oh soangen soumwahu toto teikan, re ahpw kin pwilikihdiong mwohn aluweluwe Koht; e ahpw kin ketin kakehlirailda:

“Pokono ahpw kin pwuriamweikihla, ahr kilangada duwen me lohteng kan ahr kin lokaiahda, me poakolong kan ahr kin unsekla, oh me nehtuk kan ahr kin aluhda, oh me maskun kan ahr kin kilangada wasa; oh re ahpw kin kapikapingahki Koht en Israel” (Madiu 15:30–31).

Sounkomour ketin koasoanehdier oh wiahdahr kahlmengih ieu ong kitail ni e ketin kupwukupwure irail me sohte unsekla kan. Ni ansou me e ketila oh tuhwong mehn Nephi kan mwurin ah ketin iasadahr, e ketin mahsanih:

“Kilang, loalei direkihla ei poakehng kumwail.

“Mie me soumwahu nan pwungamwail? Kumwail en wa iraildo met. Mie me nehtuk, de me masukun, de me sikel, de poakolong, de me tukutuk, de me dengideng, de irail me salongepon kan, de irail akan me medeklahr sang ni mehkan me sohte lipilipil? Kumwail en wahdo met oh I pahn kakehlirailda, pwe I poakehla kumwail; loalei me kin direkihla kalahngan.” (3 Nephi 17:6–7.)

Sounpadahk emen nan Mwomwohdiso e mihier nan irair kaselel ieu en kasalahda duwen e poakehla irail akan me sohte unsekla. Mendahte ma sounpadahko sohte ale kaiahn en kihla sawas ong irail akan me sohte unsek, e pahn anahne ahneki wehwe, pwunod, oh anahn en kapedelong kamwakid en towe kan nan kasukuhl en pwihn wet. Towe kan me kin ahneki kohwa soumwahu en tohrohr akan me kahrehiong irail en wiksang mehteikan, anahne petehk keneinei. Kaweid pwukat pahn sewese sounpadahk kan en kalelehiong towehkan anahn tohrohr pwukat:

- Esehla anahn oh kak en emen emen tohn pwihno.
- Petehkpen irail akan me ahneki kohwa me wia tohn pwihno en wiawi mwohn ahr pahn wadawad, kapakap, de iang wia mepwukat. Kalelepak nin duwehte met “Ia omw pepehm ong ni duwen wadawad nan pwihno?” “Komwi kak kapakap nan pokon?”
- Tehk rehn kaun en priesthood kan, pahpa oh nohno kan, tohn peneinei kan, oh ni ansou me konehng, tehk rehn irail akan me ahneki kohwa soumwahu kan pwehn diarada arail anahn tohrohr akan.

-
- Songen kalaudehla oh kamwahuiala kasukuhi oh dahme irail me ahneki kohwa wet en wia.
 - Wia omw kak koaros en wiahda me tohn pwihno koaros en wauneki oh wewehkihla irail koaros.
 - Dehr wiahda ehu mwohmw, dehr lemei, ah ken kadek. Emen emen serien Koht akan anahne limpoak oh wehwe. Sohte lipilipil ma serio pakalong de soh.

Sounpadahk kan en nan Mwomwohdiso wet pahn uhdahn tamataman me emen emen towehkan, mendahte soangen irair kan me pid paliwar, madamadau, pepehm, de patehng ehu ehu pwihn kan kin kak wiahda, kin ahniki kak ong ni kekeirda pwehn duwehla Koht. Sounpadahk ahniki pwukoahn sewese emen emen en esehla mehkoaros me en kak esehla. Tamatam mahsen en Sounkomouro:

“Soahng koaros me kumwail wiahiong emen riei me tikitik pwukat, Ngehi me kumwail wiahiong” (Madiu 25:40).

Kahula oh Inou en Priesthood

Padahk 1

Kahrepen padahk wet iei en kin sewese kitail en wehwehkihla kahula oh inou en priesthood oh ia mwomwen atail pahn kalaudehla atail malipilip kan.

Kawehwehpe

Elder Reed Smoot wia emen Wahnpoaron Ehk-riemenko sang 1900 lel ni eh mehla nan pahr 1941. Pali laud en eh ansou, e wia towe wadawad emen ong nan United States Senate. Aramas tohto kin kaweidki ih en iang usuhs ong ni palien president en United States. Ahpw re kin ndahiong ih en kesehla eh pali en lamalam pwe aramas akan en ansouo sohte pahn usada emen Mormon en wiahla president. E nda, "Ma I uhdahn pahn doadoahngki ei nsenen pilada pwehn wia dihken emen nan Mwomwohdiso en Sises Kraiss en Souleung en Imwin Rahn Akan, de President en United States, I pahn wia dihken emen" (koasoai sang Brian S. Hinckley, *The Faith of Our Pioneer Fathers*, p. 202).

Ma kumwail pahn itoit ieng en pilada nanpwungen dihken emen oh kaun kehlailem emen nan amwail pisnes de koaperment, mehnia me kumwail pahn pilada. Dahme kahrehda?

Dahme kahrehda Elder Smoot eh nohn kesempwaliki priesthood wet?

Elder Smoot uhdahn pahn lellohng anahn tohrohr ekei pwe en kak iang wiahla senator en United States. Pil duwehte kitail, pwehn alehda priesthood, kitail uhdahn pahn lellohng anahn tohrohr ekei kitail uhdahn pahn ale koasoakoasoaipene ieu sang rehn atail kaun en priesthood akan, me pahn idek kalelapak tohrohr akan pwehn diarada atail warohng alehda priesthood oh duwen atail men alehda pwukoahn priesthood sarawihkan. Ia ekei kalelapak kan me kaun en priesthood kin idek rehtail?

Mwurin Elder Smoot eh usuhsdahr, e kahulahr oh inoukidahr me e pahn kapwaiada eh pwukoahn koaperment kan. Ni soangen ahlohte, ni ansou me kitail kin alehda priesthood kitail kin inoukihda me kitail pahn kapwaiada atail pwukoah kan ong Kauno.

Kahula oh Inou en Priesthood

Kitail kin alehda priesthood sarawio sang ni "kahula oh inou ehu." Met wehwehki me Samatail Nanleng ketikihong kitail sapwellime Kahulao (mehn kamehele) me kitail kak ahneki manaman oh kapai kan en priesthood ma kitail inoukihong ih me kitail en wiahda soahng tohrohr ekei. "Ihme kahrehda, irail koaros me alehier priesthoo, aledahr kahula oh inou wet me sapwellimen Sahmo, me e sohte kak ketin kauwehla oh kamwakid" (D&C 84:40).

President Marion G. Romney kawehwedahr dahkot inou:

“Inou iei kontrak ehu, oh kontrak ehu iei pwuhngpene ehu nan pwungen [aramas] riemem de tohto sang. Ma I pahn anahne wia ehu inou ong kumwail, I pahn inoukihong kumwail mehkot ni ei tamataman mwahu duwen amwail inoukihong ie mehkot. Ma I pahn inoukihong kumwail me I pahn pwain ong kumwail mwohni en pwainda sidohsa pwoat, oh kumwail eri inoukidahr me kumwail pahn kihong ie sidohsao ni uhwen mwohni ehu, met iei e pahn wia inou ehu. Met, nan inou en priesthood kitail kin inoukihong Kauno, oh e ketin inoukihong kitail mehkot ong ni dahme kitail wiahiong lh” (nan Conference Report, Korea Area Conference 1975, p. 36).

Kahula oh inou en priesthood iei me kawehwehpe mie nan Doctrine and Covenants, pali 84. Iren pwuhk sarawi wet kawehwehda mwahu inou kan me kitail wiadahr oh inou kan me Kauno ketin wiadahr ni ansou me kitail aledahr Priesthood en Melkisedek.

Ntingiada nan plakpwoht: *Atail inou kan oh sapwellimen Kauno inou kan*. Ntingiedi pahn oaralap wet inou kan me kitail wiadahr oh inou ko me Kauno ketin wiadahr.

Wadek Doctrine and Covenants 84:33.

ATAIL INOU KAN ONG KAUNO

Nan elep en pali keieu en iretikitik 33 Kauno ketin kawehwedahr mwahu atail palien inouo: “Pwe irail akan me kin loaloapwoat ong ni alehda priesthood riau wet me I koasoiahier, oh kin *kalaudehla arail malipilip kan*” la atail pali nan inouo?

Kitail inoukihda kitail en *kalaudehla atail malipilip kan*. Met me wehwehki me kitail pahn wia atail kak en alehda oh wia mehkoaros me pid doadoahk en priesthood. Pwehn kalaudehla atail malipilip kan, iei kitail en wiahda doadoahko en laudla, en kalaudehla, oh en katehlapiala sapwellimen Kauno wehio pohn sampah sang ni atail kin papah ih. Kitail pil inoukidahr me kitail pahn kin loaloapwoat oh kolokol kosonned akan me kitail kin ale ni ansou me kitail alehda priesthoodo.

SAPWELLIMEN KAUNO INOU KAN ONG KITAIL

Wadek Doctrine and Covenants 84:33–38. Uhdi mwurin ehu ehu kisehn sapwellimen Kauno inou kan, ntingihdi nan plakpwoht kowe eri ahpw koasoia.

Kauno ketin inoukidahr me ma kitail pahn kolokol [atail] pali en inouo, kitail pahn “*mwakelekelada sang rehn Ngehno me ketin wiahiong paliwaratail en pwurehng mwakelekelada*” (D&C 84:33). Kitail kak kasik duwen kakehlepen paliwar oh palingehn ni ansou me kitail kin kapwaiada atail malipilip kan.

Kitail pil “*wiahla nein Moses oh Aaron*” (D&C 84:34). Nein Moses oh Aaron me kin wia kasarawien tiahk sarawihkan ong ni komourpen serien Israel kan. Kitail pil ahneki soangen pwungohte pwehn kin wia kasarawien tiahk sarawihkan sang ni priesthood rahnwet.

Kauno ketin inoukihda me kitail pahn wiahla *“kadaudok en Eipraam”* (D&C 84:34). Pil ehu, kitail kak alehda kapai kan me inoupe mie ong Eipraam oh kadaudoke kan koaros.

Peki rehn emen tohn pwihno en wadek Eipraam 2:8–11.

Koht ketin inoukihongehr Eipraam oh kadaudoke kan me sang irail sahpw koaros nan sampah pahn kapaikihda rongamwahuo. E pahn sang ni manaman oh mweimwei me pahn wiawi sang irail me loaloapwoat en kolokol priesthood me kapai pwukat pahn kolahng sampah.

Kauno pil ketin inoukihdi me kitail pahn *“wiahla. . .sapwellimen Koht me pilipildahr akan”* (D&C 84:34). Met wehwehki me irail akan me loaloapwoat en kolokol priesthood me kin kalaudehla arail malipilip kan oh aledahr tiahk sarawihkan en priesthoodo me kin kamaurala aramas akan pahn ale sapwellimen Sahmo wehi ni unsek.

Eri Kauno mahsanih: *“Mehkoaros me Semei sapwellimaniki pahn kohieng [irail]”* (D&C 84:38).

President Spencer W. Kimball ketin kawehwedahr: “Kumwail iangehr uhdi pwe kumwail en (wadek) kapai kan, oh manaman me Kauno sapwellimaniki? Manaman koaros, manaman en wekila koaros, kehl koaros kumwail pahn ahniki, oh met iei nin duwen kahulao oh inou en priesthood sarawio me kumwail kolokol.” (Nan Conference Report, Buenos Aires Area Conference 1975, p. 51.)

Sohte peikasal ieu me Kauno sohte pahn ketin kapwaiada sapwellime inou kan ong me loaloapwoat oh peik kan. Eri pwukoaho iei atail. Sohte kapwaihda kolokol atail inou kan ong Kauna pahn soikala mehkoaros me e ketin kaunopadahr pwe en ketikihong kitail.

Kalaudehla Atail Malipilip kan nan Priesthood

Kitail inoukidahr, nan ehu inou ong Samatail me ketiket Nanleng, me kitail pahn kalaudehla atail malipilip kan.

la atail malipilip kan nan priesthood?

Ni ansou me Priesthood en Aaron kohieng kitailehr, kitail nan ohpis en priesthoodo: dihken, sounpadahk, de samworo. Ehu ehu ohpis pwukat iei ehu doadoahk me ahniki ekei pwukoa doadoahngkan oh pwukoah kan. Ohpis akan nan Priesthood en Melkisedek iei ihme elder, samworo lapalap, sounkihla kapai kan patriarch oh isiakan, oh wahnpoaron akan. (Kilang *Padahk kan en Rongamwahuo*, iralaud 14 pp. 81–85, ong ni kawehwehpen duwen pwukoahkan en malipilip pwukat.)

“Priesthood iei manaman oh mweimwei me Koht ketikihong aramas pohn sampah pwehn wia mehkoaros ong ni komour pen aramas koaros. Pwehn wia manaman en priesthood kin anahne mweimwei sang irail akan me kolokol kihkan oh pilipildahr en kaun, met pahn kolokol onopek mwahu en Tehnpas Sarawi” (Melchizedek Priesthood Handbook [1984] p. 1).

President Spencer W. Kimball mahsaniher:

“Priesthood wet kaidehn mehn mwadong ehu. Kaidehnthe mehkot me kitail en kolokol oh manokehla. E wia mehkot me keieu kesempwal nan sampah koaros, oh kitail kin alehda sang ni kauhla oh inou. . . .

“Kauno ketin mwahngier me kitail aramas luwet ekei oh pahn lellohng nan songosong, oh e ketin mahsanih me iei kahrepen e ketin kupwurki kitail en kapakap nihpwong oh nimenseng oh ni ansou koaros. Ihme kahrehda e ketikihong kitail en peneinei soutik ni imwatail pwe kitail en kin katakataman mepwukat rehtail ni ansou koaros. Ihme kahrehda e ketikihong kitail kapokon en priesthood kan, me kitail kin kohla ie oh patehng riatail akan oh kin wie katakataman mepwukat” (nan Conference Report, Korea Area Conference 1975, p. 40–41).

Mwohn emen emen kak kalaudehla ah malipilip en priesthood e uhdahn pahn esehla dahme e pahn pwukoahki. Keieu eh pahn “esehla eh pwukoah, oh [eri]. . . doadoahk nan ohpis me e pilipidahngie, ni ngoang koaros” (D&C 107:99).

Koasoai wet kasaledahr me President Kimball mwahngiher sapwellime pwukoah kan oh kin ketin kalaudehla sapwellime malipilip nin duwen dihken emen.

“I tamanda ni ei wia dihken emen. . . . I kin leme me wahu laud ehu ni emen en wiahla dihken emen. Ahi pahpao inenen ngoangki ei pwukoah kan oh ansou koaros kin mweidohng ie kuruma oh oahs pwe I en kin rikpene meiroang kan me iei ei pwukoah. Ei pwukoah me iangahki kisehn kahnihmwo me I mihie, ahpw e kin dohsang ni ihmwo akan, oh ehd en pilawa ehu de pwoatol en wahn tuhke de tehn tuhke kan de pilawa ehu kin inenen toutoula ni ansou en meiroang pwukat en kohpene. Eri kurumao me inenen kansenamwahu oh kin doadoahk. . . . E inenen wia wahu laud ehu ong emen en papah Samatail Nanleng; oh. . . e pil wahu laud ehu emen en wia doadoahk pwukat.

“Ngehi dihken men, ansou koaros I kin pohnmwahsohki ei wia dihken men. Ni ansou me I kin kilang wahnpoaron akan arail aludalahng wasahn kasarawio ni duwen pwihn waun ehu pwehn kasarawihla kamadipw sarawi, oh mehteikan nan Pwihn Kaun Lapalap aludalahng tehpel en kamadipw sarawi pwehn ale pilawa oh pihl oh ni karakarahk kiheng aramas teikan nan pwihno oh kapwurehla neirail mehn doudou me sohte kanenge kau, kin pohnmwahsohki ei wia dihken men, oh sounpadahk men, oh samworo men.” (“To Bear the Priesthood Worthily,” *Ensign*, Mei 1975, p. 79.)

Dahme en President Kimball pepehm ong ni malipilip kan en priesthood?

la duwen atail kalaudehla atail malipilip kan pwehn kawikala mehteikan?

Ale Sawas pwehn Kalaudehla Atail Malipilip

En President Marion G. Romney koasoaihier: “Nin duwen atail pahn kalaudehla atail malipilip kan en priesthood, soahng siluh me mie anahnepe: *Keieu kitail en ahneki ineng en wia*. Kitail en *rapahki oh doandoaropwe duwen mahsen en mour soutuk*. Oh kesiluh kitail en kin *kapakap*” (*Ensign*, July 1973, p. 89).

lahnge ire siluh me President Romney mahsaniher me mie anahnepe ong kitail en kalaudehla atail malipilip kan? ntingiedi nan plakpwoht:

Kitail uhdahn anahne—

1. Ahneki ineng en wia
2. Onopeki pwuhk sarawihkan
3. Kapakap

Ma kitail wiahda mepwukat oh kolokol kosonned akan, kitail pahn alehda sawas sang rehnn Samatail Nanleng ong ni atail pahn kalaudehla atail malipilip kan.

Elder Orson Pratt, emen misineri wadawad nan Mwomwohdiso wet, kamehlele met sang nan eh mohngiong unsek. Ni ansou me e lukweriong en wia eh misin nan Scotland, irail me weliakan me towedahr Mwomwohdiso wet nan sahpwo. Misineri en mwowe kan nan Scotland pakasarasangehr ni ansou me aramas akan tapihada katehkin irail takai, kihd oh kauwe irail. Ni ansou me e lellehr wasao ni tepin pahr 1840, “E mweselahngehr. . .Edinburgh, iei ihme pasen kaun en wasao. Rahn ehu mwurin eh lellehr wasao, e doudahr pohn kisin dohl ehu me mihmi nan pwungen wasahn poudiahl ehu me takain oh mwangaingai, me kolokol lingan en kahnihmw en keilahn aio wasao. Wasao re kin kahdaniki Arthur Seat, ahpw irail Souleng kan kin kahdaniki Pratt’s Hill. Wasao iei wasa me Orson Pratt pekihier rehnn Kauno en ketikihong aramas riepwiki. Kauno ketin karongehier oh ketin sapengehr eh kapakapo.” (Muriel Cuthbert, “Strong Saints in Scotland,” *Ensign*, Oct., 1978, p. 36.)

Elder Pratt kalaudehla eh malipilip; oh ekei aramas akan, sang ni eh idawehn karasepe me e wiadahr, re pil iangehr alehdi kapai. Ni pahr 1853, sounpar eisek-siluh mwurinte eh doudahr pohn dohlo oh pekiher sapwellimen Kauno sawas, towehkan nan Mwomwohdiso en Scotland tohtohkiher meh 3,291.

Keimwsekpe

“Kapai kan sang rehnn Kauno kin kohieng Souleng kan oh sampah pwonopwon en doadoahngkan en irail me kolokol priesthood sarawi wet. . . . Kolokol priesthood wet kaidehn me marahra de tikitik ehu. Kitail kin doadoahngki sapwellimen Kauno manaman oh mweimwei, me e ketikihong kitailehr sang ni eh ketin ritingada nanleng rahn pwukat pwe

kitail koaros en kak pwurehng alehda kapai kan koaros.” (Joseph Fielding Smith, “Blessings of the Priesthood,” *Ensign*, Dec. 1971, p. 98.)

Sounkomouro ketin inoukidahr me sang ni kahula oh inou me ni ansou me kitail pahn kalaudehla atail malipilip en priesthood, kitail pahn alehda mehkoaros me Samatailo sapwellimaniki. Kisakis me keieu laud iei mour soutuk rehn Koht (D&C 14:7), oh kitail ahneki inouo me kitail kak alehda oh kitail pil kak sewese ekei en alehda. Kitail en lemeleme ni ansou kan duwen kapai kan me Kauno ketin inoukihong kitailehr. Ni ansou me kitail kin wia mewukat, Anahnepen atail en kolokol inou pwukat pahn laudla oh kin kahluwa kitail lahng mour soutuk.

Song en wia

Pilada rahnwet ma komw pahn kalaudehla omw malipilip. Onopeki iren pwuhk sarawihkan pwehn ale kaweid, eri kapakap ni mehlel pwehn alehda sawas. Kataman kahula oh inou en priesthoodo, tamataman me Samatail Nanleng ketin kupwurki kitail en alehda mehkoaros me e sapwellimaniki. Kin kadengki omwi doadoahk ong ekei, doadoahngki omwi ohpis kan de malipilip kan nan priesthood pwehn kapaiada arail mour.

Iren Pwuhk Sarawi Kapatapat Akan

Jacob 1:17–19 (kalaudehla malipilip kan)

Mosiah 2:20–24 (Atail pweipwand ong Koht)

D&C 58:26–29 (Inengieng en Wia Mehkot me Mwahu)

D&C 121:34–36 (Priesthood kin doadoahk sang ete ni kosonned en pwung mehlel)

Kaunopadahh Sounpadahk

Mwohn kapwilewei padahk wet—

1. Wadek Doctrine and Covenants 84:1–48. Komw en esehla iretikitik 33–44.
2. Kihong emen emen irail me towe kasukuhl en wahdo nah pwuhk sarawihkan nan wasahn kasukuhl oh doadoahngki irail ong ni mehn wadawad oh mehn sawas.
3. Alehda sohk oh plakpwoht.
4. Peki rehn tohn pwihno en wadek de kasalehda soai akan oh iren pwuhk sarawihkan nan padahk wet.

Kihkan en Priesthood

Padahk 2

Kahrepen padahk wet pwe kitail en kalaudehla atail wehwehki kihkan en priesthood—wehweparail oh duwen arail doadoahk.

Kawehwehpe

Kih ehu kin ritingada wenihmw en ehu ihmw. Kitail sohte kak pidolong nan ehu ihmw ihte ma ih kitail ale kih de mweimwei sang me imwaniki ihmwo. Duwehte, ma ohl pwopwoud kan oh pahpa kan sohte ahniki pwungen kapaiada arail peneinei kan, eri emen ohl me kolokol priesthood kak doadoahngkihte ni ansou me e ale mweimwei. Samworo men, ni karasepe, mie eh mweimwei en kasarawiala emen samworo ong nan ohpis en Priesthood en Aaron, ahpw sohte kak wia ma e sohte ale mweimwei sang eh pisopo de president en branch. Manaman en kihla mweimwei iei me kahdaneki kihkan en priesthoodo.

“Mie anahnepe ong ni mwekid koaros me mihmi pahn mweimwei wet pahn kin wiawi ni ansou oh wasa me konehng, sang ni ahl me konehngo, oh koasoandi pwungo. Manaman en kakaun doadoahk pwukat iei me wiadahr kihkan en priesthoodo” (Joseph F. Smith, *Gospel Doctrine*, p. 136).

President Joseph Fielding Smith kawehwehdahr: “Kih pwukat iei pwung en presidency; irail te me ahniki manaman oh mweimwei en kakaun oh kakahluwa sapwellimen Kauno doadoahk koaros nan sampah. Irail akan me kin kolokol manaman en kakaun oh kakahluwa soangen mwekid me koaros en doadoahngki nan priesthood. Kitail koaros kak alehda priesthood, oh kak doadoahngkihte sang ni atail ale mweimwei oh kaweid sang irail akan me kolokol kihkan” (“Eternal Keys and the Right to Preside,” *Ensign*, July 1972, p. 87).

Ia wekpeseng en priesthood oh kihkan en priesthood?

Priesthood iei sapwellimen Koht manaman oh mweimwei. Kihkan iei pwungen doadoahngki manaman oh mweimwei ong ni soahng kan me kileledier.

Ihs me Kolokol Kihkan en Priesthood?

Sises Kraiss me kin ketin kolokol kihkan en priesthoodo ni ansou koaros. Ni ansou me e tepin malipeier sapwellime Wahnpoaron ehk-riemeno, e ketikihong irail koaros priesthood (kilang Sohn 15:16).

Kasalehda kilel 2–a, “Krais ketin kasarawiala sapwellime Wahnpoaron akan oh ketikihong irail priesthood.”

Mwohn eh ketin lopwulahr, Kraiss ketikihongehr kih kan ong Piter, Seims oh Sohn. Met wiawihier Pohn Nahna me irail ketin Linganlahro. (Kilang Joseph Smith, *Teachings of the Prophet Joseph Smith*, p. 158; Madiu 17:1–9.) Ahpw, mwurinte sounpar epwiki kei me wiawihier sang ni mehlahn Wahnpoaronko, kih pwukat salongalahr; oh mwohn aramas akan en kak doadoahngki priesthood wet, key pwukat pahn uhdahn pwurehng kapwurpwuredo. Sang ni kahrepe wet, Kauno ketikidohr Piter, Sohn, oh Seims rehn Soukohp Joseph Smith pwe ren kapwurehdo Priesthood en Melkisedek oh kih koaros en priesthoodo (kilang D&C 27:12–13).

Kih sarawi pwukat koiengehr Wahnpoaron akan oh soukohp akan nan Mwomwohdiso wet, oh soukohpo oh Wahnpoaron akan nan Mwomwohdiso rahn wet me kolokolehr kih pwukat.

Kasalehda kilel 2-b, “President Gordon B. Hinckley.”

Mendahte ma emen emen Wahnpoaron kan kolokol kihkan en priesthood, ahpw sapwellimen Kauno pilahno me aramas emente ni ansou kis kak doadoahngki kih pwukat sang ni eh ketin wie weliepen Mwomwohdiso wet. Sang ni kahrepe wet, Wahnpoaron me keieu oh momour (sang ni ansou me e kasarawialahr, kaidehn sang ni sounpar) kin kasarawiala pwehn wiahla President en Mwomwohdiso sang Pwihn en Ekh-riemeno oh alehda pwung en doadoahngki kih koaros en priesthood. Ni ansou me e mehla, Wahnpoaron me luwehdi kan pahn kasarawiala me keieu wereio (Me wia President en pwihn en Ekh-riemeno) pwe en doadoahngki kihkan en Wahnpoaron ni unsek oh wia President en Mwomwohdiso wet.

President en Mwomwohdiso, iei ihete aramas emen pohn sampah me ahneki manaman en doadoahngki kihkan koaros en priesthood (kilang D&C 132:7). Ahpw, e kihong ekei kihkan ong irail akan me wie kakaun nan Mwomwohdiso. (Aramas pwukat iei me iangahki president kan en misin, president kan en branch, pisop kan, president kan en stake, oh president kan en pwihn en Melkisedek oh President kan en tehnpas sarawi.) Irail eri kihla kisehn arail manaman (ahpw kaidehn arail kihkan) ong ohl oh lih akan nan arail wasa sang ni arail pahn kasarawi iraila ong ni ohpis kan oh malipilip ong ni pwukoah doadoahk kan.

President Joseph F. Smith ketin kawewedahr: “Ni arail unsek, emente aramas kin kak kolokol kihkan ni ansou kis, iei soukohp oh President en Mwomwohdiso. E kak kihong emen kisehn sapwellime manaman, ni irair ehu me aramaso en kolokol kihkan en ah doadoahk tohrohro. Ihme kahrehda, president en tehnpas sarawi, president en stake, pisop en ward, president en misin, president en pwihn, emem emen irail kolokol kihkan en doadoahngkan me wiawi nan pwihno de wasao. Eh priesthood sohte laudla sang ni pilipil tohrohr wet.” (*Gospel Doctrine*, p. 136.)

Ekei kihkan kin kohieng ansou ohte emen ohl ni ansou me e kin alehdi Priesthood en Aaron oh Priesthood en Melkisedek. Kih pwukat wiawikidahr pwung kei me pahn mihmi reh erein e kolokol priesthood. Ni karasepe, ni ansou me ohl emen kin kasarawihong Priesthood en Melkisedek, e aledahr kihkan en kihla kapai kan me pahpa men kin kihla, pwehn kihla kapai kan en kainsenamwahui, oh kihong kapai ong soumwahu kan. Kih pwukat kak kohsang reh ihte ma e wiahda dihp laud me itarohng en lekdeksang nan Mwomwohdiso wet. Pil ehu, mehla sohte kihsang ih kih pwukat.

Pil ehu, mie manaman ekei oh pwung kei me emen kak ahneki ni ansou kis. President en Branch, ni karasepe, kolokol kihkan ong ah branch ohte ong ni ansou me e wia president en branch. Ni ansou me e kohsang nan eh pwukoah doadoahk, e solahr pahn kolokol kih pwukat.

Kesempwal en Kihkan en Priesthood

Ni ansou me aramas emen kin likweriong pwukoah doadoahk ehu me sohte kin werei nan Mwomwohdiso wet me duwehte sounpadahk men oh mehmen me kin kolokol ohpis ehu, e *kin kasarawiala* ong ni malipilip en pwukoah doadoahko. Aramas me kolokol ohpis nan Mwomwohdiso wet iei me kolokol kihkan ong nan pwukoah doadoahko kin kihong emen pwung en doadoahk nan pwukoah ni ansou en kasarawio me kapai kin kohla. Ihme kahrehda sohte emen kak wia eh doadoahko. E duwehte ni eh pil sohte kak alehda en emen ah doadoahk. Aramas meno kin kolokol pwung wet lau e kamwakid sang nan doadoahk wet. Kamwakid wet kin kohsang me kin kakauno; mwuri aramaso solahr kak ahniki pwung en wia doadoahk wet. Tohn Mwomwohdiso pahn kak kasarawiala pwehn ale pwukoah doadoahngkan en Mwomwohdiso me mihmi ni erein wiik kan, sounpwong kan, oh sounpar kan. Reirei en atail pahn doadoahk pahn doke anahn, mwekid en aramaso, oh sapwellimen Kauno kaweid me kin kohsang me kakauno.

Mendahte ohl akan oh lih akan kak *kasarawiala ong nan arail malipilip akan*, ihte irail kan me kolokol priesthood me kin *kasarawiala ong nan ohpis en priesthood kan*. Ohpis pwukat iei me iangahki dihken, sounpadahk, samworo, elder, samworo lapalap, pisop, sounkihla kapai kan, isiakan oh Wahnpoaron. Kasarawihong nan soangen ohpis pwukat wiahiong emen en kak doadoahk nan Mwomwohdiso ni ahl tohrohr akan—ahpw ihte, nin duwen me koasoaipe wiawiher, me ni ansou me mweimwei pahn kohda sang irail akan me kolokol kihkan en priesthood.

Koasoai pwoatet me pahn pwarada mwuri pahn kasalehda duwen doadoahngki kihkan me pahn kin kolokol soanamwahu nan Mwomwohdiso wet.

Ni ansou me Mwomwohdiso wet apwtehn tapiada, Hiram Page kamehele me mie ah manaman en kasalehiong Mwomwohdiso mahsen en Kauno.

E tapiada ndahiong ekei duwen kaudiahl me eh alehdi kan, oh tohto irail me towedahr Mwomwohdiso wet kamehlele mehkoaros me e padahngkier. Soukohp Joseph Smith kapakap oh idek rehn Kauno dahme pahn wiawi. Kauno ketin sapeng, mahsanih, “Sohte mehmen me pahn idihda pwe en kin ale kosonned akan de kaudiahl akan nan Mwomwohdiso wet ihte, Joseph Smith, Jun.” (D&C 28:2). E pil ketin mahsanih me Joseph en ndahiong Hiram Page me mehkan me eh kin padapadahngki oh ntintingih iei me kin kohsang rehn tepelo. Kauno ketin kawehweda me kaidehn Hiram iei me pahn alehda kaudiahl akan ong Mwomwohdiso wet. E ketin mahsanih, “Mepwukat kaiden idihda ong ih. . . . Pwe mehkoaras pahn uhdahn wiawi ni soanamwahu” (D&C 28:11–13).

Soukohp Joseph wia dahme Kauno ketin mahsanihong en wia. Eh tuwohngehr Hiram Page oh ndahiong dahme Kauno ketin mahsaniher. Karakarahklahr ni palingehn, Page kasaledahr eh pahtoula oh inoukidahr me eh pahn uhdising dahme eh kin wiewia kan. Nih eh kilang me e koluhla, Joseph peki me en kohla wia eh misin. Mwuri, ni eh kapokon laud, Soukohpo mahsanihong me towedahr Mwomwohdiso dahme Kauno ketin kasalehiong oh peki me irail en manokehla dahme Hiram Page padahkihong irailehr. Irail koaros pwungkier oh aledahr Joseph te me wia arail soukohp, ohl sarawi, sounkasalehda kupwuren kauno. (Kilang Joseph Smith, *History of the Church* 1:109–15.)

Dahme kahrehda aramas emen te en doadoahngki kihkan koaros en priesthoodo?

Mwomwohdiso en Kauno iei “Tehnpas Soanamwahu Ehu”

Pwehki priesthood me sarawi, kitail rongehr me kitail en kin doadoahngki ni keneinei. Ihme kahrehda e kin doadoahk ni soanamwahu pwehn khsang kasapwuropwur oh doadoahngki priesthood ni sapwung. “Kilang, imwei iei ihmw soanamwahu ehu, Kauno Koht mahsaniher, oh kaidehn ihmw en kasapwuropwur ehu” (D&C 132:8).

Soangen soanamwahuo kin ansou koaros wia kisehn sapwellimen Kauno wehi pohn sampah. Ni karasepe, Moses wehwehkier duwen anahnepen soanamwahu mwurinte e likwerdohng pwehn kahluwa mehn Israel kan. Mehn Israel anahne kaweid pwehn kaminimin irail pene. Moses ahpw diarada me e sohte kak kahluwa irail koaros. Ihme kahrehda e pilada “aramas koahiek kei me kin masak Koht, me kin mehle!” oh kahdaniki irail kaun akan. Oh e katohrehla ekei irail pwehn wia kaun en me epwiki kei, ekei en wia kaun en me limehk kei, oh ekei en wia kaunen me ehk kei. Ih eri padahkih ong irail duwen irail pahn kakaun pwihn akan. (Kilang Eksodus 18:17–22.)

Rahnwet, atail kaunen priesthood kan—pisop kan oh stake, district, misin, branch, oh president kan en pwihn—kihkan en priesthood kohieng irail pwe irail en kak kahluwa kitail ni soanamwahu oh kitail en kak alehda tiahk

sarawihkan en rongamwahuo me mie anahnepe. Met iei ekei nan pwungen pwukoah kan me kaun akan en Mwomwohdiso ahniki pwehki arail kolokol kihkan en priesthood:

- Koasoakoasoaipene en wiawi ong irail me pahn alehda tiahk sarawihkan.
- Kawehwehda kesempwal en tiahk sarawio.
- Diarada ma aramaso kaunopadahr pwehn ale tiahk sarawio de soh.
- Kolokol mehkan me mie anahnepe me ntingdier.
- Diarada duwen irail akan me pahn warohng wia tiahk sarawio.
- Peki emen en kin kaunda kapokonkan en Mwomwohdiso wet.
- Peki usuhs en utuht sang towe mehlel en Mwomwohdiso wet.

Pahpa men Kolokol kihkan en Kapaiada eh Peneinei

Sang ni idihda sang rehn Kauno, pahpa men me wia kaun en imweho. Pwe en kak mwekid mwahu nin duwen kaun ni palingehn en eh peneineio, e uhdahn pahn kolokol eh priesthood ni wahu. Ma e kapwaihda met, e pahn ahniki manaman en kahluwa oh kaweid eh peneineio ni limpoak oh pwungpene.

Soangen kih dahkei me kitail kin kolokol nin duwen kaun en peneinei kan?

Dahme kih pwukat mweidohng kitail en wiahiong me towe atail peneinei kan?

Priesthood kak wahdo kapai kaselel tohto nan atail mour. Pisop H. Burke Peterson ntingiadahr ekis duwen mepwukat: “Ma kitail momourki atail warohng priesthood, kitail kak ahniki manaman me Samatail Nanleng ketikihdohng kitail pwehn wahdo meleilei ong tohn imwatail kan me sohte ahniki meleilei. Kitail kak ahniki manaman me pahn kapaiada oh kainsenamwhaui kisin serihkan, me pahn kamairala pwoaren mahs akan me direkilahr pihl ni menseng kan. Kitail kak ahniki manaman me pahn. . .kameleileidi en lih pwoupwoud emen me pwangadahro. Kitail kak ahniki manaman en kihla kaweid oh serihmen me mahkier sounpar eisek samwa me kin sehsehla dahme en wia oh kin kak lohdi. Kitail pil ahniki manaman en kapaiada neitail serepein mwohn tepin e pahn iangala emen pwutak de mwohn e pahn kopwopwoudla nan tehnpas sarawi, de kapaiada pwutak emen mwohn e pahn mweselahng nan eh misin de sukuhl laud. . . . Kitail pil ahniki manaman en kamwahuiala me soumwahu akan, oh kainsenamwahuiala me kin kelehpwla kan” (“Priesthood— Authority and Power,” *Ensign*, May 1976, p. 33.)

la duwen omwi pepehm ong pahpa me warohng emen me ahniki manaman oh mweimwei en kapaiahda eh pwoud oh nah serih kan? la omwi pepehm ma emen tohn omw peneineio peki soangen kapai wet?

Sister Kyuln Lee sang Korea alehier nsenamwahu en kapai pen priesthood ni imweo. E koasoaihda koasoai pwoatet:

“Ele eh wiawihher sounpar isuh samwalahro, ni ansou me nait mehsenio sounpwong eisek. Ei pwoudo me towe Korea district presidency, kin kereniong ansou koaros ahneki seilok reirei ni imwlahn wihek kan pwehn kapwaiahda eh pwukoahn Mwomwohdiso. Ngehi oh nei serepein Po Hee kin mihmi kelehpw. Ni imwilahn wihek tohrohr wet, e seilongkilahr Rahn Kaunopo mwail 270 ong Pusan (awa isuh tangtangi kisa kohlahte) oh pil pwuredohr Seoul nih pwohngo pwehn iang kapokon laud ehu nan Seoul East Branch Rahn Sarawi. Me inenen kapwang, oh I poakehla ih.

“Po Hee me kehlail ni Kaunopo oh Rahn Sarawio, oh e ekis katairong ni ansou kapokon en kamadipw sarawi, mwurin aht pwurela ni ihmwo, e nimala nimeh pwatoalo oh meirla. Mwein kuloak 9:30 nihpwong e tapiada sengiseng. E sengiseng laudsang me e kin wia, ni ansou me I pwekada serepein menet, I diaradahr me e ahniki karakar laud. I ahpw sehse dahme I pahn wia. I diaradahr me imwen wini me keieu kereno ritidiher rahno. E wenlahte sengiseng nan ansou kis, oh ni ansou me ei pwoud kodohng ni wenihmwo, I pil tapiada sengiseng.

“Ei pwoudo pwoale pene serio oh ngehi oh idek dahme sapwung. Po Hee Poh suwedla mehleh, e ahpw kihdi eh sekido oh eh kohpwa me eh kin weuwao oh alehda ah pihl sarawio. Oh kihong kapai ong nait serepeino. I sohte tamataman lokaia koaros ahpw mwurin koasoaiagher lokaia kan me e pahn nda me koasoandi ni emen e pahn kapaida me soumwahu kan, e wenlahte koasoai: ‘Samatail Nanleng, I kin kalahnganki mour, I kalahnganki ei pwoud oh seri menet, I kalahnganki rongamwahu me kopwurupwurdahro oh ansou mwahu me I ahniki me I en kin papah. Komwi ketiki iehdo Branch en Pusan oh Seoul mese pwe I en wia kisehn doadoahk en Mwomwohdiso wet. I kapwaiadahr ei pwukoah kan aio oh rahnwet, oh met I diaradahr me nei serio inenen soumwahu. Komw kin ketin sewese ie ni ansou kan koaros. Kalahngan oh komw ketin sewese ie pwohngget.’

“Mwohn e kanekelahr eh kapakapo, serio meirlahr, ni ansou me I kilengla, ei pwoudo kesihnen pihl direlahr nan pwoaren mesehkan.

“Nait kisin seri met mihier nan pwihn keriau oh sohte soumwahu oh kin peren, ahpw I kin tamatamante mwahu kisehn kapakap me ei pwoudo ndahng Kauno, ‘I kapwaiadahr ei pwukoah me komwi ketikihdo aio oh rahnwet.’ I koapwoaroapwoariki me I pahn wenlahte utung ei pwoudo pwe ansou koaros en kak ndahiong Kauno me e kin peik. Meid pai ohl pwopwoud men me kin kawahui priesthood!” (“Our Baby, My Husband, and the Priesthood,” *Ensign*, Aug. 1975, p. 65).

Kasalehda kilel 2-c, “Kapai en Priesthood kak kohieng tohn peneinei koaros.”

Mie kapai tohrohr akan en priesthood me kak kohieng tohn peneineio. Serihmen me mie eh kahpwal, de lih pwopwoud emen me anahne

nсенамwahu oh kaweid, kak peki kapai tohrohr oh pahn ale sawas me e anahne sang Kauno. Ni ansou me kitail kin alehda soangen kapai pwukat, kitail anahne esehla me tohto kasongosong me pahn elehieng kitail en kak pehmada wasa. Kitail wiahda uhwen atail kak. Ahpw ni ansou me kitail kin diarada me kitail anahne ehu sawas likin me kitail anahneo, kitail kak sopeilahng me kolokol priesthood nan peneineio, de emen kaunen priesthood oh peki ehu kapai tohrohr en priesthood.

Peki ohl akan en koasoiahda ni mwotomwot duwen ekei kapai kan me irail alehier sang ni priesthood.

“Pahpao uhdahn pahn anahne en kapaida eh peneineio, en kohla rehn Kauno, en doandoaropwe mahsen en Kauno, oh momouriki ngehno pwehn esehla duwen kupwure oh koasoandien Kauno oh dahme eh uhdahn pahn wia pwehn kak kaweidki eh peneineio” (Ezra Taft Benson, *God, Family, Country: Our Three Great Loyalties*, p. 185).

Pwehn patehngete kihla soangen kaweid wet, “Pahpa men me warohng en kolokol Priesthood en Melkisedek en kin alehdi kongoang en kasarawiala eden nah serio oh kapaida nah serihkan. E uhdahn pahn kapaida irail me soumwahu ni imweo. . . . E pahn kak kihla kapai me pahpa men kin kihla.

Elder Theodore Tuttle mahsaniher: “Nin duwen kaun en imweo, pahpa men pil wia soun alehda kaweid ong eh peneinei. . . oh. . . nan irair wet e mihier nan lain en alehda kaudiahl akan ong ni mehn kamwahupe oh kapaipen peneineio (kilang *Doctrines of Salvation*, 3:172).” (A. Theodore Tuttle, “The Role of Fathers,” *Ensign*, Jan. 1974, p. 66–67.) Pahpa kan me warohng pahn kin pepdaisiala neirail serihkan oh kihong irail kisakis en Ngehn Sarawi oh kihong priesthood rehrail. Ahpw, sohte duwehte pwung kan me kin mihmi rehn pahpa men. Pahpa men kak doadoahngki tiahk sarawi pwukat mwurinte e alehda mweimwei sang kaun en priesthood kan me kolokol kihkan nan palien Mwomwohdiso me re kakaun.

Keimwsekpe

Mendahte kitail kolokol manaman en wia ekei tiahk sarawihkan nin duwen irail akan me kolokol priesthood, kitail sohte kak doadoahngki kihkan lao kitail pahn ale mweimwei sang irail me kakaun Mwomwohdiso me kitail en doadoahngki. Manaman en kihla mweimwei wet iei me kahdaniki kihkan en priesthood. Soukohpo iei ihete aramas me kolokol kihkan koaros en priesthood, ahpw e ketikihong kih pwukat ong ekei kaun akan me kakaun ekei kisehn Mwomwohdiso, irail eri kihong kitail mweimwei en doadoahngki atail priesthood.

Pil ehu, ni ansou me kitail kasarawihongehr Priesthood en Melkisedek, kitail kin ale kih tohrohr ekei sang nin duwen pahpa men. Sang ni atail ahniki kih pwukat, kitail kak doadoahngki pwe kitail en kapaiada atail peneinei sang ni atail sohte ale mweimwei.

Song en wia

Medewe ni mehlel ia mwomwen amwail kak doadoahngki priesthood pwehn kapaiahda tohn omw peneineio.

Iren Pwuhk Sarawi Kapatapat Akan

D&C 65:1–6 (kih en weihn Koht koiengehr aramas)

D&C 110:11–16 (kih kan en ansou wet oh ansou teikan koiengehr aramas)

Kaunopadahk Sounpadahk

Mwohn kapwilewei padahk wet—

1. Onopiki 1 Korint 12:12–28.
2. Peki rehn tohn pwihno en kihda arail sawas akan oh iren pwuhk sarawihkan nan padahk wet.

Wauneki Priesthoodo

Padahk 3

Padahk wet wiawidahr pwehn sewesei kitail en wehwehkihla manaman sarawi en priesthoodo oh kalaudehla atail men wauneki priesthoodo.

Kawehwehpe

“Misineri riemen wia ara doadoahk nan Hong Kong ahpw lukongehr irahn iang mwengehn soutik ni en Sister oh Brother Wong apartment. Tehpelo audaudkihda soangen mwenge kei. Sister Wong inenen mesen peren mehlel ong misineri riemen sang wasa me e wiewia mwenge. Eri e ahpw pwilikidier mwengehko pohn tehpele. Elderko uhdahn pwuriamweikihda mwengehko. Mie pwohl en rice, oh pil mie delen likedepw, oh pil soangsoangen mwenge iou teikan. E inenen dauliala me se lemeleme me peneinei wet kak kaunopada. Brother Wong kapakap oh mwenge tapiadah; ahpw Sister oh Brother Wong ekisite mwenge, ahpw ndahng ira en mwenge. Elders ko kasawiada duwen mehlel me pwopwoudo kasalehng ira, eri ni ansou me ira diaradah me ira kangala, mwenge laud sang dahme pwopwoudo kakehng kaunop ong ni uhdahn me ira kin kang ni ehu ansoun mwenge kan–mwenge me pwopwoudo kaunopadaho mwein pahn uwen paun en sounpwong ehu–elders ko pil sohte kamahmki.

“Mwenge apwalieu mwo, me eleda kisakis me sang nan mwongiong, medewehla rahn apwal oh men mwenge–meiroang–kahrehiong kisakis eh kak wiawi. Brother oh Sister Wong oh neira pwuktak kan me song mwengehn soutiko, ahpw, ni ansou me e nekier, irail kasalehda duwen arail pwungki oh men ese me elder ko itarkiher. Ni ansou me koaros kesinenda pwe Sister Wong en kihsang dahl akan, emen elder ko ahpw koledi pehn Brother Wong ahpw nda, dahme kumwa nohn waunikin kiht duwehte met eh nohn pweilaud ong kumwa? Brother Wong nda: ‘Se wia met pwe kumwa kolokol priesthood, oh Koht ketin poaroane kumwahdo en padahk ong kiht.’ “ (*Life and Teachings of Jesus*, p. 134.)

Ia duwen en Brother oh Sister Wong ara wauneki me riemeno me weuwa priesthood en Koht? Dahme e kesempwaliki kitail en wauneki priesthood me kitail kolokol?

Priesthood—iei Manaman Keieu Laud pohn Sampah

Priesthood iei manaman me keieu laud nan sampah. Kaidehn ihte manamano me Koht ketikihong aramas nan sampah pwehn wia sapwellime doadoahk, ahpw ihte manamano me Samatail Nanleng oh Sises Kraiss ketin wiahki sapwellimara doadoahk. Ni mehlel, sang ni manaman en priesthood me Sounkomour Ketin Kapikadah sampah.

Kasalehda kilel 3-a, "Sampah wiawihkida manaman en priesthood."

E wia kamwahu laud ehu ong kitail en alehda priesthood wet oh eh manaman akan.

Kihong tohn pwiho en wadek Doctrine and Covenants 107:1–4 oh esehla mehleh en eden priesthood.

Ahd me mehleh ong ni priesthood iei "Priesthood Sarawio, eh kohsang ni Koasoandi en lehros en Koht." Kitail kin kahdaniki Priesthood en Melkisedek pwehn en dehr kalapw nohn doadoahngki ahd wet leros en Koht, ahpw ni mehleh priesthood wet iei sapwellimen Sounkomouro.

Kitail me ngeder me sohte wehwehki ia duwen kehlail en priesthoodo. Ni ansou en Enok, Koht ketin inoukidahr "koaros me kasarawi ong nan pwiho wet oh pwukoah doadoahk wet pahn kin ahneki manaman, sang ni pwoson, en kauwehla nahna kan, en katohre peseng sehd akan, kamadada pihl akan, katanga iraila ekis wasa, kotohre peseng sampah, kauwehla pirapir sahl akan koaros, kesihnen mwohn Koht; *pwehn wiahda mehkoaros nin duwen kupwure*, nin duwen sapwellime kosonned" (John Taylor, *The Mediation and Atonement*, p. 85. Pil kilang JST, Senesis 14:30–31).

Pwehki kitail kolokol priesthood kitail kin wia weliepen Krai. Ihme kahrehda kitail en uhdahn wia dahme e ketin kupwuriki kitail en kin wia ni ansou me kitail ahniki manaman wet. Kitail uhdahn pahn peikiong sapwellime kosonned akan oh song, nan ansou koaros me kitail kin doadoahngki priesthoodo, kitail en wiahda me Krai ketin kupwuriki kitail en kin wia.

"I wehwehki me mie wekila ieu nanpwungen mweimwei oh manaman en priesthood. . . . Kitail koaros me kolokol priesthood ahniki mweimwei en weliandi Kauno oh wia sapwellime doadoahk, ahpw manaman me kohsang ni mweimwei me koiheng kitail—Ma kumwail menlau, manaman me kohsang rehn mweimwei o—kin pahsante koasoandi en atail mour; e kin pahsante duwen atail kin pwungla" (H. Burke Peterson, "Priesthood—Authority and Power," *Ensign*, May 1976, p. 33).

Ma warohng, kitail kin ahniki manaman en kapaiahda atail peneinei kan, alehda kaudiahl ong ni atail malipilip kan en priesthoodo, wiahda manaman akan, oh powehdi sehdan. Priesthood iei manaman en wia tiahk sarawihkan, doadoahk nan tempel akan, oh kalohki rongamwahuo. Kitail sohte alehda tiahk sarawihkan de kapai kan ma sohte priesthood.

la mwomwen omwi kilangehr manaman en priesthood nan omw mour?

En misineri pwulopwul men wehwehkilahr manaman en priesthoodo sang ni e lellohngehr nan irair wet:

Ih oh me kin iang iho kolahr nan district ehu me sohte paiamwahu pwe ira kihla ehu kisehn padahngkan me kin wiaier. Pwopwoud me kin ale padahk kan me semwehmwe mehleh. Ara dipwisou me keieu kesempwal iei neira

seri me keieu pwelelo, iei serepein emen, me ni ansou inenen soumwahu mehleh. Pohn mese toantoalahr oh pohnmeilahr. Mesehkan kin kohpene mwomwen me e pahn meirla. Pahpa oh nohno en seri menet kin mamauk oh sengiseng. Ira wehwehkier me neira serepeino kerentiong mehla. Madamadau ehuhw kodohng rehn misinerio—"Doadoahngki omw priesthoodo!" Eri e ahpw peki rehn pahpao en pwekada nah kisin serepeino oh en mihmi nan pehkan. Misinerio oh me kin iang iho eri kihdi pehra kan pohn moangen serio oh tapiadahr doadoahngki ara pwoson oh kilahr kapai ong serio. Kapitien Ngehno ahpw mahsanihong ira en kapaida serio pwe en kak alehda eh roson mwahu oh en kekeirada wiahla serepein kaselel emen. Kapaio pweidah. Serio pwurehng kehlailda.

Misineri pwulopwul menet ahniki peren kauwahlap sang rehn Kauno pwehki ansou mwahu me e wiahkier sawwellime papah men. Dahme e lellehr ie me kahreiong eh perenda oh met inenen kesempwal mehleh. E padahkihong ih mehkot duwen manaman kehlaile en Koht me sawwellime papah kan lellohngehr sang ni priesthoodo.

Dahme kahrehda atail pwoson me kesempwal ong ni doadoahngki manaman en priesthoodo?

Wauneki Priesthood

Pwehki met iei sawwellimen Sounkomour priesthood, kitail pahn kin wauneki duwehte Kraiss ketin kupwurki kitail en wauneki. Kitail kin wauneki Kauno oh sawwellime priesthood ni ansou me kitail kin kolokol kosonned akan oh wia doadoahk en priesthoodo me kitail luhk ong en en wia. Pwehki kitail kolokol priesthood, kitail pahn wia doadoahk ni pwung mehleh.

Elder James E. Talmage ntingihdi duwen eh kasarawihong nan priesthood oh eh pepehm akan me e ahniki me e kin songen wauneki:

"Ni ansou ohte me I kasarawialahr, mie ehuhw pepehm me kodohng ie me I sohte kak kawehwehda koaros. E mwomwen kerentiong sohte kak wiawi me ngehi, kisin pwutak emen, me kak en waunla mehleh sang rehn Koht ni ei luhk ong ni priesthoodo. . . . I manokelahr me ngehi pwutak men me mahkier sounpar eisek-ehuh; I pehmadahr ni kehlaile nan medemedewe ieu me I wialahr sawwellimen Kauno, oh me e pahn ketin sewese ie ong ni mehkoaros me mie anahnepe. . . ."

"Ei kasarawihong en wiahla dihken emen mie lipwe ong ni mehkan koaros nan ei mour ni ansou me I pwutak emen. I kin masakada ni ansou kan me I kin manokehla dahkot ngehi, ahpw I kin kalahnganki me ekei ansou kan I kin tamataman, oh sang ni ei kin wie katakataman, e kin wiahiong I en kin mwahula ansou koaros. Ni ansou en mwadong nan wasahn sukuhl, oh ele kin ale songosong en mwadong ni sohte pwung en kosonned. Ni ansou kan me nan werengen akpwung ong emen me kin mwadong ong ie, medemedeweho pahn kin doadoahk me duwehte e kin koasoai laudada—"

‘Ngehi dihken; oh sohte pwung ong emen dihken en kin wia met.’ Ni rahn en ale sikeng kan, e mwomwen kin mengei en pirapa en emen pwutak eh sikengo, . . . I pahn kin medewe, ‘me e pahn kin suwed ong ie ma I pahn wiahda suwed ong irail, pwehki ngehi dihken emen.’

“ . . . Pepehn en wahu laud sang ni ei kasarawiala kahreiong ei inengieng en wia doadoahk. . . .

“Dahme pwarada nan ei medemedewe ni ansou me I wialahr dihken emen saikinte kohsang. Pepehn en ei luhk ong ni sapwellime doadoahk tohrohr wet, nin duwen ei wia emen me kolokol priesthoodo, iei wasa me ei kehl kohsangie nan ei pahr akan koaros. Mwuri ni ansou me I kasarawihong nan ohpis laud nan Mwomwohdiso wet, soangen pepehn ohte me kin kohdohng ie ni ansou kan koaros—me ngehi ni mehlelo me I aledier manamano sang nanleng, oh me Kauno ketin kupwuriki me I en wauneki sapwellime manaman. I kasarawihongehr sounpadahk emen, elder emen, samworo lapalap emen, oh keieu mwuri, wahnpoaron en Kaun Sises Krais, oh ong ni kasarawihkan koaros eh kin kohieng ie pepehn kapw oh kaperen me I diar ni ei luhk ong en wiahla dihken emen” (*Incidents from the Lives of Our Church Leaders* [deacon’s instruction manual, 1914], p. 135–136).

Dahme kesempwalki ni atail en kin wauneki priesthood me kitail kin kolokol? (*Kilang Pwukoah Doadoahngkan oh Kapai kan en Priesthood, Pali A*, padahk 1.)

President Brigham Young kasaledahr ni ehu ansou me “ohl akan me [kolokol]. . . priesthood sarawio pwukoahkier padahk kan en mour soutuk rehn Koht ong sampah, re pahn nantihong dehr tukedi nan arail koasoai kan oh doadoahk kan. . . pwehn kawahui wahu en malipilip kan doadoahk oh ohpis en sounpadahk kan oh weliepehkan en me Keieu lapalapo” (*Discourses of Brigham Young*, p. 130).

Kolokol Priesthood ni Wahu

President Harold B. Lee kasalehda met:

“I tamataman soai ehu sang rehn sounpei men ni ansou kis. Sounpeio ahpw luhk ong nan club en ohpiser kei me kamadipw en sakau ehu me wie nannanti, oh ohl akan wiewia mwekid ehu me mihmi ni mwomwen me irail kin mwarongada. E ahpw kilangadahr emen ohl nanpwungarail me mwomwen e sohte men wia dahme re wiewia, oh ih eri keilahng ohl menet, me duwehte ih, me sohte iang wiewia dahme irail wiewia, ahpw nda, ‘mwomwen komwi sohte pwungki soangen kamadipw wet.’ Oh pwulopwul menet ahpw inenda oh ndahda, ‘Soh, maing, I sohte kin patehng soangen kamadipw wet pwehki, komwi ese, I kin wia emen me kin towe tehnpas en nahnmwarki en England.’ Oh opiser me ieiang Souleng en Imwin Rahn Akan ahpw pohnmwahsoda duwehte ohlo ndahda ‘Pil duwehte ngehi, pwehki ngehi I kin wia emen me kin towe Tehnpas en Sarawi en Koht!’ ” (*Ye Are the Light of the World*, p. 22; kilang 1 Piter 2:9.)

Pwehn wia ohl warohng kei, kitail pahn kin waunek i priesthood sang ni atail momouriki pwuhngo. President Harold B. Lee pil kasaledahr: “Kitail pahn kin koasoia, ‘Pwehki I kin kolokol priesthood en Koht ieias, Ngehi me wia emen weliepen Samatail Nanleng oh kin kolokol priesthood me e kin kak doadoahk sang rehi; I sohte kak kiehdihla pah pwehn wiahda ekei mehkan me I kin kak wiahda pwehki ei kin kolokol priesthood en Kohto. . . .’ Oh ihme irail akan me kolokol priesthood pahn pein kin ndahiong irail: ‘Kitail sohte pahn kak kolokol priesthood oh pahn duwehte ohl teikan. Kitail pahn kin weksang irail’ ” (*Ensign*, Jan. 1974, p. 97).

Wadekada iren mahsen wet pwihn en kasukuhlo. Idek reh rail en diarada ahl akan en kolokol priesthood ni wahu.

Elder Robert L. Simpson kasalehda:

“Pwehn kolokol priesthood en Koht ni wahu wehwehki. . . kitail en dehr kin mwekid seli ki wahu wet ni atail en kin mwarongada, kaidente ni tehpel en kamadipw sarawi ahpw pil ni atail kin doadoahk, ni sukuhl, oh pil duwehte ansou me kitail pil kohkohwei pohn ahl akan ong atail pahn doadoahk; kitail iei irail akan me kolokol priesthood; kitail ehu soahng, kaidehn pwe kitail mwahu sang koaros, ahpw kitail me tohrohr. Weliepen Koht *pahn likouki likou me konehng*; e kin ansou koaros mwakelekel. . . . Keieu ni mehleh paliwaratail, duwehte atail likou kan en uhdahn mwakelekel. . . .

“Ekei ansou kan aramas me kolokol priesthoo do kin anahne kamwahuiala e lokaia. E sohte wahu ni atail pahn daulihla atail doadoahngki lokaia ekiek kan. Lokaia samin pahn kaengiengihda Koht. . . .

“Kitail kin pirapa Koht ma kitail sohte kolokol kosonned en meiroang en eisek kis ehu. (Kilang Malakai 3:8.) Sohte emen me kolokol priesthood pahn laudla eh wahunla sang ni eh repwoht en mwohni ong Kauno kin sohte pwandla oh kin pweipweila koaros.

“Sohte emen me kin kolokol priesthood ni sohte wahu ihte ma e sohte kolokol oh wiahki paliwareo nin duwen tehnpas sarawi en Koht ehu. . . . Riei Ohl akan, kitail ni mehleh sohte kin ahniki wahuo ni ansou me kitail kin kauwehla Sapwellimen Samatail Nanleng Kosonned en *rosen en paliwar* [sang ni doadoahngki arkoahl de sakau, wini keper de sika]” (nan Conference Report, Melbourne Area Conference 1976, p. 38).

Dahme Elder Simpson kaweidki me kak sewese kaitail en kolokol priesthood ni wahu? Ntingihdi medemedewehkan koaros me pwihn en kasukuhl koasoiahier nan plakpwohto. (Me kileledihkan pahn iangahki, karakarahk, likou mwahu, mwakelekel, min, lokaia mwahu, meiroang en eisek kis ehu oh peikihong Mahsen en Eripito.)

Dahng me tohrohr akan me kak sewese kitail en kolokol priesthood ni wahu?

Elder Vaughn J. Featherstone koasoiaihda dahme pein lellohngehr:

“I tamataman kodohng ni imweio sang ni ohpiso mwein kuloak 7:00 ni soutik. Marlene [eh pwoudo] ahpwtehn kohkohlahng pwe en sounpadahkih sukul en Laurel. E nda, ‘Jill sohte mwahu—dehr

dohsang ih.’ Eri Jill oh ngehi mihmi ni ihmwo, mwurin mwo, ih oh ngehi kilang TV lepin awa ehu eri mwurin mwo se mwadong pahn pak ehu de riau ahpw eri, mwein 9:30, ngei eri ndahda, ‘Sweetheart, ia mwomwen ahmw pepehm?’

“ ‘I sohte mwahu, pahpa, oh nohno dene ma I sohte mwahula I kak peki me kowe en kapaiehda. Ke pahn kihong ie kapaio?’

“I nda, ‘Uhdahn, sweetheart.’ I eri kolahng nan ei pereu, pwuhriong nan ei sekid oh rausis, seht pwetepwet oh nektai, eri I ahpw kohla reh nan eh pehto. E mwohndi ni imwin eh pehto oh ngei ahpw kapaida ih. Ngehi eri kolahng wasahn nahk likouo, kihsang ei sekid, rausis, seht pwetepwet, oh nektai, oh onopadahng meir.

“Komwi lemeleme me e pahn manokehla met? I sohte kamehele. E kak manokehla ahi kapaida ih, ahpw e sohte manokehla duwen ei wauneki ei priesthood oh ih me kahrehiong I en likou mwahuda ong ni dahme wiawio.”
(*A Generation of Excellence*, p. 145.)

Ia duwen en Elder Featherstone kolokol eh priesthood ni wahu?

E wia wahu mehlel ehu en kolokol priesthood en Kohto, pwehn wia tohn Tehnpas en Sarawio. Kitail pahn kin doadoahngki priesthood ni keneinei oh wahu oh kihong kitail en warohng sapwellimen Kauno kapai kan.

Keimwsekpe

Priesthoodo iei manaman en Koht. Ma iei, manaman keieu laud nan sampah. Kitail kak wauneki priesthoodo sang ni atail en tamataman me kitail kolokol manaman en Koht oh me kauno ketin kupwuriki me kitail en kin wauneki. Kitail en kin kolokol priesthood ni wahu ni ansou me kitail kin peikihong kosonned akan oh wiahda mehkoaros me kitail kak.

Song en wia

1. Medewe laud duwen omwi priesthood. Idek rehmw, “Mie Mehkot me sohte pwung nan omwi wia priesthood men? I kin alehda priesthoodo ni mehlel pwe en kak itarong en wia ei mwekid kan koaros?”
2. Kapakap ni ngoang pwehn alehda pepehm en loale me Elder Talmage kawehwedahr. Esehla ahl ehu de riau me komw kak wiahda pwehn kamwahuiala.
3. Kalaudehla omw songosong en kolokol priesthoodo ni wahu sang ni kamwahuiala omw mour.

Iren Pwuhk Sarawi Kapatapat Akan

1 Piter 2:9 (Dih ehu me pilipildahr)

D&C 121:39–43 (kaweid akan ong irail me kolokol priesthood kan)

Kaunopadahk Sounpadahk

Mwohn kapwilewei padahk wet—

1. Onopiki *Pwukoah Doadohngkan oh Kapa Kan en Priesthood, Pali A*, padahk 2.
“Priesthood sang Adam oh lel ni kasapahdon.”
2. Ma komw anahne, kaunopada pwe pwihno en koulki “High on the Mountain Top” me pahw wia koul en ritingada. (Kilang *Padahk Kan en Rongamwahuo.*)
3. Alehda plakpwoht oh sohk.
4. Peki rehn tohn pwihno en wadek de kihda koasoai akan oh iren pwuhk sarawihkan nan padahk wet.

Kahrepen Tiahk Sarawihkan en Priesthood

Padahk 4

Padahk wet pahn kin kalaudehla atail en wehwehkihla duwen tiahk sarawihkan en priesthood oh duwen kesempwal perail ong atail mour.

Kawehwehpe

“Se kamehelele me sang ni Tomw me Kraiss Ketin Wiahier, aramas koaros pahn kak komourla sang ni peikihong kosonned akan oh tiahk sarawihkan en Rongamwahuo” (ire kesiluh en iren pwoson akan).

Pahn pak tohto, lepin lokaia tiahk sarawi kin doke tiahk kan oh kasarawi me Kauno ketikihong kitailehr ong komour patail oh atail nsenamwahu. (Kilang Bruce R. McConkie, *Mormon Doctrine*, p. 548.) Ong ni irair wet tiahk sarawihkan iei wiewia kan me wia weliepen pepehm en palingehno. Sang ni atail kin iang alehda ma pwukat, kitail alehda kehl en palingehno me kitail anahne pwehn wekidala atail mour. Pepdais, ni karasepe, wia weliepen, nanpwungen ekei mehkan, iei kamwakeldahn dihþ akan mwurin koluhla mehlelo.

Pwehki sang ni pingiping oh doadoahngki sapwung ong ni tiahk pwukat, Samatail Nanleng kin ketin kupwurki ohl akan me kolokol mweimwei en priesthood pahn kin wia tiahk sarawihkan en rongamwahuo. Samatail Nanleng pahn ketin kupwurehte tiahk sarawio en kin wiawi sang ni pwung en manamano.

Mie soangen tiahk sarawi riau en priesthood: Mehkan me anahnepe laud mie ong kekeirada pwehn duwehla Koht [exaltation] oh mehkan me kin wiawi ong atail nsenamwahu oh kaweid.

Tiahk Sarawihkan me Anahn ong Kekeirada Pwehn Duwehla Koht [Exaltation]

Iren pwuhk sarawihkan padahkihong kitail me ihte sang ni tiahk sarawihko en priesthood me kitail kak pwurekihla rehn Samatail me ketiket Nanleng oh pil pwurehng kilang sihlengin Koht (kilang D&C 84:20–22).

Ntingihdi nan plakpwohto de kasalehda doaropwe laud me kolokol tiahk sarawihkan me mie anahnepe ong ni atail kekeirada. (Kilang iren kaweid akan pahn “Kaunopadan Sounpadahk.”)

President Wilford Woodruff kasalehda, “Sohte emen kak pidolong nan wehin Koht ma eh sohte pahn ipwiki pihl oh Ngehn Sarawi. . . . Sohte emen pahn ale klohri kesiluh en nanleng ihte ma eh pahn iang wia tiahk sarawihkan en nan Tehnpas en Sarawi en Koht.” (*Journal of Discourses*, 19:361.)

Wadek Sohn 3:3-5. Soangen tiahk sarawi dahkei me koasoaipe mie nan iren pwuhk sarawi wet? (Pepdais oh kepwilipwilidien pehkan ong ni kisakis en Ngehn Sarawio.)

PEPDAIS

Kasalehda kilel 4-a, "Pepdais iei me wia keieu en tiahk sarawi en rongamwahuo."

Ma kitail pahn ale, kitail pahn mihla rehn Samatail Nanleng. Kitail pahn uhdahn mwakelekel oh warohng pwe kitail en pwurela reh. Pepdais kahrehiong kitail en kak ale mahkepen dihp akan me kitail koluhkilahr. E kahrehiong kitail atail en kak kaitarala atail mwakelekel pwehn mihla mwohn sihlengin Kauno. (*Kilang Pwukoah Doadoahngkan oh Kapai Kan en Priesthood, Pali A*, padahk 29 "Pepdais, Inou Ehu Mekin Pepeuslahte.")

Dahme kahrehda pepdaisla e duwehte tapiada ehu mour kapw? Ia mwomwen pepdais eh pahn sewese kitail en pwurala rehn Samatail me ketiket Nanleng?

Ni ansou me kitail pepdaisla, kitail kin kohdi pahn pihlo. Iren pwuhk sarawihkan karasahiong met ong seridien paliwaratail. Ni ansou me kitail kohsang nan pihlo, e duwehte atail kamwakeldahsangehr dihp oh tepier ahniki mour kapw ehu. Sang ni kamwakeldahn dipen mahsoko, kitail kin ale kalaudpen atail kehl ong ni palingehn pwehn wekidala atail mour oh duwehla Samatail Nanleng.

Luke pwihno en kasalehda ia mwomwen pepdais e kamwakid arail mour kan.

KAMADIPW SARAWI

Tiahk sarawi en kamadipw sarawi kin kataman ong kitail duwen inou kan me kitail wiadahr ni ansou me kitail pepdaisla. Ni ansou me kitail kin tungoale pilawao oh pihlo, kitail kin pwurehng katamanda duwen mour oh meiroang en Kauno. Kitail kin tamanda atail inoukihda me kitail pahn idawehn ih. Ni ansou me kitail kin tungoale ni atail warohng, kamadipw sarawi kin wia mehkot me kin kakehlaka atail kehl ni palingehn. E kin sewesei kitail atail kehl en laudla ong ni kolokol kosonned akan pwehki, sang ni koluhla mehleh oh sang ni atail kin warohng tungoale kamadipw sarawi, kitail kak mwakelekelahsang dipatail me kitail wiadahr mwurin pepdais. Met iei mwomwen atail kin pwurehng ale oh pwurehng wia inou en pepdais ansou wet.

KISAKIS EN NGEHN SARAWIO

Kasalehda kilel 4-b, "Kodahn kisakis en Ngehn Sarawio me wia ehu tiahk sarawien Priesthood en Melkisedek."

Joseph Smith ni ansou kis eh mahsanih: "Pepdais en pihlo, sohte iangahki pepdais en kisiniei oh Ngehn sarawi, e sohte pahn doadoahk; mie anahnepe oh ira sohte kak kohpeseng. Aramas emen uhdahn pahn ipwiki pihl oh Ngehno pwehn kak towe wehin Koht." (*Teachings of the Prophet Joseph Smith*, p. 360.)

4-a, Pepdais iei me wia keieu en tiahk sarawi en rongamwahuo

4-b, Kodahn kisakis en Ngehn Sarawio me wia ehu tiahk sarawien Priesthood en Melkisedek

Dahme kahrehda mie anahnepen kisakis en Ngehn Sarawio ong atail pahn kekeirada?

Kisakis en Ngehn Sarawio sang ni kepwilpwildien mehkan me koasoandier sang ni inou kin kohieng irail akan me koluhlaur akan me pepdaislahr oh wialahr towe mehleh en Mwomwohdiso en Soulang en Imwin Rahn Akan. Tiahk sarawi wet me koksang rehn ohl akan me kolokol Priesthood en Melkisedek, kihong kitail pwung en alehda Ngehn Sarawi pwehn ketin wia atail kaweid nan atail momour pohn sampah wet oh kin ketin sewesei kitail en kin peikihong kosonned akan, padahngkan, tiahk sarawihkan en rongamwahuo. Ngehn Sarawio kak ketin kadehde Sahmo oh Naho (3 Nephi 28:11), kak ketin kasalehda mehkan me kohkohdo (Sohn 16:13), kak ketin katamankin kitail mehkan (Sohn 14:26), oh kin kak ketin padahkihong kitail mehleh en mehkan koaros (Moroni 10:5). (Kilang *Pwukoah Doadoahngkan oh Kapai Kan en Priesthood, Pali A*, padahk 30, "Kisakis en Ngehn Sarawi.")

la mwomwen Ngehn Sarawio kin ketin wiahiong amwail mour? Kihong pwihnen kasukuhlo en koasoiahda duwen me re lelehr loale.

KASARAWIHONG PRIESTHOOD EN MELKISEDEK

Kasalehda kilel 4-c, "Kasarawihong Priesthood en Melkisedek en me anahnepe mie ong ni kekeirada pwehn duwehla Koht."

Ohl warohng kan koaros pahn uhdahn kasarawihong Priesthood en Melkisedek pwehn kekeirada duwehla Koht. Kasarawi wet mweidohng ohl emen en alehdi manaman oh mweimwei en Koht, pwe en kak wia kasarawio ong irail me e kin poakepoakehkan, me momour oh me melahr akan. Priesthood wiahiong ih mehkot me pahn sewese ih en esehla oh wehwehkihla mehkan ni palingehn. E kin sewese ih en papah kompoakepah kan oh wia sapwellimen Koht doadoahk pohn sampah.

Ahl ekei me lih emen kak alehkihda kapai kan en Priesthood en Melkisedek iei me sang ni eh alehda tiahk sarawihkan en rongamwahuo sang me kolokol priesthood, oh sang ni eh kopwopwoud ong ohl pwung emen me kolokol priesthood. Kapai kan me kin kohdo nan imweo ni ansou me e kin katehlapahla eh priesthood kin pil lellohng eh pwoudo duwehte ih. Ele ahl me keieu kesempwal me liho en wia iei nan eh pahn iang kapai kan en priesthood sang ni eh pahn alehda ansou en kaweid ong Koht oh kopwopwoudla nan tehnpas sarawi.

ENDOWMENT

Kasalehda kilel 4-d, "Tehnpas Sarawi en New Zealand."

Endowment iei ehu tiahk sarawi me kin wiawihte nan tehnpas sarawi. President Brigham Young kasaledahr, "Ahmw endowment iei en kin alehda tiahk sarawihkan nan tehnpas en Kauno, me komw kin anahne, mwurin omw pahn mwesel sang nan mouret, pwehn elehda omwi en kak

pwurelahng rehn Sahmo, sang ni omwi pahn daulih tohnleng kei me kin kesikesihnen nin duwen sounsilasil kan, pwehn kak kihong irail kih en lokaia kan, sain akan, weliepen mehkan, me pid Priesthood Sarawio, oh en kihong komwi en alehda mour duwehla Koht mendahte sampah oh ehl” (*Journal of Discourses*, 2:31).

Tehnpas sarawi endowment kin padahkihong kitail me tohto kan me kin sewese kitail en esehla oh pwehn pwurela ren Samatail Nanleng. Kitail pil wiahda inou tohrohr ekei ong Kauno. Ni karasepe ieu, kitail kin inou kihda me kitail en kapwaiada kosonned en mwakelekelo. Kitail kin inou kihda me kitail pahn peik oh mendakihla mehkoaros me atail ong doadoahk en Kauno. Pwehki inou pwukat me inenen sarawi, endowmento pahn kohiengete irail akan me men kolokol kosonned akan en Samatail Nanleng. Pwehn kin katakataman inou pwukat, irail kin ale likou me sarawi pwe ren kin likouki.

la mwomwen kolokol inou kan me kin sewese kitail en pwurela rehn Samatail Nanleng?

KOPWOPWOUND NAN TEHNPAS SARAWI

Tiahk sarawi en kopwopwound nan tehnpas sarawi pil mie anahnepe ma kitail pahn duwehla Samatail Nanleng. Kekeirdahn peneinei ehu pwehn duwehla Koht kin anahne me kitail oh atail peneinei pahn katengteng pene kohkohlahte. Pwehki kahrepe wet kitail pahn kin padahkihong neitail serihkan wahu en tehnpas sarawi oh kaunopada irail ong ni kopwopwound nan tehnpas sarawi.

Wadek koasoai pwoatet, mie emen silepen Tehnpas Sarawi en Salt Lake koasoaihieng President Harold B. Lee.

“Menseng ehu me kerendo I wie mwomwohd ni wenihmw laud en ihmw me mihmi ni Tehnpas sarawio oh wie wadawad ni ansou ohte I ahpw soupeilahng letilet me wiawi ni wenihmwo. Mie kisin pwutak riemen, ele sounpar isuh de waluh. Ni ei ritingada wenihmwo, I diaradahr me ira sohte likou mwahuda oh sohte kerker de duhdu. Ira mwomwen me ira kohsang ni imwaro mwohn ara pahpa oh nohno pirada ni mensengo. Ni ansou me I kilangala mwurira, I kilangadahr seri pwelel riemen nan riaka. Pwehn sapengala ei kalelepako nin duwen dahme re mwahuki, emen pwutako eri idih emen rio na riakao oh ndahda: ‘Ede Joe. Kowe pahn itik pehn kisin Joe? lei en kisin Joe rahn en ipwidi—e mahkier sounpar riau rahn wet, oh I mwahuki en kohla tehnpas sarawi pwe ni ansou me e pahn mahla e pahn kin tamanda me e kolahr ni tehnpas sarawio ni ansou me e sounpar riau.’

“E idih emen kisin pwutangko nan ehu kurumao, oh koasoai: ‘Met iei Mark, e pil mahkier sounpar riau.’ Eri ahpw, sang ni eh mehlelki oh wauneki me kin dierek pan pak malaulau rehn seri pwulopwul akan; ahpw ndahda: ‘Met se kakehr kohla wasao oh doahke tehnpas sarawi?’ I sapeng, ‘Mehlel

kumwail kak.' Ira eri siken riakao ong ni tehnpas oh pwekada kisin serihko, kihong pehra ni tehnpas sarawio. Ngehi kesihnen mwo iangahki mehkot nan kepin werei, I ahpw rong pwutako ndahiong rie kisin pwutako, 'Ansou wet, Joe, ke pahn tamataman ansou koaros ni ansou me ke doahke tehnpas sarawi oh ni omw sounpar riau' ira eri kaping kalahngan ong ie oh samwalahr ni imwaro" ("Marriage for Eternity," *Improvement Era*, June 1957, p. 406).

Wadek Doctrine and Covenants 131:1-4.

Nin duwen iren pwuhk sarawi wet, dahme kahrehda mie anahnepen kopwopwoud nan tehnpas sarawi?

Pwopwoud soutuk, me kin wiawihthe nan tehnpas sarawi, kin wiahiong peneinei kan en kak momour pene kohkohlahte. Ehu kapai me keieu laud en pwopwoudla nan tehnpas sarawi pwe e kin wiahiong kitail en kak ahniki peneinei soutuk duwehte me Samatail Nanleng sapwellimaniki.

Ia mwomwen esehla duwen omwi pwopwoud soutuko kak wiahiong nan omwi pwopwoud nan tehnpas sarawi oh nan ekei irair en omw peneineio?

Dahme kahrehda kitail pahn wiahki me kopwopwoudla nan tehnpas sarawi oh wia tiahk sarawi kesempwal ehu?

Tiahk Sarawihkan ong Kansenamwahu oh Kaweid

Ntingihda nan plakpwohto de kasalehda doaropwe me tiahk sarawihkan en kainsenamwahu oh kaweid kin ntintingie. (Kilang kaweid akan pahn "Kaunopadahn Sounpadahk.")

KIHONG AHD OH KAPAI EN SERIHKAN

Kasalehda kilel 4-e, "Kisin serihkan kin kohieng ederail oh kapaida nan kapokon en kadehde."

Serihkan kin kapaida ni kapokon en kaisihsol oh kadehde. Kisin serio kin kohieng ede oh kapaida sang emen me kin kolokol Priesthood en Melkisedek, eh mwahu ong pahpa en kin wia (kilang D&C 20:70).

Ma emen kapaidahr nah seri, peki en kasalehda eh pepehm ong ni irair wet. Eri ahpw koasoiahda koasoai wet, me kasalehda duwen Samatail Nanleng kin ketin sewese kitail wia tiahk sarawihkan.

"Pahpa kapw emen koasoiahda. . .koasoai pwoat me Ngehn Sarawio ketin kamwakid iraildahr, mwekido tohn wardo uhdahn kadehde ni eh wiawi: 'I mwekidkidahr mehleh murin souwas wet. Ansou me I kesihndahr pwe I en kapaida Mark I sohte nohn ese dahme I pahn nda, ahpw, mie ekei mehkan me mihmi nan moangei. Eri ni ansou me I koledier serio, oh tepier kapakap, pepehm ekei tepier kadirehla nan moangei. I sohte kelehpwala ni ansou me I pahn kihla kapaio rehn nei pwutako: Kauno me ketin kasalehiongihier dahme I pahn nda sang ni manaman en Ngehn Sarawio' " (Jay A. Parry, "Miracles Today?" *Ensign*, Jan. 1978, p. 53).

KIHONG KAPAI ONG ME SOUTWAHU KAN

Kasalehda kilel 4-f, "Elder me pwoson akan kolokol manaman en kihong me soutwahu akan kapai en roson mwahu."

Kihong kapai ong me soumwahu kan iei ehu tiahk sarawi me ohl akan me kolokol Priesthood en Melkisedek kin kak wia. Duwehte en Sises ketin kapaidahr me soumwahu kan, elder me pwoson akan en Mwomwohdiso wet ahniki manaman en kapaida oh kakehlada me soumwahu akan. Elder akan anahne irail en kin tamataman, me ni ansou en kapaida me soumwahu kan, kupwuren Kauno me pahn wiawi. (Kilang D&C 42:43–48.) Peki emen tohn pwihno en kasalehda me irail wiahier ni arail kin kihong kapai ong me soumwahu akan.

KASARAWIEN LEHO

Kasarawien leho kin kohsang ohl akan me kolokol Priesthood en Melkisedek ni arail pahn kaunopada pwehn kihong kapai ong me soumwahu akan. Ihte lehn olive me sohte doalepe me kin kasarawiala oh katohrala pwehn kin doadoahk ong ni kapaida me soumwahu akan.

KAPAI KAN ME SANG REHN SOUNKIHLA KAPAI

Kapai kan me sang rehn sounkihla kapai iei kapai kan sang rehn Koht me kin kohieng tohn Mwomwohdiso me warohng emen sang sounkihla kapai kan me kasarawialahr. Kapai pwukat pahn kasalehiong emen emen aramas ahl oh kihla kaweid akan. Irail pahn kin kasalehiong mehmeno duwen kadaudoke sang nan keinek en Israel me pilipildahro. Kapai kan en sounkihla kapai me kohsang rehn patriarch kan me kasarawialahr kin ntingdi oh Mwomwohdiso wet kin kolokol. Re kin kohieng rehn aramas ohte me kapai pwukat doakedoake oh re pil sarawi, oh mepwukut sohte pahn sansal ong aramas.

KAPAI KAN ME SANG REHN PAHPA KAN

Kapai kan sang rehn pahpa kan kin wiawi ni ansou tohrohr akan nan mour en me towe peneineio. Ni ansou me duwehte kohlang wia doadoahk en misineri, kopwopwoud, de kolahng sukuhl ni ansou kan kin elehiong pahpa men en kihong nah serio kapai tohrohr ehu. Kapai kan sang rehn pahpao pil kak sewese emen emen nan eh pahn lellohng nan lokolok de en pilada ong ni kalelepak kan oh kahpwal kesempwal akan.

KAPAI KAN EN KAWEID OH KAMWAHU LOAL

Ni ansou kapai sang rehn pahpa kin sohte kak wiawi, kapai en kaweid oh kamwahu loal kak kohsang rehn pisop, president en branch, sounpadahk en peneinei, de ekei irail me kolokol Priesthood en Melkisedek. Kapai pwukat duwehte kapai kan sang rehn pahpa men. Kapai pwukat kin sewese emen emen en kaunopadahng ni ansou tohrohr akan nan eh mour pwehn powehdi kahpwal akan me kin anahne sawas tohrohr akan sang rehn Samatail Nanleng.

Luke pwihno en kasalehda dahme irail ese duwen kapai pwukat.

KASARAWI EN SOUSOU KAN

Kasarawi en sousou kan kin wiawi sang rehn irail me kolokol Priesthood en Melkisedek. Kapakap en kasarawio kin kihla mahsen en kainsenamwahu peneinei en aramas mehlao, kin peki silasil mwahu ong ni sousouo, oh iangahkihla ekei kapai kan me Ngehno pahn ketin kasalehda.

Keimwsekpe

E kohiengehr kitail tiahk sarawihkan en priesthood pwehn sewese kitail en pwurala rehn Samatail Nanleng. Eri, pwe Koht en ketin kupwuriki, tiahk sarawi pwukat uhdahn pahn wia sang ni pwung en manaman en priesthood. President Lorenzo Snow koasoia:

“Mie ahl tehieu me kitail pahn kekeirada pwehn duwehla Koht oh atail klohri en kin tengeteng. Kitail uhdahn pahn pepdaisla ong ni lapwapwen dih akan oh alehda Ngehni Sarawi sang ni kepwilipwildien pehkan pohtail. Met oh ekei tiahk sarawihkan uhdahn mie anahnepe mehleh ong pwehn duwehla koht oh atail klohri” (*Millennial Star*, 27 June 1895, p. 405).

Ekei tiahk sarawihkan kin kihong kitail kaweid oh kainsenamwahu. Ni ansou me kin wiawi ni pwung, tiahk sarawi en priesthood kin kahrehda mananan laud sang ni palingehno en kin wekidala atail mour en mwahula.

Kitail en kin tamataman me inou en kapai kan me wiawiher nan tiahk sarawio kin alahldi sang ni atail momourki mehleh oh pwung.

Song en wia

1. Wiahda pilahn ekei pwehn alehkihda tiahk sarawihkan me mie anahnepe ong atail pahn kekeirada pwehn duwehla Koht.
2. Momour ni warohng pwehn kin wia tiahk sarawi en priesthood ong ekei.
3. Pilahnehda en wia mwekid tohrohr oh sarawi ong ni ehu ehu tiahk sarawihkan ong tohn omw paneineio.

Iren Pwuhk Sarawi Kapatapat Akan

Seims 5:14–15 (elder akan ahniki manaman en kapaida me soumwahu akan)

Mosiah 13:30 (kesempwal en kolokol tiahk sarawihkan)

3 Nephi 11:32–40 (anahnepen pepdais oh kisakis en Ngehni Sarawi)

Mormon 9:24 (pwildien pehkan pwehn kapaida me soumwahu akan)

D&C 20:41 (alehda kisakis en Ngehni Sarawi)

D&C 105:33 (kodahn endowment)

Kaunopadahni Sounpadahk

Mwohn kapwilewei padahk wet—

1. Kaunopada pwe komwi en nting nan plakpwoht de wiahda ehu poster ntingihdi tiahk sarawihkan koaros me mie anahnepe ong ni atail pahn duwehla Koht: Pepdais, kamadipw sarawi, kepwilipwildien pehkan ong ni kisakis en Ngehni Sarawi, endowment, oh kopwopwoud nan tehnpas sarawi.

2. Kaunopada pwehn ntingihdi nan plakpwohto de wiahda poster ehu pwehn ntingihdi tiahk sarawihkan en kainsenamwahu oh kaweid: kapai en serihkan, kapai ong me soumwahu akan, kasarawi en leho, kapai kan en patriarch, kapai kan sang pahpa kan, kapai kan en kaweid and kainsenamwahu, oh kasarawi en sousou kan.

3. Peki tohn pwihno en wadek de kihda koasoai kan oh iren pwuhk sarawihkan en nan padahk wet.

Pakair: Ke dehr oartikiada duwen wiepen tiahk sarawihkan. Duwen met ahpw pahn sansal nan padahk 5.

Wia Tiahk Sarawihkan en Priesthood

Padahk 5

Padahk wet wiawidahr pwehn padahkihong kitail duwen atail en wia tiahk sarawihkan en priesthood.

Kawehwehpe

Kauno ketin mahsanihong kitailehr, “Eri, mweidohng aramas koaros ansou wet en esehla arail pwukoah, oh doadoahk ni ngoang koaros nan ohpis me irail idihdahng” (D&C 107:99). Irail akan me kolokol priesthood pahn kin ese duwen arail pahn wia tiahk sarawihkan en priesthood oh en kin warohng alehda kaweid en Ngehn Sarawio ni arail pahn wia tiahk sarawihkan.

Atail kak en kapaida mour en ekei aramas akan sang ni kapai kan en priesthoodo kin sang atail loaloapwoat oh peik. Joseph Smith kasaledahr, “I uhdahn mehlelki. . .me kitail pahn kilang ekei kasansal akan en Ngehn en Koht, me ni karasepe nan atail kin kakehlakahda me soumwahu, ma kitail pahn karani poahsoan en mehlel akan [en doadoahngki pwoson Koht ni atail kin wia atail pwukoah kan nin duwen towe mehlel en Mwomwohdiso wet]” (*Doctrines of Salvation*, 2:311–12).

Atail tangatang mwahu nin duwen kitail akan me kin kolokol priesthood pil kin ale kalaudepe sang ni kapakap. Mwohn atail pahn wia tiahk sarawihkan en priesthoodo kitail pahn kin rapahki Kauno ni kapakap. Duwehte kaisihsol, ekei ansou pahn mie anahnepe ong ni irair tohrohr akan. (Kilang *Pwukoah Doadoahngkan oh Kapai Kan en Priesthood, Pali A*, padahk 31, “Kapakap oh Kaisihsol.”) Ma kitail pahn kolahng rehn Kauno ni atail men kapakap oh kaisihsol oh momouriki doadoahngkan en Samatail Nanleng ni uwen atail kak, Ngehn en Kauno pahn ketin kahluwa kitail nan atail doadoahk en priesthood.

Soangen Tiahk Sarawi Dahnge me Kitail Kak Wia?

Soangen tiahk sarawi dahnge me kitail kak wia sang ni priesthood oh ohpis me kitail kin kolokol? Doadoahngki mepwukat me pahn pwarada mwuri pwehn sewese nan koasoakoasoai penehkan.

DIHKEN KAN

Dihken kan kin iang wia tiahk sarawien [sakrament] kamadipw sarawi sang ni arail kin wa kamadipw sarawi ong tohn Mwomwohdiso.

SOUNPADAHK KAN

Soundpadahk kan kin iang wia tiahk sarawi en kamadipw sarawi sang ni arail pahn kaunopada kamadipw sarawio. Irail pil pahn iang wa kamadipw sarawio ni ansou me dihken emen sohte pahn mie.

SAMWORDO KAN

Samwordo kan en kin iang wia tiahk sarawi en kamadipw sarawi sasang ni arail pahn kapaida pihlo oh pilawao. Irail kak sewese kaunopada oh kihpeseng kamadipw sarawi ma anahnepe mie. Ma mie mweimwei sang rehn pisop oh president en branch, samwordo kan kak wia tiahk sarawi en pepdais, oh kasarawiala emen ong nan ohpis en Priesthood en Aaron.

ME KOLOKOL PRIESTHOOD EN MELKISEDEK

Me kolokol Priesthood en Melkisedek kak wia tiahk sarawi en Priesthood en Aaron koaros. Pwehn patehngete, irail kak kapaida oh kihong eden serihkan, kasarawiala aramas akan en wia towe mehlel en Mwomwohdiso oh kihla kisakis en Ngehn Sarawi, kasarawiala leho, kapaida me soumwahu kan, kasarawiala sousou kan, kihla kapai kan en pahpa kan ong me towe arail peneinei kan kihong kapai en kainsenamwahu oh kaweid, wia kasarawi en Priesthood en Melkisedek ni ansou me e ale mweimwei sang rehn president en stake de misin. Elder kan pil kak kasarawiala ekei ong nan ohpis en elder, oh samwordo lapalap kan kak kasarawiala ekei ong nan ohpis en samwordo lapalap [high priest].

Pwehn alehdi kalaudepe unsek en irehkan nin duwen tiahk sarawihkan me wiawi sang priesthood, kilang *Pwukoah Doadoahngkan oh Kapai Kan en Priesthood, Pali A*, padahk 5, 6, 7 oh 9.

Ia Mwomwen Tiahk Sarawihkan Kin Wiawi

Sohto lokaia me koasoandiehr en doadoahk ong tiahk sarawihkan en priesthood likin tehnpas sarawi kan—ihte me koasoandiehr iei pepdais oh katanga kamadipw sarawi. Ahpw tiahk sarawihkan me duwehte pepdais, kamadipw sarawi, wiahla towe mehlel, kihla pwukoahn priesthood, de kapaida oh kihong eden serihkan, pahn kin uhdahn wiawi ni wau oh pahn kin kakaweid sang emen me kolokol kih kan. Tiahk sarawi kan pahn kin wiawi nih mwaren Sises Kraiss oh nih manaman en priesthoodo. (Kilang padahk 3 en pwuken kaweid wet.) Nih ansou me kitail kin wia tiahk sarawihkan en priesthood, kitail en wehwehki me kitail kin doadoahk ni duwen atail wia weliepen Sounkomouro.

Pilada ekei tiahk sarawihkan. Pwurehng koasoia ni oaretik oh mwomwehda nin duwen omw pahn wia. Kihong pwihno en sohngada wia tiahk sarawi pwukat. Ma emem me kolokol priesthood nan pwihno pahn wia ehu tiahk sarawi kan; pwurohng wiahiong ih pwehn wia kamwahupe. *Pakair*: Kilang mwahu irail kan me kolokol Priesthood en Aaron sohte pahn kak wia tiahk sarawihkan me irail me kolokol Priesthood en Melkisedek kin wia.

Irehkan me pahn kohda mwuri, koasoia tiahk sarawihkan en rongamwahu me priesthood kin apwalih:

KAPAIDA OH KIHONG EDEN SERIHKAN

Sang pahn kaweid en kaun akan me ahneki manaman, ihte ohl akan me kolokol Priesthood en Melkisedek me kak iang wia tiahk sarawi en kihong ahd oh kapaida serihkan (Kilang D&C 20:70). Koangoangehki pahpa me warohng kan me kolokol Priesthood en Melkisedek en kapaida pein neirail serihkan.

Ni ansou en kapaida serio, ohl akan kin kohpene oh kapelpene oh pwilikihdi pehrail akan pohn serio. Ni wia kapai pen serihmen me mahlahr, re pahn pwiliki pehrail akan pohn moangen serio. Aramas me kihla kapaio—

1. Likweriong Sahn Nanleng sang ni kapakap.
2. Ndahda manaman Priesthood en Melkisedek me tiahk sarawio wiawihki.
3. Kihong eden serio.
4. Kapatahiong mahsen akan me Ngehno ketin kaweidki nan kapaio.
5. Kairala ni mwaren Sises Kraiss.

PEPDAIS

Pepdais kak wiawi sangete samworo emen de mehmen me kolokol Priesthood en Melkisedek me kin warohng. Samworo riemen de me riemen me kolokol Priesthood en Melkisedek en wia sounkadehde kan pwe en kin tehk mwahu tiahk sarawio en kin wiawi ni pwungio. Me kolokol priesthood pahn kin—

1. Kesihnen nan pihlo iangahki aramas me pahn pepdaiso.
2. Tiahk sarawi wet pahn kin mengeila ma aramaso me wia pepdaiso koledi me pahn pepdaiso ni kumwut en pali maun en peho ki pali meing en peho oh me pahn pepdaiso en koledi kumwut en me kolokol priesthoo do ki pali meing en peho.
3. Kawada pali maun en peho ni mwomwen square.
4. Ndahda eden me pahn pepdaiso oh kapakapki kapakap en pepdaiso (kilang D&C 20:73).
5. Pwiliki peho nan tihnsowen me pahn pepdaiso oh keduhdi paliware unsek.
6. Sewese aramaso ni eh kohda sang nan pihlo. [Ma kisehn paliware de kisen eh likouo sohte iang duhdi nan pihlo de kapakapo sohte pwung, tiahk sarawio pwon, iagahki kapakapo, pahn pwurehng wiawi.]

KASARAWIEN KAMANAHLA TOWE MEHLEL OH ALAHLDIEN NGEHN SARAWIO Iraitle me kolokol Priesthood en Melkisedek me pahn kamanahla towe me kapw oh kihla Ngehn Sarawio. E pahn—

1. Pwiliki pehkan pohn moangen aramas me pahn ale kamanamano.
2. Ndahda eden aramas ni unsek.
3. Ndahda manaman Priesthood en Melkisedek me tiahk sarawio wiawihki.
4. Kamanahla aramaso en wiahla towe mehlel en Mwomwohdiso en Sises Kraiss en Souleing en Imwin Rahn Akan.
5. Kihla Ngehn Sarawio sang ni ndahda duwe met "Alehda Ngehn Sarawi."
6. Kapatahieng lokaia en kapai kan nin duwen me Ngehno ketin kaweidki.
7. Kairala ni mwaren Sises Kraiss.

KAMADIPW SARAWI

Kamadipw sarawi iei ehu tiahk sarawi me uhdahn sarawi oh pahn kin wiawi pahn kaweid en priesthood opiser me kakaun kapokono.

Ehu slais en pilawa pahn kohieng pohn dahl mwakelekel ehu pohn tehpel tikitik ehu. Kisin kep klahs me audaudkidahr kisin pihl me mih loale pahn pil kohda pohn tehpele. E pahn kin mwahu ma ehu kep de klahs en kin kohieng emente rehn irail akan me mihmi wasao. Pilawo oh pihlo pahn kohieng pahn likou pwetepwet min ehu. Pweinen pilawao pahn kohsang mwohn eh pahn kapaida, oh dahl pahn pwurehng kohieng pahn likou ni ansouhte me pilawao kohpesengier. Soangen mwekid wet pahn pil wiawihong pihlo.

Ni ansou me koul en kamadipw sarawi wiawi me kolokol priesthoodo pahn piltikihdi pilawao. Mwurin koulo, e pahn kelepwukidi oh kapaida pilawao (kilang D&C 20:77). Pilawao me kapaidahr pahn kohieng towe mehlel en Mwomwohdiso.

Mwurin en pilawao eh kohpesengier, me kolokol priesthoodo pahn kelepwukidi oh kapaida pihlo (kilang D&C 20:79, lepin lokaia *pih* pahn weliankihdi *wain*). Pihlo me kapaidahr eri ahpw pahn kohieng towe mehlel en Mwomwohdiso.

Kapakap kan en kamadipw sarawi me kauno ketin kasaledahr, oh kaunen priesthood en kin tehk mwahu pwe kapakap kan en kin sohte sapwung. Ma kaunen priesthoodo pahn kin kapwungala sapwung ieu, en wiawi ni keneinei pwehn kihsang kanamenek me pahn kauwehla sarawien en tiahk sarawio.

Kamadipw sarawi wet pahn kin kohsang pohn tehpele mwurinte ritidi en mihting [kapokono]. Luhwen pilawao kak en doadoahkla ong ni mwenge.

Samworo [Priests] akan de irail me kolokol Priesthood en Melkisedek pahn kak kapaida kamadipw sarawi. Sounpadahk kan oh dihken kan sohte mweimwei ong en wia (kilang D&C 20:58). Dihken kan, sounpadahk kan,

samworo akan, oh irail akan me kolokol Priesthood en Melkisedek me pahn kohieng irail en kihpeseng kamadipw sarawi. Mwomwen irail koaros me iang wia kamadipw sarawi pahn kasalehda duwen sarawi en tiahk sarawiho me wiawiher.

KODAHN PRIESTHOOD OH KASARAWIHONG NAN OHPIS EN PRIESTHOOD

Kasarawihkan ong nan ohpis kan nan Priesthood en Aaron kin kolang de wiawi pahn kaweid en kaun en priesthood. Samworo kan pahn kak doadoahk nin duwen ni kasarawihong nan ohpis kan nan Priesthood en Aaron, ni ansoun kaweid kohieng irail sang kaun en priesthood. Kasarawi ong nan ohpis en Priesthood en Melkisedek kin kolang oh wiawi pahn kaweid en president en stake de misin.

Me kolokol priesthood me wia kasarawio pahn—

1. Kihdi pehkan pohn moangen aramaso.
2. Ndahda eden aramaso ni unsek.
3. Ndahda manaman (Priesthood en Melkisedek de Priesthood en Aaron) me tiahk sarawiho wiawihki.
4. Kihla Priesthood en Melkisedek de Priesthood en Aaron, ihte ma aramaso alehier mahso.
5. Kasarawihla aramaso ong nan ohpis en Priesthood en Melkisedek de Priesthood en Aaron oh kihla pwung kan, manaman akan, oh mweimwei me pid ohpiso.
6. Kapatahiong soangen lokaia kan nin duwen me Ngehno ketin kaweidki.
7. Kairala ni mwaren Sises Kraiss.

KASARAWIEN LEHO

Irail akan me kolokol Priesthood en Melkisedek te me pahn kasarawiala lehn olive me sohte doalepe mwohn e pahn doadoahk ong ni keidi soumwahu kan. Sohte ehu soangen leh pahn kin doadoahk.

Me kolokol priesthoo do pahn—

1. Kolehdi doupen lehn olive me sohte pinepe mie.
2. Likweriong Samatail Nanleng duwehte nan kapakap.
3. Ndahda manaman (Priesthood en Melkisedek) me leho kasarawihki.
4. Kasarawiala leho (kaidehn deupeo) oh katohrehla ong ni mehn kapai oh keiehki me soumwahu oh me olahr akan.
5. Kairala ni mwaren Sises Kraiss.

KIHLA KAPAI ONG ME SOUMWAHU KAN

Kapai ehu de kihla kapai ong me soumwahu kan kin mihmi ni pali riau: kei oh katengeteng.

Kei kin kolang emen me kin kolokol Priesthood en Melkisedek. E pahn—

1. Keiehdi moangen aramas me soumwahuo, doadoahngki leho en dehr laud.
2. Kihdi pehkan pohh moangen aramas me soumwahuo oh ndahda eden aramaso.
3. Ndahda manaman (Priesthood en Melkisedek) me tiahk sarawihio wiawihki.
4. Ndahda me e keiki leho me kasarawialahr.
5. Ndahda me e wiewia ni mwaren Sises Kraiss.

Uhdahn me riemen de tohto sang me kolokol priesthood me kin katengehdi keio. Irail pwiliki pehrail pohh moangen me soumwahuo oh emen pahn lokaia. E—

1. Ndahda eden me soumwahuo.
2. Ndahda manaman (Priesthood en Melkisedek) me tiahk sarawio wiawihki.
3. Katengehdi oh kamanahla keio me wiawihier.
4. Kihla kapai nin duwen me Ngehno ketin kaweidki.
5. Kairala ni mwaren Sises Kraiss.

Aramas emen sohte pahn kalap keiki leho ong ni soumwahu tehieu. Ma pekipek kohieng emen me kolokol priesthoo doo wia pahn pak tohto ong ni soumwahu tehieu, e sohte pahn kin anahne en keie mwurin eh tepin wiao, ahpw e pahn kak kihla ehua kapai sang ni kepwillipwildien pehkan oh manaman en priesthoo doo.

KASARAWIEN SOUSOU KAN

Kasarawien sousou kan pahn kin wiawi sang rehn me kolokol Priesthood en Melkisedek me president en branch kihong en wia mwurin e tuhwong oh aledier medemedewe en peneineio. Eh pahn—

1. Likweriong Samatail Nanleng duwehte nan kapakap.
2. Ndahda manaman (Priesthood en Melkisedek) me tiahko sarawio wiawihki.
3. Kasarawiala oh katohrehla wasahn seridio en wiahla wasahn koamoaldien paliwaren me melahro.
4. Kapakap ong Kauno, ma konehng, me wasa kiset en sarawihla oh silasildi lao ansou me paliwahro pahn iasada oh pwurehng patehng nehno.
5. Peki Kauno en ketin kamwahui peneineio oh koasoia soangen lokaia kan me Ngehno ketin mahsanah.
6. Kairala ni mwaren Sises Kraiss.

KAPAI EN PAHPA OH KAPAI EN KAINSENAMWAHU OH KAWEID

Pahpa kan (ong arail peneinei kan) oh ekei me kolokol Priesthood en Melkisedek pahn kak kihla kapai en kamwahu loal oh kaweid. Pahpa kan pahn kak kihong neirail serihkan ni ansou tohrohr akan, me duwehte, ni ansou me re pahn iangala sounpei de mwesel sang ni imwarail ong nan sukuhl oh misin kan. Peneinei ehu kak ntingihdi kapai me pahpa wia nan pwuhk en peneineio, ahpw e sohte pahn mihmi pwe Mwomwohdiso en doadoahngki. Kapai sang pahpao kin wiawi duwehte kapai en kamwahu loal oh kaweid.

Nin duwen tiahk me wiawi ni kodahn soangen kapai wet, me kihla kapaio pahn kin—

1. Pwili kihdi pehkan pohn moangen me pahn alehda kapaio.
2. Ndahda eden aramaso ni unsek.
3. Ndahda manaman (Priesthood en Melkisedek) me tiahk sarawihki wiawihki.
4. Kihla soangen kalahngan, kaweid, peneu, oh inou kan me Ngehno ketin keiweidki.
5. Kairala ni mwaren Sises Kraiss. (Kilang *Priesthood Leader's Guidebook*, [1982] p. 17–22; pil kilang *Melchizedek Priesthood Handbook* [1984], p. 27–29.)

Kihong emen emen irail me kolokol Priesthood en Melkisedek en kasarawiala kisehn lehn olive pwe en pein ahnikihla oh en ekei irail me iang pwihno me pahn anahne ekis kisehn leho ni imwarail kan.

Keimwsekpe

Nin duwen irail akan me kin kolokol priesthood kitail pahn kin kaunopada pein kitail ong ni ansou kan me kitail kin anahne wia tiahk sarawihkan. Kaunopadahni wia tiahk sarawihkan wehwehki me kitail pahn momourki kosonned ni uwen atail kak oh kitail en kin ese duwen atail en wia tiahk sarawihkan. Soangen kaunopada wet pahn wadohng kitail ekei kapai.

Song en wia

1. Onopiki duwen wiepehkan ong ni wia tiahk sarawihkan. Wiahda ehu koasoandi me komw pahn kin esehla wia ehu tiahk sarawi ni erein wihk ehu.
2. Lemehda ehu wasa nan omwi mour me komwi kak en kalaudehla omwi warohng en wia tiahk sarawihkan. Pilada mwomwen omw pahn kamwahuala omwi mour me sang ni soahngohte.

Iren Pwuhk Sarawi Kapatapat Akan

Madiu 3:13–16 (pepdais en Sises)

Mark 6:13 (keiehkni leho me soumwahu akan)

Mark 16:17–18 (pwilikidi pehkan pohn me soumwahu akan)

Seims 5:14–16 (elder kan en Mwomwohdiso en kin keiehdi me soumwahu akan)

3 Nephi 11:22–26 (duwen pepdais)

Moroni 2:2 (pwilidien pehkan pwehn kihla Ngehn Sarawi)

D&C 42:11 (ohl akan en kin kasarawiala sang irail me ahniki manaman)

Kaunopadahk Sounpadahk

Mwohn kapwilewei padahk wet—

1. Pwurehng tehk *Pwukoah Doadoahngkan oh Kapai kan en Priesthood, Pali A*, padahk 4, “Pwihn en Priesthood,” oh padahk 31, “Kapakap oh Kaisihsol.”
2. Alehda ekei pwatol [bottle] tikitik en lehn olive me sohte doalepe—ong ehu peneinei me mie welieparail nan pwihno. Met pahn kihong ihmwo koaros en ahniki leh kasarawialahr wet pwe me kolokol Priesthood en Melkisedek en kak doadoahngki ni ansoun kihla kan.
3. Tehk rehn tohn pwihn en kasukuhlo en diarada ma pahn mie ehu soangen tiahk sarawihkan pahn wiawi nih ansou keren. Kaunopada pwurehng tehk tiahk sarawihkan nih unsek.
4. Pilahnehda pwehn mwekidla mwiadang sang nan pali keieu en padahk pwehn doadoahngki ansou laud ong ni koasoakoasoia duwen wiepen tiahk sarawihkan.
5. Peki rehn tohn pwihno en wadek de kihda koasoai kan oh iren pwuhk sarawihkan en nan padahk wet.

Kahrepen padahk wet iei en kin sewesei kitail en wehwehkihla oh kapwaiada pwukoah doadoahk kan nin duwen padahk kan en peneinei.

Kawehwehpe

Nih atail wia sounpadahk kei, de me kolokol Priesthood en Melkisedek kei, kitail pahn kak likwerong en wia padahk en peneinei. Pwehn kalaudehla atail pwukoah doadoahk kan iei kitail en kin padahk, sinsile, oh sewese towe mehleh en Mwomwohdiso wet. Padahk en peneinei kin kihong kitail ansou mwahu wet.

Kitail kin likwerong en wiahla sounpadahk en peneinei kan sang rehn kaun en priesthood kan. Nan branch akan oh ward akan, met kin wiawi sang rehn kaun en pwihn en priesthood mwurin eh koasoai kihongehr pisopo de president en branch. Me kolokol priesthood riemen en kin wia ehu pwihn en padahk en peneinei. Mie kesikparail irail en pwarek toweh kan me irail koasoandieng.

Kasalehda kilel 6-a, "Kaunen pwihn en kin kihla pwukoah doadoahk en sounpadahk kan en peneinei."

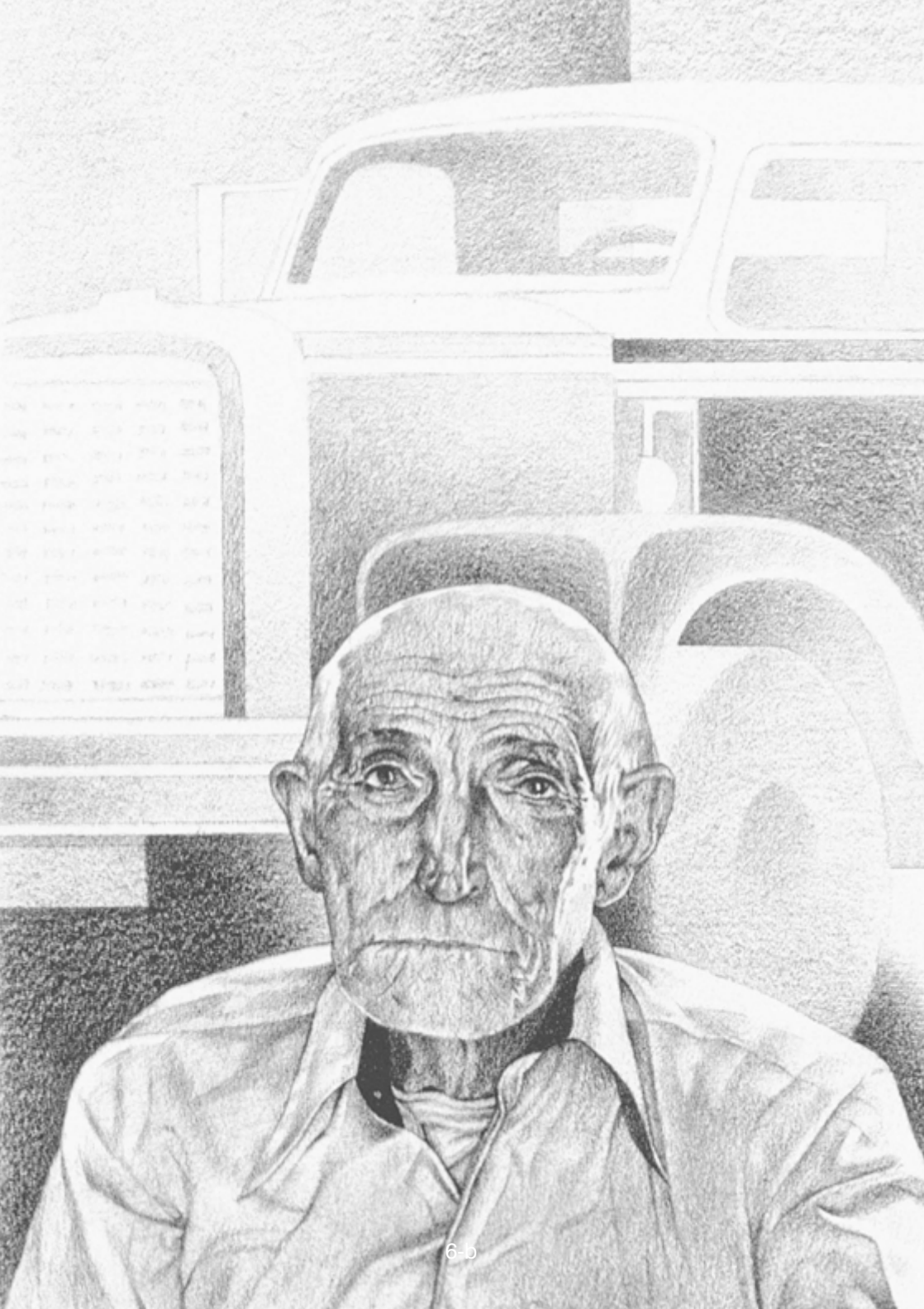
Elder Boyd K. Packer ansou kis mahsaniih, "I kin rong ohl akan kin koasoai ni arail kin sapeng kalelapak ehu me pid duwen arail pwukoahn Mwomwohdiso, 'Ngehi, I kin wiahte sounpadahk en peneinei men.' " Ih eri kawehwehda me padahk en peneinei iei ehu pwukoah keieu kesempwal nan Mwomwohdiso wet. Sounpadahk en peneinei kan iei me silepen pwihno. Irail idihdohngehr wasa me keieu kesempwal. Irail iei papahn Kauno ("The Saints Securely Dwell," *Ensign*, Jan. 1973, p. 90).

Sounpadahk Kan en Peneinei [Home Teachers]—Sapwellimen Kauno Soun Papah Kan

Kesempwalepen sounpadahk en peneinei iei me sansalehr sang ni ehu koasoai me Brother Earl Stowell koasoai. Nin duwen ah wia sounpadahk en peneinei men, ih oh iengeo ahnikiher pwukoahn tuhwong peneinei kei me sohte kehlail Brother Stowell koasoai:

"Rahn ekei mwuri. . .se lellohnger wehniw en ihmwo. Sang ni ei mwotomwot, I pahn kin kaiada moangeiet pwe I en kak kilang mesin aramaso. Ahpw ansou wet I kihdi moangeiet ni ansou me wenihmwot ritida, oh nan wasahn pidolongala ie mie kisin ohl emen me sohte daulih piht limau.

Kasalehda kilel 6-b, "Kisin Ben."

"E tihti [oh mahlahr], ahpw paliwere me inen oh kehlail en mwekid seli kin padahkihong kitail me e kin nantihong en kak duhduwehte ni imwin ehu ehu pahr akan. Kisin pwoaren mese kan me dei oh sohte keren pene. Ewe me inen, mihmi pahn meseo oh kohsang apali salenge lel apali, de mwomwen me ih mwo. Kilio duwehte kilin mahn me kin wiahda suht oh kateng ape.

"Se nda me kiht mehn mpehkan oh towe mehleh en Mwomwohdiso, me se kodohr pwehn pehsepene nan pwungat. E mwomwen sohte nsenamwahu ni eh luke kiht ongehr nan kisin pere ehu, me audaudkihda mwahu mehn loi pehs kan. . . . E koasoaia me e kin tangahki lapalahn sidohsa ehu. I lerne me *pick up*; pwoat a nahn pwe lapalahn sidohsa ehu. I pwuriamweikihla.

" 'Aramas me kin draip kin kehlail. Ia mwomwen omw wia—'

"E katukiehdi. 'Mie nei mehn kepir lapala ehu pohn mehn mwohndi limwahi. Ohl teiko kin ese. E kin wiahiong kiht en pahrek.' . . .

"Nin duwen en sounpwong kan ahr kin nekla, se kin tapiada kilangwohng duwen aht en kin pwarek Ben. [Soutik ehu se ahpw pwarek ih, e pwangadahr sang ni eh wia were sidohsa] eri se mihmihki minit kei. Ni ansou me se kohkohlang ni wenihmwo, Kisin Ben kilangada oh idek, 'lahd me kumwa pahn tapiada ndahiong ie dahme I pahn kin wia—dehr simok, tapiada kohdo iang Priesthood oh sarawi, oh soahng teikan?'

" 'Ben,' I ndahiong ih, 'kiht koaros pahn laudla aht peren ma komwi wiewia mehkan me komw kasaledahr, ahpw komwi me pahn pilada. Se pahn wiahiong komwi kansensuwed ma se pahn songen ndahwei mehkot me komwi esehier.' Se kodohn kilang komwi—pwehki aht peneinei sohte pahn unsek ma sohte komwi' E ahpw koledihthe pehi kan. . . .

"Mie ehu telepwohn koahl nan imwilahn wihko me idek, 'lahd me kapokon en priesthood?' I padahkihong ih oh nda me dene I pahn wahda ih en ieiang ie.

" 'Soh, I ese ahlo oh sohte me pahn draipiehla wasa me I pahn mihe.'

"I diarehr me e wie kesikesihnen likin Mwomwohdiso. 'Ele e sohte pahn mwahu I en pidelong lao I solahr simok,' e nda. I ndahiong me e pahn kin mengei en song rapahki sapwellimen Kauno sawas. E koasoaia, 'I simok sangete ni ei sounpar waluh, oh I sohte kamehelele me I kak sohla simok.' I ndahiong me I lerne me e kak.

"Ni ansou mwiadang re kin kahdaniki ih Kisin Ben, ma e sohte kin mih mwo, oh mendahte e kereningong sohte ahneki sukuhl mwahu, oh laud en paliwere, sounpare, e wialahr riat mehleh oh kin ieiang souas nan aht doadoahngkan en pwihn en elder kan.

“Eri ni soutik ehu I ale ehu telephone. ‘I uhdahn pahn lokaiahiong uhk.’ Ngile mwomwen me e masapwehkada. ‘Irail mwahuki I en wia emen sounpadahk en ward et. I sohte kak wia mwo. I simok oh sohte me I ese. la mwomwen ei pahn padahkihong aramas akan mehkan me I sehse? . . . Dahme I en wia?’

“I pil mwekidkidahr. Kisin Ben me kin wia aramas kesempwal men ong kiht, oh se sohte men en pwurehng salongala. I tepier wia uhwen ei kak en kapakap. Eri I ahpw wiahier ehu esingek laud oh nda, ‘Ben, da se songehr sen ndahwei dahme ke pahn kin wia?’

“ ‘Soh, komw apwtehn kaselehdo me I me kesempwal ong uhk; komw wiahiong ie me I en pehmada me I kesempwal. Mwein ihme kahrehda pein ngehi tepier kohla Mwomwohdiso.’

“ ‘Ni ansou me kitail tupenehro, se diarada aramas emen me inenen katep mehlel. Komwi kak likiwieriedo aramas pwukat oh komw kak tamataman kesempwal en aramas pwukat? Komw kak kasalehiong irail me irail inenen kesempwal ihme kahrehiong omwi men mwondiong irail ansou et de pil mwhur oh koasoia duwen mehkot me inenin katep mehlel me komwi diaradahr me komwi men patkihong irail?’

“Mie ansou kan me e kin nenenla, oh nda, ‘Mehlel, I pahn wia men!’

“Ni imwilahn rahn akan I kin kalapw draip kohdihla nan ahl me en Ben peneineiko kousoan ie. Irail koaros luwetlahr mehlel, pali ngeder en irail pwoudiki irail kan me sohte iang tewe Mwomwohdiso wet, oh kin pahr tohto wia aramas kapw ong nan Mwomwohdiso wet. Ehu soutiko I kilang Kisin Ben weuwa watermelon ehu me keieu laud me I kilangada ni ansouo. Sendin pehkan kohiengehr pah oh e kin nanti nan eh kin kakhwei. E block siluh sang ni marketo. Ni ansou me I draipla wasao, e pidolongala ni ehu ihmwo.

“Mwuri ansou me I kilangada ih, I ndahda dahme I kilang e wia. E kamwakid moange. ‘Ni ansou me I kokolahng ni imweio I daulihla marketo. I ahpw kin lemeleme serihko. Arail pahpa solahr doadoahk. Watermelon kin apwal en dierek oh kin pweilaud nan pahret. I ese me serihko saikinte alehda ehu. Oh pwe serihko koaros en alehda koaros me re mwahuki, I pwainda watermelen me keieu laud nan stohwao.’

“Mwurin mwo I kilang ih alu mwiadang pahn karakar en ni soutik oh kolokol lapalahn kard en rahn en ipwidi ieu nan apali peho. E ahpw kawehwedahr mwurin mwo, ‘Kisin serepein menet rianiki pwutak koaros. Mehkoaros kin kohieng irail. Eri I lemehda ma I pahn wahla oh dehr kadarala, e pahn kihong en esehla me ih aramas kesempwal men. Duwehte nan wihk kei me samwalahro ni wasahkis, serihko apiasangehr pehn toahl ehu. Sohte mwahn emen me mwomwen nsenohki ihte kisin serepein menet. I wahla

toahlo nan imweio, alehda kisin kehs ehu sang nan kohpwa oh kihsang spring me kin kolada peho. I wiadahr toahlo. I wiakier ni soutiko pwon, ahpw mie katepe ni ansou me I kapwurehla. Ansou wet ni ei kin kohla mwo, e kin ale nah toahlo oh mwohndi pohn tahto mwohi, oh kin kihong moange ni paliwerei.' I leme me I diarada me ngileo mwekidadahr.

"Mwurinte mwo, I alehda ehu telephone koahl. 'Kisin serepein me I padahkih nan ward et pahn pepdaislahr!' Met wahn [ah wia sounpadahk en peneinei men]. I pil iang ih peren kihda. . . .

"Nan pahr limau samwalahro, peneineiko sohte kin kohla sarawi de sohte me kin pwarek irail sang nan Mwomwohdiso ihte sounpadahk en ward kan oh ekei ansou sang rehn [Relief Society] sounpadahk en pas kan. Ahpw pahn pak waluh nan sounpar siluh mwuri met Kisin Ben koahl ni e kin mwekidkihda ansou koaros pwehn ndahdo kapai me pahn wiawi, pepdais ehu kohkohdo, de kesepwildahn emen pwutak nan priesthood. I ahpw idek ia mwomwen eh kak sairada arail mour. 'I wiahte dahme komwi padahkihong ie. I mweidohng irail en ese me ngehi sohte kin mwahu sang irail oh I sohte kodohn ndahiong irail dahme irail pahn wia. I kohla mwo pwehki Kaun kaselelo ketin kaunopadahr tehpel en mwengehn palingehn ong sapwellime serihkan, oh ni arail sohte kin iang kitail mwenge, e kin miehla wasa kis tehnlā nih tehpele, oh peneineio solahr unsek."

"Ni ansou me padahk en ward wekideklahng padahk en peneinei, ihte me se pahn wia iei en wia karasepe mwahu en Kisin Ben." ("Little Ben," *Ensign*, Mar. 1977, p. 66–68.)

Kih en pweida dahieu me en Kisin Ben sounpadahk en peneinei kan doadoahngki? Ia mwomwen Kisin Ben ah doadoahngki kih ohte ni ansou me e wiahla sounpadahk en peneinei men?

Pwukoahn Sounpadahk Kan en Peneinei

Kasalehda kilel 6-c, "Sounpadahk kan en peneinei kin ale pwukoah doadoahk en pwarek peneinei kan."

Pwukoahn sounpadahk kan en peneinei kan en kin pwarek peneinei kan oh kangoange ki irail en kin kapakap oh wiahda pwukoahn arail peneinei kan me kohsang rehn Kauno. E ketin malipe irail en wia "souniroir" kei pwehn apwawpwal ih, oh kilekilang sapwellime serihkan. (Kilang Seremaia 31:6; Ezekiel 33:1–9.)

President Harold B. Lee ketin kasaledahr me sounpadahk kan en peneinei pahn wehwehki me arail pwukoah doadoahk iei en kilekilang, kakehlaka, oh sewese towehkan wiahda arail pwukoah. E ketin pekier kaunen Priesthood kan en kawikalahsang sounpadahk kan en peneinei oh kihla padahk me pid silepen ihmw akan me kilekilang Mwomwohdiso. Ni atail pahn wehwehkihla lamalam wet, kitail pahn kin wia padahk en peneinei me pahn mie katepe. (Kilang the unpublished transcript of the Epreil 1972 Regional Representatives Seminar, p. 8.)

la wehwehn wiahla silepen Mwomwohdiso? Dahme kahrehda e kesempwal me peneinei kan me kitail wia padahk ong irail en esehla me kitail kin nsenohki irail mwohn atail pahn song en wia padahk en peneinei ong irail? (Kilang koasoaiepen Kisin Ben.)

Nin duwen sounpadahk kan en peneinei, kitail kin wia weliepen pisop oh president en branch ong peneinei kan oh emen emen me kitail kin sounpadahkih nan ehu peneinei. Nin duwen me kin wiawi, kitail pahn kin repwoht kihong atail kaunen priesthood kan duwen atail kin pwarek oh anahn akan en irail akan me kitail kin pwukoahki sang ni atail wia padahk en peneinei. Mehlel, ni ansou me kumwail diar soumwahu de soangen kahpwal akan nan peneinei kan me kumwail kin pwukoahki, kumwail pahn mwadangete repwoht kihla rehn kaunen priesthood oh komw sohte pahn kin awi ansoun koasoakoasoaiepene.

Peneinei kan Anahne Sounpadahk Kan en Peneinei

Nin duwen sounpadahk kan en peneinei, kitail pahn medewe anahn akan en peneinei kan me kitail pwukoahki. Kitail pahn diarada anahn akan koaros ong emen emen oh ong peneinei kan, oh pwarek irail pwehn kihong irail kehlail en palingehn—kaidehn pwaralahte. Kitail pahn poakoahng koaros oh kin men sewese. Kitail pahn kin sewese irail akan me mie arail anahn pwe irail en kekeirda ni dehr masak oh ni kehl.

Idek rehn pwihn en kasukuhlo pwe ren kasalehda anahn me pali ngeder en peneinei kan ahniki. Ntingihndi arail pasapeng kan nan plakpwohto. Kapatahiong arail pasapeng kan ekei anahn akan, ni ansou me re kihda mwuri nan padahko.

Peneinei koaros nan Mwomwohdiso kin anahne Ngehn en Samatail Nanleng. President David O. McKay ketin mahsaniher, “Iei atail pwukoah nin duwen Sounpadahk en Peneinei kan en kin walahng Ngehn en Koht ong ni ihmw koaros oh mohngiong koaros” (quoted by President Marion G. Romney, “The Responsibilities of Home Teachers,” *Ensign*, Mar. 1973, p. 15). Pwehn kin sewese peneinei kan me kitail kin pwukoahki en alehda Ngehno, kitail pahn kin kakehlaka irail en wia soutik en peneinei, en wia kapakap en peneinei oh kapakap en emen emen, oh en kin kekalail ieiang mwekid akan nan Mwomwohdiso (kilang D&C 20:53–55).

Ehu anahn me peneinei koaros kin ahniki iei sawas ong ni ansou en soumwahu akan. Kauno ketin kaweid kin kitail me ni ansou en soumwahu kan kitail pahn “kin likwerih elder kan en Mwomwohdiso.” Nin duwen sounpadahk kan en peneinei, kitail pahn kin ese ni ansou me tohn atail peneinei kan me kitail kin pwukoahki kin soumwahu oh kitail en kin warohng oh kin kaukaunop pwehn kapai irailda ma irail pahn peki. (Kilang Seims 5:14–15.)

Emen emen aramas oh peneinei kan koaros kin loieng apwal akan nan arail mour ekei ansou oh met kahrehiong irail kin luwetala. Kitail pahn kin, nin duwen sounpadahk en peneinei kan, sang nih kapakap kadiarakada

anahn pen emen emen aramas oh peneinei kan oh rapahki ahl en utung, kakehlaka, oh sewese pahpa kan oh nohno kan, serih kan oh me laud kan me sohte pwopwoud me kitail kin pwukoahki ong ni soangen ahl da me kitail kak sawas ki. Kihongete sawas sohte kin itar.

Peneinei kan koaros oh emen emen aramas kin ahnahne sounpadahk en peneinei kan. Ekei ansou re sohte pahn kin ese, ahpw re kin anahne. Ma kitail sounpadahk en peneinei kan kin rapahki ahl akan me kak sewese emen emen aramas akan oh peneinei kan me kitail pwukoahki, kitail pahn ale kaweid sang powe pwehn kahluwa kitail pwehn wadohng irail kapai kan me irail anahne.

la mwomwen en Kisin Ben kalehiong anahn akan en peneinei kan me e wia eh padahk en peneinei ong?

Koasoai me pahn kohda mwuri pahn kasalehda sounpadahk en peneinei mwahu men me kin sewese ehu ehu peneinei kan.

“Brother oh Sister Robertson. . .wia pwopwoud pwulopwul oh kehlail nan Mwomwohdiso ahpw sohte kin wia ara kapakap en peneinei de soutik en peneinei ‘pwehki ira riemente.’ Se kilahr padahk sang ni oaralap pwukat, ahpw e sohte doadoahk. . . .

“Erein wihk riahu ngehi oh iengeio tupenehier pahn pak tohto pwehn koasoai anahn akan me kak pwarada ong aht peneinei kan. Se kasalehdahr mehkan me se pepehm me se anahne kilang. Oh ni aht pwarala mwuri se soahngadahr wiepe kapw ehu. Ong Brother oh Sister Robertson kaidehn, ‘Dahme se kak wia pwehn sawas?’, ahpw, ‘kumwail sohte tuhwong kiht nan imweio oh iang at tupenehn peneinei tohrohr ehu?’ . . . [Re sapeng,] ‘Ehi, kalahngan en kumwa!’ . . .

“Mwurin ehu kamadipw sarawi me kerendo, Brother oh Sister Robertson kohdahda rehi oh kasalehdo duwen ara kadehde mehlel akan, re pil kasalehiong ie duwen laudla en peren nan imwarao sangete ni ansou re tapiada wia kapakap en peneinei oh soutik en peneinei.” (Don B. Center, “The Day We Really Started Home Teaching,” *Ensign*, June 1977, p. 18–19.)

Sewese Pahpa kan

Kasalehda kilel 6-d, “Sounpadahk kan en peneinei kan en sewese pahpao kaweid ah peneinei.”

Mwomwohdiso en Sises Krais wiawidahr pwehn kamaurala peneinei kan, kaidehnte emen emen aramas. Pahpa men, nin duwen e wia kaunen peneineio, ahniki pwukoah keieu kesempwal en kahluwa eh peneineio en kekeirada pwehn duwehla Koht. Sounpadahk kan en peneinei kan pahn uhdahn wehwehki padahk mehlel wet ma re mwahuki en mie katepen arail doadoahk. Nin duwen sounpadahk kan en peneinei kan, kitail en wehwehki

me kitail likwer ong en sewese pahpa men de ekei kaun en peneinei en kahuwa peneineio pwe irail en unsekla.

Ehu ahl en diarada ia duwen atail en kak sawas iei mwohn meh koaros pwarek pahpao de me kaunda peneineio kelepw. Ansou kiset, kitail kak idek reh en kasalehda anahn akan en peneineio oh dahme kitail en wia pwehn kalellelehiong arail anahn akan wasa me kak sewese anahn pwukat.

Koasoai me pahn pwarada kasalehda duwen sounpadahk kan en peneinei riemen me kin pwarek pahpa.

“Samuel Bowen sohte towe mehlel en Mwomwohdiso. Eh pwoudo oh nah serihkan iang towe mehlel en Mwomwohdiso wet oh pwehki met tohto pwihn oh sounpadahk en peneinei wiawihong peneinei en Bowen. Pwarala pwukat wiawihongete irail akan me towe mehlel en Mwomwohdiso wet nan ihmwo. Ihme kahrehda, Brother Bowen kin pekimahki me e sohte pahn de pein ih sohte pahn mihmi mwo ni ansou me re pahn pwarala rehra. . . .

“Nan erein pahr riau me samwalahro, mie sounpadahk en peneinei kapw men, Brother Walker, me pwukoahkier peneinei en Bowen. Mwurin eh tuhwong irailehr oh padahkihongehr duwen irair en peneinei ong eh kaunen priesthoodo, Brother Walker ahnikidier pepehm kehlail en kihongete eh kehl ong kaunen ihmwo—Brother Bowen. Nan sounpwong en mwuri kan, e wia met nih e kosonedhi mwahu ah mwekid akan. Nih karasepe, e sohte kin wiahda ah *appointment* en tuwohng peneineio rehn Sister Bowen, ahpw e kin wiahda rehn Brother Bowen. . . . Nan eh kin pwarala pwukat, e pahn kin koasoai duwen e pahn kin sewese emen emen tohn peneineio. Nih tapi, Brother Bowen pwuriamweikihla pwehki e sohte keid ni koasoandi me kin wiawi mahs, ahpw ni ansou mwiadang e perenkihdar Brother Walker. Pwarala tohto kei kin wiawi ong ni ihmw arail, ahpw kereniong sohte padahk en rongamwahuo kin koheng irail.

“Ehu soutiko Brother Walker pwaralahng Brother Bowen nan eh perehn koasokoasoai. E ahpw idek, ‘Sam, ia duwen soangen kaselel en peneinei ehu me kehlail nan Mwomwohdiso, me komw sohte medewehda en towehla Mwomwohdiso?’ Brother Walker inenen mwekidkihda duwen en Sam sapengki ih: ‘I leme saikinte emen me idek ma I kin mwahuki. Ahpw mehlel, I wadekehr pwuhk tohto en omw Mwomwohdiso oh kin kamehlele duwehte omw kamehlele.’

“Sounpwong ehu mwuri, Samuel Bowen pepdaislahr nan Mwomwohdiso wet, oh rahn wet ih oh eh peneinei katengtengdier nan tehnpas sarawi.” (*When Thou Art Converted, Strengthen Thy Brethren*, [Melchizedek Priesthood manual, 1974,] p. 217–18.)

Kihong emen sounpadahk en peneinei kan en wia eh kadehdeh duwen doadoahk en sounpadahk en peneinei. Oh pil kihong emen pahpa kan en wia ah kadehde duwen lipwen doadoahk en sounpadahk en peneinei ong ah peneinei.

Keimwsekpe

Nin duwen sounpadahk kan en peneinei kan kitail alehier pwukoahn peneinei kan nan Mwomwohdiso wet. Kitail pahn kin pwarek irail ni ansou kan, padahkihong irail rongamwahuo, oh kakehlaka irail en momourki pwung. Pwehn kapwaihda atail pwukoah doadoahk, kitail pahn kalaudehla atail limpoak ong emen emen tohn peneineio. Kitail pil doadoahk sang ni atail kapapak ong kaun en peneinei kan pwehn diarada oh sewese kalellehiong arail anahn en peneinei kan.⁹

Song en wia

1. Lemehda sang ni omw kapapak duwen omw pwukoah nin duwen sounpadahk en peneinei men.
2. Diarada ahl akan me komwi kak—
 - a. Kamwahuiala omwi wiewia nin duwen sounpadahk en peneinei men.
 - b. Sewese iengomw en wiahla sounpadahk en peneinei mwahu men.
 - c. Patehng pahpahn ehu ehu peneinei kan.
 - d. Kalellehiong anahn en emen emen tohn peneineio.
3. Komwi iangahki omwi peneinei koasoia duwen omwi kak en sewese omwi sounpadahk kan en peneinei. Komw pahn kin men wadek koasoai en “Home Teaching the Prophet Joseph Smith,” nan *Pwukoah Doadoahngkan oh Kapai en Priesthood, Pali A*, padahk 6, “Pwukoah kan en Sounpadahk.”

Iren Pwuhk Sarawi Kapatapat Akan

Sohn 21:15–17 (en padahki mehteikan)

Episod 5:23 (ohlo me kaunen peneineio)

2 Timoty 2:2 (me pwoson akan en kin padahki mehteikan)

1 Piter 5:1–4 (pwukoahn elder kan)

D&C 46:27 (kisakis en esehla mehkot me kohieng sounpadahk kan en peneinei)

D&C 84:106 (me kehlail akan en kakelailla me luwet akan)

Kaunopadahk Sounpadahk

Mwohn kapwilewei padahk wet—

1. Onopiki Doctrine and Covenants 20:46–47, 51–55.
2. Ni imwilahn padahk wet luke—
 - a. Emen sounpadahk en peneinei kan en wia eh kadehde duwen sounpadahk en peneinei.
 - b. Emen pahpa en wia eh kadehde duwen lipwen sounpadahk en peneinei ong eh peneinei.
3. Peki rehn pwihno en wadek de kasalehda koasoai kan de iren pwuhk sarawihkan en nan padahk wet.

Kaunopen Emen Emen oh Peneinei

Padahk 7

Padahk wet pahn kin sewesei kitail en wehwehkihla kaunopen emen emen oh peneinei oh medewehda en kin idawehn.

Kawehwehpe

Ni February 9, 1971, “Souleng kan me mihmi San Fernando Valley nan California pehmehr reradahn sahpw ieu. Sister Ina Easton kasalehda dahme wiawihongehr eh peneineio:

“ ‘Sang ni menseng en Niare, February 9—mwurinte reradahn sahppo wiawi—lel mwurin souwas en Nialem, February 12, aramas 17–22 mihmi nan imwato me se pahn apwali. Sohte lioal reht rahn ehu oh pwohng ehu oh sohte kahs mehn kakarakar oh kuk de sohte itar pihl ong ni ansou me irail mihmi reht.

“ ‘ . . . E uhdahn wia mehkot apwal apwawpwahlih aramas ngeder nan wasa tikitik oh dipwisou malaulau. Se pil kak kaitarahla mwahu mehkan nan songen irair met, kalahngan ong irail me mihmi reht oh en Mwomwohdiso wet piahn en nekinek mwengeh oh pihl. . . . Stohwa koaros me karanih kiht ritidi. Ahl akan olahr. Se sohte kak kohla nan stohwa. Se kapingki oh kalahnganki mwenge oh pihl me se nekidalahr kan. . . .

“ ‘Se eselahr me tohto. Nan pwungen mehkan iei mehkan me kin keieu mwahu en nekinekla: sohpo oh wini en kamwakel me kak peipeseng nan pihl lomwlomwur; dawl me sohte kapw kan . . . ; doaropwehn kainen oh dawl doaropwehkan; mehn pirohsi ngih oh wini en pirohs kan. . . .Ia duwen likou kan me sohte anahnepe mie ansou wet—ehu weliali likou ong emen emen tohn peneineio? Dipwisou en sawas ong ansou en ohla kan uhdahn mie anahnepe. Mie ohla ni neht akan oh pil wasa kan koaros. Ekei ohla kan suwedla pwehki sohte dipwisou en pirepene oh apwawpwahlih ohla songen ohla kan. Tohto serihkan wia sengiseng pwehki re men mwengehda de re sohte nsenamwahu. Kisin serihkan me laud arail sohte nsenamwahu. Kenen kisin serih mwengehkan, pwoatoal akan, tehikan, mwenge pihl akan, oh daiper kan me kak lekidekla mwurin atail kin doadoahngki mepwukat me pahn kin wiahda wekdekla ehu Soahng kan me aramas manokehla wada ni arail karuwaru iei kanarail wini en mohngiong oh wini en sowmwahu en suke ape. Ong ni ekei irair akan, e uhdahn kin imwila suwed.

“ ‘Se diaradahr me stohp me kin doadoahngki kahs iei mehkot me kesempwal kitail en ahniki. Pilen stohp kan sohte keper oh kin mengei en

nekinekla. Lantern me kin doadoahngki kahs kin kaselel ni ansou me lioal kin kunla. . . .

“ ‘Se kak kasalehda laud sang met, ahpw me kesempwalo me kitail en tamataman iei me Kauno ketin mahsanihong kitail en nekidala mwenge, pihl, likou, oh mwohni, pwe ehu rahn kitail pahn anahne. Ei kadehde iei me kitail kin ahnahne dipwisou pwukat. Sang ni peikihong kosonned akan me atail kaun akan padahkihong kitailehr, me se kaunopada itarala oh se kak sewesehki ria [kompoakapah] akan oh tohn ward akan me mwekid sangehr nan imwarail ki karuwaru’ “ (*Relief Society Courses of Study 1977–78*, p. 78–79).

Sapwellimen Kauno Pilahn

Sapwellimen Kauno pilahn me ketikihong tohn sapwellime Mwomwohdiso en uhtohrada oh dehr lellohng nan kahpwal me kin mengei. Pilahno anahne me kitail en wia uhwen atail kak en kihda atail anahn oh anahn en emen emen nan atail peneinei. Me pid kekeiradahn tiahk kan me pid doadoahk mwahu, ese nekidala dipwisou kan, kihpene dipwisou kan me mie anahnepen kamaur kitail ong ni pahr ehu kohla, kasik atail anahn akan me pahn pwarada mwurin met oh pilahn ong anahn pwukat oh kolokol wahupatail.

Doadoahk iei poahsoan en kosonned en sapwellimen Kauno pilahn. E ketin kupwurki kitail en wia uhwen atail kak en uhtohrada ong ni pein wiahda atail anahn akan. Ni mehlel, kahrepen Mwomwohdiso wet iei en kin sewese kitail pwe kitail en kak apwahpwahlih kitail. Onopada, iei me kin tepsang emen emen aramas en peneineio, nan ihmw arail.

Kihong emen pwhno en repwohtki pali me pid duwen “Pwukoahn Peneinei” sang Padahk kan en Rongamwahuo, iralaud 27.

Ihs me tepin ahniki pwukoah en apwialia anahn en kompoakpatail kan?

“Ni atail kin koasoia kaunopdahn peneinei, kitail pahn kin kasalehda anahn akan me kitail kak kilangala kilang, kasikasik, kereniong soahng koaros me kitail pahn kasik kin kak pweida sang ni kaunopada mwahu. Pil duwehte ma mie anahnepen kariwaru kan me rasohng soumwahu kan kak en etikala sang ni pilahn mwahu.” (H. Burke Peterson, “The Family in Welfare Services,” *Welfare Services Meeting*, April 1975, p. 5.)

Ma kitail sohte kak kaitarala atail anahn akan, kitail pahn keieu mahs rapahki rehn atail penenei kan. Ni karasepe, tohn Mwomwohdiso kan me soumwahulahr de ahniki ekei kahpwal me elehiong irail en sohte kak apwalihala pein irail pahn kin anahne sawas laudsang me arail peneinei kak kihong irail. Nan irair ih wet, kishrail akan pahn kin sewese peneineio. Ma sawas wet sohte itar, Mwomwohdiso kak luhk ong en sewese irail.

Sang ni atail kaunopadahkan iei me kin kaidehnte kin sewese kitail en pein apwahpwahlih kitail, ahpw pil kin sewese kitail en kak sewese ekei ni

ansou me re kin anahne. Met iei sapwellimen Kauno pilahn—kekeirdahn palingehno kohsang ni atail tohnmeteikihla pein kitail, atail ansou, oh atail talent kan pwehn sewese ekei.

Dahme kahrehda Samatail Nanleng pahn kin ketin kupwuriki pein kitail en kin apwali pein kitail oh atail peneinei ni ansou me kitail kak? Da kitail en mweidohng ekei en apwali atail anahn akan?

la duwen atail pahn kekeirada ni palingehno sang ni atail sawas ong irail kan me anahne atail sawas?

Kaunopen Atail Peneinei Kan

Ntingihdi ahl weneu duwen kaunopen emen emen oh peneinei (Kilel 7-a) nan plakpwohto. (Met kak pil pwurehng ntingda nan plakpwoht.)

Sang rehn soukohp akan, Kauno ketin kasaledahr me kitail en kaunopada pein kitail pwe kitail kak apwalihala atail anahn akan ansou wet oh ni ansou kohkohdo ni ahl weneu:

1. Padokedi oh nahkpene mwenge oh kihpene mehkan me mie anahnepe kan
2. Mwenge pwung, eksersais oh kommoal pwung
3. Pereperen oh meleilei ong emen emen oh Koht
4. Kakairada kak en wadawad oh peuselahte sukuhl
5. Kalaudehla duwen koahiek en doadoahk me mwahu kan
6. Esehla doadoahngki mwohni

PADOKEDI OH NAHKPENE MWENGE OH KIHPENE MEHKAN ME MIE ANAHNEPE KAN

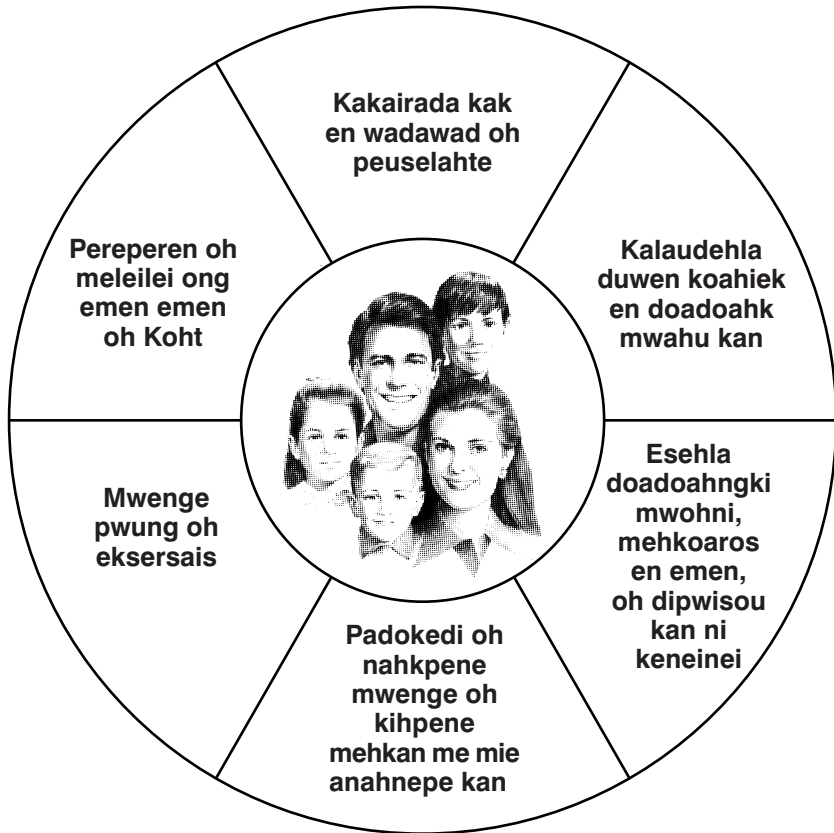
Ekei sahpw sohte mweidada nahk pene mwenge. Ahpw wasa me kosonned mweidada oh ni ansou me kak, emen emen oh peneinei ehu pahn wiahda mwenge me pahn itarohng en apwalihala arail anahn akan sangete pahr ehu kohla. Met wehwehki me kitail pahn padokedi oh nahk pene mwenge (kilang padahk 16 duwen koasoaiepen mwetuwel en peneinei) oh doadoahngkihla oh weliwelian pwehn dehr ohla. (Met iei me kitail kin kahdaniki *weliwelian* atail mwengehkan me kitail nahk pene.) Kitail pahn pil ese wiahda likou oh, ma kak, nekidala wini kan oh karisihn oh tiwi ape. Wiahda oh nahk pene kin sewese kitail en kak apwahpwahlih pein kitail, atail peneinei, ekei ansou me re kin anahne. (Kilang *Pwukoah Doadoahngkan oh Kapai Kan en Priesthood, Pali A, padahk 22*, “Me kin Wiawih da oh Nahkpene ni Imwatail kan.”)

Dahme kitail kak wia pwehn kalaudehla atail kaunopada wiahda oh nahk pene ni imwatail akan?

MWENGE PWUNG, EKSERSAIS OH KOMMOAL PWUNG

Pwehn ahniki roson en paliwar oh kehlail pwehn kak wia ire karuwaru kan, atail peneinei kan anahne kang mwengeh kan me pwung. Ong ni kahrehpe

Kaunopadahm Emen Emen Oh Peneinei Kan

wet, Kauno ketikihong kitailehr Mahsen en Eripit (D&C 89). Iren pwuhk sarawi wet kolokol kaweid ong ni roson mwahu oh me inouki kapai kan ni ansou me kitail pahn momouriki kosonned en rosonmwahuo. Pwehn kihsang soumwahu, kitail pahn kamwakele imwatail kan oh likin imwatail akan en mwakelekel oh kin alehda dok en silasil kan me anahnepe mie ong atail wasa kan. Kitail kin kamehleleiong atail eksersais ansou koaros, kolokol atail mwakelekel, oh idawen tiahk teikan en roson mwahu.

Dahme kitail en wia pwe kitail en kamwahuiala mour mwahu en atail peneinei?

PEREPEREN OH MELEILEI ONG EMEM EMEM OH KOHT

Atail peneinei kan pahn kaunopada mwahu duwen irail ong nan pwungen aramas akan oh arail pepehm ni ansou me kitail pahn loieng kapahtou oh kahpwal en mour akan me kitail sohte pahn mweidohng irail en pewei kitail di. Elder Boyd K. Packer mahsanih:

“Dene mour iei me pahn wia ehu kasongosong. Medengkihla pwunod, nsensuwed, sohla koapwoaroapwoar de pil sohte pweida sang ni mehkan me kin pwarada ansou kan.

“Padahkihong tohn Mwomwohdiso me ma irail loieng ehu rahn me inenin suwed ni ehu ansou kan, de rahn kahpwal tohto ni ansou ehu, irail en kesihnenda kehlail oh soangen powedi. Mehkan pahn kak inenla.

“Mie kahrepe laud ieu ong ni atail kin nannanti nan mouret” (*Ensign*, May 1978, p. 93).

Ni ansou me atail peneinei kan kin ahniki kahpwal akan, kitail pahn kin poakehng, utung, peren ong, oh kakehlada irail; pwe ihte ansou me kitail kin sawas pene nan atail peneinei kan me kitail kak kalaudehla atail pepehm kehlail en powehdi atail kahpwal akan. Koasoai me pahn kohdo mwuri kasalehda duwen peneinei ehu me kalaudehla soangen kehlail wet:

Mie peneinei ehu wiawikidahr ohl emen oh lih emen, pwutak silimen oh serepein riemen. Serepein me keieu pwulopwulo ahniki soumwahu en nan mwaliel sangete ni eh ipwidio oh, sang ni kahrehpe wet, e solahr kak kekeirda oh wiahla aramas kelail men. E melahr ni ansou me e sounpar eisek-isuh.

“Epwel me sohte kin tukedi sang nohno limpoak emen, kanangamah, oh kadek sang pahpa kadek emen, oh duwen wehwe me kohsang pwutak silimen me kadek oh serepein emen me kin medewehda me mwahu ansou koaros me wiahiong ih en kin kesempwal nan peneineio. . . .

[Eh pahpao eri nda, ‘Sohte mwohni ehu kak pwainda aht kak en minimin pene ni limpoak kanangamah, oh akitikitik me duwehte se kin wia ni aht apwawpwalih.’ Met imwila kansensuwed ieu. . .me wiahla ansou mwahu en kapai kan.” (Marvin J. Ashton, “Family Home Storage,” in *1977 Devotional Speeches of the Year*, p. 69.)

Nin duwen me koasoai pwoatet kasalehda, duwen irair en peneinei ehu me kin kadek, kin kapakap, kin limpoak pene me kak kahrehiong kapai laud ong ni mour en tohn peneinei koaros. Soangen irair wet pahn kin wia mehkot me peneinei kan koaros en kin kasik. Elder Marvin J. Ashton ketin kasaledahr: "Ekei ansou [sawas] me keieu laud kin alahldahsang rehn pwihn me wiahda atail peneinei kan. Ni ansou kan mehkan me kitail keieu anahne iei irail me keieu karani kitail. . . . Koht ketin mahsaniher me tohn ehu peneinei kan en kin sewese euh tohn peneinei kan. . . . Kitail pahn kolehdi pehn tohn peneineio oh kasalehiong irail me atail limpoak uhdahn mehleh oh pahn poatoapootete." ("He Took Him by the Hand," *Ensign*, Jan. 1974, p. 104.)

Dahme kitail en kalaudehla oh sewese ni loal ohlakan nan atail peneinei kan?

Dahme karehde sawas, wehwehki, oh limpoak ong mehte kan kesempwal ong atail meleilei oh peren?

KAKAIRADA KAK EN WADAWAD OH PEUSELAHTE SUKUHL

Nan Padahk Sarawio Kauno ketin kasalehiong kitailehr me "klohri en Koht iei loalokeng, de, pil ni ehu koasoai, iei marain oh mehleh" oh ketin mahsanihong kitail "en kakairada [neitail] serihkan ni marain oh mehleh" (D&C 93:36, 40). Ma kitail pahn kekeirada neitail serihkan nan irair wet, kitail pahn uhdahn kak wadawad, nting, oh wia wahntuhke. Kitail eri ahpw pahn onopiki pwuhk sarawihkan ansou koaros, duwehte ekei pwuhk me mwahu kan, oh doadoahngki mehn sawas koaros me mie pwehn padahkihong atail peneinei kan pwe irail en dehr ka saminihla mepwukat. Met wehwehki me kitail, atail pwoud kan, neitail serihkan en alehda ansou mwahu en doadoahngki aramas akan oh ekei ansou mwahu ni arail ieiang sukuhl.

Dahme karehda kitail oh atail peneinei kasukuhliki wadawad oh nting? Dahme sukuhl kesempwaliki?

KALAUDEHLA DUWEN KOAHIEK EN DOADOAHK ME MWAHU KAN

Ni ansou me kak, kitail pahn alehda doadoahngkan me kak kihong kitail en sewese atail peneinei kan oh en kihong kitail mehkan me pahn kaitarala atail anahn akan. Soangen doadoahk wet pahn kin pwung ong ni padahk en Mwomwohdiso oh en kin mweidohng kitail en iang wia atail pwukoah doadoahk kan en Mwomwohdiso. Eri, emen emen me pwulopwul akan pahn ale kaweid ong ni pilada ehu doadoahk me konehng. Oh kitail me mie atail doadoahk pahn uhdahn esehla soahng koaros, me pid atail doadoahk kan pwe kitail en kak apwali mwahu atail peneinei kan.

Mie ansou kis emen philosopher ahpw koasoaia, "Ma komw kihong emen aramas mwahmw emen, e pahn kangete nek; a ma komw pahn padahkihong ih duwen laid, e pahn mwengemwenge erein eh mour." Koasoai me pahn wiawi mwuri kasalehda duwen kaunopadahn emen emen oh ehu peneinei:

John, me wia pahpa en seri pwulopwul riemem, sohte kin doadoahk. E diarehr doadoahk ehu oh doadoahk ni lepin ansou kis, ahpw pwehki e sohte mwahuki, e keselahr doadoahko oh solahr ehu doadoahk me e kak alehdi. Ansou wet eh rento anahne pweipweila mwiadang oh e pwoudo ahniki kahpwal en roson en paliwar me kihsang I nan ah doadoahk likin ihmwo.

Dahme peneinei wet en wia pwehn kamwahuiala arail kahpwalo? la mwomwen nohno en peneineio kak sawas? la mwomwen en serihkan ahr kak sawas? Ma pahpa alehda doadoahk ieu me e sohte pereniki, dahme en wia pwe en kaunop ong ih ehu doadoahk tohrohr en?

Elder Marvin J. Ashton kaweidkier: "Sukuhl en dehr kin tukedi. Kanekehla uhwen omwi kak sukuhl mwahu oh sukuhl me kaidehn mihmi ni lepin ansou. Met me iangahki sukuhl en doadoahk kan. Mwohni kin kanetik mwahu nan soahng pwukat. Doadoahngki sukuhl en nih pwong kan oh sukuhl me kin kadarodo mehn kasukuhl oh serihn sukuhl kan me pahn audehda oh kapwurehla pwehn kalaudehla omwi kaunopada. Koledi mehkan de duwen omw pahn kak esehla oh kak en. . . . Ni ansou me kitail solahr pwukoah doadoahk kitail sohte anahne mwohni oh awi atail soangen doadoahk kan en miehda" ("One for the Money," *Ensign*, July 1975, p. 73).

Dahme kahrehda ohl pwulopwul en kin kaunopada pein irail ong ni doadoahk?

ESEHLA DOADOAHNGKI MWOHNI

Pwe kitail en kin kaunopada ong ni palien mwohni, kitail pahn esehla mwomwen mouriki dahme kitail kin wiahda. Met kin anahne koasoanehdi oh katange mwohni. Koasoandi en mwohni me iangahki dahme kitail kin kasikasik kan me pid mwohni, mwohni ong ni meiroang oh meiroangkan, oh mehkan me pahn katokehdi pweipwand. Ire kapatapat ong ni koasoandien mwohni, ese katanga dahme kitail kin wiahda me iangahki pwainda mwenge oh ekei me kesempwal akan ni ansou me re pweitikitika, kin kasohtik, oh, ma kak, wiahda ehu wasahn nekidala mwohni pwehn kak apwaliala atail anahn en mwohni karuwaru kan.

Peneinei en Kay Christensen me mihmi nan kahnihmw en Kansas City nan Missouri, ahniki ehu kaweid ong ni duwen en peneinei ehu en kin doadoahngki mwohni kan. Re koasoia: "Mehkot me sohte kin doadoahk iei soangen lamalam me, 'Met nei mwohni, eri I pahn kohla netikiala nin duwen me I mwahuki.' Sohte lipilipil ma ohlo oh liho me kin wahdo mwohnio, mwohnio koaros pahn kin kohieng koaros ni pahrek. Kaidehn pahpao de nohno me ahniki pwung en kohla oh netikiala 'pwehki dene nah mwohnio' (as quoted by Orson Scott Card, "Family Finances," *Ensign*, June 1978, p. 13).

la duwen ese doadoahngki mwohni eh kin wahdo meleilei nan ihmw? lawen atail kaunopada ong nan ehu ehu irair wenu pwukat ong ni kaunopen emen emen oh peneinei kan?

Kaunopadahng Mwohwohdiso

Pwehn kapatahiong duwen apwawhpwahlih pein atail anahn akan oh en peneinei anahn akan, Kauno ketin mahsanihong kitail en sewese emen emen.

Wadek Doctrine and Covenants 52:40.

Pwehn sewese kitail en sewese emen emen, dahme tohn Mwohwohdiso nantiong wiahda oh dipwisou kan me re ahniki kin kohpene oh wiahla ehu prokram me kahdaniki "Kaunopadahng Mwohwohdiso." Ni ansou me mie anahnepen dahme Mwohwohdiso kin nantiong song en wiahda oh mehkan me Mwohwohdiso wiada, kaunen priesthood kan kin kaweid duwen doadoahklahn mepwukat. Karase-pehkan me pahn kohda mwuri iei duwen kahpwal akan me kin anahne sawas en Mwohwohdiso pwehn sewese dahme tohn wasao song en wiahda:

"Nan lapake kan me kin kauwehla wasahkan nan kahnihmw en Rapid City nan South Dakota, Soulehg kan me mih nan wasao mwadangete wia mwekid ieu pwehn sewese aramas akan me ohla sang ni lapake kan. Likou kan, likoun peht kan, oh mwenge karakar kan kohda sang *ni koasoandi en Mwohwohdiso en wasao*. Sidohsa ieu me diren kepwe, me duwehte, kenen seri pwelel akan, daiper kan, oh plankes, kan me wesikdo sang Salt Lake City [pwehki] mie anahnepe]." (Junior Wright Child, "Welfare is the Church," *Ensign*, Sept. 1973, p. 71.)

Mwurin December 1972 rerradahng sahpw nan Managua, Nicaragua, nan Central America, "mehtehkis me kohsang kahnihmw en Salt Lake City iei typhoid serum. . . . Koaros sawas akan kohsang wasao; Soulehg kan nan Costa Rica, koasoanehdi kepwehn sawas akan oh kaweid prokram en sawaso ni arail doadoahk pahn kaweid en kaun en koperment kan" ("Welfare Is the Church," *Ensign*, Sept. 1973, p. 71).

President Spencer W. Kimball kasaledahr:

"Kitail ahnikier kahpwal laud tohto kan ni ansou samwalahro. E mwomwen me rahn ehu de riau pahn kin mie ehu rerrer en sahpw de lapake, kisinieng laud oh kapahtou me kin wahdo apwal ong aramas tohto. I kalahnganki ei kilang me neitail aramas akan oh kaun akan tepier wehwehkihla arail pein men sawas. . . .

"Met I lemeleme ansou kohkohdo me pahn tohtohla kapahtou kan, me pahn kin tohtohla kisinieng laud kan, oh tohtohla lapake kan, . . .tohtohla rerrer en sahpw akan. . . . I leme irail pahn mwein tohtohla ni ansou me kitail kerendohng ni imwio, oh kitail uhdahn pahn kaunopadahng met" (nan Conference Report, Epreil 1974, p. 183–84).

Kitail en kin ahnahne kaunopada nin duwen Mwohwohdiso ehu pil duwehte emen emen oh peneinei kan pwehn kak pitila sang nan kahpwal

pwukat. Ni ansou me Mwomwohdiso pahn kin pahsonda ni unsek nan atail wasa, kitail kak doadoahk pene pwehn kaunopada mwenge, likou, oh dipwisou en nan ihmw akan me anahnpe mie ni ansou karuwaru kan. Sang ni ahl pwoatet, irail akan me sohte kak sewese pein irail, oh peneinei kan kin sawaski uhwen arail kak, irail me pahn alehda soangen sawas pwukat. Pwe ma kitail kin sewese emen emen uhwen atail kak koaros, kitail pahn warohng ale sawas ni ansou me kitail anahne.

Keimwsekpe

Ni ansou me kitail kin wia mehlel sapwellimen Kauno pilahn en kaunopadao, atail limpoak ong atail peneinei kan oh mehteikan pahn laudla oh kadehde en anahn en kaunopadahn emen emen oh peneinei pahn kekeirda. Sang ni ahniki kadehdeo, kitail pahn kin mwahuki sewese ekei en kaunopada.

Nan Doctrine and Covenants kitail kin wadek, “Me koaros ong ie kin mihmi ni palingehn, oh sohte ansou ehume I kihong kumwail kosonned en sampah ehume” (D&C 29:34). Pahsoan en pilahn en sawas en Mwomwohdiso iei limpoak, papah, oh limpoak mehlel ong riomw kan. Kauno ketin mahsaniher, “Pwe soahng koaros me kumwail wiahiong emen riei me tikitik pwukat, ngehi me kumwail wiahiong” (Madiu 25:40).

Song en wia

1. Nan omw prokram en soutik en peneinei mwurin met, tehk sapahli kaunopadahn ahmw peneineio, kasalehda wasa luwet akan oh wiahda pilahn en kamwahuiala.
2. Nin duwen omwi wia sounpadahk en peneinei men, komwi en wehwehkihla anahn en peneinei kan me komw kin apwawpwalih. Kakehlaka irail ong ni kaunopadahn peneinei.

Iren Pwuhk Sarawi Kapatapat Akan

I Timoty 5:8 (kitail me pahn apwalih atail peneinei)

I Sohn 3:17 (kesempwal en sewese ekei)

Alma 34:28 (atail pwukoahn sewese ekei)

D&C 56:16–18 (peneu kan ong me kepwehpwehkan oh me semwehmwehkan)

D&C 68:30–32 (kauwe me pohnkahke kan)

D&C 78:7, 13–14 (kesempwal pen kaunopada)

Kaunopadahn Sounpadahk

Mwohn kapwilewei padahk wet—

1. Onopiki puwen kaweid en *Padahk Kan En Rongamwahuo*, (*Gospel Principles*), iralaud 27, “Doadoahk oh Atail Pwukoah Kan,” iralaud 37, “Pwukoahn Peneinei.”

2. Alehda ehu plakpwoht oh sohk.
3. Kihong emen rehn pwihno en repwohtki pali me pid "Pwukoah kan en Peneinei" sang *Padahk Kan En Rongamwahuo*.
4. Kaunopada ehu chart (kilel 7-a) me kasalehda wasa weneu duwen kaunopen emen emen oh peneinei kan.
5. Peki rehn tohn pwihno en wadek oh kasalehda soai kan oh iren pwuhk sarawi kan nan padahk wet.

Poadoapoad en Peneinei oh Rekohd en Peneinei Kan

Padahk 8

Padahk wet pahn padahkihong kitail atail pwukoah en rikpene nting en peneinei kan oh tehk mwahu pwe tiahk sarawi en tehnpas sarawihkan en wiawi ong atail peneinei kan me melahr.

Kawehwehpe

Irail koaros me pahn pwukoahki pein arail wiawihkan pahn uhdahn pepdaisla oh alehda ekei tiahk sarawihkan mwohn e kak lel wehin Koht. Aramas tohto, me momour oh melahr ni ar saikinte rong rongamwahuo de alehda tiahk sarawi pwukat me mie anahnepe.

Kauno ketin kasalehiongehr Soukohp Joseph Smith oh ekei soukohp akan en imwin ansou ahlo me aramas pwukat pahn kin alehda rongamwahuo nan sapwen ngehno (kilang D&C 138, “Sansal en Komourlahn me Melahr akan”). Ahpw, eri irail pil uhdahn pahn ale tiahk sarawihkan en komouro, me kin kak wiawihong me momour akan te. Eri kitail en pwukoahki diarada kadaudok atail kan oh kilang me tiahk sarawi pwukat en wiawihong irail nan tenpahs sarawi. Se kahdaniki met wiewia doadoahk en poadoapoad en at peneinei.

Kauno ketin kasalehiongehr Joseph Smith me doadoahk wet me inenen kesempwal.

Wadek Doctrine and Covenants 128:15.

Ni ansou me kitail kin diarada rohng kan me kitail kin anahne duwen kadaudok atail kan, kitail kak katengeteng irail pene nan tehnpas sarawi nin duwen peneinei kan kohkohlahte. Ni ansou me ehu dih kin katengetengohng ehu dih, peneinei kan pil patpene kohkohlahte duwehte tengpenehn sahlmete laud ehu. President Joseph Fielding Smith ketin kawehwe duwe met:

“Emen emen ohl pwopwoud kan pahn kesihnen mwohn uhdahn eh peneineio. . .ah pwoud oh nah serihkan. Eri ngehi, ni karasepe, pahn kin kesihnen mwohrail kan me wia tohn ei peneineio pwehki aht katengetengdiong ni ansou wet oh ansou kohkohlate, oh ei pahpa oh nohno nan pwungen me towe ara peneineio. Ei pahpao pil duwehte kesinehn rehn rie ohloko oh rie lihoko pahn iang towehda irail kan nan peneineio, oh eh pahpao ong eh pahpao mwohn ih—koaros patpene sang ni ehu ehu dihkan duwehte sahl mete ehu” (*Seek Ye Earnestly*, p. 225).

Pwuhk en Kataman Akan

Sapwellimen Kauno aramas akan kin kolokol pwuhk en kataman akan ni ansou koaros. Nein Adam serihkan kolokol ehu (kilang Moses 6:4–8), oh Nephi kan kin pahngoakieng en kin kolokol nting sarawihkan (kilang 3 Nephi 23:6–13). Pwukoah wet te me pil kohieng kitail rahn wet (kilang D&C 128:24).

Pwuhk en kataman ehu iei rekohd en atail peneinei. E pahn kolokol ansou kan ong ni me wiawihkan me pwarada nan atail peneinei, kisin likou kesempwal me pidada peneineio, poadoapoad en atail keinek ong pein kitail. Wiepe keieu mwahu ong ni tapiada ehu pwuhk en kataman iei en alehda ehu kohpwa de mehn audaud oh kihong wasa mwahu ehu, oh rikpene oh kihong nan kohpwa de nting de kisin likou koaros me kitail kak diar duwen pein kitail oh atail keinek kan.

Soahng dahkei me pahn kohieng nan kohpwao? (Ekei me pwukat iei kisin likou en ipwidi, kisin likou en pepdais oh kasarawi, kapai en patriarch kan, kisin likou en kapwopwoud, kilel akan, rekohd me emen emen pein ntingieda duwen eh mour, tehn doaropwehn rohng kan me emen kin tipwahda oh duwen mehkan me kitail alehdi nan sukuhl.)

Me keieu kesempwal nan neitail pwuhk en katamano iei poadoapoad me kitail kin wiahiong pein kitail. Poadoapoad wet kak en ntingdi sang ni doadoahngki duwen rikrik pene en mehkan me ahpwtehn kasansaldahro ong rikpene mehkan me pid atail keinek kan. Sang ni rikpene mehkan me wiawi nan atail mour kan ong nan kohpwa oh sang ni atail kin koasoai ong atail pahpa oh nohno oh irail akan me kin karanih kitail oh kompoakpatail akan me kin kak kihong kitail mehkan me pid irair en mour, kitail kak tapiada kamwomwehda dahme kitail loisangehr. Dahme ntingdihkan oh ekei mehkan me kitail rikpenehier pahn kin kataman kihong kitail soangen wiawia kan oh dahme kitail pehmehr en kin patehng dahme kitail ese.

Ni ansou me kitail rikpenehier mehkoaros me mie duwen kitail, kitail pahn kairakehdi mewukat nin duwen arail pwarada, tapiada ni atail seri. Eri kitail kak ntingih atail mour sang ni pein kitail en ntingihdi, de emen en ntingihdi, de deipihdi.

Atail poadoapoad akan oh iangahki ekei kisin likou kesempwal akan me kitail rikpenehier nan kohpwao oh men kolpwuk kan me sohte lipilipil. Me iei me wia tepin neitail pwuhk en kataman, me pahn iangahkila koaros en peneineio oh nting me sarawihkan.

Journal oh Diary kan

Kasalehda kilel 8-a, “Towe mehlel koaros pahn kin kolokol ehu journal.”

Mehkan me kolokol duwen atail poadoapoad pahn iangahki journal de diary en mehkan me kitail lellehr ie, atail madamadau, oh atail pepehm akan me kitail kin ahniki. Met me en mie ansou me kitail en katohrala

pwehn ntingihdi dahme wiawi nan ehu ehu rahn de ehu ehu wihk.
President Kimball ketin' ntingiadahr ehu koasoai nan *New Era*:

“Se idingki nait. . . aramas akan en tapiada rahnwet ntingiada oh kolokol nting kan me kesempwal nan arail mour. . . .

“Mie mehkot kumwail kak wiahda mwahu sang amwail pahn ntingihdiong noumail serihkan oh nein noumwail serihkan duwen koasoaipepen amwail mour, amwail kin powehdi imwintihti, amwail kin kehlailda mwurin amwail kin pwupwudi, . . . amwail kin pereperen ni ansou me kumwail ahpwtehn koledi mehkot sang ni amwail kin nannanti? . . .

“Alehda ehu pwuhk en nting, . . . journal ehu me pahn kin sohte ohla, oh ele tohnleng kan kin koasoai duwehte mehkan me ntingdi loale ni ansou kan koaros kokkohlahte. Tapihada rahn wet ntingihdi loale duwen dahme wiawihier oh dahme pahn wiawi, omwail madamadau loal akan, dahme komwi koledier oh omwi sohte pweidahkan, omwi iangala mehkot oh omwi powehdi kan, oh omwi kadehde kan.”

Nan koasoai ohte, President Kimball pil ketin kasalehda, “Ia wen kalahngan me mihmi rehtail pwe Eipraam ketin ntingihdi koasoaipepen pein eh mour, oh kisehn poadoapoad kesempwal en sampah oh kaudiahl akan me e ketin aledier, sapwellime kupwur akan, pepehm akan, oh me tohto kan me pato loalle” (“The Angels May Quote from It,” *New Era*, Oakotope 1975, p. 4–5).

Mehkan Me Ntingdiher Duwen Kadaudokatail Kan

Emen emen kitail ahneki pohnmwahso ki atail tiahk. Kadaudokatail akan tohmeteikilahr kowahlap pwe en kihong kitail soangen kapai kan me kitail ahnikier rahn wet, oh kitail pahn kaitarala atail poakehng irail pwehn kihong irail kapai kan en rongamwahuo. Pwehng kamengei ih kitail em wahdo kapai pwukat ong irail, Kauno ketin kapwuredahr kihkan en kamourepem me melahr akan ong Joseph Smith. Eh ketin poaroanehla meninkeder sang nanleng me mwareniki Elaisa, me kolokol kih tohrohr pwukat nin duwen e wiahier soukohp emen keilahn aio, oh Elaisa ketikihongehr kih pwukat ong Soukohpo.

Kihong emen pwhno en wadek Doctrine and Covenants 2 de Malakai 4:5–6.

Ia wewehn mohngiong en serihkan en sohpeilahng arail pahpa kan?

Ni ansou me kitail esehlahr me kitail kak tuwohng kadaudokatail kan, atail poakoahng irail kekeirada. Atail mohngiong kin sohpeila reh rail. Kitail kin anahne kitail en esehla laud irail, oh kitail pil kin medemedewe arail mour akan. Kitail pahn kin men irail en pereniki kapai kan en rongamwahuo oh pahn iang kitail via kisehn peneinei soutuko.

Sang ni kapwurpwardahn kih en priesthood kan ong ni kamourepem me melahr akan, Elaisa ketikihongehr Joseph Smith manaman en katengehdi

peneinei kan kohkohahte. Ni ansou me kitail kin anahne katentengdiong atail peneinei kan, “Ngehn en Elaisa” me kamwakidada kitail en wia. “Ngehn en Elaisa” iei anahn me kitail kin pehmada ni atail pahn rapahki pwuhk kan me kolokol duwen kadaudok atail kan oh pwe kitail en kin wiahda dahme irail sohte kak wiahiong irail.

Kasalehda kilel 8–b, “Doadoahk en keirekdihen tohn peneinei iei pwukoahn peneinei ieu.”

Pwehn tapiada doadoahk wet, koaros me towe Mwomwohdiso wet aledier ehu mahsen sang rehn soukohp akan en kanekehla “prokram en dih pahieu.” Prokram en dih pahieuo wiawiakihda sang ni rikirikpene en mehkan me pid atail peneineio oh duwen rikirikpene en dih siluh en atail keinek me miher mwohtail oh ntingihdi mepwukat mepwukat pohn doaropwe kan me kahdaneki *chart en keirekdien kadaudok [pedigree charts] en peneinei oh rekodh en peneinei [family group records]*. Pwehn kanekihla prokram wet emen emen kitail pahn kanekehla mepwukat:

Dih keieu: Ehu doaropwehn rekohd en peneinei me audaudkihda mehkan me pid kitail, atail pwoud, oh neitail serihkan.

Dih keriau: Riau doaropwehn rekohd en peneinei, ehu pan kasalehda atail pahpa oh nohno nih arail wia pwopwoud ehu oh ehu me pahn kasalehda atail pwoud akan arail pahpa oh nohno nih arail wia pwopwoud ehu.

Dih kesiluh: Pahieu doaropwehn rekohd en peneinei, ehu ong atail pahpa oh nohno kahlap akan oh pahpa oh nohno kahlap akan en atail pwoud.

Dih kapahieu: Waluh doaropwehn rekohd en peneinei, iei ehu ong pahpa oh nohno kan en atail pahpa oh nohno kahlap akan oh pil pahpa oh nohno kan en atail pwoud pahpa oh nohno kahlap akan.

Kasalehiong pwhno noumw doaropwehn rekohd en peneinei me ke wiadahro. Padahkihong irail duwen omwi wiahda oh kihla omwi kadehde ong ni duwen poadoapoad en peneinei oh rekohd en peneinei kan.

Rekohd kan en peneinei pil kak doadoahk ong ni ntingdien mehkan me pid duwen kadaudok atail sang ni dihkan me miher mwohn dih pahieu kan me kitail pahn kin rapahkihda. Mepwukat, iangahki atail prokram en dih pahieuo, pahn kin kohieng nan pwuhk en katamano.

Tiahk Sarawihkan me Wiawi Ong Peneinei nan Tehnpas Sarawi

Ni ansou me kitail kihpene rekohd kan atail en peneinei, kitail kak diarada menia kadaudok atail me anahne en ale tiahk sarawihkan nan tehnpas sarawio sang ni atail pahn kin welian iraildi. Eden kadaudok atail akan pahn kolahng ni Family History Department, pwehn kamehlehla tiahk sarawihkan me konehng en wiawihong irail. Kitail pil kak wahla adarail kan nan tehnpas sarawi me karanih kitail.

Kasalehda kilel 8–c, “Doadoahken nan tehnpas sarawi ong me melahr akan kin wiawi sang rehn tohn doadoahk me kasarawihla ong doahk wet.”

Tiahk sarawihkan koaros ong me momour akan kin uhdahn anahne pahn pil wiawihong me melahr akan pwe koaros en kin pahrek ong ni kapai en kekeirada oh duwehla Koht. Tiahk sarawi pwukat kin wiawi nan tehnpas sarawi sang ni manaman en priesthood. Nan tehnpas sarawi, towe me Mwomwohdiso me mwarong akan kak weliandi oh ale pepdais, ale kamanaman, ale kasarawi ong nan priesthood, oh alehda endowment en me melahr akan. Re pil kak weliandi me melahr akan oh ale katenetengdi ong ni pwihn en peneinei ehu pwe ren wia peneinei ehu kohkohlahte.

President Wilford Woodruff mahsaniih, "I kilenglahng kisehn atail doadoahk en rongamwahuo nin duwen doadoahk ehu me inenin kesempwal me duwehte padahk ong me momour akan; me melahr akan. . .sohte kak iasada nimenseng en iasadao lao ekei tiahk sarawihkan pahn wiawi ong irail oh sang weliaparail akan nan tehnpas sarawihkan me kakauwada ni mwaren Koht. Komourala aramas mehla men pahn kin duwehte kamourala aramas momour emen" (*Discourses of Wilford Woodruff*, p. 160).

Sawas Sang Samatail Nanleng

Ma kitail pahn wia atail kak ong ni atail keinek, kitail pahn ale sawas sang rehn Samatail Nanleng ni ansou me kitail kin anahne. Nin duwe, sawas pahn kin meleilei oh kin nin duwen pepehm kehla. Ahpw ni ansou kan manaman kin wiawihong tohn Mwomwohdiso kan me kin wia doahk wet. Elder Melvin J. Ballard, ni karasepe, koasoaiahda koasoai wet:

"I tamankihda mehkot me ei pahpao pehmadahr. lawen at kin kasik kanekinekilahn Tehnpas Sarawi en Logan! Ansouo kerendohr me e pahn kasarawiala. Ahi pahpao kin doadoahk sangete ni tapio, oh dahme I kin tamanda me tepin wia iei ei kin wahla mwengehn soutik rahn me e kin wahdihdo takai kan sang wasa me takaiko mihmi ie. lawen at kin wia kasikasik mwekid laud wet! I kin tamatan me ni ansouo ei pahpao kin wiahda mehkoaros me e kak pwehn alehda mehkan koaros oh irehkan me pid eh keinek kan. E kin wialahr oaralap en eh kapakap ni pwong oh ni rahn pwe kauno en ketin ritingada ahlo pwe en kak wewekihla irehkan me pid [kadaudoke kan] me melahr akan.

"Rahn ehu mwohn kasarawio. . .ohl laud riemen aluhdo nan ahl lap en Logan, kokolahng rehn riei serepein me pwulopwul riemen ko, oh kihong nan pehn me laudo ehu doaropwehn rohng oh ndahda:

" 'Wahla rehn omw pahpao. Dehr kihong emen. Kohla mwadang. Dehr kesehla.'

"Serio eri wiahdahr duwen me e ale sang ohloko oh ni ansou me e tuwohngehr eh nohno, liho eri men ale doaropweo. Serio eri nda, 'Soh, I pahn kihong ei pahpa oh sohte emen liki.'

“Serepeino pidelong nan pereu oh koasoaihda dahme e wiaher. Kiht rapahkier ohl en keiru ko ahpw sohte diar. Ira sohte dierek. Sohte emen kilang ira. Eri kiht eri sohpeilahng doaropweo. Doaropwehn rohngo, “The Newbury Weekly News,” me ntingdahr nan imwen ei pahpao imwen mehn England mahso, niepeng, Mei 15, 1884, oh e lellohngehr kiht rahn wet ni Mei 18, 1884, rahn siluh mwurin e wiawihda nan doaropwehn rongo. Se pwuriamweikila mehlel pwehki sohte mehkot sang sampah me kak wiahiong doaropwehn rongo en lelledohng kiht, eri at men esehla lalaudla ansou me se tehkada doaropweo. Kiht ahpw diaradahr me apali doaropweo kohiengehr soun wia repwohto en kin ntingi, ohlo pwarekehr wasahn seredio. . . ntingkan me kahrehiong ih en ntingiada dahme e diarehr ni takai kan en sousou kan, iangahki lepin koasoai kan. E kapatahiong ahd akan, rahn en impwidi, mehla, oh pil mie ekei me kadirelahr kereniong apali doaropweo.

“Iei wasahn seredien peneinei en Ballard me dih koaros kin seredi ie, oh tohto kisehn ei pahpao me re keren pene oh kompoakepahkan pil sansaladahr.

“Ni ansou me ireho kolahng President Merril en Tehnpas Sarawi en Logan e ahpw kasalehda, ‘Komwi me alehier manaman en wia doadoahk en me melahr akan, pwehki komw alehdi sanger rehn sapwellimen Kauno meninkeder akan.’

“E uhdahn mehlel me irail me melahr akan me aleier Rongamwahuo nan sapwen ngehno me kamwakidadahr nan mohngiong en soun repwohto en ntingihdi mepwukat, oh sang ni mehwet ahlo kaunopadahr ong ei pahpao en alehdi irehkan me wie reperepen” (*Three Degrees of Glory*, p. 23–24).

Tohn Mwomwohdiso me ngeder me kasaledahr koasoai kan me pid duwen arail alehdi pepehm oh kaweid sang powe ni ansou me re kin rapahki irehkan me pid kadaudok arail kan. Ni atail kin rapahki irehkan me pid kadaudok atail akan, sang ni pwoson, kapakap, oh kaisihsol, kitail pahn kin alehda sawas sang Samatail Nanleng.

Keimwsekpe

Nin duwen irail akan me kin kolokol priesthood, kitail ahniki pwukoah laud mehlel ehu pwehn sewese kapatahpene atail peneinei kan kohkohlahte soutuk. Pwukoah wet iangahki ehu pwuhk en kataman. Neitail pwuken katamano pahn kin kolokol koasoaipepen atail mour, mehkan me kitail kihpene sang rehn kadaudok atail akan, oh ekei rekohd sarawi kan en atail peneinei. Sang ni rikrikpene en mehkan me wiahda poadoapoad en peneineio, kitail ritingdahng kadaudok atail kan ong tiahk sarawi kan en rongamwahuo me re kin anahne. Ni ansou me kitail kin wia met, kitail kin wiahla “sounkomour kei pohn Nahna Saion.” Soukohp Joseph Smith mahsanih:

“Kih kan pahn kohla, ngehn en Elaisa pahn kohdo. . .oh Souleung kan pahn kohdahdo nin duwen Souleung akan pohn Nahna Saion. Ahpw ia duwen irail eh pahn wiahla sounkomour pohn Nahna Saion? Sang ni kokouhdahn arail tehnpas sarawi akan. . .oh alehda tiahk sarawihkan koaros. . .ong kadaudok arail kan me melahr akan, oh doare iraila, pwe irail en iasada ni keieu en iasada oh irail en kesepwilda ong nan mwoalen nahnmwarki kan ki klohri me mihmi rehrail; oh met iei sahl mete me pirepene mohngiong en pahpa kan ong serihkan, oh serihkan ong pahpa kan, me kapwaidahr doadoahk en Elaisa” (*Teachings of the Prophet Joseph Smith*, p. 330).

Song en wia

Koasokoasoia duwen poadoapoad en peneinei, President Kimball mahsanih: “Met iei sapwellimen Kauno doadoahk, oh e ketikidohng kitailehr, met iei atail pwukoah, atail peren, atail pwung en weuwa doadoahk wet kohkohla. Kitail koasoanehdi kitail oh doadoahk mwahu mehleh pwehn kin kahkewei oh lusuwei mwowe” (“The Things of Eternity—Stand We in Jeopardy?” *Ensign*, Jan. 1977, p. 7).

Tapiada rahn wet wia ehu de tohto sang mewpukat:

1. Pilada ehu kohpwa de mehn audaud oh tapiada rikpene mehkan me pahn seweseiuk ntingiada koasoaiepen omwi mour.
2. Alehda ehu journal de diary oh tapiada ntingih loalle. Nekidala pwuko wasa me kumwail pahn kin kilang ni ansou kan. Wiahda ehu koasoandi me komw pahn kin ntingih loalle ni ehu ehu rahn akan de wihk kan.
3. Tapiada wia prokram en dih pahieu sang ni omwi pahn kaunopada ehu rekohd en peneinei en omwi peneineio. Wonlahte rikpene dahme ntingidier lao komwi kanekehla prokramo.
4. Ma komwi tepier noumwi pwuhk en kataman en, pilada ehu koasoandi oh kihong omwi peneineio en iang. Komwi pahn men wia ehu soutik en peneinei tohrohr en pwehn sewese noumw serihkan wiahda neirail pwuhk en kataman kan.

Iren Pwuhk Sarawi Kapatapat Akan

1 Nephi 5:10–16 (kadaudok en Lehi kan poadoapoad en peneinei ehu)

D&C 21:1 (rekohd ehu me Mwomwhohdiso e pahn nekidala)

D&C 127:9 (rekohd kan me pahn kin nekinekla nan tehnpas sarawi)

D&C 128:8 (rekohd me nekinekla nanleng)

D&C 110:13–16 (pwaralahn Elaisa ong Joseph Smith)

Kaunopadahn Sounpadahk

Mwohn kapwilewei padahk wet—

1. Wadek Doctrine and Covenants 128:15–19, 22–24 and Joseph F. Smith's “Sansal en Komourepen me Melahr Akan” (D&C 138).

-
2. Pwurehng tehk *Padahk Kan en Rongamwahuo*, iralaud 40, "Doadoahk en Tehnpas Sarawi oh Poadoapoad en Peneinei."
 3. Ma emen nan amwail pwihno kin ntingih nah journal de diary ansou koaros, peki ih en kawehwehda duwen eh tapiada oh ia mwomwen eh kin sewese ih.
 4. Kaunopada doaropwe ehu ong omwi pwihn en peneinei oh wahdo rehn pwihn en kasukuhlki. Ma komwi sehse, rapahki ihs me kak sewese iuk sang rehn kaun en priesthood.
 5. Kaunopada pwehn idek rehn pwihno en kasalehda uwen tohtohn kadaudokarail ong me mihmi ni dih pahieu. Komwi pil anahne en kapwurehda oh koasoia poadoapoad en ahmw peneineio mwohn pwihno.
 6. Idek rehrrail en wadek de kasalehda koasoai kan oh iren pwuhk sarawihkan nan padahk wet.

Kalohki Rongamwahuo

Padahk 9

Padahk wet wiawidahn pwehn sewese kitail en doadoahngki rongamwahuo en pweida mwahu ong ekei.

Kawehwehpe

Nan koasoai me pahn pwarada mwuri, emen aramas me wekilahr koasoaihda duwen ih oh eh peneneio arail patehng Mwomwohdiso wet:

“Mwurinte aht mwekidalahr rehn mehn mpat me kapw, ni ansou me l kolahr liki oh doadoahk nan ei mwetuwelo emen mehn impeio ahpw kihong ie tomato kei me kadirela nan pei me e ahpwten dolungada. Met iei tepin me wiahda at pahn perienla kokkohahte.

“Erein sounpwong kei mwuri, [mehn impat akan] kasalehiong kiht me irail iei riat me keieu mwahu. . .me se ahpwtehn tuhwong. Se sohte masak pwe irail me nohk kadek oh wahla aht peneineio wasao nin duwen me se ese me irail aht peneinei. Se kin nsenamwahu kihla pilawa karakar me kin wiawihda nan imwarail oh pekederdo kereniong wihk koaros; mwengehn soutik ehu pwon me kodohr reht ehu soutiko me te soumwahu oh sohte wiahda kanat mwenge; mwadong kaselel ieu me wiawi nan summer nan Independence, me iangahki ais krihm ni ansou me se kokohlahng ni imwat kan. . . .

“Se kin luhk ong kapokon en Mwomwohdiso kan ahpw kaidehn ni idihd. Ni ansou me se pilada me se pahn kohla, nein mehn impato serepein mwahu me se liki me kin kohdo pwehn apwali serio—oh ekei ansou kin kahng ale pweine.

“Mwuri l kin ahniki apwal ni imweio nan rahn akan, kompoakapahio pahn kin peki rehi me l en iang ih kohla iang Rilif Sosaidi. Ngehi l mente kohsang nan ihmwo sang ni irairo. Ahpw ni ei kohla l diaradahr me kaidehnte komoaldihsang ei doadoahk en nan ihmw. Sister kan kihongie kasamw ehu me kahrehiong ie en kin pwarodo ansou koaros kereniong pahr ehu mwohn aht pepdais. . . .

“Mwurin ansou kis, ahpw, se ese me se kin mwahuki ehu mour me ekis unsek duwehte me irail ahniki. Kiht eri luhk ong nan arail Mwomwohdiso Rahn Sarawihkan oh tapiada kolahng rehn pwihn me kin men esehla duwen Mwomwohdiso wet.

“Nan Mahs 1976 Kitail Koduhduhdier nan pillen pepdais kan.

“E sohte pwand mwurin mwo se rong koasoai tohrohr ehu nan kapokon en kamadipw sarawi duwen aramas me peikasal pwehn doodoahnoki

rongamwahu pwehki e masak me mwein e nohnlá sohte masapwehk—eri peneineio awihki pahr eisek mwohn ehu ansou mwahu pil kohieng irail. Sounpar eisek, I medewehla. Ia wasa me se pahn mihe ma se sohte ahniki Mwomwohdiso ansou wet? Ei mohngiong mwekidada oh I solahr kak awi pwe I rapahkihda mehn impat kan likio mwurin sarawi.

“ ‘Kalahngan en amwail padahkihong kiht duwen’ rongamwahuo iei koaros me I kak koasoia. I mwahuki koasoiahda me tohto, ahpw I sohte anahne I en wia. Pilen masarail pil keredier ni ansou me se kasalehda lokaiahn limpoak oh pwoaledi emen emen me duwehte kitail pahn kin wia” (Doris E. Heydon, quoted by Jay A. Parry, “Converts Tell. . .What Brought Me In,” *Ensign*, Feb. 1978, p. 43).

Ihs me komw kak kalohkiong rongamwahuo reh rahn wet? Dahme peneinei wet wiaher pwehn kaunop ong mehn imperail akan en alehda rongamwahu? Dahme kahrehda kitail en tepkihda koadoahke mehn impatail akan?

Kalohki Rongamwahu—Iei Atail Pwukoahn Doadoahk sang rehn Kauno

Kauno ketin kapwukapwurehiong sapwellime kan me kolokol priesthood en kin kalohki rongamwahuo oh en kin luke me sohte towedahkan en koluhla oh pepdaisala. Ni ansou me Sises ketin ieias pohn sampah, e ketin wiadahr kahlmango me kitail en idawehn. E ketin luke koaros en alehda rongamwahuo. Padahk me e ketikihla keieu mwuri rehn sapwellime wahnpoaron ako iei, “Kumwail kohwei. . .wasa koaros nin sampah, oh padahkihong aramas koaros rongamwahuo” (Mark 16:15). Ekei kitail kin leme me doadoahk en misineri ong ete misineri kan me arail pwukoah doadoahk ansou koaros. Ahpw kitail me pepdaisalah ahniki pwukoahn lukehdo aramas akan pwe irail en alehda kapai en rongamwahuo. Kauno ketin mahsanih:

“Pil ehu, I ndahiong kumwail, I kihong kumwail kosonned ehu, me emen emen kumwail, elder kan samworo kan, sounpadahk kan, oh pil towehkan en koieikihla eh kehl, iangahki doadoahk me e wiewia kan pwehn onopada oh wiahda mehkan me I ndahier.

“Oh mweidohng amwail padahk en kin wia ngilen kehkehlik ehu, ni kadek oh karakarahk” (D&C 38:40–41).

Dahme kahrehda Samatail Nanleng ketin kupwuriki kitail en kalohki rongamwahuo ong ekei? (E sapwellimaniki likilik ong kitail me pahn kalohkihla rongamwahuo ong irail akan me saikinte rongada pwe sapwellime serihkan koaros en kan nsenamwahuki kapai en rongamwahuo.)

Soangen kapai dahnge en rongamwahuo me kitail kin nsenamwahuki oh pil mwahuki ekei en ahniki? (Rongamwahuo mahsanihong kitail me kitail iei serihkan me sapwellimen Samatail Nanleng me kin ketin loalloale kitail me kitail kak peki sawas ong ni atail apwal akan. Rongamwahu kin sewese kitail en peren nan mour wet oh momour ni atail kin warohng pwehn mihla ren Samatail Nanleng nan mour kohkohdo. Rongamwahuo kin wiahiong kitail en peneineikihla atail peneinei kan kohkohlahte soutuk.)

Ekei atail perien kan oh kisehtail akan pahn sohte kin alehda kapai kan en rongamwahuo lao kitail pahn nsenohki irail pwe en wiahiong kitail

misineri mwahu kei. Irail sohte pahn kin idek ma re pahn ale padahk en rongamwahu lao kitail pahn koasoaikihong irail. E kin mehlel me wia karasepe mwahu ong ni dahme kitail kin kamehlele iei kisehn atail kin wia misineri, ahpw kitail pahn pil diarada ahl akan pwehn ndahiong aramas akan duwen dahme kitail kin kamehlele kan. Kauno ketin mahsaniher: “Pwe me ngeder ansou wet nan sampah nan pwungen pali kan, pwihn akan, oh palien lamalam akan, me masukun kilahr arail men kadek piti oh re wendi oh awiawi pwe ren piti irailedi me sohte alehda mehlelo pwehki re sehse ia wasa re pahn diar ie” (D&C 123:12).

Kalohki Rongamwahuo

Kasalehda kilel 9-a, “Towe koaros konehng wia misineri.”

Sang ni sapwellime soukohp akan, Kauno ketin poahngokier towe koaros en Mwomwohdiso en iang doadoahk en misineri. President Spencer W. Kimball ketikihong kitailehr ekei kaweid kan pwehn sewese kitail en kapwaihda pwukoah wet:

“Pahpa, komwi me pahn kahluwa irail, sang ni doadoahk pene nin duwen peneinei kan, doadoahk laud kak pweida. Sang ni kapakap komwi oh omwi peneinei pilada peneinei ehu de riau me kumwail en periankihla. Pilada ihs rehn kisehmw akan de omwi pirian kan me komw pahn kapehsehiong Mwomwohdiso wet. Ele komwi kak koasoanehdi ehu ansou en peneinei soutik oh luke irail en iang ehu pwohng me likin pwohng en Niehd, de luke irail en iang komwi ong ni ekei mwekid akan. Eri, ni ansou me peneinei pwukat kasalehda me re mwahukier esehla, koasoanehdi rehn kaun en ward de misin pwehn luke irail oh misineri kan nan imwomwo pwehn kasalehiong irail rong en Kapwurupwuradao. Ma komw pahn idawehn ahl mengei pwoatet, komw pahn wahdo peneinei tohto nan Mwomwohdiso wet” (*Sharing the Gospel through the Priesthood Missionary Service* [filmstrip, 1975]).

Pali laud en kitail kin men kalohki rongamwahuo ong ekei pwehki atail limpoak oh nsenohkin irail. Ahpw ekei kitail kin sehse duwen atail pahn kalohki rongamwahuo ong irail me sohte towe Mwomwohdiso wet. Kitail kin masak de kin peikasal pwehn koasoia duwen Mwomwohdiso ong irail. Pilahn me pahn kohdo mwuri iei ahl ehu me kitail kak wakihdo ekei nan Mwomwohdiso wet.

PILADA EHU PENEINEI SANG NI KAPAKAP

Kasalehda kilel 9-b, “Wia misineri mwahu men wehweki kompoakepah mwahu men.”

Nin duwen President Kimball mahsanih, me pahpao pahn kaun. (Ma pahpao solahr iang tohn ihmwo, nohno oh ekei me kakaun peneinei en kaunda peneineio.) Kitail pahn kin tapiada medewehda atail perian kan oh atail keinek kan me sohte iang towe Mwomwohdiso wet.

Ihs me komwi ese me pahn kin men esehla duwen Mwomwohdiso wet?

Pwurong medewe mepwukat ni omwi pahn pilada ehu peneinei me komw pahn kompoakepahniki:

- Peneinei kan me lellongehr nan irair tohrohr ehu. (Mehn mpe kapw kei, ipwidi kapw akan, pwoupwoud kapw akan, ahpwtehn mehla me mihmi nan peneineio.)
- Peneinei kan me kin ahniki pepehm mwahu kan ong Mwomwohdiso wet. (Irail akan me ahpw tehn pwaralahng ehu tempel oh ekei dipwisou en Mwomwohdiso, iang towehda kapokon de mwekid, kilang prokram en Soulehg en Imwin Rahn akan, me kin perianki me towe Mwomwohdiso kan, de pwihn en kou en nan tempelo.)
- Peneinei kan me wia kisehn me wia towe mehleh en Mwomwohdiso wet. (Peneinei me ekeite towe, de kisehn irail akan me apwtehn iangala Mwomwohdiso wet.)
- Peneinei kan de emen emen me kin men de mwahuki esehla duwen Mwomwohdiso. (Irail akan me kin kalelapak duwen Mwomwohdiso, koasoia mwahu en tohn Mwomwohdiso kan, kasalehda arail mwahuki me kitail kin pwoson akan oh atail padahk kan, de me kin raparapahki ehu Mwomwohdiso.)

President George Albert Smith ketin kaweidki: “Tepikihda aramas emen me mihmi limwahmw sang ni eh pahn ahniki likilik, sang ni e pahn ahniki limpoak ong uhk pwehki omwi kin mehleh, oh omwi doadoahk en misineri ahpwtehn tapiada” (nan Conference Report, Oct. 1916, p. 51).

WIA DOADOAHK EN PIRIEN ONG PENEINEI

Kaun en tohn ihmwo pahn kaunda peneineio ong ni pirienkihla me sohte towe Mwomwohdiso. Emen emen pahpa pahn padahkihong eh peneineio en wiahla peneinei ehu me pahn wia doadoahk en perienkihla ehu peneinei.

la duwen kitail eh kak kalaudehla duwen atail en pirianki peneinei ehu me sohte iang towe Mwomwohdiso wet?

Mie ahl tohto me kitail kak kasalehda duwen atail en perienki ekei. Kitail pahn kak pereperen, rong mwahu, tamatam ederail kan, koasoiahiong irail mehkan me irail mwahuki wia, pwarala ni imwarailo, luke iraildo ni imwomwo, iang irail kohla rong koul de keseng, oh mweidohng irail en ese me kitail kin poakehng irail sang ni ahl teikan.

KAPEHSE PENEINEIO ONG MWOMWOHDISO

President Kimball ketin kasaledahr me kitail en pilada ehu pwohng likin en peneinei soutik pwehn wia ehu en peneinei soutik ong mehn impetail kan. lei wasao me kitail kak kapehse ong irail dahme kitail kin kamehelele nan Mwomwohdiso wet.

Ekei ahl akan me kitail kak kapehse ong irail duwen Mwomwohdiso wet iei en kihong irail kisin pwuhk kan duwen Mwomwohdiso wet de magazine,

kihong irail Pwuken Mormon, luke irailahng kapokon en Mwomwohdiso wet, kihong irail omwi kadehde, wa irail en wehwehki mwekid kan en Mwomwohdiso.

la ekei ahl akan mehn sewese me sohte iang towehkan en esehla duwen Mwomwohdiso wet?

LUKE PENEINEIO EN KOASOAIENG MISINERI KAN

Kasalehda kilel 9-c, "Padahngki rongamwahuo e wia mehkot me kesempwal."

Ni ansouhte me atail perien kan onopadahr, kitail pahn peki Kauno en ketin sewese kitail en peki irail en tuhwong misineri kan. Ma konehng, re pahn tuhpene nan imwatailo pwehn alehda padahk kan sang rehn misineri. la duwen atail kak luke kompoakepatail en tuhwong misineri kan?

Ehu ahl en idek rehn atail perien kan ma irail pahn mwahuki esehla duwen Mwomwohdiso wet iei kitail en nda: "Se pereniki wia mehn mpemw. Komwi oh omwi peneinei pahn iang kiht ni ehu en peneinei soutik pwong en lakapw ni kiloak isuh? Pwutak pwulopwul riemen sang ni at Mwomwohdiso pahn kasalehda duwen Mwomwohdiso wet arail tapiada."

Met iei ehu ahl en koasoia duwen Mwomwohdiso wet ong aramas akan me kitail ele pahn kin tuhwong pahn pak ehu:

Wia ehu kalelapak: "Mwomwohdiso dah ieu me komwi keieu ese?"

de: "Sarawi dah ieu me komwi oh omwi pwoud kin ieiang?"

Koasoia: "Ngehi Mormon men."

de: "Ngehi oh ei pwoud wia towe mehlel en Mwomwohdiso en Sises Krais en Souleng Kan en Imwin Rahn Akan."

de: "Se kin patehng Mwomwohdiso en Mormon."

*Ndahiong irail me ahmw
pwoson me inenen
kesempwal ong uhk:* "I leme me Mwomwohdiso wet me keieu kesempwal nan ei mour."

de: "E kesempwal ong ei peneinei en esehla duwen Mwomwohdiso wet."

*Oartikihda dahme ke
kamehlele kan:* "Ni at Mwomwohdiso se kin kamehlele. . . ."

de: "Nan at peneineio se kin kamehlele. . . ."

de: "Nan Mwomwohdiso en Sises Krais. . . ."

9-a, Towe koaros konehg wia misineri.

9-b, Wia misineri mwahu men wehweki kompoakepah mwahu men.

Wia ehu kalelapak: “Dahme komwi esehki duwen Mwomwohdiso en Mormon? Komwi men kalaudehla omwi ese?”

de: “Komw men esehla duwen. . .?”

de: “Komw men iang wia towe mehleh. . .?”

Mie ahl ekei ong ni lukehdo ekei aramas akan en rong padahk en rongamwahuo. Kitail pahn kin koasoiaihda mehkot duwen Mwomwohdiso me re kin mwahuki, me duwehte keinek, prokram en pwihn pwulopwul, prokram en sawas. Kitail pahn kin idek ma irail men pil kalaudehla arail wehwehki duwen Mwomwohdiso wet. Kitail sohte pahn medekla de pil masak ma re medekla de solahr men esehla ma re sohte pahn wia dahme kitail kin idek. Tohto me pahn nda ei, ahpw ma re sohte alehda atail luhko, kitail sohte pahn ahniki pepehm me re sohte kin mwahu kin kitail. Kitail kak koasoia mehkot me pahn duwehte met: “I wehwehki, John, mwein ehu ansou tohrohr akan.” Kalelapak sohte pahn kin kamedekiala atail ehu pene, oh Ngehno pahn ketin sewese kitail en wehwehkihla iaht me kitail pahn pwurehng kalelapak.

“Wadek Rom 1:16. Dahme kahrehda kitail sohte pahn kin “nameneki rongamwahu en Sises Krai?”

Nan koasoia me pahn kohda mwuri, aramas me men kawikala kawehwe pen mwomwen perian me kahrehiong emen en esehla duwen Mwomwohdiso wet:

“Sang ni doadoahko me kahrehiong se wehwehkihla emen emen kiht. I eri waunikihla ih. Nin duwen lalaudla en aht wia ki ehu, se pahn kin koasoia duwen peneinei kan oh aht mwekid kan, me kin kapwarahda Mwomwohdiso. I kakehr koasoia me Mwomwohdiso me wiahiong ih oh eh peneinei ehu soahng—ni ahl me pwung—sang ekei aramas tohto. Mwurinte ansou se ahpw kin koasoia duwen ekei padahk en Mwomwohdiso wet, ahpw e sohte kin idingkin ie de padahk ong. . . . Ehu rah ni kommoal en souwas e ahpw idek rehi ma I mwahuki kalaudehla ahi ese. . . . [Aht peneineio alehda en misineri padahk kan] ni imweho.

“Ma kaidehn mehleh en nsenohki oh men esehla me peneinei en Brook kaledohngehr at peneinei, I uhdahn leme me se sohte pahn wia towe mehleh en Mwomwohdiso me mehlelo oh alehda marain oh esehla duwen Samatail Nanleng oh sapwellime pilahn akan ong kitail” (Keith Knoblish, quoted by Jay A. Parry, “Converts Tell. . .What Brought Me In,” *Ensign*, Feb. 1978, p. 39.)

Keimwsekpe

Kauno ketin mahsaniher, “En kin wiawi me aramas koaros me alehier kehkehliko en kihong mehn impeo kehkehliko” (D&C 88:81). Ma kitail wia

nin duwen me kauno ketin mahsanih, kitail pahn sewese irail kan me men diarada mehlelo.

Ehu ahl en wia misineri men iei en wiahda karasepe mwahu. Ma kitail kin kasalehda karasepe mwahu, aramas akan pahn men esehla pwehki atail mour me ehu soahng.

Ahpw karasepe kelehpw sohte kin itar en kihong ekei aramas akan en men esehla duwen Mwomwohdiso wet. Kitail anahne en alehda kahk keieu en kapehse irail ong rongamwahuo. Me sohte wia towehkan kak en men esehla sang ni ahl tohrohr akan: Mweidohng en iang koasokoasoia duwen rongamwahuo, lukehiong irail en sewese kitail en wiahiong emen mehkot, kihla amwail kadehde ong irail, kihong irail Pwuken Mormon de pwuhk en Mwomwohdiso wet, luke irail ong ni soutik en peneinei. Pil mie ekei mwekid kan. Mepwukat kin sohte duwepenehte ong koaros, eri kitail pahn kin peki kaweid sang rehn Samatail Nanleng ong ni atail songosong en wia doadoahk en misineri.

Mwohn mehkoaros, kitail pahn kin kasalehda limpoak ong irail akan me sohte towehda Mwomwohdiso wet ni atail kin nantihong wiahda mwahu ong ni kalohki rongamwahuo. Pepehm me kitail kin ahniki ong irail kesempwal sang ahlo me kitail en doadoahngki pwe kitail koledi irail. Aramas kin mwekidkihda limpoak. Emen me wekilahro koasoia, "Kitail en perienikin irail mwohn atail en kak kawik iraila." Irail akan me iangalahr Mwomwohdiso wet pahn kak tohto la oh wia kompani mwahu kei mwohn arail pahn iangala.

Song en wia

1. Wiahda karasepe mwahu ong mehn mpemw kan oh kihong irail rongamwahuo ni karakarakh.
2. Pilada ehu peneinei sang ni kapakap, eri perienkin iraila oh kapehse irail ong Mwomwohdiso wet.
3. Alehda mwahu oh wia doadoahk en misineri ong aramas akan me kin kodohng nan imwomwo.
4. Padahkihong kompoakepamwo duwen Pwuken Mormon.

Kaunopadah Sounpadahk

Mwohn kapwilewei padahk wet—

1. Kihong tohn pwihno en kasukuhlo en kasalehda dahme e pehmehr nan doadoahk en misineri.
2. Kihong tohn pwihno en kasalehda ni koasoai duwen eh wekilao.
3. Peki tohn pwihno en wadek de kasalehda arail soai kan oh iren pwuhk sarawihkan nan padahk wet.

Sewese Kompoakepahkan [Fellowshipping]: Ehu Pwukoahn Priesthood

Padahk 10

Padahk wet pahn kamwakid kitail nin duwen me kolokol priesthood kan en kin kakehlaka tohn Mwomwohdiso sang ni sewese kompoakepahkan.

Kawehwehpe

Wadek Doctrine and Covenants 18:10.

Ia uwen kesempwal en emen emen rehn Samatail Nanleng?

Emen emen kitail kin kesempwal rehn Samatail Nanleng. Sohte lipilipil ihs kitail, de soangen keinek en aramas dahieu me kitail mihmi loalle, sapwellime doadoahk oh klohri iei me wiahda mour kokkohlahte oh mour rehn Koht (kilang Moses 1:39). Pwehn sewese ih nan sapwellime doadoahk, kan Kauno ketin kapwuredohr priesthood pohn sampah oh ketikiong kitailehr pwukoahn limpoak ong emen emen duwehte e ketin loalloale kitail.

Pwuhk sarawi ketin padahki ong kitail me kitail en ahniki pepehm en nsenohki ekei duwehte me kitail kin ahniki ong pein kitail (kilang D&C 38:24). Iei atail pwukoah oh pwung en sewese riatail lih oh ohl akan en alehda kapai kan me Samatail Nanleng ketin kaunopadahr ong irail akan me kin loalopwoat.

“Kitail miher met pwehn sewese ekei en kekeirada, pwehn wiahiong emen emen irail ren ahneki limpoak oh doadoahk mwahu, oh en. . .dehr kadeikada emen. Atail pwukoah en kin kakehlalaka irail me luwet oh kin kalapw wiahda sapwung. Kitail ahniki pwukoah doadoahk ‘en kilang pwe sohte suwed pahn pwarada nan Mwomwohdiso de pil sempoak ong emen emen, de pil likamw, de pil kauwe emen emen, de pil lokaia suwed.’ (D&C 20:54.)” (Delbert L. Stapley, “The Path to Eternal Glory,” *Ensign*, July 1973, p. 100.)

Wadek Luk 22:32.

President Harold B. Lee koasoia: “I kamehleleier met me tohto nan Mwomwohdiso wet me kin pein kemekeme palingehnerail, oh re kin peki sawas. . . . Ma kitail kak diarada weriwer en kehnaudok ni ansou kan, kitail pahn kin wia mehn doarehla mour akan” (“The Strength of the Priesthood,” *Ensign*, July 1972, p. 103).

Sawas pene nan Mwomwohdiso

Sewese wehwehki kakehlaka oh sewese emen emen en nsenamwahuki kapai kan koaros en rongamwahuo. Iei kasalehda ese lamalam, kasalehda mehkan me komwi lellehr loalle, katehlapahla omwi kin papah oh limpoak, en kin sawas oh wia tiahk en limpoak kan. Se kin sewese sang ni aht kin wiahki ehu oh wia mehn mpe mwahu men oh kin karehiong ekei en ahniki pepehm ehu me irail me kesempwal oh kin mie anahne perail.

Ni ansou me kitail kin tohnmeteikihla atail ansou, koaiek oh atail dipwisou kan ong emen emen, kitail kin kakairada ngehn atail en kol kitail pene wia ehu nin duwen perien ehu. Met iei perien me Pohl ketin kasaledahr. E mahsanhi me irail akan me towehda kapw Mwomwohdiso wet pahn solahr mehn liki, "ahpw kumwail wialahr mehlel en tohn wehi iangahki souleng kan" (Episos 2:19).

Mendahte ma kitail pahn kin sohte lemei oh wia mehn mpe mwahu oh kin songen kasalehda atail limpoak ong aramas koaros kin kihla sawas oh kin wia tiahk en minimin ong towe me kapw oh towe me luwet kitail en wewehki mwahu pwe iei ihme poahsoaneda pwukoahn priesthood. Mwomwohdiso kin sewese kitail en kin wia met sang ni ahl tohto. Eh kihda prokram akan, me rasehng soun pwarek ihmw, me kin kakehlaka kitail en kin papah riatail ohl oh lih akan. Oh kin wiahda kapokon akan me kitail en kin patehng emen emen.

Ansou koaros kitail pahn kin nsenohkin irail me sohte wia towe mehlel kan oh aramas kapw nan pwungatail kan, kitail pahn pil nsenohki peneinei kan nan pwungatail me pahpa men, nohno men, pwutak emen, de serepein emen me sohte iang towe mehlel emen. Peneinei pwukat kin anahne kitail. Sang ni atail pahn kementikih irail oh kasalehiong irail duwen atail wehwe oh limpoak, kitail pahn kin sewese soangen peneinei wet en patpene nan rongamwahuo.

Koasoia ni mwotomwot medemedewe mepwukat sang ni ntingihdi irail akan me anahne atail kementik.

Ahl en Sawas kan

Mwomwen atail kin sewese oh kakehlaka emen aramas kin kohsang ni irair kan me e mihmi loale oh duwen atail ehu ong ih. Peneinei ehu kasaledahr ia mwomwen arail sewese oh kakehlaka aramas men me kapw nan wasao:

"Mehn likio sohte soanamwahu duwehte kiht. E sohpeilahte mwowe oh kerengong sohte esingek. E sohte pohkomwokomw ong nait kisin seri riemeno, me ansou koaros kin wiahda mwomwen perien ong kiht. Mwurin Sarawi, ei pwoud luke ohlo pwehn kohla ni imwahto pwehn iang mwenge. Mese me reirei ahpw pohkomwokomwada oh ndahda, 'I ahpwtehn pepdaisla nan wihk samwalahro, oh ngehi eri kodohng nan amwail ward en.' E kin kodohng reht pan pak siluh nan ehu wihk mwurin mwo, ni eh kin

mwekidkihda duwen eh kin [keirda nan eh esehla rongamwahuo], mwahuki esehla mahsen en pwuhk sarawihkan, oh kin nsenohki dahme e kin wiewia. Aht pwais iei pereniki kouwahlap aht kin kilikilang riat ohl meno kekeirda” (Susan Spencer Zmolek, “The Strangers within Our Gates,” *Ensign*, Mar. 1976, p. 49).

Sawas tohrohr kin wiawi sang met, ahpw, kin pidada soun pwarek ihmw. Lih emen koasoaihda duwen eh soanpadahk en ihmw kan kin iangahki ih oh nah pwutako nan arail mwekid akan:

“I mwahuki tapiada kapw ei mour mwurin ei pwoud keseiehla me inenen kamedek. Eri I ale nei pwutuko oh kohla pali kapi en sahpwo pwehn kanekehla nei dikrio. Se lemeleme me iren mesen lahng en wasao pahn kin karakar, kiht eri pwilikidier aht sweter kan oh plankes kan nan wasahn nekineko. Se inenin pou ni ansou en lomwlohwur nan ihmw me wiawidahng ansoun karakar me kisinieng kin kohla loale, ahpw I kin masak en isakada mehn kakarakaro de peki plankes. I sohte ese emen. I pehm me I sohte warohng aramas en nan Mwomwohdiso pwehki I solahr pwpowoud, oh I sohte mwahuki emen en kin ese me I toutoulahr. I perendahr mehlel ni en sounpadahk en ni ihmw kei kohdo! Ira inenen mwahuki kasamwoh kihtodo oh re kin kohkohdo ni ansou koaros, mendahte sohte nait telephone oh se sohte kin mih ni imwato. Re kin iangahki kit nan mwekid en ara peneinei kan. Mwurin me pwukat, I solahr nsenohki I en peki plankes rehra” (as quoted by Susan Spencer Zmolek, “The Strangers within Our Gates,” *Ensign*, Mar. 1976, p. 47–48).

Ntingiada nan plakpwohto duwen mwomwen sawas me wiawihher sang pepehm en powe kan.

E kin sansal, ma kitail kin uhdahn ahniki pepehm en pereniki ekei, atail sawas pahn uhdahn laudla kaidehnte kapokon en Rahn Sarawihte ahpw pahn kolahng ni ekei ansou kan oh mwekid en nan wihko. Soangen mwekid akan pahn iangahki luke iraildohng nan imwatail akan, ong ni kapokon akan, oh ong nan dahme wiawi nan wasao de nan Mwomwohdiso. Sawas oh kakehlaka iei kilelepen Soulehg mehlel emen, me Kraiss Sises mahsanih, “Ngehi mehn liki men oh kumwail kasamwo ie long nan imwawail kan” (kilang Madiu 25:34–36).

Koasoai me pahn kohda mwuri pahn kasalehda duwen ohl riemen ara kasalehda duwen mehlel en sawas oh kakehlaka:

Mwahnakapw emen kin kelekehlehpw oh nsensuwed. Eh ieiang sarawi sohte kin unsek oh e diaradahr me mie apwal sang ni sohte likilik mihmi reh ong ni pwukoahn Mwomwohdiso kan. Mie ohl riemen, solahr ara pwoud ira eri luke mwahnakapwo en iang ira Prokram en Peneinei Soutuk.

Sohte werei, ni soutik en Nihed wialahr ansou keieu kesempwal en nan ehu wihk. E towedahr koasokoasoia duwen rongamwahuo oh alehier kahrepen en tapiada kalaudehla eh ngoang en kapakap. E sohte werei

ahpw eh kadehdeo wekisangehr dahme e ese me tikitik ong ni kadehde kelail oh idipek mehlelo.

Ohl riemeno alehda ih oh kalaudehla arail perien nin duwen ahl me ira ese. Ira kin mwohndi reh nan kapokon en sarawihkan oh kin luke ih ong mwengehn soutik kan nan imwara kan. Ira kin iang ih kohla netinet oh kin sewese ih kamwahuiala imweo.

Sohte pwand e uhd wiahiong ekei, oh pein wiadahr eh pwukoah kan nan Mwomwohdiso. Ehu rahno ni eh koasoiahda duwen peren me e alehdi nan eh mouro ong emen me e sohte nohk ese mwahu, mehmeno ahpw idek, "Dahme komwi leme kahrehda omwi en kin pereperen?"

"Limpoak en kompoakepahi riemen iei kisehn me keieu kesempwal," e koasoia. "I ahnikier likilik oh pepehm kehlaik ni ara limpoak, oh limpoako sewese ie en wiahda mehkan me I sohte kin auramane me kak wiawi." (Kohsang *Relief Society Courses of Study 1977–78*, p. 130.)

Kapatahiong mehkan me kairekedi nan plakpwohto duwen ahl akan me ohl riemen et sewesekier tohn Mwomwohdiso me kelekehlehpw oh kin wie nsensuwed.

Brother Ernest Eberhard, Jr., koasoiahda duwen sewese tohn Mwomwohdiso wet me kelekehlehpw:

"Susan Munson kin wia towe kehlaik en Mwomwohdiso wet me kin kanangamah oh awiawi eh pwoud me sohte towe Mwomwohdiso wet en kasalehda ekis duwen eh mwahuki Mwomwohdiso wet. E kin nda ansou koaros, 'Oh, men me mwahu ong kowe oh serihkan, ahpw I sohte mwahuki.'

"Kaidehn koaros mehlel. Ahpw Jack kin pil namenek. . . . Susan [eri] idek rehn Brother Caldwell, me wia kaunen misin, ma sohte mehkot kak en wiawi. E inoukidahr me e pahn kihda nan arail kapokon en misineri me kin wiawi nan wihk koaros.

"Pwihno. . . pilada me mwein 'kamadipw en wasao' pahn keieu mwahu ong irail en tepikihda. Irail eri peki peneinei siluh me wia tohn Mwomwohdiso wet wasao en pilahnehda ehu kamadipw me pahn wiawi nan tihnsowen ihmw akan ong peneinei en Munson oh Noble, me pil men esehla duwen Mwomwohdiso wet. . . . Koaros peneinei siluho patpene oh sewese.

"Jack, ni tepin eh sohte men kohdo, pwuriamweikihla oh perenkihda duwen kadek en pwihno. Sang ni kamadipwo eh nekier nin soutiko, e utungehr medemedewe me dene re pahn wia keriau en kamadipw, picnic ehu nan wihk riau kohkohdo. Sohte me kasalehda duwen kolahng sarawi, ahpw Allen Westover, me koasoia ong Jack duwen doadoahk en litapwi ihmw ni kamadipwo. Rahn Kaunopo Westover pwaredo iangahki kendeu ehu ni imwen Jack pwehn sewese ih litopw—oh pil pwurela ni soutingkan mwurin doadoahk. Steve Caldwell oh Glen Rivers kin pil sawas pahn pak tohto.

“Ni imwilahn sounpwong, elders pwihn ahnikihher ehu doadoahk, Jack mwahuki sewese *irail*. . . . Nan summero, Jack kalaudehla eh ansou me e kin ieiang towen Mwomwohdiso wet. Mie koasoaiepen tukehnd epiep kap oh politics, oh apwalihada serihkan, duwen wia mwetuwel, kamwahuiala kahpwal akan nan pwoupwoud akan oh apwalihala katoutou en doadoahk kan. Jack kin iang koasoakoasoai ansouhte e kin wia rongorong. Soutik kan peneinei tohrohr akan kin patpene, re kin koasoia nan en Peneinei Soutuk oh koasoai en palingehno. Susan perendahr mehlel, Jack ndahiong ih ehu soutiko me e kaunopadahr pwe en alehda kahk me pahn kohdo mwuri o me misineri kan pahn padahkih ih oh pwehn. . . .iangala Mwomwohdiso wet.”

Brother Eberhard kihda iren kapatapat wet: “Mwekimwekid en ‘kompoakepah’ me sohte ahniki pepehm pahn kin sohte pweida. Pepehm pahn kohdo mahs.” E kaweidkin kitail en kin rong mwahu, pwehn diarada duwen dahme mehmeno mwahuki oh sohte mwahuki, ni mwekid en peneineio, oh duwen eh pisnes. E pil kakehlaka ire me irail akan me kitail kin sewese me anahne esehla ihme me kitail en nsenohki (“That Part-Member Family,” *Ensign*, July 1978, p. 38–39).

Soangen ahlen sawas dahkei me doadoahk nan koasoai pwoatet me kitail kak kapatahieng mehkan me keirekdiher nan plakpwohto?

Koasoia chart, “Mwekid en Kompoakepahkan” (kilel 10-a). Kapai kan me ekei mwekid akan me tohn pwihno pahn kaweidki.

Keimwsekpe

Sawas oh kakehlaka e wia pwukoah kesempwal en priesthood. E kin sewese irail me apwtehn wekila kan oh ekei tohn Mwomwohdiso wet en pehmada me mie me mwahuki oh anahne irail, oh kamwakid irail ong nan Mwomwohdiso wet. Ni ansou me kin alehda pwukoahn sewese ekei en kehlaila nan Mwomwohdiso wet, kitail pahn kin lellong nan peren oh perenki wiahda. Kauno ketin inoukiher me pereno pahn kohkohlahte.

Wadek Doctrine oh Covenants 18:15–16.

Peki tohn pwihno me ahniki pwukoah en wia eh kadehde me pid mwomwen kementik kin sewese ih nanah wia tohn pwihno.

Song en wia

1. Esehla emen me apwtehn wekila oh kin patehng ih.
2. Katohtohla omw kin patehng peneinei kan me komw kin padahkih.
3. Pilada ehu peneinei me luwet oh kin patehng irail pwehn kapwure irail do nan mwekid kan en Mwomwohdiso.
4. Dehr wia tiahk en lemei ong me towehda Mwomwohdiso wet—ni mehlel, irail akan me komw sohte nohk wehwehki.

-
5. Ma mie peneinei me ekei tewe Mwomwohdiso wet oh ekei sohte, kihong me sohte towehda kan en iang mwekid kan en Mwomwohdiso wet.
-

Kaunopadahn Sounpadahk

Mwohn kapwilewei padahk wet—

1. Peki emen me towe Mwomwohdiso wet en kihda kadehde duwen patehng emen me kin sewese ih. Aramas menet kak wia mehmen me apwtehn wekila, towe men kopwurupwurdohr nan Mwomwohdiso, de mehmen me sewese emen en kehlaila nan doadoahk en Mwomwohdiso wet.
 2. Kaunopada chart ehu en mwekid en kompoakepahkan (kilang kilel 10-a).
 3. Peki tohn pwihn en kasukuhlo en wadek oh kasalehda soai kan oh iren pwuhk sarawihkan nan padahk wet.
- 10-a, Mwekid en kompoakepahkan.

MWEKID EN KOMPOAKEPAHKAN

Mwekid en nan imwomwo

Luke irail en iang uhk mwengehn soutik

Kilang kilel oh kasido en peneinei

Wia ehu piknik en likin ihmw

Wia ehu kamadipw

Rong koul mwahu
omw doadoahk

Peki irail en seweseiuk nan

Kilang prokram mwahu

Ahnikipene ehu mwadong

Mwekid en nan imwarail akan

Wahla rehrazil kisin mwenge me komw pein wiahda

Patpene oh pilahnedada ehu kamadipw

Mwemweit rehrazil—"pwehki kumwail wia kompoakapat"

Apwalih neirail serihkan

Sewese irail nan arail doadoahk:

- Padokala ehu mwetuwel
- Sewese arail mwekidohng kousoanla
- Sewese irail kamwahuijala mehkot

Mwemweit rehrazil—"pwehki kumwail wia kompoakepah"

Patpene oh pilahnedada ehu kamadipw

Apwalih neirail serihkan

Mwekid kan nan Omwi Wasahn Kousoano

Kahre iraila ong nan ehu prokram

Wasao de kolahng ni kapokon en sukuhl
(Mwenge ni imwemwo mwurin mwo)

Kohla piknik

lang towehda en peneinei mwadon

lang towe mwadong kan wia mwekid kan me noumwi serihkan kin iang
(iakiu, oh ekei)

Pahpa Men Nin Duwen eh Wia Kaun Emen

Padahk 11

Padahk wet wiawihda pwehn kakehlada atail en wehwehkihla duwen pwukoah doadoahk en pahpa men nin duwen eh wia patriarch.

Kawehwehpe

Kasalehda kilel 11-a, "Kauno kin ketin kasik me pahpa kan en kin kaweid arail peneinei kan."

President Spencer W. Kimball nda:

"Kauno ketin koasoanehdier [sapwellime serihkan] nin tapio me pahpao pahn wiahda serihkan, apwalih, poakehng oh kaweid, oh nohno men me pahn liseian, naitikiada, apwalih oh kamwenge oh kaiahnda serihkan; oh serihkan en esehla me re pahn poakehng, wauneki, oh pereniki emen emen. Peneinei iei pilahn kesempwal en mour nin duwen eh wiawidahr oh koasoandier sang ren Samatail Nanleng" ("The Family Influence," *Ensign*, July 1973, p. 15).

Dahme President Kimball koasoia nin duwen pwukoah en pahpa men?

"Mwahrwet, *pahpa*, me sarawi oh sohte imwi. E inenen kesempwal me mwahr wahu, ndand oh mwahr me kitail kin kapinga kiohng Koht, e ketin kupwuriki kitail en likiwierihki ih Pahpa" (*Father, Consider You Ways* [pamphlet, 1973], p. 2).

Koulki oh wadek iren melkahka kan, "O Ahi Pahpa." (Kilang pwuhk en *Padahk kan en Rongamwahuo*, p. 326.)

Ni ansou me Sounkomour ketin sapwellimaniki doadoahk pohn sampah, e ketin sohpeilahng Samatailo pan pak tohto oh ketin kasalehda ih me nin duwen me ih me sarawi. Iren pwuhk sarawihkan kasaledahr me e ketin mwahngier eh Samatailo, pwehki e mansanihong ih oh ketin wiadahr kupwureo (kilang Madiu 26:39). Sapwellime kahlng inwen wahu ndand en Samatailo iei koasoandi me kitail pahn idawehn oh iei koasoandi me kitail pahn padahkihong neitail serihkan en idawehn.

Ia duwen atail kak kasalehda atail wauneki Samatail Nanleng? Oh ia duwen atail kak kasalehda atail wauneki samatail ni sampah?

Pahpa men me kolokol priesthoodo en kin momour ni eh warohng nah serihkan en kin likiwierihki *Pahpa* me wia mwahr sarawi ehu. Ma e warohngehr met, e kaunopadahr ong en wia pahpa men kohkohlahte. Emen emen pahpa kan kin ahneki manaman en wia met, en iang kitail oh ahniki peneinei ehu oh pehm duwen peren oh ieiang kohkohlahte.

Pahpao iei ihme Patriarch en nan eh Peneineio

Wadek Episos 5:23.

Samatail Nanleng ketin koasonehdier me ohl pwopwoudo de pahpao me pahn kaunda tohn ihmweo. Koasoandi wet me ohl pwopwoudo de pahpao en kaunda peneineio iei kohsang powe me en wia kaun emen. Kitail ni mehlel kapaidahr nin duwen atail wia tohn Mwomwohdiso wet pwehki atail kolokol priesthoodo ihme sewese kitail en wiahla patriarch mwahu kei.

Ehu eh peneinei nan Mwomwohdiso iei wehi eh de koaperment eh. Pahpao iei ih me kaun en kopermento. Ihme kolokol manaman keieu laud nan imweho oh ih me kakaun doadoahk koaros nan peneineio. (See Joseph F. Smith, *Gospel Doctrine*, p. 286–88.) President Joseph F. Smith ntingidier duwen me pidadahr met:

“Ekei ansou kan e kin wiawi me elder kan kin likiwerdohng pwehn kaweid duwen kasarawi en tiahk sarawihkan ong tohn peneinei eh. Nan pwungen elder pwukat, mwein pahn mie president en stake kan, wahnpoaron akan, de pil mie First Presidency en Mwomwohdiso wet. Sang ni irair pwukat e sohte konehng pahpao en mihmihte oh kasik elder kan en wia kasarawi ong ni tiahk sarawi kesempwal wet. Pahpao mihmi wasao. Iei ihme ahniki pwung oh kohwa en kaunda. E pahn kin pilada ihs me pahn wia keio, oh ihs me pahn kapakap, oh e pahn. . .kaweid kasarawi en kapai en rongamwahuo nan imweh” (*Gospel Doctrine*, p. 287).

Kauno ketin kupwuriki me pahpao me pahn kapaida eh peneineio, kaidehn en kakaunte irail. Pwehn wiada met, e pahn doadoahngki priesthoodo ni pwung pwe en kapaiahda emen emen tohn peneineio. Eldred G. Smith, Kaun en Mwomwohdiso, koasoaiadahr duwen lih emen me kohdo reh oh rapahki kapai tohrohr en priesthood. E nda:

“Ni ansou me I idek reh dahme kahrehda e mwahuki kapai tohrohro, e kahng ndahiong ie. I diarada sangehr reh me eh pwoudo wia towe mehlel en Mwomwohdiso wet oh kolokol Priesthood en Melkisedek, eri I ahnekiher kahpwal laud en songen padahkihong ih duwen koasoandien priesthood, me pahpao me mi nan ihmwo me pahn kapaida tohn peneineio. . . . [I peki reh me en] pwurala ni imweo pwehn ale kapaio sang rehn eh pwoudo ahpw kaidehn sang rehi.

“Mwurin ansou kis e ahpw pwurodo nan ei ohpiso, pwe I en tamanda mwahu duwen irair wet, oh nda me e nsensuwed ansou [me] e mwesel sang ahi ohpiso. . . .

“E koasoia me kahrepen eh sohte mwahuki ndahiong ie kahrepen eh mwahuki kapaio iei pwehki e kin anahne kapaio pwehki sohte mwahu nan pwungen ih oh eh pwoudo, oh ngehi eri kadarala ih nan imweho pwehn alehda kapai sang rehn eh pwoudo. Eri e ahpw kohla ni eh ekis lingerenger.

“Eri liho ahpw koasoia, ‘Mwo iei ehu me keieu mwahu me wiawihong iehier.’ E koasoia me e kolahr ni imweo, kapakapikier duwen irairo, doandoaropwehier, oh eri ahpw kak sohla masak en peki kapai sang rehn eh pwoudo. Mehlel e sohla mwekid, ahpw e kin kanengamah; e mweidohng ih en lemeleme duwen met oh doandoaropwe oh kapakapiki; eri e ahpw kihong ih kapaio. Eri e wonlahte koasoia, ‘Nan imwato saikinte nanpwung mwahu ieu wiawiher nan aht amour sangete ni ansou me kapaio koiengieier’ “ (‘Family Unity through a Father’s Blessing,’ *Improvement Era*, June 1965, p. 534).

Ihmwo iei wasa me peneineio pahn kekeirada—koaros de emen emen. Pwehn kakehlaka kekeirada wet, pahpao pahn kin kakaun ihmweo ki limpoak, marain, meleilei, wehwe, oh kanangamah. Nin duwen manaman me keieu laud me pahpao kolokol nan ihmwo, iei ih me pahn wiahda karasepeo me irail en idawehn. Pahpa kan me loaloapwoat oh peik me kin kahluwa arail peneinei kan ni mour pwung nan sampah pahn sewese arail peneinei kan en kin warohng en kousoan pene kohkohahte.

Nin duwen kaun kan nan atail peneinei kan, kitail pahn wauneki atail pwoud akan oh neitail seri akan.

Wadek Episos 5:25–28.

la mwomwen atail pahn kin apwalih atail pwoud akan?

Wadek Episos 6:4.

Soangen kaweid dahieu me ire wet kihong pahpa kan en apwalieki neirail serihkan?

Wadek Doctrine an Covenant 121:41–45.

la duwen ire wet en kak sewese kitail en wiahla kaun mwahu kei nan atail peneinei kan?

Pwuhk sarawihkan kolokol koasoai tohto duwen pahpa kan me wiahier Kaun mwahu kei. Alma the Younger kihpene nah pwutak kan oh kihongehr emen emen irail eh kaweid oh kapai (kilang Alma 35:16). Nahnmwarki Benjamin ketin padahkihongehr sapwellime pwutak kan en wehwehkihla pwuhk sarawihkan (kilang Mosiah 1:2). Adam oh Lehi koaros kapaidahr emen emen neira serihkan mwohn ara pahn mehla (kilang D&C 107:53; 2 Nephi 4:1–11). Sang ni manaman en priesthoodo, soukohp pwuko kapwaiadahr arail pwukoah kan rehn arail peneinei kan. Sang ni atail kolokol priesthood, kitail pil kak wia kaun pwung kei nan atail peneinei kan.

Koadoahkehda Anahn akan en Peneineio

Nin duwen kaun omw peneineio, pahpa men ahniki pwukoahn sewese koadoahkehda anahn akan en tohn peneineio.

Koaros kin ahniki anahn en paliwar akan, me duwehte mwenge, ihmwo, oh likou. Dahnge anahn akan me atail peneinei kin ahniki? Kilelehdi mepwukat nan plakpwohto nin duwen arail sansalada:

EN MWAHUKI OH POAKEPOAKE

Se kak kalellehiong anahn wet sang ni kasalehda limpoak oh kin ndahiong atail peneinei kan me kitail kin poakehng irail. Elder Loren C. Dunn kihong kitailehr ehu karasepe ong ni anahn wet:

“I tamahda ehu sipai me ahpwtehn kohieng nan kasdo. E pidada duwen pahpa oh nohno kan me neirail pwutak emente ahpw pwurasang nan eh pwukoahn sohnpei. Pahpao oh pwutako sohte kin ehu pene. Ira koaros mihier nan irair ehu me emen poakepoake emen ahpw sohte kak koasoiaia, oh ihme kahrehda nanpwung suwed pwarada pwehki emente kin leme me mehteio sohte kin mwahuki ih. . . .

Wasa me keieu kesempwal nan sipaio pwarada ni ansou me pwutako ndahiong eh pahpao duwe met:

“ ‘Ipa, I kin kailongkin uhk ansou koaros ni ansou me I kin pwulopwul pwehki ke sohte kin ndahdo me ke kin poakepoakeie, Ahpw I diaradahr me I pil sohte kin ndahwei me I kin poakepoakeiuk. Eri, ipa, I ndahiong uhkehr met: I poakepoakeiuk.’

“Eri ni ansou ira ahpw pwaloapwoal penehr iei ansou me limpoak oh kalahngan me ira kin kolokol ahpw sansaladahr” (“The Growing Problem of Drug Abuse,” *Improvement Era*, June 1969, p. 52–53).

Dahme kahrehda kitail pahn kin ndahiong tohn atail peneinei kan me kitail kin poakehng irail? la pil ehu ahl me kitail kak kasalehiong irail me mie me poakepoake irail?

EN PEIN KESEMPWALIKI

Kitail kak sewese tohn peneinei kan sang ni atail pahn kin kapinga doahdoahk kesempwal me re wiadahr. Kitail kak padahkihong irail me irail iei serien Koht. Kitail kak sewesei irail kakairada arail talent kan. Mepwukat sewese kalaudehla pein arail lililik, lemeleme pein irail, pepehm dahme irail kak wia. Pahpa oh nohno kan pahn kin poaden rapahki ahl akan me irail en kok kapingahki eh kakehle neirail serihkan. Oh serihkan pahn pil kin kalagahn ong arail pahpa oh nohno kan ansou koaros. Emen pahpa koasoiaia, “Nan ei program en peneinei soutuk I kin doadoahki ehu ansou ong ni kaping ong nei serihko sang ei pahn kauwe irail. I kin men ndahiong irail me I kilang dahme irail wiadahr me pwung sang dahme I kilang me re wiadahr sapwung” (quoted by George Durrant, “A Gift from Heaven,” *Ensign*, Mar. 1971, p. 7).

EN AHNIKI KAHREHPE IEU NAN MOURET

Emen emen kitail anahne pehmada me mie wehwehn mour, me mie kahrehpen momour. Kitail kak sewese tohn atail peneinei kan ong ni arail anahn wet sang ni atail en padahkihong irail rongamwahuo. Emen emen anahne esehla me mour en sampah iei en sewese ih kekeirada oh duwehla Koht. Kitail pahn kin padahkihong neitail serihkan me kahrepen atail mihmi

pohn sampah iei en diar meleilei, peren oh kaunopada pwe kitail en pwurela rehn Samatail Nanleng.

EN PEIN KAI AHNDA IH OH EN KAK DOADOAHK

Brother Glenn E. Nielson, president en oil kompani, ehu pako ehu kalelapak ahpw kohieng ih me ihs sounpadahk me kawekala eh mour keieu laud. “E sapeng: Ei pahpao. . . . E padahkihong ie duwen perenki doadoahk nekila mwahu. E padahkihong ie duwen ei pahn kihong hay (kenen oahs dihpw) tohto nan pwoahko oh kahkala mwowe ni ei pahn kesehla nan deun hayo, e pahn kin koasoia, ‘doadoahk koaros pahn marahra oh mengei ma ke pahn kahk ong loalle sang nan omw kahk asang doadoahko’ “ (*Church News*, 25 Mar. 1978, p. 2).

Kasalehda kilel 11–b, “Pahpa kan anahne padahkihong neirail serih kan en doadoahk.”

Kamwahu en esehla doadoahk iei me pahn kasansalda sang nan koasoai wet:

“Rahn ehu ohl riemen me likeilapalahr me emen kin wiahki emen mehn mpe [koasokoasoia] duwen neira serihkan. Nein John pwutak wia kanekaneke eh sukuhl nan college oh me kin iang pwihn me pweidao ansou me wie ononop wasao. Nein Jim pwutako dipikidahr dihp laud ehu oh pekederlahr nan [kalapwuhs] en wehio. Jim oh John kin wia mehn mpe mwahu kei ni ansou me neira pwutak kan kekeirada. Neira pwutak kan kin mwadong pene oh patpene kohla sukuhl. Jim, ni eh koasokoasoia dahme wiawihier, dene, ‘Wekpeseng en neira pwutak kat iei me sang ni omw kin apwawpwahlih kou men, John. I tamataman me ni ansou me pwutako kin wie mwadomwadong, noumw pwutako kin mwadang mweselda pwe en kak kihsang milik rehn kouo oh kamwenge. Sang ni omwi kolokol kouo, ke padahkihong noumw pwutako duwen alehiong pwukoah’ “ (1967–68 *Priesthood Study Course: Aaronic Priesthood—Adult*, p. 35).

Kitail koaros sohte kak nainiki kou, ahpw kitail kak kihong neitail serihkan doadoahk me ren wia. Kitail pil pahn kihong irail saledek en kamwahualala kahpwal akan me kin kohda nan arail doadoahk kan; kitail sohte pahn wiahiong arail doadoahk kan, ahpw kitail en sewese iral kanekhehla arail doadoahk kan pwe en pweida en pweida mwahu. (Kilang nan padahk 15, “Sharing in the Family Work.”)

“Ni en emen ohl diaradahr me ih iei pahpahn serihmen me Koht sapwellimaniki ni palingehn, e sohte kak sewese ahpw ahniki pepehm me eh pwukoah en apwalihki serio limpoak koaros me kak wiawi” (N. Eldon Tanner, “Fatherhood,” *Ensign*, June 1977, p. 2).

Koadoahkehda Anahn Akan en Palingehn en Peneineio

Pahpa kan me kolokol priesthood ahniki pwung oh pwukoah en kapaida arail peneinei kan kaweid sang ni priesthood oh kihong irail tiahk sarawihkan me re kak wia.

Kasalehda poster me komwi kaunopadahr de ntingih nan plakpwoht oh koasoia ahl akan me pahpa kan kak kaweidki oh kapaiehki arail peneinei kan. (Kilang "Kaunopadahh Sounpadahk.")

Pahpa kan en kaweid oh kapaida arail peneinei kan sang ni ahl pwukat:

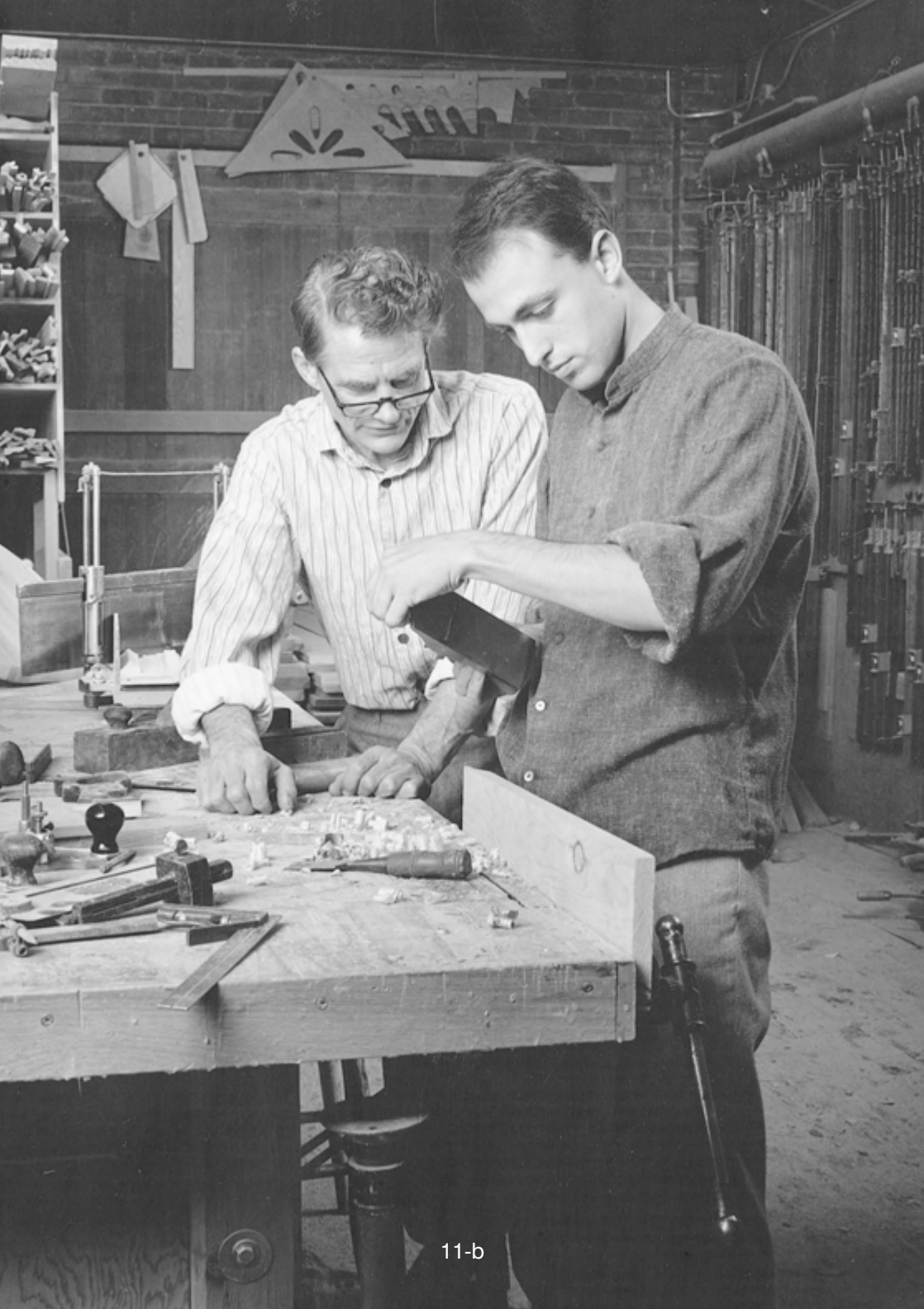
1. Wia kaun me ahniki manaman nan ihmwo.
2. Wia koasoakoasoai pene kan ong emen emen tohn peneineio.
(President N. Eldon Tanner koasoia me ni ansou me e wia mwahnakapw emen, ih oh e pahpau kin wia koasoakoasoai pene kei nanpwungara. E koasoia, "E padahkihong ie duwen kesempwal en priesthoodo oh dahme l anahne wiahda pwehn warohng priesthoodo. Ih iei kompoakepahi me keieu mwahu" (*Ensign*, Nov. 1978, p. 41).
3. Kihla kapai en kainsenamwahu ong omwi pwoud oh serihkan.
4. Kapaida soumwahu kan nan eh peneineio (me kolokol Priesthood en Melkisedek kelehpw).
5. Alehda kaudiahl oh kaweid ong eh peneineio.
6. Wia kapakap en peneinei ni menseng oh ni soutik.
7. Likweri tohn peneineio en kapakap oh kapaida mwenge.
8. Wia en peneinei prokram en soutik pwongen niehd kaoros.
9. Koangohangehki tohn peneineio en iang doadoahk en misineri, rapahki eden arail peneinei kan, oh tiahk sarawihkan me kin wiawi nan tehnpas sarawihkan.
10. Wia karasepe mwahu men oh kolokol kosonned kan.
11. Wiahda pepehm en limpoak oh wehwe mwahu nan peneinei.

Peki irail kan me kolokol priesthoodo ren wia arail kadahde en peren sang ni e wia kisehn peneinei ehu me kin keren pene oh limpoak pene.

Keimwsekpe

Nan sapwellimen Kauno pilahno, ohl pwopwoud kan oh arail pahpa kan iei me wia kaun en arail peneinei kan oh kaun en arail peneinei kan. Nin duweho, pahpa men pahn wiahda irair en nanpwungen ih eh pwoud oh nah serihkan en kin konehng. Irair wet iei me pahn wiawikihda limpoak, likilik, oh minimin. Nin duwen atail wia pahpa kei, ihme kahrehda, kitail pahn kin nsenohki duwen iren emen emen tohn ehu peneinei. Idek rehtail kalelapak pwukat pahn sewesei kitail esehla ia mwomwen atail kak mwahula:

1. Dah, l kin uhdahn koasoanehdi ei ansou mwahu pwe l en kin nsenohki ei peneinei?
2. Dah, l kin kasalehda wahu ong ei peneineio, arail dipwisou kan, oh arail madamadau kan?

3. Dah, I kin pohn ese emen emen tohn ei peneineio?

4. Dah, I kin ndahiong ei peneinei me I kin poakohng irail?

“I kin wia mweimwei oh kapai kaperen, oh pwukoah toutou ehu en wia pahpa men oh patriarch me wie kaun en ihmw ehu, iangahki songosong en padahki oh kaunopada emen emen tohn peneinei en pwurala mwohn silangin Samatail Nanleng, wasa me peneinei pahn wenlahte perepereniki arail patpene nan mour soutok” (N. Eldon Tanner, “Fatherhood,” *Ensign*, June 1977, p. 2).

Song en wia

Ohl Pwopwoud kan oh Pahpa kan:

1. Wehwehkihla ahmw pwukoah nin duwen kaun men nan omw peneineio.
2. Koasoaia met ong ahmw pwoudo nan wihko. Alehda eh utuht en sewese iuk ong ni kapwaihda ahmw pwukoah doadoahk kan.
3. Kahkahki ahmw pahpao. Kolokol omwi kaun lellahte mwurin omwi pwopwoudla.

Me pwulopwul oh ohl kiripw akan:

1. Kahkahki amwail priesthood kan. Kaunopada pein kumwail en wiahla kaun pwung men nan imwomwo.
2. Kahkahki ahmw pahpao. Ih iei kaun en omw peneineio.

Iren Pwuhk Sarawi Kapatapat Akan

Deuderonomi 6:7 (pahpa oh nohno kan en padahkih neirail serihkan)

Sosuwa 24:15 (pilada ihs me ke palm idawehn)

Episod 5:22–25 (koasoandi en peneinei kan)

1 Timoty 3:4–5 (pahpa kan en kaunda ihmw akan)

D&C 75:28–29 (pahpa kan en apwalih arail peneinei kan)

Kaunopadahn Sounpadahk

Mwohn kapwilewei padahk wet—

1. Onopiki *Pwukoah Doadoahngkan oh Kapai Kan en Priesthood, Pali A*, padahk 12, “En Pahpa Pwukoah Epwelpen ah Peneineio.”
2. Alehda plakpwoht oh sohk.
3. Wiahda kilel nan doaropwe en me eisek-ehu me mie koasoaipepe nan padahk me pahpa kan kak wia pwehn kaweid oh kapaiahda arail peneinei kan.
4. Pilada emen me kolokol kaun me ahniki peneinei me kin poakpene oh keren pene. Peki reh en wia eh kadehde duwen peren me e pehmehr nan eh peneineio.
5. Peki rehn tohn pwihto en wadek de kihda koasoai kan oh iren pwuhk sarawihkan me pid padahk wet.

Duwen Pweida Mwahu en Kakaun Peneinei

Padahk 12

Padahk wet pahn kihong kitail ineng en rapahki oh idawehn kaweid en Ngehn Sarawio ong ni kaweid atail padahk kan.

Kawehwehpe

Elder Bruce R. McConkie koasoiahda koasoai pwoatet duwen kahrepen atail pahn kin karonge Ngehno:

“Ehu me I tamataman ni ei seri, iei ei dake oahs nan mwetin apel. Oahs menet sohte lawalo.

“Ahpw rahn ehu mehkot kamasakada nei oahso, oh ih eri tang marahrada nan mwetin apelo. I pwupwsang pohn dakepeio sang ni rahn tuhke kan me kin mwotomwotou, oh elep nehio kirisidihong nan pwoar me mihmi wasa me neio kin tiak ie. Ngehi eri mwotou sang mehn pirapir en kilin mahn ehu me kereniong ohla. . . . Toutou en pali wereiet pahn kak kauwehla mehn pirapiro, ahpw I wonlahte kolokol ie ni ansou kis. Ehu de riau lus kohla mwowe en oahs menet pahn kak kauwehla mehn pirapiro de kihsang mehn pirapiro nan pehi kat oh kihong en urahdek ie pwe I en ohla de mehla sang ni nehiah tengala nan mehn kolada nehiko.

“Mwadangete ni ansouo oahso uhdi, oh I esedahr me mie aramas emen me kolecier teng mehn pirapir me wia mehn kahluwa oahso oh songosong en kamandehla mahno. Mwadangete ei pahpao parokiehdi.

“Dahme wiawihar? Dahme kehseki ei pahpa pwehn kapitiehla ni ansou kiso mwohn ei pahn kirisidi ong pahn nehn oahs me lusdao?

“Ei pahpa wie mwomwohd nan ihmwo wie wadawad ni ansou me Ngehno ketin kehseki en, ‘tangala nan welin tuhkeo!’

“Sang ni sohte ahniki ansou en peikasal, de awiala pwehn esehla dahme kahrehda, ei pahpa eri tang. E diaradahr me e mihier nan tuhke ko sang ni e sehse kahrepe, ahpw e kilangadahr oahs emen me wia lusulus oh e *lemedahr me e pahn kauhdi oahso.*

“E kauhdier oahso oh diariehda. Oh iei duwen ei pitila sangehr ohla laud de mehla ieu me kakete wiawi” (“Hearken to the Spirit,” *Friend*, Sept. 1972, p. 10).

Dahme kamwakidada en Elder McConkie pahpa en kolahng nan welin tuhkeo? Dahme kahrehda eh pahpa en peikihong Ngehno ni ansou mwadang?

Luke tohn pwihno me kihong pwukoah en kihla eh pepehm ni ansou me Ngehn Sarawio kin ketin sewese ih nin duwen pahpa men.

Ngehn Sarawio Kak Ketin Kahluwa Peneineio

Ehu atail pwukoah me keieu laud nan sampah iei kaweid atail peneinei kan. President David O. McKay mahsaniher me “Sohte soangen pweida ieu kak pahrekiong pweidahn nan ihmw” (quoted from J.E. McCulloch, *Home: The Savior of Civilization* [Washington D.C.: The Southern Co-operative League, 1924], p. 42; nan Conference Report, Apr. 1935, p. 116). Pwukoah wet kin kesempwal ansou koaros, ahpw uhdahn mehlel ni ansou me sampah pahn suwedla sang met.

Koadoahke dahme kitail kin songen wia rahn wet nin duwen pahpa oh nohno kan, kitail kak diarada me kitail sohte itar, atail marain oh kehl en pilada pwung ansou koaros. Kauno ketin mwahngier met oh ketikidohr ahl ehu pwe kitail en kin ale kaweid me kitail kin anahne. Kaweid wet kin kodohng kitail sang Ngehn Sarawio.

Pwehn ale sawas sang Ngehn Sarawio, kitail uhdahn pahn kin momourki kosonned akan, pwe Ngehn Sarawio sohte kak ketiket sohte kak mihmi rehn mehmen me sohte kin alehda kosonned akan ni mehlel de pil mehmem me sohte kin kapwaihda pein irail. Ma kitail kin mwahuki sawas wet, kitail pahn kin poaden koluhla sang mehkan me kitail kin wiahda sapwung oh song en wiahda me Kauno ketin kupwuriki kitail en wia.

“Pahpa pahn wehwehki ansou koaros me peneineio me keieu kesempwal nan eh mour. . . . lei nan ihmwo me padahk kan pahn kak mie lipwe oh wasa me mour en serihkan kin kak wekilaie” (N. Eldon Tanner, *Ensign*, July 1973, p. 92).

Sang ni soangen pwukoah wet, pahpa oh nohno kan kak diar nsenamwahu ni arail pahn esehla me irail kak kapakap oh ale kaweid en wiahda me pwung kan ong arail peneinei kan. Emen pahpa, ni karasepe, “mwurin e pekiehr sawas sang rehn Kauno, ahpw kapokonepene eh peneineio mwohn e pahn pilada ma e pahn alehda ehu doadoahk nan ehu kahnihmwo de soh. E peki rehn peneineio arail kaweid ong ni ineng en mwekido oh kihong irail ansou mwahu en kohla rehn Kauno en pein alehiong irail pasapeng ong ni dahme irail pahn wia. Mwurin arail kapakapehr, irail pehmadahr me re pahn mwekid, duwehte me pahpa wiahier. Ihme kahrehda, pwehki ni eh kihong irail ansou mwahu en alehda pasapengo sang rehn Ngehno me e pil aledahr, irail kak kamehlelel oh idawehn eh kaweid” (Henry B. Eyring, “Family Followership,” *Ensign*, April 1973, p. 32).

Wadek 2 Nephi 32:5.

Ideidawehn Kaweid en Ngehn Sarawio

Ngehn Sarawio kin ketin sewese kitail en sewese atail kahpwal akan oh ketin sapeng atail pekipek kan sang ni ahl tohto. Ehu ahlo iei en kadehde

duwen pasapeng kan me dierekehr nan puwhk sarawi. Ni ansou me kitail kin ahniki kahpwal akan, kitail pahn kin wadek puwhk sarawi. Ni ansou me kitail kin wia, Ngehn Sarawio pahn ketin sewese kaweid kitail ong ni pasapeng kan oh ketin kadehde ong kitail me atail pasapeng kan me mehlel. Ngehn Sarawio pil kin ketin sewese kataman kihong kitail mehkan me kitail kin ese ahpw manokehlahr kilang (kilang Sohn 14:26).

Mendahte Ngehn Sarawio ketin kak oh pahn ketin sewese kitail kamwahuiala atail kahpwal akan, e ketin wiahte soun sawas emen. Eh sohte pahn ketin kamwahuiala atail kahpwal akan pwehki sang ni atail pekipek. Ni tepin rahn akan en Mwomwohdiso wet, Oliver Cowdery diaradahr me mie ansou kan me kitail pahn wiahda laud sang atail pahn peki pasapeng kan.

Wadek Doctrine oh Covenants 9:1–9.

Dahme puwhk sarawi padahkihong kitail en wia mwohn atail peki Kauno duwen kahpwal me kitail ahneki? Ia mwomwe, mwomwen kitail en ese me pilipil me kitail wiahier me pwung de soh?

Puwhk sarawi padahkihong kitail en onop oh medewe laud atail pilipil kan me kitail uhdahn pahn wia. Ni ansou me kitail pahn pilada pwehn wia mehkot, kitail eri pahn uhdahn peki rehn Kauno ma atail pilipilo me pwung.

Ekei ahl akan me Ngehn Sarawio kin ketin sewese kamwahuiala atail kahpwal akan iei sang ni eh ketin kasalehiong kitail ni ngihl meleilei, tikitik ehu me kin inen (kilang 1 Nahnwarki kan 19:11–13), de kohdo sang ni kaweid en kaun en Mwomwohdiso men, de kompoakepahi men, de sang ni puwhk mwahu ehu. (Ma kitail pahn ale atail pasapengo sang emen tohrohr, Ngehn Sarawio pahn ketikihong kitail pepehm ehu me pahn kin pwung.) Ekei ansou Ngehn Sarawio kin ketin kamwakid ni atail kin wia atail doadoahk en rahn akan. Soangen kamwakid kan me kakete pepehm me kitail pahn kin kihong ansou laud ong emen nan atail peneinei de wia ekis me tohrohr ong mehmeno.

Mendahte pasapeng en atail kapakap kan eh kin kohdo sang ni ahl tohto kan, ah Kauno ketikidohr ahlo ong kitail pwe kitail en ese ni mehlel me pasapengo kohsang reh. E ketin mahsanih ong kitail me ma pilipilo me kitail kin wiahda me pwung, kitail pahn ale pepehm en meleilei nan atail mohngiong oh madamadau kan (kilang D&C 6:14–16, 22–24).

Kitail sohte pahn kin mwahuki pasapeng me kitail kin ale, de eh sohte pahn kin kohdo mwiadang nin duwen atail kin mwahuki. Ahpw Kauno kin ketin poakepoakei kitail oh pahn pein pilehng a dahme keieu mwahu ong kitail. Kitail sohte pahn lamalam tikitikla, eri, ma kitail sohte kin ale pasapengo ni ansou mwiadang. Kitail pahn wenlahte kapakap, mouriki pwung, onop, oh rapahki kaweid sang Ngehn Sarawio.

Ni ansou me kitail kin ale pasapeng en atail kapakap akan, kitail uhdahn pahn wiahda dahme pasapengo anahne kitail en wia. Kitail sohte pahn kin kasik me Ngehn Sarawio pahn ketin sewese kitail ma kitail pahn pohsehse sapwellime kamwakid akan. Mendahte ma kaidehn pasapengo me kitail kin mwahuki de mendahte ma dahme e ketin peki kitail en wia kin mwomwen me e inenen kin laud, kitail pahn uhdahn men wiahda dahme e ketin kaweid kin kitail. Ehu, se pahn ahniki keper en sohte kin kak alehda Ngehn Sarawio oh sapwellime kainsenamwahu oh kaweid kan.

Ekei pilipil kan Kauno kin ketikihong kitail en wia. Pilipil pwukat kakete mehkot me kitail mwahuki sang ni mehkot me pwung de sapwung. (Kilang D&C 60:5; 80:3.) Nan soangen irair wet, kitail en kin teneki mwahu ong ni dahme kitail eseier oh wiahier.

“Met, I lerne me mwohn me koaros nan sampah, Ngehni, kowe, oh towe mehlel en Mwomwohdiso pahn rapahki pwe Ngehn en Kauno en ketin kahluwa kitail. Ong ni irairo me kitail kin ale kaweid en Ngeno kitail pahn wia soukohp ekei ong pein kitail oh dahme kitail kin wia kan, oh kitail pahn diarada me kitail pwongih soukohp akan me Kauno ketikihongehr nan First Presidency oh nan Council en ehk-riemo.” (Joseph Fielding Smith, *Joseph Fielding Smith—A Prophet Among the People*, p. 24–25.)

Ia Mwomwen en Ngehn Sarawio kak Kapaiada Atail Penenei kan

Ni ansou me Ngehn Sarawio kin ketin kahluwa kitail, kitail kin kapaida laud oh kitail ahpw pahn kapaida atail peneinei kan. Elder McConkie, ni karasepe, komourla sang eh pahn ohla pwehki eh pahpan karonge Ngehn Sarawio. Met iei soangen silasilo me kitail kak ahniki ma kitail mweidohng Ngehn Sarawio en ketin kahluwa kitail oh kin wiahda dahme e ketin padahkihong kitail en wia.

Leken Ngehn Sarawio kin ketin kolokol paliwaratail en dehr mihla nan keper, Ngehn Sarawio pil kin ketin perehsang kasongosong kan me pahn kak kauwei kitaila ni palingehn. Sang ni Ngehn Sarawio kitail kin pil kak ese me mie mehkot me sapwung nan atail peneineio. Ele mie emen tohn peneineio ahniki kahpwal tohrohr me e anahke koasoaia. De ele e kin ahniki kalelapak kan ong ni Mwomwohdiso wet. De e kin pwunodiki dahme kahrehda e sohte kak momouriki kosonned akan nin duwen me e pahn wia. Sang ni sawas en Ngehn Sarawio, kitail kak sewese oh kakehlaka atail peneinei kan. Mwein kitail kak pere irail sang medek laud oh medek en mohngiong.

Mendahte ni ansou me kitail kin kaianehda neitail serihkan, kitail pahn kin rapahki kaweid sang Ngehn Sarawio. Pwuhk sarawi padahkihong kitail lipwoare neitail serihkan ihte ni ansoun me mie pepehmo rehtail, oh mwurin atail kapwung iraila, kasalehiong irail me kitail poakepoake oh wehwehki

irail laud. Met irail pahn wehwehki me kitail kin songosong en sewese irail. (Kilang D&C 121:43–44.)

Ngehn Sarawio kak ketin sawas e kitail ni ansou me kitail kin kihla kapai sang rehn pahpao. E kin ketin kak kaweid kitail en kihla kaweid ong atail peneinei kan, pil ong ni kahpwal akan me kitail sohte kin ese. Soangen kapaio kak wiawi ong atail peneineio.

Kasalehda kilel 12-a, “Kapai kan me pahpa kak kakehlakahki tohn ah peneinei.”

Elder Ezra Taft Benson ketin kasalehda met:

“Mie mwahnakapw emen me kodohng nan ei ohpis pwehn ale kapai. Eh ahniki kahpwal. . . E nsenohki ah pwunodadahr. Oh eri se koasokoasoai minit ekei oh ngei eri ndahng ih, ‘Ke mweidongehr ahmw pahpao en kapaiukada?’ ‘Oh,’ eh koasoia, ‘I sehse me pahpa kak wia soahngget. E sohte wia towe mehlel men.’ I nda, ‘Ahpw iei ahmw pahpa,’ ‘Ehi.’ ‘Mie priesthoodo reh?’ ‘Ehi, ih elder luwet emen.’ Ngehni eri nda, ‘Ke kin poakepoake ih.’ Oh e nda, ‘Ehi, I kin poakepoake ih. Ih ohl mwahu men. E kin mwahu ong ah peneinei.’ . . . I eri koasoia, ‘Eri, komw pahn men kohla ni ihmwo oh kilangada ansou mwahu oh padahkihong ahmw pahpa ma e pahn kapaiukada. Oh ma e sohte doadoahk, kahpw pwuredo, oh I pahn sewese iuk.’

“Eri e mweselier, oh ele rahn siluh e pwuredo. ‘Brother Benson, met iei ihme keieu kaselel me wiawihier nan imwato,’ e nda. ‘Nohno oh serihko mwohd wasao, riei pwutak oh serepein pwulopwul akan, iangahki ei nohno kin limwitimwih pilen mese. E kasalehda eh kalahngan mwuri. Pahpa kihongie kapai kaselel ehu.’ E koasoia, ‘I kak koasoia me e kohsang nan eh mohngjong’ “ (*God, Family, Country: Our Three Great Loyalties*, p. 184). Dahme kahrehda en mwahnakapw menet eh pahpa me keieu konehng en kihong ih nan ansouo?

la mwomwen atail kak ese me dahme kitail kin lellohng kan kin kohsang rehn Ngehn Sarawio?

Keimwsekpe

Kauno ketikihong kitaillehr kisakis kesempwal ehu en sewese wia pilipil kan oh kamwahuiala kahpwal akan. Kisakis wet iei sang ni Ngehn Sarawi e kin ketin ieiang kitail. Sang ni Ngehn Sarawio, kitail kak kerenlahng Samatail Nanleng oh alehda kaudiahl pwehn kahluwa atail peneinei kan ong ni me pwung, kaudiahl wet kak sewese kihong kitail kehlo oh maraino me re anahne en powehkihdi kasongosong kan oh kahpwal akan. Kitail kak ahniki pepehm me mehlel Kauno pahn ketin sewese kitail ma kitail pahn wia uhwen atail kak. Me kesempwal riau me pahn wiawi ni ansou me kitail kin alehdi sawas wet: Neitail serihkan pahn sohpeidohng kitail ong ni kainsenamwahu oh kaweid, oh kitail pahn kerenlahng Samatail me ketiket Nanleng pahn laudla.

Song en wia

1. Onopiki iren pwuhk sarawihkan oh esehla ahl tohrohr akan me Ngehn Sarawio kin kak en ketin sewese kin uhk.
2. Sang ni koluhla, kihong pein uhk pwe ken kin warohng ahneki kaweid sang Ngehn Sarawio.
3. Idawehn kaweid akan me ke alehdi sang Ngehn Sarawio, mendahte ma e pahn kin mwomwen apwal.

Iren Pwuhk Sarawi Kapatapat Akan

Luk 12:11–12 (Ngehn Sarawio kin mahsanihong kitail da me kitail pahn nda)

Sohn 16:13 (Ngehn Sarawio kin ketin kasalehiong kitail mehkan me pahn kin kohdo)

3 Nephi 28:11 (Ngehn Sarawio kin ketin kadehde Samatailo oh lehroso)

Moroni 10:3–5 (Ngehn Sarawio kin kasalehiong kitail mehlelo)

D&C 39:6 (Ngehn Sarawio kin padahkihong kitail mehkan me kin wia onopek mwahu)

Kaunopadahk Sounpadahk

Mwohn kapwilewei padahk wet—

1. Idek rehn emen sahm akan rehn pwihno en koasoiahda ni ansou ohte me Ngehn Sarawio kin ketin sewese ih iangahki eh peneineio.
2. Wadek *Pwukoah Doadoahngkan oh Kapai Kan en Priesthood, Pali A*, padahk 30, “Kisakis en Ngehn Sarawi.”
3. Wadek Padahk Kan En Rongamwahuo, iraloud 21, “Kisakis en Ngehn Sarawi.”
4. Peki rehn tohn pwihno en wadek de soiahda soai kan de iren pwuhk sarawi kan nan padahk wet.

Kakehlaka Peneineio Sang ni en Peneinei Prokram en ni Soutik

Padahk 13

Padahk wet pahn kin padahkihong kitail duwen atail en kakehlaka atail peneinei kan sang ni en peneinei prokram en ni soutik.

Kawehwehpe

Peneinei koaros pahn kin tuhpene pahn pak ehu me keieu malaulau nan ehu wihk ong ni patpenehn mwekid en peneinei. Pwehn kakehlaka peneinei pwukat ong ni en peneinei prokram en ni soutik, Mwomwohdiso katohrela ninsoutik en niehd koaros ong ni kapokon en peneinei kan. Uhdahno, kaweid en rongamwahuo oh koasoai rongamwahuo me pahn wiahda pali laud en tupenehn peneinei en peneinei prokram en soutik kan.

Kasalehda kilel 13-a, "Peneinei koaros pahn kin tuhpene ni en peneinei soutik pahn pak ehu nan wihk ehu," 13-b, "Peneinei ih pwihn me keieu kesempwal nan Mwomwohdiso," 13-c, "Onopiki rongamwahuo pahn kin kisehn en peneinei prokram en soutik," 13-d, "Serihkan anahne sawas an kakairada nan maur mau."

Peneinei koaros sohte kin duwe penehte. Ekei kin mie pahpa oh nohno kan oh serihkan ni ihmw akan; ekei ki emente sohte lipilipil pahpa de nohno de serihkan. Ekei peneinei kin pahpa emente de nohno emente oh sohte seri ni ihmwo. Pil mie aramas laud kan me sohte seri ni ihmwo. Pil mie aramas laud kan me sohte pwopwoud me kin kekekehlpw de mie me kin kousoan rehrazil prokram en nan arail perehkan. Mendahte soangen irair ieu me pahn mie, en peneinei prokram en soutik iei ong koaruhsie. Duwehte irail akan me kin koukousoan kehlpw kak iang en peneinei prokram en soutik rehn irail kan me kak wia en peneinei prokram en soutik. Ong irail me kin kehlpwala, en peneinei soutik kak wia kapai tohrohr ehu.

"Sohte wasa me mwahu en padahkila rongamwahu sang ni imwatailo. Ihte ni imwatailo me serihkan kak esehla duwen mour en peneineio me Samatail Nanleng ketin kupwuriki en kin wia. Ni en peneinei kin patpene, pwong en niehd, kin wiahda pepehm ong ni mehkan me peneinei kin wia. Irail me ahniki ngehn wet nan pwung arail kin diarada me iei ih me tepin arail peren me keieu laud" (The First Presidency, *Family Home Evening* [manual, 1971], p. 4).

Kitail dehr luwetala atail lamalam ma mehndahte en peneinei prokram en soutik sohte pweida mwahu. Eh kesempwal pwehki kitail kin patehng atail peneinei kan. Ma kitail pahn wonlahte songen doadoahki kanangamah oh limpoak, kitail pahn powehdi atail kahpwal akan oh atail peneinei prokram en soutik kan pahn kapwaiada dahme Kauno ketin kupwuri serihkan en wia.

Kaunda en Peneinei Prokram en ni Soutik [Family Home Evening]

Pahpa kan iei irail me kaun kan en arail peneinei kan oh pahn kaun arail peneinei ni en peneinei prokram en ni soutik kan. Ni ansou me ohl pwopwoud men de pahpa men, lih pwohpwoud de nohno men pahn kaun.

E kin wia pilahn mwahu ehu peneinei en kohpene ni ansoukis de ahniki kapokon en pilahniada mwohn ehu ehu en peneinei prokram en soutik kan pwehn tehkada soangen mwekidkan de pilahn akan en tohn peneineio ong nanwihk kohkohdo. Met e inenen kin sawas mehlel ni ansou me serihkan mahkiher soun par eisek, samwa ahpw kin mihmi nan peneineio.

Emen ohl nda me ong ni council en peneinei, “se keipene lim-wahn tehpel en mwengen, pahpa me kaunda, oh se koasoia duwen pesnes en peneinei. . . . Se wiahda pakair kesempwal kan oh koasoia oh kapinga mehkan me serihkan koledier nan wihko. Ni ansou me emen seri kin rong dahme e wiadahr kan sang ni en peneineio kin pwurehng karonge e pahn pohnmwahso kihda—oh eri, I pahn kapatahiong, pil duwehte eh pahpa oh nohno” (Glen W. Harper, “Participation—Our Family Home Evening Success Key,” *Ensign*, Dec.1977, p. 17).

Pahpa oh nohno pahn kin pilahnehda mwomwen ehu ehu tupenehn peneinei kan oh kihong pwukoah ong tohn peneineio.

Kasalehda kilel 13-e, “En peneinei prokram en ni soutik konehng koaros en kin towehda.”

Pahpa ele pahn wia padahko de kihla padahko ong eh pwoudo de nah serihko. Kisin serihkan kin uhdahn pereniki pihti koul, wadek pwuhk sarawihkan, kolokol kilel akan, kapakap, oh kihpeseng mwenge kan.

Mie ahl tohto en wia en peneinei prokram en ni soutik. Ekei prokram akan en peneinei prokram en ni soutik iei wadek pwuhk sarawihkan, koasoia rongamwahuo, kihda kadehde kan, wia ehu doadoahk en sawas, kohla picnic, wia ehu mwadong en peneinei. Peneinei prokram en ni soutik pahn iangahki kapakap.

Ehu kamwomwadahn en peneinei prokram en ni soutik me sansalehr met:

1. Koul en ritingada (me pahn mihmi pahn kaweid en emen tohn peneineio)
2. Kapakap en ritingada (sang pein tohn peneineio)
3. Pesnis en peneinei (me pahn wia iei pahpao)
4. Ehu nempe ong ni pali en keseng sang emen tohn peneineio

13-a, Peneinei koaros pahn kin tuhpene ni en peneinei soutik pahn pak ehu nan wihk ehu.

13-b, Peneinei ih pwihn me keieu kesempwal nan Mwomwohdiso.

13-c, Onopiki rongamwahuo pahn kin kisehn en peneinei prokram en soutik.

13-d, Serihkan anahne sawas an kakairada nan maur mau.

-
5. Padahko (en kohsang emen tohn peneineio duwen *Padahk Kan en Rongamwahuo*)
 6. Koasoia oh pilanehda dahme pahn wiawi ong ni wihk kohkohdo
 7. Koul en keimwsekala
 8. Kapakap en ritingidi
 9. Emen tohn peneineio (pahn kin kaweid prokram kaperen kan)
 10. Kisin mwenge kan (pahn kin kaunopadahsang emen tohn peneineio.)

Kitail sohte pahn mensereniong en idek ren seri tikitik kan en sewese wia padahk ong en peneinei prokram en ni soutik. Emen me pwulopwul en tohn Mwomwohdiso me kasaledahr met:

“Ni ansou me pahpa koasoia me koaros tohn peneineio en iang wahdoa pwukoah en wia padahk ong peneineio ni pwong en peneineio, I leme me eh pahn kemen kouruhr en nda, ‘Ehi, mweidohng John en kihla padahk en wihk kohkohdo.’ John mahkier sounpar siluh. Eri Pahpa kihong John en kihla padahko, iangahki nohno me pahn sewese. John wiadahr ehu padahk me keieu mwahu ong ni pwong en peneinei prokram en ni soutik” (quoted by Lowell Durham, Jr., “What Makes a Good Family Home Evening,” *New Era*, June 1972, p. 13).

Emen emen tohn peneineio kak sewese wiahda en peneinei prokram en ni soutik en kin pweida. Ehu me kitail kak wia iei en pein planehda atail prokram kan en kihong pwong en nihed en saledek ong tupenehn peneinei en peneinei prokram en ni soutik. Emen emen tohn peneineio pil kak sewese de wia padahk de prokram kan en tupenehn peneinei en peneinei prokram en soutik. Seri pwulopwul akan kin pereniki wia soahng en ahl tohto kan; Re kin pereniki wia koasoai mengei kan sang nan flannel board. Nohno de emen me mahkan kaken sewese irail kaunopada mepwukat de ekei pwukoah tohrohr nan wihko. Emen emen serihko pahn iang wia ni ansou me pahpa oh nohno kin kihong irail oh kin kanengamah ong ni dahme re song en wia.

Emen pahpa diaradahr me en peneinei prokram en ni soutik kin anahne limpoak oh kanengamah. Ma re sohte pahn doadoahk, pilahn keneinei sohte pahn wiahda pepehm mwahu ong peneineio:

“Sounpar ekei samwalahro ni soutik en Niehd ehu I nsensuwedla. Ni ansou me se tapiada aht peneinei prokram en ni soutik, serihkan kin doahke emen emen irail oh kin sohte meleilei. I ahpw soansuwedla oh ngihl laudada, ‘Mwohd inenda oh solahr likilikamw seli de ma so e pahn mie apwal laud ehu met.’ Serihko kak kilang me I uhdahn mehmelel sang ni weitata en meseiet. Irail eri meleileidi. I nantihlahte koasoia, ‘I sehse dahme kahrehda kumwail sohte kak mwohndi oh dehr wia mehkot minit kei oh karonge. Met, I sohte mwahuki rong mehkot sang emen rehmwail lao I

kanekehla padahk wet. Oh ni ansou me I nek I pahn idek rehmwail ekei peidek kan. Kumwail uhdahn pahn ese pasapeng kan.’ . . .

“I eri ahpw kanekehla padahko oh tapiada idek peidek kan. Irail ese pasapeng kan koaros. I padahkilahr madamadau kan inenen mwahu. Ngehi eri idek, ‘Mie amwail kalelepak?’

“Nei pwutak keieu laudo koasoia ni ngileo tikitikla, ‘I ahniki peidek.’ I eri idek, ‘Nohno kak wia padahk en wihk kohkohdo?’

“Eh koasoai oh ei pepehm kasalehiong ie me ni ei song en wia pwung, I wiadahr sapwung. I padahki madamadau kei, ahpw I saikinte padahkih ei peneineio. . . .

“Sangete ni ansou I eselahr me malaulau kei. I sohte kin mweidohng serihko en inenen dohla—de irail mwomwen mwahuki wia—ahpw I diarehr ahl mwahu kan en kaiahan irail. . . .

“I kahngehr nsensuwedla ni ansou en peneinei prokram en ni soutik.”

Pahpa menet kanekelahr me e lellohngehr sang ni e pahn kasalehda kaweid wet:

“En wiahda mwahu. Nekidala omwi tiahk me keieu mwalu oh poh mwahu ong nan ihmwo. . . .

“Nan imwatail, en peneinei prokram en ni soutik e sohte pahn wia wasahn kasukuhl wahu ehu duwehte nan ihmw sarawio. Sohte kosonned ehu me kitail en mwohd pohn sehr, kitail kin kalap mwohn di pohn taht pwe koaros en ahniki pepehm en nan kili mwahu. . . .

“Pahpa kan kin nan kil suwedkihda pwehki re pepehm me re uhdahn pahn kilang padahko pahn wiawi oh tohn peneineio pahn uhdahn karonge. Madamadau kin ekis pwung, ahpw ni ansou me e kin nohk laudla irail eri uhwongda. Prokram en peneinei soutik kan pahn kin kihong pepehm sohte mwahu kan ong peneineio” (George D. Durrant, *Love at Home, Starring Father*, p. 44–46).

Kitail kak kamwahuiala atail peneinei prokram en ni soutik kan sang ni atail pahn kin peki rehn Samatail Nanleng sapwellime sawas ni ansou me kitail pilahni atail peneinei prokram en ni soutik kan pwehn kalelehiong anahnepen atail peneinei oh ni ansou me kitail kin kaunopada pwukoah doadoahk ong tohn peneineio.

la mwomwen atail pahn doadoahki kapakap pwehn kamwahuiala atail tupenehn peneinei prokram en peneinei soutik kan?

la uhwen ansou me kitail pahn doadoahkihla ong ni kaunopada ong ni peneinei prokram en ni soutik nan ehu ehu wihk kan?

la mwomwen atail kak en kamwahuiala atail prokram en peneinei soutik kan ki pilahn mwahu?

“Kumwil kin doadoahkihla ansou ong ni wiahiong omwi peneinei oh imwomwi en pweida duwehte omwi kin wia nan pwungomwioh aramas

akan oh omwi doadoahko? Komwi kin kihla omwi kehl ong ni pwihng me keieu kesempwal rehn tohn wasao—peneineio; de, nanpwung omwi oh omwi peneineio wiahte pali ehu me kin wiawi nan omwi mour me sohte kamwahupe?

“Pahpa kan oh nohno oh serihkan pahn uhdahn kin kihla pwukoahn peneinei kan keieu mahs pwehn konehng mour en mwuhr” (The First Presidency, *Family Home Evening* [manual, 1973], p. 4).

Peneinei Prokram en ni Soutik kin Kakehlaka Peneineio

Koledi ehu kepen tuhke de ririn masis. Ndahiong pwihno me mepwukat wia weliepen tohn peneinei ehu. Ale ehu tuhke sang nan kapakapo oh tipwang peseng en wiahda riau. Ndahiong pwihno me ni ansou me kitail kelehpw kitail sohte kin kehlail duwehte ni ansou me kitail kin iang peneineio. Eri alehda ehu sahl de komi oh pirepene tuhke ko. Ndahiong pwihno me sahl wia weliepen pirapir ehu me rongamwahu wiahda. Kasalehda duwen apwal en tuhke oh en tipw peseng. Kaweh wehda me kitail, kin kehlaila ma kitail wiahla ehu nin duwen peneinei oh patpene nantihong momouriki rongamwahu.

Koasoandi mwahu en peneinei prokram en soutik me kin wiawi nan wihk koaros kak sewese tohn peneineio en powehdi me suwed akan en nan sampah. Sehtan kin peiong pwung mehlelo, sang ni eh kin doadoahki soangen kasongosong kan pwehn kalaudehla dihp oh suwed akan. Me pwulopwul iei ihme e kin keieu kadoahke. Ahpw ma kitail pahn padahkihong irail rongamwahu oh kakehlaka irail ong ni palingehn nan ihmw atail, re pahn pelian kasongosong kan me re pahn lellohng nan sampah wet.

“Nan atail en Peneinei Prokram en Soutik kan, ekei mehkan me peneinei wiahier me kin kadirehla kitail ki sapwellimen Koht mehkan, met pahn kahrehiong sohte wasahkis me suwedo en diar nan atail mohngiong kan oh atail madamadaukan” (The First Presidency, *Family Home Evening* [manual, 1972], p. 4).

Kapai dahnge me kin kodohng omwi peneineio sang ni prokram en ni soutik?

Sangete mahso nan 1915 First Presidency en Mwomwohdiso kihong kitailehr inou wet:

“Ma Souleng kan pahn peikihong [kaweid en peneinei prokram en ni soutik kan], se inoukihong kumwail me lapalahn kapai kan pahn wiawi. Limpoak nan ihmwo oh peikihong pahpa oh nohno kan pahn laudla. Pwoson pahn kekeirada nan mohngiong en me pwulopwul en Israel kan, oh re pahn alehda manaman en pelian me suwed akan oh kasongsong kan me kin pelian irail” (“Home Evening,” *Improvement Era*, June 1915, p. 734).

Elder Marion D. Hanks, koasoia duwen me pwulopwul akan, e kasalehda anahn pahieu. E koasoia me re anahne (1) pwoson; (2) aramas pahn irail da nin duwen irail oh ren kin iang towe aramas akan; (3) irail en iang tewe mwekid kan oh (4) en esehla me irail kin kesempwalasang arail sapwung kan, pwe kitail kin kihong irail limpoak *mwuledek*.

Eri e ahpw koasoiaihda duwen pein nah serepeino: “I kelepwikidier iangahki ei peneineio, Imwin aht prokram en peneinei soutik pwohng ehu mwohn nait serepein kaselelo pahn kopwopwoudla nan tempelo. I leme me e sohte pahn nsenohki ei pahn ndahwei me mwurin aht perenpenehr oh sengehr oh tamanehr se peki reh en kapakap. I sohte tamanda pali laud en eh kapakapo, pilen mesehkan oh peren oh pwudoahi kan, ahpw I tamanda mehkot me I e nda. E kaping kihong Koht pwehki limpoak mwuledek me e alehier. Mour wet e sohte kin kihong emen en kin inenin peren de pweida tikitik, ah pwe I ahniki pepehm kaselel ieu pwohngo” (“Love Unconditional,” *Ensign*, Dec.1971, p. 106).

Peneinei prokram en ni soutik kin wiahda limpoak oh meleilei nan imwatail akan. Ni ansou me pepehm wet kin kakairada, atail peneinei kan pahn inengiong en mourkihla rongamwahuo oh pali laud en akamai oh uhpene pahn solahr wiawi nan imwatail akan. Ni ansou me atail peneinei kan kin kapakap, koul, koasoia pene rongamwahuo, Ngehn en Kauno pahn ketido nan imwatail kan oh ketin weliandi ngehn en uhpene me kin dierek wasao.

la mwomwen peneinei prokram en ni soutik eh kak kalaudehla limpoak oh meleilei nan imwatail kan?

la mwomwen peneinei prokram en ni soutik kak sewese tohn peneinei en uhwong me suwed akan? Ntingihdi pasapeng kan nan plakpwoht.

Kihong tohn pwhno en kasalehda peneinei prokram en ni soutik tohrohr kan me irail lellohngehr.

Keimwsekpe

Peneinei prokram en ni soutik iei kisehn pilahn en Kauno pwehn sewesei kitail en pwurela reh. Iei ansou me koasoandiong kitail pwe kitail en padahkihong neitail serihkan padahk mehlel en rongamwahuo oh sewese atail peneinei kan en ehu pene ni limpoak oh wehwe. Atail patpene ansou kan sewese atail peneinei en ehula oh kin padahkihong kitail en kousoan pene ni limpoak oh pwung pene. Tohn atail peneinei kan pahn mwahula ni arail pahn uhwong mehkan me suwed nan sampah.

“Pil ehu me keieu mehlel, kitail en idingki pahpa kan oh nohno kan kihpene neirail serihkan limwahrail ni limpoak, kanangamah oh wehwe, oh padahki irail ni pwung oh mehlel. . . . Ni ihmwo iei ihme keieu wasa mwahu ong serihkan en esehla padahk kan en mour” (The First Presidency, *Family Home Evening* [manual, 1975], p. 3).

Song en wia

1. Ma komwi sohte wiewia peneinei prokram en ni soutik tapiada wia nan wihket.
2. Kapakapki duwen omwi pahn koasoanehdi omwi peneinei prokram en ni soutik pwehn lel anahn akan en peneineio.
3. Kihong tohn peneineio en mie me re wia nin duwen omwi kak wia.

Iren Pwuhk Sarawi Kapatapat Akan

D&C 68:25 (pahpa oh nohno kan en padahkihong serihkan padahk)

Kaunopadahk Sounpadahk

Mwohn kapwilewei padahk wet—

1. Kaunopada kepen kisin tuhke kan de tuhkehn masi kan en doadoahki nan padahk en ehupene en peneinei me sansalehr nan padahk wet.
2. Alehda ehu plakpwoht oh sohk.
3. Kihong ekei tohn pwihno en koasoiahda duwen ehu peneinei prokram en ni soutik tohrohr ehu me re lellohngehr.
4. Peki tohn pwihno en wadek de kihda koasoai kan de iren pwuhk sarawihkan nan padahk wet.

Peren Pene Nin Duwen Peneinei Kan

Padahk 14

Padahk wet wiawidahr pwehn kakehlaka kitail en wiahiong atail peneinei kan sang ni peren pene nin duwen peneinei ehu.

Kawehwehpe

Kasalehda kilel 14-a, “Peren pene kin kakehlaka peneinei kan.”

Kihong me riemen me kolokol priesthoodo en ndahda arail peren keieu laud me re lellohng ehr. Koasoai dahme wiawi nan mehn sawas 14-a. Kasalehda me ehu pali kesempwal en rongamwahuo iei wiewia mehkan nin duwen peneinei ehu.

Elder Marion D. Hanks ehu pako e koasoaihda koasoai wet:

“Me pwulopwul kan kin mwahuki oh konehng ahniki pahpa oh nohno kan oh peneinei ehu me re pahn pohnmwahsohki. . . . Lipwehn peneinei mwahu ehu sansaladahr mwahu sang nan koasoai sang aramas emen me sohte dehde:

“ ‘Rahn kaselel en oktohppe ehu ei pwoud Art oh ngei mihmi pah wasahn pwoht kin sewese aht perien Don pwakada were pwohto sangpohn oaroahro. Art koasoai me ansou reirei mwohn summer kokohdo me pahn kak tapiada serek. “Komwa anahne en alehda sking duwehte aht peneineio oh kin ahniki peren nan pahro pwon,” Don koasoai.

“ ‘ “E sohte pahn kin pweilaud?” I idek.

“ ‘Don nenda ih mesen kouruhr. “E kin kemen kouruhr,” e koasoai, “Kitail mihier nan imwen keilahn aio ehu—mie neh me kin koleda peisin in duhduo. Soangen mepwukat. Sounpar ekei se kin nekidala mwohni en wiahda perehn duhdu. Ahpw ni ansou en kapou koaros se kin kihsang mwohnio nan bank oh kohla dak ais ni duwen peneinei riau. Nait pwutak me keieu laud me mihier nan army met, oh e kin koasoai ni ansou kan nan nah kisin likou kan soangen ansou mwahu en aht kolahn mwemweitko. Kumwail ese I sohte kin kak medewehda duwen ah kin ntingdo, ‘Kitail uhdahn ahniki perehn duhdu kaselel ieu, kaidehn?’” ’ “ (“Where Art Thou?” *Ensign*, June 1968, p. 75).

la mwomwen en peneinei wet kakehlaka arail ehupene?

Pali tohto en kitail kin men doadoahkihla atail ansou wiewia mehkan me kitail kin pepehn me kin konehng. Doadoahk, kalaudehla atail malipilip kan, kemoal, kamwahuijala pein kitail—koaros me kesempwal oh kin alehdi pali laud en atail ansou. Ahpw, mepwukat sohte pahn wia me keieu kesempwal nan atail mour. Medewehda ia mwomwen amwail pahn sapeng kalelepak pwukat:

-
- Dahkei me keieu kesempwal nan ei mour?
 - I kin doadoahkihla ansou itar ong ni wiewia mehkan me keieu mie katepe ong ei mour?
 - Ia mwomwen ei pahn koasoanehdi ei ansou pwe ei ansou en laudla ong ni mehkan me keieu kesempwal?

Me keieu kesempwal nan mour wet iei peneinei. Ekei ansou kitail kin nohk wia atail doahdoahk oh ekei prokram akan me kitail kin manokekihla dahme keieu kesempwal. Ekei ansou, pwehki dahme kitail wia rahn koaros, mehkan me kitail inangi wia, oh pilahn sohte mwahu, kitail kin wiahda mwekid suwed oh kin kesehla atail ansou me kitail kin kak doadoahki ong atail peneinei kan.

Peneinei kan kak poatoapoat kokkohlahte. Sohte katepe soangen irair dahkei me kitail ahniki, kitail pahn rapahkihda ansou oh diarada ahl akan en kamwahuiala mwekid kan nan atail peneinei.

Dahme kin kakkolpene ehu peneinei? (Nsenoh, kasalehda limpoak, wiahiong emen mehkan oh wiahpene mehkan.)

Prokram Akan me Pahn Kakehlaka Mwekid Kan Nan Peneinei

Pali laud en kitail kak tamataman ni atail pwulopwul soangen peren me kin lellohng kitail nin duwen peneinei ehu. Nohno men kasaledahr dahme e kilangehr met:

“I kin tamanda ni ei wia kisin serihmen, oh sounpar eisek samwa, I tamankihda ei ahniki pepehm en wauneki mehkan me mwahu me I tamandahr me kiht serihkan, oh nohno, oh pahpa kin wiahpene nin duwen peneinei ehu. I tamataman me ni ansouo tohte mwekid laud me wiawi nan aht wasao eri se kin rapahki mwadong ni ihmwo. I sohte pahn weliankihdi kataman en kisin kamadipio kan oh ekei mwadong en aht peneinei ong ni imwen kamwait kan, wasahn bowling, oh imwen mwenge kan koaros en rahnwet. . . .

“I lemedahr me I pahn wia mehkoaros me I kak ong ni pilahneda prokram akan en ei peneineio me pahn wahdo Ngenen Kauno nan imwato nin duwen Ngehno kin ketin kadirehla imwen ei pahpa oh nohno. I men nei serihkan en ahniki kapai laud en ahniki mehn kataman akan me inenin kesempwal ong ie” (*Family Home Evening Manual* [1968], p. 184–85).

Kitail, duwehte nohno menet, men wiahda mehn kataman kan ong eh peneinei kan, ahpw soangen prokram me kin wiawi nan sampah kaidehn ni ihmwo e sohte kin ansou koaros doadoahk: Metohto sohte ahneki ehupene en peneinei oh kerenlahang Samatail Nanleng. Kaun en Mwomwohdiso kan diaradahr anahn laud ong peneinei kan en kin patpene oh wia mehkan, eri re kaweid kin kitail en wiahda prokram akan me pahn kakehlaka patpene en peneinei ehu. President David O. McKay, ni

karasepe, ketin kaweid kin kitailehr en wiahda imwatail en lingan oh en tohto program ni ihmwo. (Kilang *Gospel Ideals*, p. 485–86.) Ma kitail pahn kin men, neitail serihkan pahn peren oh kin pohnmwahsokihda oh kin wahdo kompoakeparail kan ni ihmwo, pwehki ni ihmwo pahn kin wia wasa keinsamwahu, onopek mwahu, oh kaperen.

Dahnge ekei program akan me kitail kak wiahiong atail peneinei kan me pahn sewese kitail en esehla laud duwen atail peneinei kan? Ntingihdi program akan me kasansaladahsang pwihno nan plakpwohto. Kapatahiong me pwukat:

- Ntingihda ehu kisin likou ansou koaros ong irail kan me kin mihmi dohweisang uhk.
- Wiahda ehu peneinei scrapbook.
- Wiahda ehu mwadong oh wia mwadongo.
- Mwenge me sohte laud pahn wiawi mwurin ehu program akan.
- Koul pahn wiawi ehu pwohng.
- Ehu pwohng pahn kohieng emen emen en wia mehkot me e kin pilada en wia. Sewese emen emen en wiahda mehkot me e kin pilada en wiewia.
- Wiahda ehu mehn kepihr me sahl kin kohsang ie oh kapihri.
- Pilada ehu pwuhk me peneineio kin mwahuki. Kihong emen emen en kin ahniki ansou en wadek laud. Koasoanehdi ansou me ehuehu soahng kan en wiawi nan ehu ehu wihk kan.
- Wia ehu doadoahk en peneinei me pahn ong ehu penenei tohrohr.

Kasalehda mehkan me pahpa menet pahn kin wiahiong eh peneineio:

“Ni ansou me I likiwerohng I en wiahla misin president, I masak pwe ihme keieu ansou kesempwal nan mouren nei seri welimeno pwehki ei sohte pahn kak ahniki ansou me itar len kin wia pahpa mwahu men. I lemedahr me wia pahpa men wia pwukoah doadoahk ehu sang Kauno me laud sang president. Mwo wehwehki me mendahte I pahn kihong ei mour ong nan misino, I pahn *kalaudehla* pahn pak riau ei mour ong ni wia pahpa men. I eseier me ni ei pahn kaunda misino en tangatang mwahu, keieu, I pahn wia kaun mwahu men nan imweio. I kesehla ansou laud ong ei peneinei, sang ni ei ese me irailte me I pahn naineki mwurin ei misino. Ma re pahn ahniki pepehm en sohte per oh peren ni rahn mwowehkan en aht misino, mehkoaros pahn ekis mwahula.

“Ehu sang rehn mehkan me I tepin wia iei me I koskilahng sahl laud ehu pohn rahn tuhke laud ieu en tuhke ash me reireida mwohn imwato. [Emen misineri] kodoudahr oh pirehdiong sahlo ong ni raho. Met kahrehde lapalahn likahs en misino tapiadahr. Sang ni likahs wet, kompoakepen nait seri tikitiko pwarodo.

“Sounpwong malaulau kei mwurin aht lella wasao, se iangehr kasukuhl en president ehu. Pekipek kohieng emen emen president kan en repwohtki dahme e pehmadahr me keieu mwahu ong ni prokram akan me e leme pahn kamwahuiala doadoahko. Ni anso me ei ansou lellehr, I nda, ‘Me keieu mwahu me I wiadahr lellehr met iei likahs ehu.’ Koaros kouruhr. President S. Dillworth Young ahpw pwuriamweikihla oh idek, ‘Dah?’ I ahpw kawehwehda duwen likahso oh I kasalehda me dahme I kasik sang ni likahso iei me I en wiahla pahpa mwahu men. . . . Likahso wialahr kilel ehu rehi ong ni koasoanehdi me mehkan pahn kin wiawi keieu mahs. Mwuri ehu tukehrn basketball oh dolen pihk ehu. Likin imwato wialahr wasahn mwadong ehu me I keselahr ansou laud ong nei serihkan oh wasa me re mihmihki sounpar kaperen siluh. I kamehelele me re pahn tamataman kokkohahte arail ansou mwahu nan Kentucky oh Tennessee ki arail peren” (George D. Durrant, *Love at Home, Starring Father*, p. 18–20).

Ekei ansou me kitail kin mwadong pene nin duwen peneinei ehu, kahpwal kin pwarada. Pali tohto en aramas akan kin men kana ni mwadong kan oh pahn kin lingerenger ni ansou me re kin peridi: ekei kin kak akupwung oh pei. Ehu kahpwal me pahpa men oh nohno men kin lellohng ni ansou kan iei uhdahn mehmehleki mwadong kan oh kin kasik laud sang rehn neirail serihkan. Ni ansou kan, me soangen mwekid pwukat kak kapehmkin kitail me kitail sohte konehng en wia. Ahpw me e sohte wia kahrepe ieu me kitail solahr pahn mwadong pene; Peneinei kan kak keren pene ni arail kin powehdi wekpeseng kan. Kahpwal akan pahn kin kamwahula ni ahl ehu me koaros ahniki pepehm mwahu ong ni pesepeng pehkan. Kitail pahn kin lemeleme kahrepe pwung en ehu ehu prokram en peneinei iei ihte ren ahniki peren.

Peneinei kan me kin patpene wia mehkan kin ehupenehla. Sang ni mwadong pene, tohn peneineio pahn kin ehupene laud oh limpoak laud ong emen emen. Ni ansou me re kin ehupenehr, re kin esehla doadoahk pene, patpene koasoia kahpwal akan, patpene kapakap.

Emen tohn pwihno en wadek Eklesiasdes 3:1–8.

Iren pwuhk sarawi wet kin kasalehiong “kitail me mie ansou, oh ansou ehu ong ni kahrepe ieu pahn lahng,” iangahki “ansou en peren.” Sohte katepe iawen atail kin soupisekla, kitail pahn ahniki ansou en kommoal oh peren pene. Imwatail pahn kin direkihla peren oh nsenanwahu akan.

Pil duwehte doadoahk, e kak kaperen ma kitail keid ni ahl pwungo. Ni karasepe, nan peneinei me naineki seri tikitik kan, doadoahk (me ahniki mwetuwel, kamwakel ihmw, widen dahl akan) kak wiawi nin duwen mwadong ehu. Met e kalaudehla atail pehmada kahrepeo oh men wia. Soangen ahl wet kak sewese kitail ong ni mour nsenamwahu me kin doadoahk pahrek nan pwungon doadoahk, kommoal, oh mwadong.

Koasoanehdi Prokram en Peneinei Kan

Pweidahn prokram en peneinei kan kin koasoandi mwohn e pahn kin wiawi.

Ia duwen atail kak sewese koasoanehdi pali en mwadong kaperen en peneineio?

Kaweid pwukat kak sewese kitail en pilahniada prokram en peneinei kan:

- Nan ehu peneinei prokram en ni soutik ntingihdi prokram koaros me tohn peneineio kin pereniki ni ansou me irail koaros mih wasao. Pali laud en tohn peneineio pahn kak iang prokram akan.
- Pilada ehu sang rehn prokram akan me ntingidiero oh pilada ansou ehu en wiawihda.
- Pilada ehu ansou ong ni prokram. Ntingihdi nan en peneinei kalandero pwehn dehr kin loi ong mehkot.
- Koaros pahn kin sewese pilahniada prokram oh alehda pwukoahn sewese kaunopadahn prokram.

Ia mwomwen atail kak wia uhwen atail kak en wiahda prokram me kitail piladahr?

Tehk madamadau pwukat:

- Kaselehda prokram pwe koaros en ese nan peneineio—koasoia ni amwail kin mwekidkihda.
- Ma prokram anahne mwohni, tapiada nekidala mwohni ong ni prokram—oh mweidong koaros en kihda mwohni.
- Ndahiong omwi sounpadahk en ni ihmw kan duwen omw pilahn akan.
- Kihong koaros en iang wia—kihong emen ehu pwukoah en wia rehn tohn peneineio koaros.
- Wia!

Mwurin wiawidahn ehu prokram, kitail pahn medewehda duwen atail pahn kalaudehla kaperen en atail peineineio. Kitail pahn kin pein idek rehtail dahme pahn wiawihong prokram en pwe en kin pweida oh pahn kin kih kitail pene.

Ni ansou me kitail kin wia ehu prokram, kitail pahn kin ntingihdiong nan atail pwuken peneinei kan oh pwuhk kan me emen emen kin ntingih. Kilel akan oh mehn kataman tohrohr akan pahn kin iang. Ni atail kin kilang oh tamanda duwen kaperen me kitail ahniki pene kak sewese kitail en keren pene nan atail kekeirada nan atail peneinei kan oh atail limpoak pene en kehlaila.

Ni ansou en koasoanehdi prokram en peneineio, pahpa pil pahn ahniki ansou en kelehpwkihla emen emen tohn peneineio. Met iei ahlo me kalapw wiawi me pahpa me kak wiahda nan pwungen ih oh nah serihkan en keren pene. Serihmen anihki pepehm me pahpa kin kesempwaliki ih oh poakehng ih ni ansou me pahpa kin nantihong en kelehpwkihla ih.

Nin duwen kesempwal en prokram akan me koasoandier, mie ansou kan me prokram me sohte koasoanepe kin pil doadoahk. Met kin wiawi ni ansou me pwung de ni ansou me peneineio kaunopadahr. lei soangen prokram pwukat me kesempwal; kitail sohte pahn kesehla ansou mwahu en sohte wia mewukat.

Peneinei Kan Me Kin Mwadong Pene Kin Kousoan Pene. . .

Koasoai pwoatet kasalehda dahme serihkan kin keieu mwahuki sang rehn arail pahpa kan:

Pekipek kohieng serihn sukuhl silipwiki riehk-wenemen en ntingihdi, dehr kihdi adarail akan, dahme kahrehda emen kin mwahukihki eh pahpao. Sounpadahk pilahnieda me ehphahn wadek ni ngil laud arail pasapeng ni arail pahn tuhpeene mwuri. Kereniong koaros pahpa kan iang kapokon pwe re men esehla dahme neirail serihkan ntingiedi duwen irail.

Re kin dake soangen sidoh me \$400 oh sidohsa me \$4,000. Mie president en bank, soundoadoahk kan, ohl en doadoahk kesempwak kan, Clerk kan, sounnetikihla dipwisou kan, soumwet akan, soun netinet akan, soun wia pilawa kan, soundeidei kan, sounwiahda dipwisou kan, oh soun wia contract kan. Ohl koaros kin ahniki madamadau ong pein nah mwohni, samanih wia mehkot, oh pwung mehlel.

Sounpadahko piladahr ekei doaropwe kan oh wadek, 'I pereneki ahi pahpao,' sang ehu ehu arail. Kahrepe kan me serihkan kasalehda duwen arail kin mwahuki arail pahpa kan me tohto: E kawada imwen nei toahlo, eh waielahng pwe sen dake sleigh pohn ais, eh padahkihong ie duwen ei pahn kesik, eh kin sewese ie ong ni ei doadoahk en sukuhl kan, eh kin waiehla nan park, eh kihong ie nei pwihk pwe I en apwaliada oh netikihla. Pali laud en madamadau en serihkan kak wiahda: 'I mwahuki ei pahpa. E kin mwadong-ohngie.'

Sohte mwahn emen seri koasoia imwen eh peneineio, sidohsa, mehn impehkan, mwenge, de likou. Pahpa kan me kin towe kapokon wet kohsang nan wasahn doadoahk tohto ie. Re kin kohsang loalle ni irair riau: *wia kompoakepahn neirail serihkan de wia mehn liki men ong neirail serihkan.*

Sohte ohl emen me kin nohn kepwehpwe de semwehmwe pwehn mwadong ong nah serihkan. (Alahl dahsang ni ehu koasoai sang Bryant S. Hinckley in *The Savior, the Priesthood, and You* [Melchizedek Priesthood manual, 1973], p. 226.)

Mwadong pene nin duwen peneinei ehu kin kihong kitail en kihla padahk mehlel en rongamwahuo. Tapiada atail prokram akan ki kapakap en peneinei pahn kin sewese padahkihong neitail serihkan duwen kesempwal en kapakap. Kamwahuiala ah sapwung kan kin pwarada nan pwungatail.

Ni ansou me kitail mwadong eh kin padahkihong kitail mwahu pene nan pwungatail oh kin nsenohki en ekei ahr pepehm. Sewese emen emen oh doadoahk pene nin duwen pwihn ehu pahn padahkihong irail kohwa oh minimin. Pereperen pene pahn sewese tohn peneinei ehu en wiahda arail pepehm akan en kehlail oh kaperen.

Mwekid en peneinei kan kin kalapw wiahla tiahk kan en peneinei sang ni ireirekdohn pahr akan. Soangen tiahk oh pwuhko a kin wiawihda nin duwen peneinei kan ahr patpene wia soahng tohrohr akan. Ekei peneinei kan kin kapokone tohn peneinei kan koaros, ekei kin ahniki kohla mwemweit ni ansoun kommoal, ekei kin pwarek tempel, de kohla laid de pwek; pil mie ekei me wiahda pwihn en keseng de mehkot me peneinei men wia. Tohto tiahk en peneinei kan me kak wiawihda, oh irail koaros me kesempwal: irail kin sewese kihpene peneinei kan.

Peki rehn pwihno en koasoaiahda duwen mwadong pene eh kin sewese arail peneinei kan. Idek rehn pwutak kan dahme re men wiahiong arail pahpa kan oh arail peneinei kan.

Ekei kitail kin inenen soupisekihla doadoahk oh Mwomwohdiso me kitail kin sehse kihla atail peneinei kan. Met Samatail Nanleng sohte kupwuriki. Emen soangen ohl menet, me kin kesehla pali laud en ansou en eh mour ong ni doadoahk en Mwomwohdiso, diaradahr me nah pwutako pahn dohlahsang ih. E sohte kesehla eh ansou laud rehn nah pwutako, oh kahrehda re sohte keren pene nin duwen pahpa men oh nah pwutako. Ni ansou me e padahki nah pwutako en mamouriki rongamwahu, a eh uhwongada oh luwetala nan Mwomwohdiso.

Ahpw pahpa mwahu menet marainiki dahme e pahn wia pwehn kapwungala ansou me eh sohte kin doadoahk kihla rehn nah pwutako, me e wiahiongehr nah serihkan mwohn e soupisekla mehlel. Eh sohte padahki ih; ahpw, e tapiada mwadong ong pwutako. Eh tapiada wia dahme nah pwutako kin mwahuki wia. Ira kin kolahng kilang iakui. Ira kin pwek mahn oh laid. Ira kin kohla ekis wasa oh pweidi pene.

Mwurin sounpar siluh ong ni soangen prokram wet, iei ansou me kahrehiong me riemeno en ehula mehlel, nah pwutako pwuredohngehr nan Mwomwohdiso. Mwuri eh ahpw aledahr eh pwukoah doadoahk pwehn wia eh misin. Eh pahpa diaradahr me ehu ahl en kihpene komwi oh noumwi pwutak iei iang ih oh wia mehkan me konehng.

Keimwsekpe

Atail peneinei iei me keieu kesempwal nan atail mour, pwe iei irail me kitail pahn ahniki kohkohlahte. Ihme kahrehda, e kesempwal me kitail wia mehkan me kitail en wia pwehn sewese kitail en wiahla peneinei ehu kohkohlahte. Ehu prokram iei en mwadong oh peren pene pwehn kapahrekiala pali me kesempwal nan atail mour.

Wia omwi kadehde duwen kesempwal en mwadong ong omwi peneinei.

Song en wia

1. Ni ansou en peneinei prokram en ni soutik, wiahda prokram en peneinei me pahn kaperen ong tohn peneineio koaros.
2. Koasoanehdi prokram en peneinei ong ni ehu ehu sounpwong kan oh ntingihdi ong nan kalender.
3. Kapwaihda—Mwadohng ong omwi peneineio.

Kaunopadahn Sounpadahk

Mwohn kapwilewei padahk wet—

1. Peki riemen me kolokol priesthodo, emen ohl oh emen me pwulopwul, en koasoaihda duwen peneinei peren ehu me re pehmehr.
2. Kaunopada pwe komwi en wia omwi kadehde duwen kesempwal en mwadong ong omwi peneineio.
3. Peki tohn pwihno en wadek de kihda koasoai kan oh iren pwuhk sarawihkan nan padahk wet.

Ehu Kihpene Doadoahk en Nan Peneinei

Padahk 15

Padahk wet wiawidahr pwehn sewese kakehlaka pepehm en tohn peneinei kan ong ni doadoahk.

Kawehwehpe

“[Doaropwehn rong ehu] me kasalehda koasoakoasoaipene ehu ong silepen sihpw men me solahr wia silepen sihpw emen me mahkier sounpar 165. Ede iei Shirali Mislimov. E ipwidier oh eh mour koaros e mihkier pohn dol en Caucasus. . . nan pwungen Black Sea oh Caspian Sea. . . .

“Mislimov kin souhn pwalang tuhke kan. ‘Ngehi, I kamehlele me aramas dangapauhr sohte kak mour soangen wereio,’ E ndahiong me ira wia koasoakoasoaipeneo. . . .

Dahme ntingdier kasalehda me ohl laudo kin sarep ‘limwahn tuhke kan nan pelian tuhke kan, me e kin pwurehng padok pan pak tohto nan eh mouro.’

“ ‘*Doadoahk ansou koaros*, kisinieng en nahna kan, oh mwenge sohte nohk laud de tikitik kin sewese ie en lella soangen sounpar tohto duwe met,’ Mislimov koasoai, me e sohte kin simwoak de sakau” (Wendell J. Ashton, “The Sweetness of Sweat,” *Ensign*, July 1971, p. 35).

Elder Neal A. Maxwell koasoaihadha eh esehla duwen kesempwal en doadoahk ni eh pwulopwulo:

“I kapaida sang rehn pahpa oh nohno, me wia tohn Mwomwohdiso poadidi mwahu kei. Ira padahkihong ie me tohto duwen rongamwahu nan ei mour ni ansou me I tikitiko, iahngahki kesempwal en kosonned en doadoahk. Ira koaros kin doadoahk laud oh kin songen nekidala mwohni me re wiahda. . . .E mengei I en mwahuki doadoahk pwehki ei pahpa oh nohno kin doadoahk oh sohte kin lipahned” (“Gospel of Work,” *The Friend*, June 1975, p. 6).

President David O. McKay kasaledahr, “Kitail en esehla me pwung en doadoahk iei kisakis ehu, me kehl en doadoahk iei kapai ehu, me mwahuki doadoahk iei ihme kin pweida” (quoted by Franklin D. Richards, “The Gospel of Work,” *Improvement Era*, Dec. 1969, p. 101).

Dahme kahrehda atail pepehm ong doadoahk kin kesempwal? Ia mwomwen atail pepehm kin wiahda doadoahk me kitail kin wia? Ia mwomwen atail pepehm ong doadoahk kak mie lipwe ong neitail serihkan?

Doadoahk ong Peneineio Pwon

Kasalehda kilel 15-a, “Tohn peneinei koaros pahh kin ahniki doadoahk en peneineio.”

Mendahte ihs kitail de ia wasa me kitail kin mihie, kitail koaros kin ahniki doadoahk me kitail pahn wia. Pahpa kan pahn koadoahkehda mwenge, likou, ihmwo ong arail peneinei kan. Nohno kan pahn wia doadoahk en ihmwo oh kaihnda serihkan. Oh tohn peneineio koaros pahn ahniki pwukoah doadoahk en ni ihmwo. Serihkan en ese me irail iei kisehn peneineio me kesempwal oh me arail sawas me kin mie anahnepe.

la mwomwen atail kak wiahda atail kisin doadoahk en rahn koaros en mwahu? Soahng dahnge me kitail oh neitail pwutak kan kin pwukoahki ni ihmwo? (Onehda oh wiewia likin imwatail kan oh, apwali mahn akan oh kesehla kihd akan.)

Dahnge ekei kisin doadoahk kan en ihmwo? (Kaunopada mwenge kan, widenda dahl akan, apwali seri, netinet, oh kamwakel.)

Ekei ansou kitail pahn uhdahn wiahda de diar doadoahk ong serihkan. Elder Loren C. Dunn koasoaihda duwen eh pahpao kamwahuiala kahpwal wet:

“Ni ansou me se wie kekeirada nan aht wasao, ei pahpao diaradahr anahnepen ngehi oh rie kan en esehla kahrepen doadoahk. Nin duwen me wiawiher, e kihong kiht en doadoahk nan kisin mwetuwel ehu ni imwilahn kahnihmwo wasa me kousoano laudla ie. E kin wia doaropwe en rong en wasao, eri e sohte kak kesehla ansou laud, ihte ni mensengie oh ni soutik. E wia pwukoah laud mehlel ong pwutak pwulopwul riemen me mahkier sounpar eisek samwa, oh ekei ansou kan se kin wiahda sapwung.

“Ekei mwetuwel kan pidakihpene aht mwetuwel tikitiko, oh emen soumweto rapahki ei pahpao ehu rahno pwehn ndahiong ih sapwung me e leme me se wiadahr. Ei pahpao eri rongadahr, oh eri nda, ‘Jim, komwi sohte wehwehki. Komwi kilang, I apwahpwalih pwutak kei pwe ren kekeirada kaiden kou ko.’ Mwurin ei pahpao mehla, Jim ahpw kasalehda koasoai. lawen kalahngan me I ahniki ong pahpa me piladahr me e pahn apwaliada pwutak kei, oh kaidehn kou kei. Mendahte sapwung kan me se wiadahr, se esehlar doadoahk nan aht mwetuwel tikitiko, mendahte re sohte kin koasoaihki lepin lokaia tohto. Ansou koaros me se kesempwal rehn Pahpa oh Nohno sang kou kan, oh ong nan mehtwel, se kesempwal sang mehkoaros.” (“Our Precious Families,” *Ensign*, Nov. 1974, p. 11.)

Wiahda oh Kihla Doadoahk

Mie kamwahu pahn kohieng tohn peneinei koaros sang ni kanekehla doadoahk kan ni ihmwo oh eri irail pahn men wia dahme kohieng irail en wia. Pwukoah doadoahk kan pahn kin kohieng irail nin duwen en emen emen tohn peneinei kak oh men wia. Met pahn soikala pohnkahke oh kin wiahiong koaros en wiahda doadoahk. Kak en kohieng kisin serihkan doadoahk mengei kan.

Ni ansou en wiahda oh kihla doadoahk en peneinei kan, kitail pahn kin tuhwong atail peneinei kan oh kihong irail en iang pilada dahme pahn

wiawi. Kitail pahn wia met ni ansou en prokram en peneinein soutik, de kitail pahn wia ehu kapokon tohrohr en peneinei, ahpw kitail me pahn wiewia. Tohn peneineio koaros pahn iang kaunda doadoahk pwehki mie kasikperail me re pahn kapwaihda pali en doadoahk kan me kohieng irail.

Ehu ahlen wiahda doadoahk en nan ihmw iei ntingihdi doadoahk koaros me pahn wiawi; kairekehdi doadoahk kan nin duwen arail kesempwal oh apwal. Eri, eden tohn peneineio kakehr kohieng nan tehn doaropwe limwahn pwukoah doadoahk kan. Ni ansou kairekedio nekier, e pahn kohda wasa me koaros kak kilang oh tamatam arail pwukoah kan.

Ntingihdi karasepe wet nan plakpwoht de kasalehda nan ehu chart.

Pwukoahn Peneinei kan

Kamwakele likin ihmw Pahpa	Netinet
Deidei oh deipin likou Kaunopada mwenge	Nohno
Kihsang milik rehn kou kan Kamwenge mahn akan Wahla kihd	John
Widen dahl Apwalih seri tikitik kan	Mary
Kamwekel wasahn mwenge Rikpene tiwi	Sarah

Mwurin ekis ansou, tohn peneinei pahn men kaweliali arail pwukoah kan. Met pahn kihong irail en ahniki wekidekala kapw ehu oh kihong irail en wia soahng tohto kan. Ma met wiawihher, keirekdien pwukoah kapw akan pahn uhd weliandi Pwukoahn mahso.

Ahlen kauwada doadoahk kan en peneinei iei ehu elen kihla pwukoah kan, ahpw e sohte pahn duduwehte oh kaweliali pwehn lel ineng en emen emen tohn peneineio. Ahpw kitail kin wiahda oh kihla pwukoah kan, e kin kesempwal ma pwukoah doadoahk kan pahn kin ntingdiong pohn ehu chart de ni limwahn kairekdien ahd akan. Ma peneinei men sohte kak wadek, wiahda kilel akan mehn wia weliepen lepin lokaia kan oh ahd akan.

Peneinei ehu me doadoahkier ahl wet e kin kihong iraillehr ahl ehu en padahkih pwukoah ong me keieu malaulau iei emen rehn serihko. Ni ansou en prokram en peneinei soutik, peneineio kairekiehdi doadoahk kan en nan ihmwo. Pwutak me sounpar weneuo pwungkidahr me e pahn kamwakele dihpw me mihni mwohn ihmwo. Met wehwehki me e pahn kalamwuri tuhke kan, mwatiada dihpw akan, oh kamwotehla dihpw akan.

Mwurin rahh ekei pahpao diaradahr doaropwe ehu mihmi seli mwahl oh likin ihmwo mwomwen sohte mehkot wiawi. E medewehla me pwutako doadoahk. E pahn kin mengei en wiawi. Ahpw e ese me ma e pahn wia,

e pahn kihsangehr pwukoah me e kihongehr pwutako. Eri e mweidalahr likin ihmwo en duduwehte me e kilangehro.

Pwohngehmuri likin ihmwo mwomw suwedla. Na pwutako sohte mwahn wia eh doadoahk mwakelekel en likin imwen mehn impehko wiahiong likin imweo en mwom suwedla mehleh. Pahpao tamandahr ia uhwen me re pahn pwainiki ma tuhke kan pahn mehla, e pil medewehla ma kaidehn doadoahk me e kihla nohk laud ong pwutak me mahkier sounpar weneu. Ahpw, e pil lemedahr me nah serio kesempwal sang dipwisou kan, oh ih sohte men weliandi pwutako.

Eri, ahpw peki nah pwutako ren kohla oh kilang dahme wiawihier. Pwutako pwungkie. Mwurin ara pidakier likin ihmwo, pwutako nda, "Oh pahpa, e inenen apwal!" Pahpa nda, "Ke men len sewese iuk?" "Oh eh!" nah pwutako koasoia. "Awih met." Pwutako tangala nan ihmwo, wahdo ehd riau, oh pekirehn eh pahpa en kamwakelehda ekis oh e pahn kamwakelehda luhwe koaros. Mwurin minit kei ira koaros nekier, oh nah pwutako ahpw kalamur ehr tuhkeo.

Mwurin wikh riau mwuri pwutako pwukoahkidier likin ihmwo. E ese me ma eh sohte pahn apwali wasao, sohte emen pahn wia. E ese me ah pahpao kin sohpei ong ih oh liki ih. (Adapted from Stephen Covey, *The Spiritual Roots of Human Relations*, p. 145–46.)

la mwomwen pahpa meneteh ehsewese nah pwutako en kapwaiada eh pwukoah kan?

Mehn wia kapatapat ong ni sawas, kitail kak kihda kisakis tikitik pwehn kakehlaka serihkan, en kin kanekehla arail doadoahk kak.

Padahngki duwen pwukoah kan oh iang wia katoutou iei ihme kesempwal. Koasoanehdi peneineio pwe koaros en kin ahniki pwukoah doadoahk me kak sewese kitail nin duwen nohno oh pahpa men en kin wia met. Ahpw, kitail sohte pil pahn manokehla en katohrela ansou en kommoal oh sohla nanti:

"Nan roporop en ahl akan en kalaudehla men doadoahk, kitail en sohpeisang pali en kommoal. Mendahte doadoahk o me inenen anahn laud ong irail kan me kin nanantiong en koledi, pali kommoal oh kommoal pwung pil kin mie anahnepe. [Kak en kapahrekiala doadoahk ong ni kommoal] iei mehkot me kesempwal en kalaudehla men doadoahk. Kauno kin ketin kasik emen emen kitail en kapahrekiala nan pwungen doadoahk oh kommoal oh pil paliwar oh palingehn en mour wet." ("The Gospel of Work," *Improvement Era*, Dec. 1969, p. 103.)

Kesempwal en Doadoahk Pene

la kesempwal en doadoahk pene nin duwen peneinei ehu? Ntingihdi dahme pwihno koasoia nan plakpwohto.

Ni ansou me kitail iang atail peneinei kan doadoahk, kitail pahn pehmada peren en kilang dahme arail patpene doadoahk kin wiahda. Kitail kin

pehmada me kitail kin karani atail peneinei kan, oh neitail serihkan pahn esehla duwen minimin oh wia arail pwukoah kan. Kitail pahn pehmada peren me mih rehn pahpa men oh nohno men pwehki kitail kin peikihong kupwuren Kauno, oh emen emen tohn peneinei kan pahn ale kamwahupe sang arail eksersais.

“Nan ehu peneinei en Souleng en Imwin Rahn akan pahpa kin wia toahkte men, nohno oh pahpao kin nsenohki neira serihkan en esehla kesempwal en doadoahk. Ira diarada me re mweidala ehu ansou mwahu en neira serihko en kekeirada sang ni ara pwain sounapwapwali men en kin kamwakele nan ohpiso.

“Serihkan, mwekidkidahr duwen ansou mwahu en koledi mwohni, wiahier doadoahko en menseng koaros. Doadoahk nin duwen pwihn ehu kin kesempwal ong ni irair wet. Serepein akan nan peneineio pahn kin doadoahk nan ohpis nimenseng a pwutak kan mihmi ni ihmwo oh sewese doadoahk en ihmwo; eri menseng mwurio re pahn weliali pwutak pahn uhd kamwakel nan ohpiso oh serepein kan nan ihmwo. . . .

“Nin duwen dahme doadoahk wet wiahda: (1) serihko esehla mwahu en arail pahpao doadoahk. . . . (2) Serihko pepadahr me re wia kisehn pisnes en arail pahpa oh re pohnmwahso kihda eh doadoahko. (3) Serihko ahnikier doadoahk ehu me pahn doadoahk rahn koaros oh ahniki pepehm en pwukoahki kilang ma doadoahko nekila. (4) Serihko keikeirada arail kin men doadoahk nin duwen pwihn ehu. . . . (5) Serihko aledahr mwohni ehu me kin kohkohieng irail” (Elwood R. Peterson, “Family Work Projects for Fun and Profit,” *Ensign*, June 1972, p. 8).

la kosonned en dolongo? (“Kitail kin dolong dahme kitail padok.”) Ntingihdi kosonned wet nan plakpwohto.

Ehu ehu doadoahk me kitail kin wia kin mie mwahu kohsang ie. Ni ansou me kitail kin padokedi mwetuel kan, kitail kin perenikihda wahn atail doadoahk kan ni ansou en dolung. Ni ansou me kitai kin kawada oh onehda imwatail, kitail kin momourki nsenamwahu laud oh soanamwahu. Ni ansou me kitail wiahiong atail likou kan mwakelekel oh mwomw mwahu, kitail kin pereniki atail nsenamwahu me laudla oh wiahda karasepe mwahu ong ni palien mwakelekel. Ni ansou me kitail kin kaunopada mwenge kan me mie nutrition oh kamwakelehda kepwehn mwengehkan, kitail kin nsenamwahuki roson mwahu.

Ehu me peneinei kin kasik iei en kekeirada mwahu oh esehla doadoahk. Aramas akan kin kak doadoahki ni ansou neirail serihkan kin alehda pwukoah kan oh pereniki nsenamwahu en itariki doadoahk ehu. President Spencer W. Kimball mahsaniih:

“I koapwoaroapwoariki me ma kitail wehwehki me ni ansou me mie mwetuwel, ni karasepe, ni ansou me kitail kin doadoahk ong pwehn

katikala pweinen mwenge oh wahn tuhke kan en kin kapw oh ieu. Kaidehnte met me e wiahda. Ihs me kak teneki duwen kesempwal en koasoai en nan pwungen serepein men oh eh pahpa ni ansou me ira mwati de kelemwur mwetuelo? la mwomwen atail tehk sapahl mwahuo me kin kohsang ni padahk kan me kin kohsang ni poadok, kaunopada pwehlo, oh kosonned en dolung me kin sohte kin tukedi? la mwomwen atail pahn sohngedi patpene oh minimin me iang pweidahn wiahda pwoaht? Mwein me laud sang mwahuo me mihmi nan padahk en mour me kitail esehla sang ni atail momour ong ni atail anahn kan mwuri oh kihong neitail serihkan arail sohso en tapiada mehkot me kapw” (“Welfare Services: the Gospel in Action,” *Ensign*, Nov. 1977, p. 78).

Dahme wiawiher me kasalehda duwen emen tohn peneineio esehla duwen kesempwal en iang eh peneineio doadoahk:

“Nan sounpwong en nan werengen summer mie acre en sugar beet kei me se pahn kamalaulaiuala. Met wehwehki se uhdahn pahn usasang beet kan me tikitik pwe sen kihong wasa ong ekei pwe ren laudla. Se kin men kang kalowen beet kan me se kamalaulaiuala, ahpw se pwangakidahr karaukela ni aht kin kamalaulau rahn pwon. Ehu rahno I songen mi nan ihmwo oh sohte pahn kolahng ni uluhl reirei en beet kan ki pehi kat oh paten nehi kat me medek. I ndahiong ei pahpa me mwoangeiet me medek—me I mehlelki me e wiawi—ahpw e sohte kihongie mweimwei en kommoal. Eri kiht koaros aluhdihla oh tapiada doadoahk.

“Mwurin ansou kis sang ni kamalaulaulahn tuhke kan I ahpw kadeingki duwen medek en moangei. Ei pahpa sohte mwomwen kamehleleie kahrehda e sohte kadariehla nan ihmwo. I pil pwurehng ehu ehu ansou kan kadeingki ei moang medek. . . . Eri ni mwurio ei pahpao koasoia, ‘Me pwung, kohla nan ihmwo oh ndahiong ahmw nohno en kohdo oh welian uhkedi kamalaulaiuala.’ Met sohte kihong ie pepehm mwahu— I sohte kak medewehla ei nohno en kin kodohng nan mohs et oh wia ei doadoahk. I ahpw ndahiong ei pahpa me I men mihmi oh doadoahk: Ni ansou me I wie doadoahk, moangeiet solahr medek I solahr pwurehng kadeingki medek en moangeiet.”

Dahme serihn sukuhl kihsang dahme e lellehr loale? (Pasapeng kan kak iangahki duwen kesempwal en doadoahk, wiewia eh pwukoah, oh wauneki eh pahpa oh nohno.)

Keimwsekpe

Elder Neal A. Maxwell koasoia:

“I sohte kamehlele me aramas kak peren lao re pahn ahniki doadoahko me kak wiahla lidu oh pohn kahke sang ni lidu en doadoahk. Doadoahk kin kahrehiang kitail en karakarahkala oh kin kataman kihong kitail duwen atail kapai kan koaros me kin kohsang rehn Samatail Nanleng. . . .

“Padahkih duwen doadoahk iei ihme inenen kesempwal nan Mwomwohdiso wet. Ma kitail pahn esehla doadoahk ni ansou me kitail pwulopwul, kitail pahn wia aramas mwahu, wia tohn peneinei mwahu, wia mehn impe mwahu, werek en Sises Kraiss mwahu men, me pein ih ketin mwahngiala duwen doadoahk ni e ketin wia kapinte men” (“The Gospel of Work,” *Friend*, June 1975, p. 7).

Song en wia

1. En kin pereniki oh dehr lipahnde omwi doadoahk.
2. Pilahniada, kauwada, oh kaunopada koasoandi en doadoahk en peneineio nan wihk wet ong ni kihla pwukoah rehn emen emen tohn peneineio.

Iren Pwuhk Sarawi Kapatapat Akan

Lepin Padahk 6:6–11 (karasaras en kakilesa)

Episod 4:28 (kaweid ong ni uhtorada oh sewese me semwehmwe kan)

1 Deselonika 4:9–12 (Souleng kan en kin doadoahki pehrail kan)

2 Nephi 5:17 (Mehn Nephi kan en kin kakehlaka arail pwerisek kan)

D&C 42:42 (me pohnkahke sohte pahn kin kang mwenge sang rehn me kodoahkehdao)

Joseph Smith—History 1:55 (Joseph Smith doadoahk)

Kaunopadahn Sounpadahk

Mwohn kapwilewei padahk wet—

1. Wade *Padahk Kan En Rongamwahuo*, iralaud 27, “Doadoahk iei en emen emen Pwukoah.”
2. Pwurehng padahkih *Pwukoah Doadoahngkan oh Kapai Kan en Priesthood, Pali A*, padahk 23, “Kalaudehla oh Kamwahuijala Koahiek kan en Doadoahk”
3. Alehda ehu plakpwoht oh soh.
4. Peki tohn pwihno en wadek de kihda koasoai kan de iren pwuhk sarawihkan nan padahk wet.

Mwetuwel ni Ihmwō [Home Gardening]

Padahk 16

Padahk wet pahñ kin kamwakid kitail en kalaudehla atail ese wia mwetuwel en peneinei.

Kawehwehpe

President Kimball mahsaniher: “Se koangoangehki kumwail en padok tuhkehn mwenge koaros me kumwail kak nan amwail wasahkan. *Berry bushes, grapevines, fruit* (tukehn Pohnpei) *trees*—padokedi irail ma amwail iren mesenlahng pwung ong en padok tuhke kan en kekeirada, padok iasai kan oh kin kang wahkan me pein kohsang likin imwamwail. Duwehte irail me kin mihmi nan apartment de condominiums kak padok kisin tuhke nan pwoath de nan pwoahñ me kin wia mehn padok tuhkehn kapwat. Kaunopada ahl me keieu mwahu ong ni pein wiahda kanamwail kisin mwengeh kan. . . wiahda amwail mwetuwel. . . en mwakelekel oh lingan duwehte ni ah pahñ wah tohto. Ma mie seri nan ihmwo, kihong irail en iang doadoahk en mwetuwelo kihong irail en ahniki pwukoah” (“Family Preparedness, *Ensign*, Mei 1976, p. 124).

Sounkomouro mahsaniher, “Dahme kahrehda kumwail kin ekerkinie, Kaun, Kaun, oh sohte kapwiahda mehkan me l koasoia?” (Luk 6:46.) Ma kitail uhdahn kin kamehlele Kauno, kitail pahñ kin kapwiahda kaweid en sapwellime soukohp.

Pweipwei me kin Kohsang Mwetuwel en Likin Ihmw

Kahrepe mwahu tohto kei me kitail en ahniki mwetuwel:

EHU PENE EN PENEINEI

Peneinei kan me kin doadoahk pene nan mwetuwel en likin imwarail akan kin wiahda ehñ pene en peneinei pwehki irail ahniki soangen kahrepe tehieu. President Kimball mahsaniher: “Se koapwoaroapwoariki me doadoahk wet iei en peneinei, mehkoaros, duwehte serihkan, en kohiang arail pwukoah en wia mehkot. Mie me tohto me kitail en esehla oh dolungasang nan amwail mwetuwelo, kaidehnte tuhkeo” (*Ensign*, May 1978, p. 79).

POPOHL PWEHKI DOADOAHK

Mwetuwel en peneinei kin sewese serihkan en esehla kesempwal en doadoahk. Mwurin arail sewese peneineio padokedi oh apwahpwalih, re pahñ pereniki kilang dahme e pahñ wiahda.

UHTOHRADA

Kakairada mwetuwel ehu kin sewesei kitail en kalaudehla likilik nin duwen atail pahn kamwahuiala ong ni kaunopadahng apwali pein atail anahn akan. Kitail kin ese me ma ni ansou me kahpwal kan kin lellohng kitail, kitail kak ong—pwe kitail nekidalahr wahntuhke kan. Wiewia mwetuwel, oh padokedier tuhke kan me kin kihda wahn tuhke kan. Ehu kapai me pil pahn kohdo iei esehla me kitail kak sewese ekei ni ansou me re kin anahne sawas.

KAWeid OH PEREN

Mwetuwel ehu kin kataman ong kitail duwen lingan en sampah me Samatail Nanleng ketin kapikadahng kitailehr. Mwetuwel ehu kak kihong kitail ansou en kaweid oh peren ni ansou me kitail kin kadehde manaman me wiahiong tuhke kan en kekeirada. President Spencer W. Kimball mahsanihong kitail me mwetuwel ehu pahn katamanda duwen kosonned en dolung. . . . Kitail kin dolung dahme kitail kin padokedi. Mehnda ma wasa me komwi wiahda, padokedi, oh dolungo me tikitik, eh kin kahrehiong aramas en kerenlahng irair kan me miehler nin tapio rehng atail tepin pahpa oh nohno” (*Ensign*, May 1978, p. 77–78).

ROSON EN PALIWAR

Kauno ketin loalloale oh kupwuriki kitail en ahniki roson mwahu. Kakairada padokedi wahn tuhke oh tuhke kan pahn kin sewese kitail en aniki roson mwahu. Mwenge kan me kitail kin pwainda kin sohte kapw duwehte me kin kohsang nan atail mwetuwel kan.

KATIKALA DOADOAHKI MWOHNI

Mwetuwel en likin imwatail kan kin katikala wen atail kin doadoahngki mwohni nan atail mour. Kangkang wahntuhke kan oh ekei tuhke me kahdaniki iasai kan sang nan atail mwetuwel kan kin kahrehiong kitail en kak nekidala mwohni me kitail kin pwainki mwenge.

Tepkihda ehu Pilahn

Mwohn atail pahn padok atail mwetuwel kan, kitail pahn pilada dahme kitail pahn wia.

IA WASA KITAIL PAHN PADOKEDI?

Kasalahda kilel 16-a “Mwetuwel en likin ihmw kak wiahda soangen kiden kisin mwenge.” 16-b, “Mwetuwel kan kak wiawi kereniong wasa koaros,” oh 16-c, “lasai kan kak poad nan tehnpwoaht ma sohte wasahng poad.”

Mwetuwel ehu kin konehng en mihmi wasa me keieu mwahu, pwe e pahn wiahla wasa kesempwal ehu. Wasa me kin alehdi ketipin awa wenuu me keieu tikitik rahn koaros iei ihme keieu mwahu.

Ma kak, mwetuwelo pahn kin karanih ihmwo. Ma soh, e pahn kin karaniete pwe en mengei en lellohng ie. E sohte pahn kin me ni ukedi pwe pihl de

wahsang pwehlo oh weren tuhke kan. Ma mwetuwelo pahn mihmi pohn ukedi ehu, uluhl kan pahn kohsang apali lel pali teio, sohte pahn kin kohda powe de kohdi pah.

Pwehl pil kesempwal. Ma eh pahn diren pihk, e sohte kak koledi pihl, ma e pahn diren clay, pihlo pahn mihmi powe oh pahn kin pwand eh pahn pwar pwehlo. Kahpwal riau wet kak kamwahula sang ni kapatapat en pwehl ehu soahng, oh koiasi. Ma e sohte pahn itar mweridi en keteu wasao, mie anahnepen pihl en kin koakusla wasao.

Iraik ane me kin mihmi nan apartment kan kin lellohng kahpwal tohrohr akan pwehki wasa soh itar. Tohn Mwomwohdiso pwukat kak wia arail mwetuel nan pwoaht, oh dewen tuhke kan, de ale mweimwei en doadoahki sahpuw ni ansou kis. Met iei dahme peneinei nan Germany wiahier pwe ren ahniki mwetuwel. Re koasoia nan arail nting ong President Spencer W. Kimball duwen dahme re lellohngehr ie:

“Kiht iei peneinei riau nan misin en Frankfurt, oh se ntingkihwei rehmwi pwehn padahkihong komwi duwen aht mwetuwelko.

“E inenen sohte mengei en diar wasa nan kahnihmw laud duwehte Frankfurt—iei kisin mwetuwel ieu—oh ni ansou me se rent, e mwomwen sahpuwehn ehu, me iangahki kehl ehu me ohla, oh ihmwo ohla ehu, oh dihpw wasa koaros. E sohte kaluwetahla kiht.

“Keieu se wiadahr kehl kapw ehu, kamwahualala ihmwo oh sarep mwetuwelo pwon. Nan ansou me tuhke kan kin osada se padokehr oh mehn mpatakan nda me re sohte pahn pweida. Mie kisin pihl ehu me se dake warat pwaisikel weuwa tehn pwoaht akan, oh sang ni met se kin wahda aht pihl. Se kin kapakap ong Kauno en ketin kapaida aht mwetuwelo. Kauno ketin sapeng aht kapakap akan. Soangen iasai koaros kohda. E inenin kaselel ong ni at kilang tuhke kan kekeirda” (as quoted by Spencer W. Kimball, *Ensign*, Nov. 1976, p. 5).

DAHME KITAIL EN PADOKEDI?

Keriau en me kitail pahn medewehda iei dahme kitail pahn padok. Ekei wasahn mwetuwel kan ahniki wasa laud; ekei kin ahniki wasa tikitik. Ma wasa me tikitik, kitail pahn pilada tuhke kan me kin kohda powe, me duwehte *berry vines*, *pole beans*, de tomato kan me tuhke kan kin sewese. Wasa kan pil sohte pahn luhsla sang ni padokala weren tuhke me kihda wah tohto, me duwehte squash de tomato kan, sang atail padokedi weren tuhke kan me kin kihla wah tehieu de kaneng ehute, me duwehte radish kan.

16-a. Mwetuwel en likin ihmwo kak wiahda soangen kiden kisin mwenge.

16-b. Mwetuwel kan kak wiawi kerening wasa koaros.

Mendahte en kolokol wasao, kitail pahn pilada mwenge kan me pahn kihong peneinei kan *nutrient* me irail kin anahne. Kitail pahn pil padok soangen mwenge kan me re mwahuki oh pahn kang. *Legumes* me duwehte *lentils*, *soybeans*, *peas*, oh *nuts* pahn kin sewese pwurehng wiahda *tissue* kan. Wahntuhke de *leafy* iasai kan kin pere kitail sang soumwahu. Root iasai wiahda atail kehl. *Grains* pil kin kihong kitail kehl me itar en wasa me re pahn poad ie. Ehu, ni atail wia pilipil akan, kitail pahn pilada tuhke kan te me pahn kekeirada mwahu nan wasa oh nan atail pwehlo.

Kasalehda ehu chart de ntingihdi nan plakpwohto soangen wahntuhke kan, iasai kan, *legume* kan, *roots* oh *grain* kan me kin kekeirada nan omwi wasao.

Mehnia rehn tuhke kan me wiahda keieu mwenge laud nan wasa me keieu tikitik?

E kin wia lamalam mwahu ehu en mahleniada map en atail mwetuwel kan nan pahr koaros ni ansou me kitail wie koasoakoasoane atail tuhke kan. Soangen tuhke ehu sohte pahn poadedi wasa tehkis nan pahr akan. Ma tuhke sohte pahn weliali re pahn wia tikitikla.

Kasalehda kilel 16-d, "Ehu kamwomwadahn mwetuwel."

IAHD ME KITAIL EN POAD?

Ehu medemedewe me kitail uhdahn wia iei ni ansou en poad. Ekei soangen tuhke kan kin kekeirada keieu mwahu pahn ehu soangen irair akan. Ekei tuhke kan kin kekeirada mwahu ni ansou me kin madekeng, ekei kin mwahuki ni ansoun me kin wisekesek, ekei tuhke kan kin keieu mwahu en kekeirda nan wasa loamwloamwur, me duwehte *beet*, *cabbage*, *carrot*, *lettuce*, *onion*, *peas*, oh *spinach* kan. Ekei kin kekeirda keieu mwahu nan wasa karakar, me duwehte *beans*, *corn*, *melons*, *squash*, oh tomato kan. Kitail uhdahn pahn ese mehnia soangen mwenge me kitail kak padok oh iahd me irail pahn poadedi.

Ma mie, kasalehda chart en ansou en poad en tuhke kan nan omwi wasa.

Kaunopada Wasahn Mwetuwelo

Wihk pahieu de wenu mwohn ansoun poad, wasahn mwetuwelo pahn kin kohsang dihpw, tepin tuhke meng, takai, kihd, oh rahn tuhke kan. Pwehlo pahn kin kamuterekla sang ni doadoahngki sapwel de hoe pwe pihl en kak mengei en pwar. Pwehlo pahn kin pwung ong poad ma e pahn kin kamweremweredi, ahpw e sohte pahn kekeluwak.

Pali laud en pwehl akan kak kamwahula. Koiasi, iei mwahusang doalopene en tuhke oh pwisehn mahn akan, pahn kamwahuiala mwomwen pwehl me kin sandy de clay. Koiasi pil kin sewese katohtohla oh kamwahuiala tuhke kan pwehki e kin kihong *nutrient* nan pwehlo. Koiasi me kin kaunopada mwahu, sohte kin wiawihda oh kohieng nan pwehlo rahn tehieu. Ekei

16-c, lasai kan kak poad nan tehnpwoht ma sohte wasahn poad.

ansou kan wiawihda en koiasi kin mihmi ni erein sounpwong pahieu lel weneu. Pwehki met, ekei aramas kin wiahda nan pahr koaros oh kin kihla nan arail mwetuwel kan ni pahr mwurio.

Wiahda koiasi sohte kin apwal. Keieu, ehu wasa me koiasi pahn mihie. Met pahn ekis wasa me pahn dohsang pilen nimpihl, pwoahr loal ehu, kelen tuhke ehu me keimw siluh de kehl mete pohn pwehlo. Mwuri, insis weneu en koiasi (me duwehte tehn tuhke kan, nan werengen wahn kohn, *straw*, kilin iasai de wahntuhke kan, de luhwen mwenge) pahn kin kohpeseng pohn wasao sang ni e kohsangehr nan koasoakoasoai en pwoaht, mete, tih, kirihs, mehtei kan me sohte kin mwasahngotala mwadang. Ong ni kahn koiasi wet, kihong pwisehn mahn me duwehte malek (ape). Pwise sang kou, malek, sihpw, kout, oahs, oh pwihk kan kin wiahda koiasi mwahu. Pwisehn aramas de mahn me kin kang mahn akan sohte pahn kin doadoahk: pwise pwukat kin kasaminehla pwehlo.

Kasalehda kilel 16-e, Koiasi kin

Kanekehla koasukoasuk en koiasi ni inses riau en pwehl me pahn mihmi pohn koiasi ko Pohn kapakap en koiasi iei me pahn wiahda peisin me pahn koledi pihl. Ni ansou me koiasi tohto rikrikpene, inses riau en pwehl pahn kin kohieng pohn ehu ehu kahng en koiasi kan me mesuliki inses weneu. Ehu ehu kahng en koiasi kan pahn kin wisekesek ni ansou ehu me ehu kahng en koiasi pahn kohieng powe.

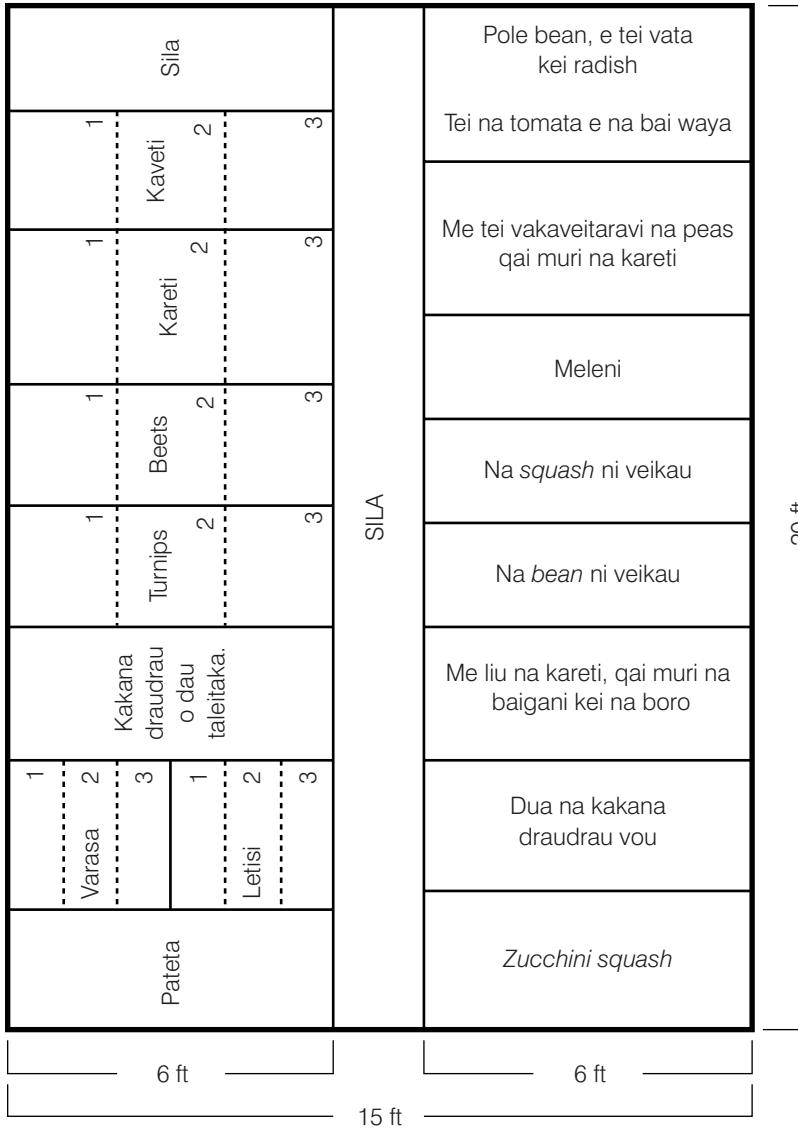
Koasukoasuk pahn kin wisekisek, ahpw sohte pahn nohk laud. Wekid koasukoasuko ki forkpitch wihk koaros pwehn mweidoahng kisinieng en kohla loalen koasukoasuko. Koasukoasuko pahn kin mwasahngotala keieu mwadang ma loalle kin wie kuk ni ele 160°F. Ma Koiasasio sohte karakar nan pwunge, ekei nitrogen kak kapatapat ong pwehn wiahda cottonseed meal de blood meal. Ni ansou me koasukoasuko solahr mie pwowe, koiasio kakehr doadoahk nan pwehlo.

Idek rehn ohl akan en kawehwehda arail kin wia koiasi.

Padok Mwetuwelo

Nan wasahkan me ansou en kakairada tuhke kan kin mwotomwot, mwetuwel ehu kak tepida nan ihmw me kin doadoahki pwehl me kin kohieng nan pwoaht. Ma komwi tapiada mwetuwelo liki, padokedi werengen tuhke kan pohn uluhl inenen akan pwe ni ansou me re kin pwulopwul kitail kak kilang irail nan diphw. Sahl ehu pahn pirapir ong imwin tuhke riapwoat pahn kin sawas ong ni wia uluhl inen.

E inenin kin wia madamadau mwahu ehu ong ni padokedi pohn uluhlo ehute soangen tuhke, ehu me duwehte kohn, ni ehu ehu wihk kan me pahn kohdo mwuri pwe tuhke kan de mahla ehute ansou. Weren tuhke kin sohte wehte ieu. Re sohte kin poadedi ni soangen loahl ehute. Nin duweo weren

tuhke sohte poadedi pan pak siluh loal sang uhwen laud en weren tuhkeo. Pwehlo pahn pedeped pene pohn weren tuhke kan, oh wasa itar en kohieng nan pwungen uluhl akan me mie weren tuhke kan powe pwehn mweidohng pwehlo limwahn tuhke kan en wehwehla ansou me re wia kekeirada. Wasa pahn pil kohieng nan pwungen weren tuhke kan.

Mwurin weren tuhke kan poadediher, pwehlo pahn kin kohieng pihl. Ma pwehlo pahn madengkengda, weren tuhke kan sohte pahn kak osada.

Apwahpwalih Mwetuwelo

Pilahn akan koaros, kaunop akan koaros, poadok weren tuhke kan koaros pahn ahniki kamwahu tikitik ma epwel mwahu sohte pahn kohieng mwetuwelo mwurio:

PIHL

Mwetuwelo pahn kin kohieng pihl laud pahn pak ehu nan wihk ehu ong ni wasa me sohte itar keteu. Pwehlo pahn kin kohieng pil me pahn mihmihki ni inches isuh loal mwurin omwi kihong pihlo. Keieu mwahu en dehr kin kihong pihl ni ansou me ketipino kin karakar pwehn perehsang pwehlo en de karakarala.

KAUNOPADA PWEHLO

Dihpw akan kin kisang pihl oh *nutrient* kan sang tuhke kan. Irail pahn kin epiepada de senserada sang ni doadoahngki hoe. Mehkan me kin kohieng tepin tuhke kan kak perehsang dihpw akan en kekeirada, ahpw re pahn uhdahn kohieila apali nan wihk koaros pwehn kihpeseng pwehlo ki hoe, eri welianda.

MULCH

Ni ansou me tuhke kan kin reireikihla inses kei, dihpw akan pahn kin kamwakidasang wasao, oh kiden rasaras, doaropwehn news me pilitikidi, dihpw akan, tehkan, de kapakap en dihpw akan me kohdi inses riahua de siluh limwahn tuhke kan oh nan pwungen uluhl akan. Mulch kin perehsang pwehlo en madekengala de karakarala. Tohto aramas me kin doadoahngki mulch kin diarada me re kin sohte kalapw diar dihpw.

APWAHPWALIH OHLA ME KIN KOHSANG KISIN MAHN AKAN

Kisin mahn akan kin kauwehla tuhke kan oh re pil kak kauwehla tuhke kan koaros. Mahn tikitik pwukat kak kohsang ki pehtail kan, pihl, oh kamakamala sang *insecticide*. Ma *insecticide* ehu pahn doadoahk, wahn tuhke pahn uhdahn kamwakelada mwohn aramas en kak kang.

DOLUNG TUHKE KAN

Wahntuhke kan oh iasai kan pahn kin dondolidi mwohnte e pahn kukda, mwenge, de nekinekla pahn kin keieu namanam mwahu oh nutrition laud. Ekei tuhke kan, me duwehte cucumber kan, pahn kin wah mwahu ma re

pahn kin dondol pahn pak tohto. lasai me kitail kin doadoahngki tehkan pahn kin dondoledi ni ansou me re pwulopwul oh sohte pahn kekeluwak ong mwenge.

Kasalehda kilel 16-f, "Tohtohn wahntuhke kohsang ni mwahu en mwetuwelo."

Keimwsekpe

Kitail kak kasalehda me kitail kin poakehng Kauno oh me kitail liki ih sang ni atail kin wia dahme soukohp akan kin ketin peki kitail en kin wia. Ehu mehkan me soukohp akan kin ketin peki kitail en wia iei me kitail en padokala ehu mwetuwel. Ma kitail koaros pahn kin pilahniada, kaunopada oh apwahpwalih ehu mwetuwel, koasoanehdi mwahu oh kapwarehda wah mwahu, kitail pahn kapaida ni ahl tohto kan.

Dahme pahn wiawihong mwetuwel ehu ni ansou me kitail kin pilahnehda, koasoanehdi, oh padokala ahpw kitail sohte kin apwahpwalih?

President Kimball ketin kaweidkin kitailehr: "Wiahda likin imwomw pwe omwi mwetuwel en mwahu. Mendahte soangen irair me komwi mihmi loalle, omwi koasoandi kan en kasalehda soanamwahu, kaselel, oh peren. Pilahn mwahu oh wiahda pilahno ni koasoandi mwahu ehu" (*Ensign*, May 1976, p. 125).

Song en wia

Minimin pene doadoahk iangahki tohn omwi peneineio poadokedi oh apwalihada mwetuwel ehu me kasalel oh tohto wah kan.

Iren Pwuhk Sarawi Kapatapat Akan

D&C 59:16–19 (me mwahu kan nan sampah me kin apwalihada aramas)

Kaunopadahh Sounpadahk

Mwohn kapwilewei padahk wet—

1. Esehla sang nan omwi library, sounkaweid en palien mwetuwel akan—
Menia tuhke kan me kihda wah me keieu mwahu nan metuwel en likin ihmw kan.
Ansou kan me ehu ehu tuhke kan poadedi.
Duwen wiahda koiasi nan mwetuwel en likin ihmw akan.
Duwen kihong pihl, kamwakel, kihong pwehl ni tepin tuhke kan, kamwakid pwehl, kemehla mahn akan me kin kauwehla mwetuwel en likin ihmw akan.
2. Kaunopada chart kan de pilahn en kairakidi nan plakpwohto irehkan me pahn doadoahk nan padahk wet.
3. Kihong emen tohn pwihno en koasoai duwen pweidahh eh mwetuwelo.
4. Peki tohn pwihno en wadek de kihda koasoai kan de iren pwuhk sarawi kan ong ni padahk wet.

Dahme Aramas Emen oh Peneinei Kan Wie Doadoahklahng

Padahk 17

Padahk wet wiawidahr pwehn sewese kitail en koasonehdi oh alehda dahme aramas emen oh peneinei kin doadoahklahng.

Kawehwehpe

Ni ansou me President Spencer W. Kimball sounpar eisek pahieu, kaun en Mwomwohdiso lellahng arail pokon lap en eh *stakeo*. E ndahiong irail me irail en wadek pwuhk sarawihkan. Pwehn katamanda irairo, President Kimball koasoia:

“I diaradahr me I saikinte wadek Pwuhk Sarawio, eri pwohngohte ni ansou me sarawio nekla I kohla ni imweio me mihmi ni block ehu sang mwo oh doudahla powe nan ihmwo nan pere ehu oh isikida lamp ehu me mihmi pohn kisin tehpel ehu, oh I wadekala iralaud ehu en Senesis. Pahr ehu mwuri I kanekehla Paipelo, wadekala iralaud koaros nan pwuhk laud oh. . . .

“I diaradahr me mie pali kan me kin apwal ong pwutak me sounpar 14 en wehwehki. Mie ekei doaropwe me eh sohte men ese, ahpw ni ansou me I kanekehla ei wadawado, I itarkier pwe dahme I koasoanehdi oh I lellehr” (*Ensign*, May 1974, p. 88).

Mehkot me kitail kin doadoahklahng iei mehkot me kitail kin anahne pwe kitail en lellohng. Mwohn atail mouret, nin duwen sapwellimen Samatail Nanleng serihkan, kitail esehla me mour wet iei ansoun kekeirada pwehn duwehla Samatail Nanleng. Ma lhme pahn wia dahme kitail kin doadoahklahng me keieu laud nan mour wet. Pwehn lellohng dahme kitail kin doadoahklahng, kitail anahne koasoanehdi oh lellohng soangen mehkot me kitail kin doadoahklahngo me pahn sewesei kitail en kin lellohng mehkot me kitail doadoahklahngo. Koasoanehdi dahme kitail kin doadoahklahng pahn pil sewese kitail en ahniki mouri unsek oh mour kapai.

Pilada dahme aramas emen oh peneinei kin doadoahklahng

Kahk keieu en pilada ehu me kitail kin doadoahklahng iei en kin medewe duwen atail kin momour oh pilada duwen atail pahn kamwahuiala. Kitail eri kak pilada dahme aramas emen oh peneinei kin doadoahklahng pwehn sewese kitail en mwahula. Ma kitail men kehlaila ni palingehn, ni karasepe, kitail pahn diarada atail kehl ni palingehn oh koasoanehdi dahme kitail kin doadoahklahng me kin konehng pwehn kamwahuiala kitail. Ni atail pahn wia, kitail pahn medewe kalelapak pwukat:

-
- I kin kapakap ni ansou kan me uhdahn I pahn kapwaiada?
 - Dah, I warohng alehda pasapeng en ei kapakap akan?
 - Dah, I kin ese dahme soukohpo koasoia, oh I kin idawehn eh kaweid?
 - Dah, I kin wadek pwuhk sarawihkan ansou koaros?
 - Dah, I kin loallopwoat en kapwaiada pwukoahn ei priesthood?
 - Dah, I kin mehlel ni ei kin pwain meiroang en eisek kis ehu oh meiroang kan?
 - Dah, ahi lamalam kin mwakelekel oh warohng ni ansou kan koaros?
 - Dah, atail peneinei kin wia soutik en peneinei nan wihk kan koaros?
 - Dah, atail peneinei kan katengetengdier nan tehnpas sarawio?
 - Dah, atail peneinei kan wie kaukaunop ong ekei en alehda rongamwahuo?

Eh kin anahne ansou oh doadoahk pwehn wiahda mepwukat. Ihme kahrehda, kitail pahn kin tapiada sang ni pilada ehute de riau me kitail tepin wia. Ni ansou me kitail mwahula nan ehu, kitail kakehr doula oh wia mehteio. Unsekla iei mehkot me kitail koadoahke sang ni ehu ehu kahk kan nan atail mour; e sohte kak wiawi pwehki sangete ni atail koasoanehdi mehkan me pahn wiawi me kitail kin doadoahklahng.

Kitail pahn pil medewe kekeirada me kitail kin koapwoaroapwoariki me kitail en wiahda nan atail pali en sukuhl, doadoahk oh ekei pali tohrohr akan. Ni ansou me kitail lemehda pali kan koaros en atail mour, kitail en diarada duwen atail pahn kamwahuiala atail mour. Kitail eri pahn koasoanehdi dahme kitail kin doadoahklahng pwe en sewese kitail kamwahuiala atail mour. Ehu ehu mehkan me kitail kin doadoahklahng pahn kin wia mehn song kitail, ahpw e pahn wia mehkot me kitail en kak wia.

Luke tohn pwihno koaros en ntingihdi dahme irail kin koadoahki kan me mwahu nan pali pwukat: Kapakap, onopiki pwuhk sarawi, peneinei prokram en ni soutik, kopwopwoud nan tehnpas sarawi, kadaudok, kasukuhl en ni ihmw, doadoahk en misineri, meiroang en eisek kis ehu, lamalam mwakelekel, sukuhl, de doadoahk.

Pwehn koasoanehdi dahme emen emen kin doadoahklahng, kitail uhdahn pahn medewe atail anahn oh kak kan oh kapakapki kaweid sang rehn Kauno. Kitail pil ele men idek rehn pahpa men de nohno men, kaun en Mwomwohdiso men, kompoakepah likilik emen ong ni kaweid en koasoanehdi mehkan me kitail kin doadoahklahng kan. Kitail pahn kin pilada dahme kitail men wia, ia mwomwen atail men wia, oh iaht me kitail pahn kanekehla.

President N. Eldon Tanner koasoiahda me e lellohngehr me emen nein nah pwutak ko koasoanehdi dahme e pahn kasiko:

Pwutako nda: "Pahpa kahlap, I kin iang sarawi ansou koaros sangete ni ansou me kasarawiala pwehn I wia dihken men sounpar ehu samwalahro. . . . I saikinte kommoaldi sang kopokon en kamadipw sarawi, sukuhl en rahn sarawi, de kapokon en priesthood ehu."

"I kepingahla oh nda, 'John, ma ke pahn wonlahte wia soangen loalopwoat en lao kowe itarohng en kohla nan misin, I pahn pwain ahmw misin.' E pohkomwokomw oh koasoia, 'I pahn wiahda.'

"I leme me I inenen sohte wiahda mehn kamedekehla ih, ahpw e koasoanedier me e pahn koledi dahme e doadoahklahngo. I tamanda ansou mwahu riau duwen eh kehlaileh ong ni me e inoukihda en wia. Ehu pako emen eh pahpa ko luke ih ong ni ehu trip pwe en iang ih oh pwutak kei me re pahn wia trip wet dauili rahn sarawio. John koasoia, 'Mie wasa me I kak iang pokon en rahn sarawi' Oh ni ansou me e diaradahr me sohte kak, e nda, 'Soh, I sohte kak kohla. I mwahuki iang sarawi ansou koaros,' oh ihme kahrehda e meiroangkihla trip kaselel ehu ong nan sehd oh sahpw me irail pahn kawahui.

"Ehu ansou kerenlahng ni imwilahn ehu wihko e kauwehla neho. Me tepin idek rehn eh toahkteo, 'I kak iang Mwomwohdiso Rahn Sarawi? I kin iang sarawi ansou koaros.' E pwarala, ehi, ni eh aluhki sokon.

"Ni ansou me e sounpar 19, e nda, 'Pahpa kahlap, I saikinte sohte iang sarawi pahn pak ehu sangete ni ansou me kita wiahda inouo.' I inenen peren oh pwainla ih nan eh misin. Dahme e wiadahr met e wekidala laud mehlel eh mour" (*Ensign*, May 1975, p. 77).

la werei en John koadoahke pwe en kolehdi me e kin kasiko? (Sounpar weneu.)

la duwen omwi lamalam ong ni eh pepehm ni ansou dahme alehda me e kin doadoahklahngo?

E koasoanehdi dahme peneinei ehu kin doadoahklahng, peneinei kan pahn kin koasoia duwen arail anahn oh pepehm akan nan pwungarail. Emen emen pahn kin iang koasoanehdi dahme irail pahn kin doadoahklahng, sang ni en pahpao pahn kaunda arail koasoakoasoia. Kapakap pahn kin sewese koasoanehdi dahme irail kin doadoahklahngo.

Elder J. Thomas Fyans kasalehda duwen ehu peneineio arail pilada dahme irail kin doadoahklahng:

"Mwai silikid sang [Salt Lake City] mie ehu peneinei me pil pahn pwurehng wia mehkot me tohrohr mwurin conference wet. Ni ansou me *Ensign* me mie padahk en conference pahn lel ni imwarail, peneineio pahn mwadengete wadek padahk kan, me seri laud kan pahn repwohtki padahk kan me kohieng irail en wia.

"Ahpw re pahn wiahda laudsang wadekete. Nan peneinei prokram en ni soutik re pahn pilada dahme peneineio oh emen emen pahn kin wia sang nan padahk en conference. Dahme re kin kasik kan kin: 'Tamatan

nohno kahlap nan atail kapakap rahn koaros, wadlikiala apwoat koul en Mwomwohdiso, kataman kaunopadahn peneinei, wia sapwellimen Kauno mehkot ni sapwellime ahlo—kaidehn atail, wahdo emen en towehla Mwomwohdiso wet.’ Irail pahn koasoiaia dahme irail kin kasik kan, kapakap kin irail, oh kin pwurehng koasoiaia ni ansou kan. Dahme kahrehda e kepwuriamweiki en pahpao koasoiaia: ‘Aht peneinei kin wiahki conference nin duwen sapwellimen Kauno koasoandi en mehkam me se pahn kin koadoahke. Ong kiht oh nait serihkan e laud sang dahme lepin koasoai kak wia’ “ (*Ensign*, Nov. 1974, p. 65).

Dahme peneinei wet wia pwehn pilada dahme irail kin doadoahklahng?

Dahme Kitail kin Dadoahklahng kin Sewese atail en Kekeirada Kohkohahte

Idek rehn pwihno en ekis medewe duwen dahme irail kin kasik me kin poatoapoat kohkohahte. Luke irail en kasalehda mehkam me irail kin kasik ong pwihno. Ntingihdi dahme irail kin kasik nan plakpwohto.

Mie ekei mehkam me kitail kin doadoahklahng kin duwepenehte. Ni karasepe, Sounkomouro ketin mahsanihong mehn Nephi kan, “I men kumwail en unsekla duwehte ngehi, de Samatail Nanleng me unsek” (3 Nephi 12:48). Unsekla oh mour soutuk rehn atail peneinei kan iei ihme keieu kitail en kin kasik me kitail kak alehdi. President Joseph Fielding Smith koasoiaia:

“Komour sohte kin wiawi ni ansou tehkis; kitail en unsekala duwehte Samatail me ketiket nanleng me unsek. . . .

“Mwo sohte pahn kohdo ansou tehkis. . . . Kitail pil pahn uhdahn kohla palio mwurin mehla mwohn atail lellohng unseko oh pahn duwehla Koht.

“Ahpw met [nan sampah] kitail pahn kihdi poahsoano. Iei wasaht me kitail pahn esehla mehlel akan en rongamwahu en Sises Krai, nan irair en sampah wet, pwehn kaunop ong kitail ong ni unseklao. Iei atail pwukoah en mwahu sang aio oh lakapw en mwahu sang rahnwet” (*Doctrines of Salvation*, 2:18).

Kasalehda kilel 17-a, “Onopiki pwuhk sarawi nan peneinei wahdo keting tohto” and 17-b, “Kapakap kak kapatepene peneinei kan,” oh 17-c, “Peneinei program en ni soutik kak kairada palingehn.”

Unsekla kaidehn mehkot me ka kin kasik oh lellohng nan rahn ehute. Kitail anahne pilada oh koledi mehkam me kitail kin kasik me pahn kin sewese kitail en unsekla. Ni karasepe, kitail kak koasoanehdi dahme kitail kin kasik ong ni wadek pwuhk sarawi rahn koaros oh kapakap en peneinei. Mepwukat me kitail kin kasik pahn sewese kitail en kerenlahng rehn Samatail Nanleng oh sewese kitail ni ansou me kitail kin doadoahk pwe kitail en unsekla.

Soahng dahkei me kitail kin kasik me kak sewese kitail en ale mour soutuk rehn Koht? (Pwopwoud nan tehnpas sarawi iei ehue me kesempwal kitail en kasik, ma sohte kitail sohte kak duwehla Samatail Nanleng.)

Koasoia wet kasalehda duwen dahme kitail kin kasik kan kin sewese kitail en kekeiradahng mour soutuk:

Ni ansou me Jerry tepin tuhwong misineri kan, e sounpar reisek-pahieu oh sohte soanamwahu. E kaiahn ong sounpadahk, ahpw sohte kin wia doadoahk me kin doke sounpadahk. E sohte pwopwoud oh sohte esehda duwen kahrepen mour. Ehu ehu menseng kan e kin kalelapak reh, "Dahme I pil momouriki ehu rahn?"

Ehu rahn emen kompoakepaho me iangalahr Mwomwohdiso wet lukehdo ih pwe en tuwohng misineriko. Elderko eri songki ih en wadek oh kapakapki duwen Pwuken Mormon. Ni ansou me e onopiki rongamwahu en Sises Kraiss, Jerry pehmadahr me uhdahn mie kahrepen mour. Ni ansou me e kapakap, e ahpw diarahdr me Pwuken Mormon mehlel oh e mwahuki idawehnla Sounkomouro. Pwehki e mwahu ki pepdaisla, e wekidalahr eh mour oh tepier momouriki rongamwahu.

Mwurin eh pepdais oh alehda eh pwukoah doadoahk sang pisopo oh e inenin loaloapwoat nan eh pwukoahn priesthood. E pehmadahr me e ahnikier ineng laud en sewese ekei oh sohte pwand e diarehr doadoahk en sounpadahkih seri pwulopwul kan. Eri e tuhwong oh pwoudkihla serepein pwulopwul emen, me pil ahpwtehn iangala Mwomwohdiso wet. Ira koasoanehdi dahme ira pahn kasiko iei ira pahn kohla nan tehnpas sarawio, oh sang ni kahrepeo ira katengteng pene kohkohlahte soutuk. Sangete ni ansou, ira diarahdr peren kouwahlap ni ara kin wia ideidawehn pilahn en Kauno.

Lellohng Dahme Kitail kin Doadoahklahng kan

Kihong tohn pwihno en wadek 2 Nephi 32:9.

Nephi mahsanihong kitail en kapakap mwohn atail pahn song en wiahda mehkot. Pali me keieu kesempwal en koasoanehdi dahme kitail kin doadoahklahng iei kitail en inoukihda me kitail en lellohng dahme kitail kin doadoahklahng. Ni ansou me kitail kin kapakap kitail en kin peki sapwellime sawas. Kitail pahn inou kihda me kitail pahn wiahda me koaros me kitail kak pwe kitail en lellohng dahme kitail kin doadoahklahng kan.

Dahme kitail en wia pwe en kin kataman ong kitail duwen mehkan me kitail kin doadoahklahng kan?

Pwehn wia mehn kataman, e wia mehkot me mwahu me kitail en kin ntingihdi dahme kitail kin doadoahklahng kan nan atail journal kan. Kitail pil kak kihong irail nan card me tikitik de doaropwe wasa me kitail en kin kilang rahn koaros. Kitail kak koasoia ni ansou kan nan atail peneinei. Kitail kak wia atail kak tohrohr pwehn sewese tohn peneineio en lellohng mehkan me emen emen irail kin doadoahklahng kan. Pwehn lellohng

17-a, Onopiki pwuhk sarawi nan peneinei wahdo keting tohto.

17-b, Kapakap kak kapatepene peneinei kan.

17-c, Peneinei prokram en ni soutik kak kairada ni palingehn.

dahme peneinei kin doadoahklahng kan kitail pahn doadoahk pene. Peneinei prokram en ni soutik kan iei ansou mwahu kan en wia met.

Ingeng kan oh dahme pwung me kitail kin ahniki sohte pahn sewese kitail ma kitail sohte koadoahkehda. Kauno ketin mahsaniher, "Powehdi oh klohri koaros pahn kin kohieng kumwail sang ni omwail pwerisek, loalloapwoat, oh kapakap ni pwoson" (D&C 103:36). Ni ansou me kitail kin pwerisek doadoahk, peikihong kosonned akan, oh kapakap, kitail kak wiahda dahme kitail kin doadoahklahng kan me pwung. Ehu ehu rahn akan iei ansou mwahu en wiahda dahme anahn pwe kitail en kak lellohng dahme kitail kin doadoahklahng kan.

Kitail uhdahn pahn tohnmeteie kin kitail en lellohng dahme kitail doadoahklahng kin. President Spencer W. Kimball kawehwedahr duwen eh kak lellohng ehu me e kin doadoahklahng:

"Mwurin ei misino I mwahukiehr iang college, ahpw ei peneinei sohte kak pwain ie. Eri I alehda doadoahk ehu ni freight yards en Southern Pacific Railroad nan Los Angeles pwe I en koledi mwohni en sukuhl. I kin doadoahk awa eisek pahieu rahn ehu kamwekid freight nan pwungen warehouse oh boxcar kan me mihmi pohn sidohsa me ahniki wheel riau me aramas kin siken. Ni ansou kan I kin wahda paun kid pohn sidohsao. I kamehlele me kumwail kak wehwehki dahme kahrehda I kin pwangada ni imwin rahn akan.

"I kin koukousoan rehn rieie serepeino mwail riau de siluh dohsang ei wasahn doadoahk. Sens reisek pweinen iang sidohsa, I kin aluh kohla oh kohdo pwe I en nekidala seins reisek ong ni ehu rahn. I kin inenen mwahuki kohla college, oh aluhla wasao kin wiahiong dahme I kasiko en kin kerendo laud. . . . [Sang ni ei wiewia met] I kakehr nekidalahr mwohni itar en pwurata state en Arizona me imweio mihie oh iang University en Arizona" ("Decisions: Why It's Important to Make Some Now," *New Era*, April 1971, p. 2–3).

Keimwsekpe

Elder O. Leslie Stone koasoiahier:

"Kitail pahn kin ansou koaros tehk atail pweida. Pwehn momouriki mour pwung oh kapwaihda kahrepen atail kepikipik kan, kitail pahn uhdahn kin tehk atail wiewia en mahso, pilada irair me mihmi loale ansou wet, oh koasoanehdi dahme kitail kin doadoahklahng ong ni ansou kohkohdo. Ma sohte koasoandi en doadoahk, atail ansou mwahu en lellohng dahme kitail kasik pahn kin tikitik" (*Ensign*, May 1978, p. 57).

Koasoanehdi dahme kitail kin doadoahklahng kan, pilahniada oh doadoahk pwehn lellohng irail, tehkada atail pweida, oh eri koasoanehdi dahme kitail kin doadoahklahng kan me pahn wiahiong kitail en kereniong unsekla.

Song en wia

1. Pilada ehu me emen emen kin doadoahklahng. Komwi ele men koasoanehdi mehkot me komw men doadoahklahng sang ni ehu pali pwukat:
 Kapakap
 Onopiki pwuhk sarawi
 Peneinei prokram en ni soutik
 Pwopwoud nan tehnpas sarawi
 Kihpene ahd en atail kadaudok kan
 Dadoahk en misineri
 Meiroang en eisek kis ehu
 Lamalam mwakelekel
 Sounpadahk en ni ihmw
 Ntingihdi dahme komwi kin doadoahklahngo nan ehu pwuhk de nan ehu doaropwe wasa me komwi kin kak kilikilang.
 Inoukihda me komwi en lellohng dahme komwi kin doadoahklahng.
 Kapakapki sawas oh inoukihong Kauno me komwi pahn wia omwi kak.
2. lang omwi peneineio, koasoiaia anahn akan en omwi peneineio nan mouret. Koasoanehdi dahme omwi peneineio kin doadoahklahng nan ehu pali kan me ntingdier powe oh sewese irail en koledi me irail doadoahklahngo.

Kaunopadahk Sounpadahk

Mwohn kapwilewei padahk wet—

1. Alehda plakpwoht ehu oh sohk.
2. Peki tohn pwihno en wadek de kihda koasoai kan oh iren pwuhk sarawihkan me mihmi nan padahk wet.

Kakairada oh Padahkih Duwen Esehla Pein Wiewia Kitail

Padahk 18

Kahrepen padahk wet iei me pahn sewese kitail en kalaudehla kakairada pein kaunda kitail oh en padahkihong kitail duwen atail kakairada kehl wet ong neitail serihkan.

Kawehwehpe

Mie koasoai pwoat duwen oahs en Arabia kei me pilipiladahr oh ale kaiahn. Pwehki oahs pwukat en kin ahniki doadoahk kesempwal akan, re uhdahn pahn peikihong arail kaun akan. Tepin arail kaiahno, irail kasukuhlki duwen arail pahn kin mwadange wia dahme arail kauno koasoai. Sikeng ehu ahpw kohieng irail pwehn kilang duwen arail wiewia kan oh ma re ahniki kahpwal. Ansou reirei irail kohieng nan kehl ehu me pihl ieu karanihte wenihmw en kehlo. Mwurin ansou kis wenihmw en kehlo ahpw ritida, oahs akan ahpw tenge pihlo. Mwohnte ahr lellohng pihlo kauno eri peuk mehn pepeuko oh kihong irail dahme re pahn wia. Pwehki uhwen arail men nim pihlada ekei oahsko sohte rong ih. Ahpw mwadange ekei pwur oh kohla rehn arail kauno. Oahs peik pwukat eselahr dahme e kaiahnkier oh aledahr doadoahk keieu kesempwal akan. Ekei oahs akan kin ahniki doadoahk me sohte nohk kesempwal. (Adapted from Sterling W. Sill, *Leadership* 1:62.)

Atail anahn kan oh ineng kan kin duwehte oahs pwukat. Ma re mweiong ren lawalo ni ar kin tang, oh sohte sahl kohieng ni paliwere, oh sohte kaiahn, kitail pahn solahr kak apwahpwalih pein kitail oh pahn kolahng nan kahpwal en palingehn kan. Esehla met, Kauno ketikihong kitailehr sawas. Duwehte oahsko ni arail mwadang mwekid ong ni siknal kan sang rehn arail kauno, duwehte kitail kin pil mwadang mwekid ong ni sapwellimen atail Kaun, Sises Kraiss, siknal kan ong kitail en kodohng reh.

Kauno ketikihong kitailehr atail saledek en pilada. Ihme kahrehda, kitail ahniki saledek en wiahda pilipil kan. Pilipil pwukat wiahda dahme kitail pahn wia ni ansou kohkohdo. Ni ansou me kitail kin pilada pwung, kitail kin kasalehda me pein kitail kin warohng papah wehin Koht. Ahpw en pilada pwung, kitail, duwehte oahsko, anahne kaiahn oh peneu. Peneu kin wiewia atail anahn oh ineng kan. E kin padahkihong kitail en kin idawehn dahme Kauno ketin kaweid kin kitail mendahte ni ansou me kitail kin mi nan kasongosong.

Wadek Lepin Padahk 16:32.

Esehla Wia Pein Komwi Mie Anahnepe ong Kakairada Soutuk Rehn Koht

Esehla pein wiewia kitail iei kehl me mihmi loalletail me kin wiewia atail ineng, mwekid, oh atail tiahk kan. Soangen kehl wet mie anahnepe ma kitail pahn pwurela pwe kitail en mihla ren Samatail Nanleng. E kin anahne sang kitail en nantilahte song en wia, ahpw ni ansou me kitail kalaudehla duwen atail esehla wiewia kitail, kitail pahn mwahula ong ni kaunopadahng wiahda pilipil pwung ni ansou me pwung.

Esehla pein wiewia kitail e inenen kesempwal ong irail me kin kolokol priesthood. Kitail sohte kak doadoahk mwahu ong ni atail pahn kaweid oh papah ekei lao kitail pahn pein esehla wiewia kitail. Ni ansouhte me kitail kalaudehla pein esehla wiewia kitail, kitail kak sewese neitail serihkan oh ekei.

Ni ansou me kitail pepdaisehr, kitail tapiadahr mour ehu me poadidi ong ni idawehn Sounkomouro nan ahlen kolahng mour soutuk. Ahpw en idawehn, kitail pahn uhdahn powehdi kepwehn sampah, luwet, oh sohte unsek. Sounkomouro ketin padahkiher, “Ma mehmen me pahn idawehn ie do, en tohn meteikihla pein ih oh alehda eh lohpuw oh idawehn ie do” (Madiu 16:24). E pil ketin padahkih: “Kumwail pidolong nan ewen kehl wetikitiko, pwe elen kolahng nan ehl me tehlap oh laud oh aramas ngeder kin keid ie: Pwehki wetikitik en ewen kehlo, oh ahlo me tehtik, iei me kolahng mour, oh me malaulau me kin diarada” (Madiu 7:13–14).

Pidolong ong nan ewen wenihmw tikitiko kin anahne pein wiewia oh pein tohnmehtei kin kitail. E wehwehki powehdi kasongosong kan. Oh Kauno ketin inoukidahr pweine ma kitail kin wia. Eh ketin inoukidahr me esehla mehlelo oh kin momouriki nin duweo eh pahn kin kasaledek kitail sang mehkan me dihp kin wiahda oh mehkan me pilipil sapwung kan kin wiahda.

Esehla Pein Wiewia Kitail kin Wiahiong Kitail en Saledekla

Samatail Nanleng ketikihong kitailehr kosonned akan pwehki e ketin loalloale kitail oh kupwuriki en ketin perehsang kitail nsensuwed. E ketin kupwuriki en ketin sewese kitail oh ketin kapai kitailda.

la mwomwen peikihong padahk mehlel en rongamwahuo kin kapai kitail da? Soupeilahng padahk mehlel kan oh koasoia duwen peik sang pein esehla wiewia kitail kin wadohng kitail saledek.

KOSONNED EN MEIROANG EN EISEK KIS EHU

Ma kitail kin peikihong kosonned en meiroang en eisek kis ehu, kitail kak esehla powehdi anahn akan me mwahu ong pein kitail te.

MAHSEN EN ERIPIT

Sang ni momouriki kosonned wet kitail kak saledeklahsang dahme tipaker, sakau, oh wini suwed kan kin wiahda.

KOSONNED EN MWAKELEKEL

Kitail esehla wiewia pein atail anahn en paliwaratail on atail madamadau kan pwehn kolokol nan wasa kan me Kauno ketin koasoanehdier. Met kin sewese kitail en saledeklahsang nsensuwed oh sapwungala.

Ni ansou me kitail kin koledier pein esehla wiewia kitail, kitail kak wiahda tiahk mwahu kan, me duwehte pirida mwiadang, onopiki pwuhk sarawi rahn koaros, oh kin mwiadang kapwaihda pwukoah kan. Soangen tiahk pwukat kak kasaledek kitail sang pingiping.

Ia Mwomwen Kitail en Koledi Pein Esehla Wiewia Kitail?

Wadek Alma 37:32–37.

Dahme pwuhk sarawi wet padahngki duwen atail en koledi duwen pein esehla wiewia kitail? (Kitail pahn kin ahniki pepehm en suwedki dih p oh suwed, koluhla, ahniki pwoson Sises Kraiss, karakarakh, songen uhwong kasongosong koaros, sohte kin pwangahkihda doadoahk mwahu kan, sukuhliki duwen marain, kolokol kosonned en Koht akan, kapakap oh kin ale kaweid sang Kauno ni mehkoaros me kitail kin wia.)

Koledi duwen omwi en esehla wiewia pein komwi iei doahk en mour ehu me kin werei. E kin anahne kitail en ese pein kitail oh padahk mehlel en rongamwahuo me kitail pahn kin momouriki. E wehwehki me kitail en koasoanehdi mehkan me kitail kin kasik ong ni atail momouriki padahk mehlel akan oh kilenglahng Kauno ong ni roson oh utuht ni ansou me kitail kin songen lellohng mehkan me kitail kin kasik.

Ntingihdi nan plakpwohto de kasalehda ehu doaropwe laud me kolokol mepwukat:

1. Esehla Pein Komwi
2. Koasoanehdi Mehkan me Komwi kin Kasik en kin Pwung
3. Kilenglahng Kauno ong ni Kapakap oh Onopiki Pwuhk Sarawihkan

ESEHLA PEIN KOMWI

Ni ansou me kitail pehmehr oh kalaudehla atail ese duwen rongamwahuo, kitail pahn diarada atail kehlail kan oh luwet akan. Sang ni kedierekda wet mie anahn pahn kohieng kitael en powehdi tiahk oh pepehm suwed akan oh kalaudehla kehlail en tiahk mwahu kan. Songen anahn wet pahn kamwakid kitail en kamwahuiala atail mour.

President David O. McKay mahsaniher me ekei suwed akan me kin dierek loaletail iei luwak, kailongki, noahrok, oh imwintih tipene. Ong mepwukat eh ketin kasalehda, “Soahng suwed duwehte met kumwail uhdahn pahn powehkihdi sang ni amwail-pahn tokedihsang. Ih wasa me ahmw kanengama pahn doadoahk ie. Katokedi lingeringer! Katokedi luwak, noahrok! Mepwukat koaros kin kauwehla ngehno” (*Gospel Ideals*, p. 356).

Katokedi pepehm pwukat kaidehn me mengei. E kin ahnane ansou en kohieng kitail en wekila; ahpw ni ansou me kitail kin nantihong song, kitail pahn kalaudehla atail kanangamah oh atail komwad pwehn powehdi suwed akan me kitail kin diar loalletail.

KOASOANEHDI MEHKAN ME KOMWI KIN KASIK EN KIN PWUNG

Ahl mwahu en kalaudehla pein kakaun kitail iei me kitail en koasoanehdi mehkan me kitail kin kasik oh wiahda mehkoaros me kitail kak wia pwe kitail en kak kol iraildi. Ma kitail kin ahniki mehkan me kitail kin kasik nan atail madamadau kan, ahniki likilik, oh koadoahkehda dahme kitail kin kasik, kitail pahn kolehdi duwen pein kakaun kitail me kitail kin wia raparapahki. Doadoahk wet anahne kitail en dadaurete. Ahpw Kauno ketin mahsanihong kitail en uhdahn nantihla lao lel ni imwio ong ni momouriki mour pwung pwe kitail en ahniki kekeirada pwehn duwehla Koht de mour soutuk (kilang D&C 14:7).

Dahme komwi wiewia ansou wet pwe komwi en alehda me komwi kasiko?

KILENGLAHNG KAUNO ONG NI KAPAKAP OH ONOPIKI PWUHK SARAWIHKAN

Eh kin anahne pwoson Sises Kraiss en powehdi atail kasongosong kan oh alehda mehkan me kitail kin kasik kohkohlahte. Kapakap ansou koaros oh wadek pwuhk sarawi kin kalaudehla pwoson wet oh sewese kitail en alehda roson en powehdi atail kahpwal akan. Mehn kapatapat, mouren sapwellimen Kauno papah kan me mihmi ni oaritik nan pwuhk sarawi me wia karasepe kan ong kitail en idawehnla: E kin sewese irail en esehla duwen arail pahn pein esehla wiewia irail, kitail pil kak koledi duwen esehla pein wiewia patail.

Luke tohn pwihno en koasoaihda duwen arail kin powehdi arail kahpwal akan sang ni wadek pwuhk sarawihkan oh kapakap.

Sewese Serihkan en Kalaudehla Duwen Arail en Esehla pein Wiewia Irail

Kasalehda kilel 18-a, "Peneinei marain kin padahkihong neirail serihkan en pein wiewia irail."

Imwatail kan iei wasa me neitail serihkan en kak esehla pein wiewia irail. Met anahne kitail en wiahda karasepe mwahu ong neitail serihkan en idawehn. Ma kitail sohte pweida atail wiewia pein kitail, serih kan sohte pahn kak.

Mie anahne pen kitail en idawehn koasoandi mwahu en doadoahk en sewese padahkihong neitail serihkan en esehla pein wiewia irail. Ma kitail pahn sohte pweida ni padahkih irail ni pwungio de ma kitail pahn nohk wiewia irail laud, irail sohte pahn esehla duwen arail pahn apwawhwalih irail. Doadoahngki me mehleh pwukat kak sewese kaiahneda neitail serihkan ni pwungio.

Ntingihdi nan plakpwohto de kasalehda doaropwe laud me ntingihdi met:

1. Wiahda Kosonned Akan
2. Padahkihong Serihkan en Doadoahki Padahk Mehleh en Rongamwahuo
3. Kihong Serihkan Pwukoah
4. Penu ni Limpoak

WIAHDA KOSONNED AKAN

President David O. McKay padahkih me seri kin esehla peik sang ni arail tikitik. Ma pahpa kan oh nohno kan sohte mwadang padahkihong neirail serihkan duwen peik, re pahn ahniki apwal en wia mwuri. E koasoia me kitail en mweidohng serio en saledek en kekeirada; Ahpw ma serio daulihla kosonned kan me wiawihda, kitail pahn kin mwahu, ahpw kehlail, ni atail pahn katukehdi met. (*Kilang Stepping Stones to an Abundant Life*, p. 38.)

PADAHKIHONG SERIHKAN EN DOADOAHKI PADAHK MEHLEL EN RONGAMWAHUO

President N. Eldon Tanner koasoia: “Pahpa oh nohno kan pahn pil kin padahkihong neirail serihkan madamadau lingan oh mehlel me irail iei seri en Koht ni palingehn, oh [ihite] pilada en idawehn sawellimen Sises Kraiss padahk kan iei ahl en nsenamwahuki pweida oh peren met oh mour rehn Koht mwurin met. Irail pahn esehla me sehda mehlel oh e pahn wia mehkoars me kak ong en [song] kahre irailahsang me pwung kan, e pahn kol irailedi, oh kihsang irail popohl [ehu] oh kekeirada pwehn duwehla Koht me re pahn uhdahn pereneki.”

President Tanner pil koasoia: “Serihkan sohte pein esehla duwen me pwung sang me sawung. Pahpa oh nohno kan uhdahn en kaunop ong serio en pein alehda pwukoah me konehng oh irail en pein kasawi loallerrail imwilahn pilipil mwahu kan, pwehn tehk mwahu pilipil kan, oh en [pein pehm] sang ni mehkan me e wiahier. Ni ansou me kitail padahkih irail, kitail pil ahniki pwukoahn peneui irail oh kilang me koaros me re wia en kin pwung. Ma serihmen me kin inenen pwelepwel, kitail sohte kin awi pwehn laudla pwe en pilada ma e pahn duhdu de soh. Kitail sohte kin mweidohng ih en awi pwe en pilada ma e pahn ale winio ni ansoun soumwahu, de kohla sukuhl, de kohla sarawi” (*Seek Ye First the Kingdom of God*, p. 87).

KIHONG SERIHKAN PWUKOAH

Elder L. Tom Perry koasoia: “Kitail uhdahn pahn. . .mehlelki me atail padahk kin konehng me kitail kihong pwoson oh likilik en Kauno ong nan mour en [neitail serihkan]. Kitail uhdahn pahn ese mwahu me irail kaiandahr mwahu, oh ni ansou me irail tapiada mahla ni palingehn, kitail anahne kihong irail ansou mwahu kan pwe irail en koasoia kehl me wia lalaudla loallerrail. Kitail anahne kihong irail atail likilik oh mwuri kitail eri kihong irail pwukoah” (nan Conference Report, São Paulo Area Conference 1975, p. 12).

Mie ahl tohto en padahkihong serihkan duwen esehla wiewia pein irail. Ehu ahlo Elder F. Enzo Busche kawewedahr:

“Kitail kin kahluwa neitail serihkan ong ni wauniki pein irail. . .oh pali laud kin kihong irail en kasawi pein irail. Kitail pehmehr mehlelo me emen sohte duwehte sounpadahk mwahu men ni emen pahn diarada oh kasalehda

sapwung kan. . .duwehte ni ansou me emen kin sewese serihmen en pein diarada me e kin wiewia sapwung. Ni ansou me serihmen kin kak esehla eh sapwung kan, kahk keieu en wekila wiawiher.

“I tamanda ansou kis duwen aht peki rehn nait pwutako, mwurin eh kauwelahr kosonned ehu, en pein koasoanehdi eh kolokolok. E piladahr me e sohte pahn kilang TV sounpwong ehu. Ong kiht e mwomwen nohk suwed, ahpw se uhdahn perenda ansou me se rongasang rehn nohno kahlapo me ni ansou me nait pwutako pwarek ih e panawihki ah nohno kahlapo me e wia mwekid sapwung ehu ma liho ndahng en kilang prokram tohrohr ehu nan TV, me eh pahpa oh nohno sohte pahn ese. I sohte leme me mie ehu peren laud ong pahpa men oh nohno men en esehla duwen serihmen e kak pein kaukaweid ih nan ah apwal ehu” (“ ‘Provoke Not Your Children,’ “ *Ensign*, Mar. 1976, p. 42).

Dahme Elder Busche wia pwehn sewesehki nah serihko en kalaudehla esehla pein wiewia irail? (E sewese kin irail irail en koledi duwen pein wouniki irail sang ni arail pein diarada arail sapwung kan. E panawi irail en pein kaiahnda irail.)

PENEU NI LIMPOAK

Kitail kin anahne wiahki imwatail iei wasahn peren, wasahn ahniki pepehm en sohte masak, oh limpoak pene. Ma re sohte pahn diarada peren ong ni momouriki rongamwahuo ni ihmwo, re pahn rapahki peren likin rongamwahuo. Eri, e inenin kesempwal en kalaudehla limpoak ong serihmen mwurin atail panawi ih ong ni eh sepeiko.

Wadek D&C 121:43–44. Dahme kahrehda kitail en kin kasalehda atail kalaudehla atail limpoak ong serihmen mwurin atail panawi ih? (Pwe en dehr kin lemeleme me kitail iei eh imwintihti. E sohte pahn men iang kitail ma e leme me kitail iei eh imwintihti.)

Koasoaihada karasepe pwukat ong pwiwno. Kakehlaka pasapeng kan me kin anahne pein esehla wiewia de kaukaweid pein komwi. Komwi kak en doadoahngki karasepe sang rehn pwiwno sang omwi en doadoahngki kasarepe pwukat.

1. Sven oh Inger naineki seri silimen me mahkier sounpar eisek samwa me kin akupwung ansou koaros. Ia mwomwen ara en kak sewese neira serihko en kalaudehla arail en esehla pein wia irail oh sohla akamai?
2. John oh Elsie kin mwahuki iang kapakap en peneinei rahn koaros nan imwarao. Ahpw koasoandi en ara doadoahk kan, sukuhl, oh ekei pwukoah kin kauwehla. En John peneinei kin pepehm me re sohte kak patpene ong ni kapakap en peneinei. Dahme John oh Elsie en wia pwehn sewese kakairada peneineio en esehla pein wiewia pein arail kapakap en peneinei?
3. En Unga peneinei arail pisopo peki irail en kihda mwohni mehn sewese kauwada tehnpas sarawi kapw ehu. Irail dene re sohte kak wia pwe mwohni me re kin koledi sohte itar ong pwainla mehkan me rekin doadoahngkihla. Ahpw, re kin ansou koaros mwomwen itar mwohni ong mwemweit, likou kapw, oh kepwe sohte kesempwal akan me re kin

Pilada me Pwung

Mehmehlelki ♩ = 84-96

1. Pil - a - da me pwung ni omw pahñ pil - i - pil Ni me
 2. Pil - a - da me pwung dehr so - pe sang ahl - o Po - weh -
 3. Pil - a - da me pwung pwe mi - e me - lei - lei Me mwahu

pwung Pwe ngehn o en ka weid; E ma - rain en se -
 di ni an - sou en a - pwal; Mi - e me pwung oh
 kan lei doa - re pen ngehn omw; Pil - a - da me pwung

rei - uk koh-koh-lah - te, li - ki ih meh - lel nan mohng-iong omw.
 sa pwung - en meh-koa-ros, Ka-weid sang Koht soh - te ke - per.
 ong doahk me ke wi - a Koht oh lahng me koh en ka - sik.

Pil - a - da me pwung o, Ma - rai - no en ser - eh - iuk da;

Ni ma-rain, Pil - a - da! Me pwung pwe Koht en ka - pai uhk da.

Mahsen: Joseph L. Townsend, 1849-1942
 Ngilen koul: Henry A. Tuckett, 1852-1918

Moroni 7:16-17
 2 Nephi 2:27-28

mwahuki. la mwomwen peneinei wet en pein wia irail pwe irail en kak kihda mwohni en tehnpas sarawi kapwo?

la mwomwen aramas emen me esehla wiewia pein ih en wiahiong ekei nan peneineio?

Keimwsekpe

Kitail, duwehte oahs en Arabia nan koasoai me Elder Sill wia, uhdahn pahn kekeirada duwen atail en kin esehla wiewia pein kitail. Sang ni atail en wia met, kitail en kaunopada pein kitail oh atail peneinei kan ni atail pahn loiehng mehkan me kitail pahn loiehng nan sampah. Kitail pahn kalaudehla atail kak en wiahda pilpil me konehng oh wiewia atail ineng kan oh pepehm akan me kitail pahn kapwaihda nan mour wet oh pwurala nanleng rehn Samatail Nanleng.

Kihla omwi kadehde nin duwen tohn peineinei kan arail pein esehla wiewia irail, duwen irail kak pwehdi pali laud en kahpwal akan nan arail mour.

Koulki koul "Pilada Me Pwung."

Song en wia

1. Pilada ehu kahpwal nan omwi mour de nan imwomwio. Idawehn kahk kan me sansalehr nan padahk wet pwehn koledi duwen pein esehla wiewia emen ong ni kahpwal ehu.
2. Wadek pwuhk sarawihkan ong ni mehn kamengei kan me komwi en idawehn ong ni kekeirada pein omwi kaihahn oh kanangamah.
3. Wia kapakap en peneinei rahn koaros.

Iren Pwuhk Sarawi Kapatapat Akan

Lepin Padahk 25:28 (kaunda ngenomwi)

Alma 38 (en Alma kaweid ong Shiblön en kolokol akitikitik oh wiewia ih)

2 Timoty 2:3–5 (Nantihong e pein wiewia)

Kaunopadahñ Sounpadahk

Mwohn kapwilewei padahk wet—

1. Onopiki puwen *Padahk Kan En Rongamwahuo*, iralaud 4, "Kitail Saledek en Pilada".
2. Kaunopada chart kan me sansalehr nan padahk wet, de pilahn en ntingiada mehkan nan plakpwoht.
3. Kaunopada pwehn koulki ni imwilahn padahk wet "Pilada me Pwung" (kilel 18-b).
4. Peki rehn tohn pwihno en wadek de kihla koasoai kan de iren pwuhk sarawihkan nan padahk wet.

Kalaudehla Atail Talent Kan

Padahk 19

Padahk wet wiawidahr pwehn sewese kitail en kamwahuijala atail talent akan oh kaweidki tohn atail peneinei en wia duwehte.

Kawehwehpe

Samatail Nanleng ketikihongehr emen emen kitail talent kan, oh e ketin kupwuriki kitail en doadoahngkin irail. Nan ehu karasaras ntingdier nan Madiu, Kauno ketin kasalehda duwen ohl emen me pahn wia seilok rerei ehu. Mwohn eh pahn mweselda e ahpw likweri pene nah papah kan oh kihong irail eh dipwisou kei me irail en kohwahki. Ong emen tohn doadoahko, e kihong talent limau (nan karasaras wet, talent wehwehki *mwohni*), ong emen e kihong riau, oh ong emen e kihong ehu. Ong emen emen ohl pwukat e kihla talent kan nin duwen arail kak.

Ni ansou me arail kauno seiloklahr wasa doh, tohn doadoahk me talent limau mi reh doadoahkier oh wiadahr pil talent limau. Pil papah me kolokol talent riau doadoahkier oh pil wiadahr talent riau. Ahpw tohn doadoahk me kolokol talent ehua karukiala nan pwehlo.

Mwurin ansou kis, arail kaun eri pwuredo oh idek rehn nah tohn papah kan ren wia kainen ong ni neirail talent akan. Ong papah kan me katohtohla pan pak riau neira talent kan, e ahpw koasoia, “Keieu mwahu, kumwa tohn papah mwahu oh loalepwoat: kumwa loalepwoat ong mehkan, I pahn wiahiong kumwa en kaunda me tohto kan: kumwa pidolong oh iang amwa kauno perenda” (Madiu 25:21). Ahpw papaho me karukiala nah talento me kauno kahdeniki “suwed oh dangapaur.” E koasoia me e pahn kihsang talent me mihmi reho oh kihong me kolokol talent eiseko. (Kilang Madiu 25:14–30 ong ni karasaras wet ni unsek.)

Kauno ketin doadoahngki karasaras wet pwehn kasalehda duwen kesempwal en ese doadoahngki atail talent kan. Kasik laud kin kohsang irail akan me ahniki talent tohto sang irail me ahniki talent malaulau kan, eri ahpw kesikpe iei me koaros en kalaudehla talent kan me kohieng iraillehr. Duwehte ohlo me kohieng talent ehu pil mie kasikpe en ese doadoahki.

Koaros Ahniki Kak oh Talent Kan

President Spencer W. Kimball mahsanih: “Koht ketikidohng kitailehr talent kan oh ansou, iangahki kak me mie oh ansou mwahu en doadoahngki oh

kalaude iraila nan sapwellime doadoahko. Ihme kahrehda e kin ketin kasik laud sang kitail, sapwellime me serihkan.” (*The Miracle of Forgiveness*, p. 100.)

Emen emen kitail koaros kapaikidahr talent kan. Pwehki re kohsang rehn Koht, irail ni ansou kan kin kahdaniki kisakis kan. Kisakis pwukat en kin karehiong kitail en peren.

Peki pwihno en kilang keirekidi en talent kan mehnia me pahn kohdo mwuri. Kihong emen emen tohn pwihno en kasalehda talent ehu me e ahniki de ehu talent me sohte mihmi nan talent kan me ntingdier.

Talent kan me kohieng kitail kak ong ni palien pein, samani, pein wiahda:

PALIEN ARAMAS

Kin pein wiewia ih	Kin wiahda kemen kouruhr
Mengeieng en mahk ong emen	Kin poakepoake mehteikan
Ahniki kanangamah	Wia mehmen me kin rong mwahu
Warohng en mie likilik reh	Ahniki kadehde kehlail
Ahniki komwad	Kilang mwahu en ekei
Kin peren oh pohkomwokomw	Kehlail nan Mwomwohdiso
Kin kadek	Kaperenda ekei
Ahniki pwoson	Utung kaun en Mwomwohdiso kan

SAMANI OH PEIN WIAHDA

Kokoul	Kesengki ehu keseng kan
Mahlenki litopw	Kuk
Kahlek	Samani mwadong
Parada tuhke (periper)	Deidei
Doadoahki ceramics	Mwetuwel
Soaiahda soai	Nting
Sipai	Peipei
Parada takai, clay, kohl, silper ape	Wiahda koul

Kauno ketin mahsanihong Joseph Smith: “Kaidehn kisakis koaros eh kohieng irail koaros, ahpw emen aramas kin kohieng ah kisakis ehu sang Ngenen Koht. Ong ekei kin kohieng ehu, oh ekei kin kohieng ehu tohrohr, pwe koaros en kak ahniki.” (D&C 46:11–12.) Iren pwuhk wet doakedoakehte kisakis en palingehn akan me kin kohsang rehn Kauno; ahpw e pil wehwehki me kahrehpen kisakis pwukat kohieng kitail koaros pwe kitail en sewesehki mehteikan.

Doadoahk pwehn Kediarakada Atail Talent kan

Wahnpoaron Paul mahsanihong kompoakepah pwulopwul, Timothy, “Dehr pohnmwahsohki kisakis me ke ahneki” (1 Timoty 4:14). Makitail sohte pahn pohn mwahsoki kisakis kan, kitail pahn diarada wen katep me re kak kihong kitail.

la duwen atail kak kediarakada atail talent oh kak kan?

Ni ansou me kitail kin rapahki en emen emen talent kan, kitail pahn kin kapakapki sapwellimen Samatail Nanleng kaweid, pekipeki sawas tohrohr ong ni esehla irail.

Ehu ahl en kedierekada irail iei en ale *kapai en patriarch* (kilang *Pwukoah Doadoahng Kan oh Kapai Kan en Priesthood*, Pali A, Padahk 10). Kisakis oh talent tohrohr akan kin kedierekada nan kapai pwukat. Kapai en patriarch pahn kak kaweid kitail ong ni kalaudehla atail talent kan. President Spencer W. Kimball mahsaniih, "lei atail koapwoaroapwoar, aramas koaros, iangahki me pwulopwul akan pahn kin ahniki ansou mwahu en alehda kapai en patriarch" (*Church News*, 8 Oct. 1977, p. 3). Mendahte ma patriarch kan kin doadoahkete nan stake kan me wiawidahr, towe mehlel emen nan ehu branch me warohng kak alehda kapai en patriarch sang patriarch en stake me keieu karani ih.

Kitail pil kak esehla me atail talent kan sang rehn irail akan me kin sewese kitail en esehla me kitail kin ahniki talent ong ni pali ehu. Koasoai pwoatet me Elder Franklin D. Richards koasoiahda me kasalehda duwen en President Spencer W. Kimball ketin sewese ohl emen esehla ehu eh talent ko:

"Sounpar kei samwalahro President Kimball oh ngehi ketiket nan Cuzco, Peru, Rahn Sarawi ehu oh ketin iangehr Sukuhl en Rahn Sarawi en branch ehu. Misineri pwulopwul en pali powe en Amerika me kesengki piano. Mwurin sarawio President Kimball idek ma sohte towe mehlel sang wasao kak kesengki piano. President en branch nda me mie emen rehn councilorko me kak kesengki koul riapwoat ong ni kapokon en kamadipw sarawi ihme oh e wia. President Kimball eri kaweidki me ohlo en nantihla kalaudehla eh talent en pali en koul oh kesengki piano ong ni ansou en sarawi ansou koaros" (nan Conference Report, São Paulo Area Conference 1975, p. 24).

Ohl me mihmi nan koasoai mwowehe ele e sohte diarada me e ahniki talent ehu. E anahne emen en kin kasalehiong ih mwohn eh pahn kakairada eh talent.

Ehu alen diarada atail talent akan iei *sang atail kin papah Mwomwohdiso*. Ni ansou me kitail kin rapahki sapwellimen Kauno sawas nan atail pwukoah doadoahk, e pahn ketin kaweid oh sewese kitail en esehla talent akan me kitail anahne en kapwaiada atail pwukoah kan. Elder Franklin D. Richards kasaledahr: "Ansou kan me luhk kin koghieng aramas akan en alehda doadoahk nan Mwomwohdiso kin men koasoia, 'Oh, I sohte kin wia men. Sohte ahi ese de kasukuhl duwehte mehmeno me wia doadoahko.' Ahpw sang ni pwoson, onop, doadoahk, oh kapakap, Kauno pahn ketikihong kitail en kak wiahda mehkan me mwomwen kitail sohte kin kak wia" (nan Conference Report, São Paulo Area Conference 1975, p. 23).

Kalaudehla Atail Talent Kan

la mwomwen atail pahn kakairada atail talent akan mwurin atail diaradahr me mie atail talent?

Ong ekei kitail, kahpwal kin kahrehda kitail en esehla me mie atail talent, ahpw sang ni atail en powehdi masak en doadoahngki. Kauno ketin mahsaniher: “Ong ekei I sohte pereniki, pwe. . . Irail karukiala talent me I kihong irail, pwehki arail kin masak aramas. . . . Oh e pahn wiawi, ma re sohte pahn loalopwoat ong ie, e pahn kohsang irail, iei mehkoaros me re ahniki” (D&C 60:2–3).

Ehu alen kalaudehla atail talent akan, iei *kitail en powehdi atail masak*. Met e sohte kin mengei en wiawi, ahpw Kauno ketikihong kitailehr kaweid me kak sawas ni e ketin mahsanihong kitailehr: “Ma kumwail kaunopadahr, kumwail sohte pahn kin masak” (D&C 38:30). Ma kitail kin kaunopada, kitail koapworopworiki me kitail kak wiahda mehkan me pein kitail kin kaunop ong kitail en wia. Koapworopwor kin powehdi masak.

Ehu pali kesempwal en kaunopada iei onop. Kitail kin ale kaweid ong ni atail en “rapahki kasukuhl, sang ni onop oh pil pwoson” (D&C 88:118). Onop kin kihong kitail likilik, oh met pahn sewese kitail en men kalaudehla atail talent kan.

Ehu alen kalaudehla atail talent kan iei me *kitail en pein koadoakehda*. Mendahte ma kitail ese me atail talent kan kin tikitik, kitail kakete kalaudehla. Ma atail anahn kin kehlail, talent me luwet akan kak en kehlaila sang ni atail pahn ale kaiahn oh song en wia.

“Atail keieu kak en kalaudehla oh kakairada kin kohdo sang ni talent kan me kitail kak wia, mwahu kan, oh atail kak kan. . . .

“Ma kumwail anahne tihnsau kehlail, dah me kumwail en wia iei kapaik me toutou. Sang ni ahl wet, kitail kak kalaudehla atail kak kan me tohto ong ni mwein irair sohte lipilipil ehu. . . .

“Kauno kin ketikihong kitail [atail talent kan oh atail kak] ni soangen irair ehu me e pahn ketikihang mehkoaros ma kitail sohte doadoahngki. Iei irair pwukat me duwehte me Kauno ketikihong manna ong mehn Israel kan nan sahpwtehn. Ehu ehu rahn akan diren manna kin pwaindi pwehlo oh aramas akan kin rikpene uhwen me re anahne, ahpw me re sohte kin doadoahngkihla kan kin ohla. Eri, eh kin duwehte atail kak. Pali ngeder en kitail sohte kin ahniki tihn sau kehlail de moange mwahu pwehki katoutou me kitail kin kihong ehu ehu mehkan sohte itar. Atail kak koaros me kitail sohte kin doadoahngki pahn kapworpwurwei sang kitail” (Sterling W. Sill, “A Hundred-Hundred Marriage,” *Ensign*, Mar. 1971, p. 34–35).

Ekei ansou kitail kilenglahng talent en ekei oh kin leme me arail talent kan kin kohieng irail sang ni arail kin sohte nantihong laud. Kitail sohte kin ese me me kin nantihong laud kin kakairada arail talent kan. Emen ohl me

doadoahk laud ong ni kakairada eh talent kan iei President Heber J. Grant. Ni ehu ansou e kawehwe duwen e kalaudehla eh talent kan:

“I sohte kak kesehsang umpweio sang ehu pehs ong ni ehu, oh. . .sohte ei kehl en tang oh poakih umpweio. Ni ansou me I kin alehda umpweio, pwutak kan kin werikihda, ‘Kesehdo met serepein!’ Kaperen laud kin kohsang dahme I kin wia oh I kaukihla me I pahn iang mwadong [nan pwihn] me pahn keieu nan Utah. . . . I nekidala tala ehu me I pwainkidahr umpwei en iakiu, ehu, oh I kin doadoahkihla awa kei ni kosiki umpweio ni imwen mahn en Pisop Edwin D. Woolley’s. . . . Ekei ansou kan I sohte kak meir nihpwong sang ni medek en pehi, ahpw I kin rensuh oh mwuri I ahpw pweida pwehn iangala [pwihn] keriau en aht klapo. Mwuri, I iangalahr ehu klap me mwahuo oh I iangala [pwihn keieuo] me kana oh alehda championship nan California, Colorado, oh Wyoming, oh kapwaiadahr ei inou oh I ahpw kommoalesang wasahn iakiu.”

President Grant pil wiahda eh talent ong ni pali en nting. Eh “inoukihda me ehu rahh en e pahn wiahla emen sounntingi pwuhk nan Wells Fargo and Company’s Bank.” Soun ntingi pwuhk mwahu men uhdahn pahn kin kadek nting; eri e tapiadahr koadoahke pwehn wiahla soun nting men. Emen aramas me kin ntingiada pwuhk kasalehda:

“Nin tepio eh nting me inenan sakanakan oh ni ansou me eh [perien] riemen kilangada eh nting, emen ira ndahiong mehteio, ‘E ntingo duwehte lipwen nehn litok.’ Mehteio eri ndahiong emen, ‘So, e mwomwen me lioal lel pwatol en ink.’ Met kihongehr Heber en pohnmwahsohda oh ih eri pakere pohn eh teh-pelo oh nda, ‘Ehu rahh I pahn sukuhlki oh kasalehiong kumwa duwen nting,’ oh e mehleh. E kin kasesohng lao eh nting kin wia mehkot irail koaros me ese ih kin mwahuki. E pil kin koledi mwohni sang ni ntingi Krismas card kan.”

Pein President Grant kin men koasoia, “Mehkot me kitail kin nantihong wia kin mengeila ong kitail; kaidehn mehwo wekila, ahpw atail kehlail en wiahda kin laudla.” (Kilang Leon R. Hartshorn, *Classic Stories from the Lives of Our Prophets*, p. 194–95, 196, 207.)

Kihong tohn pwihn me idihdahr en koasoiaihda duwen eh esehda oh kalaudehla ehu eh talent akan.

Sewese Atail Peneinei Kan Kalaudehla Arail Talent Kan

Kasalehda kilel 19-a, “Pahpa o nohno kan en apwaihda neirail serihkan anal talent.”

la mwomwen atail kak en sewese tohn atail peneinei kan en kalaudehla arail talent kan?

Kitail pahn sewese atail peneinei kan en esehla oh kalaudehla talent me re ahniki, sewese irail en wewekihla me re pahn doadoahngki talent akan ong ni papah Kauno.

Doadoahki chart "Sewese Tohn Peneinei kan ren Kalaudehla Arail Talent kan" (kilang pahn "Kaunopadahn Sounpadahk").

Mepwukat iei ahl akan me kitail kak sewesehki atail peneinei kan en kalaudehla arail talent kan:

1. KOANGOANGEHKI EMEN EMEN TOHN PENEINEIO EN ALEHDA KAPAI SANG REHN PAHPAO DE KAPAI EN PRIESTHOOD.

Kasalehda kilel 2-c, "Kapai en Priesthood kak kohieng tohn peneinei koaros" de 12-a, "Kapai kan me pahpa kak kakehlalahki tohn ah peneinei."

Pahpa kan kak kihong tohn eh peneineio kapai kan pwehn sewese kalaudehla arail ineng oh kak en kalaudehla arail talent kan. Ma mehmen me sohte alehda kapai me kin koksang pahpa me alehda kapai en priesthood de sang me kin sounpadahk en ni ihmw irail de kaun en priesthood.

2. WIAHDA PEPEHM MWAHU ONG NI TALENT KAN.

Kitail pahn kin padahngki oh kasalehda sang ni atail karasaras me e mwahu en kalaudla atail talent kan. Kitail pahn kin kapinga atail pwoud oh serihkan ni ansou me irail kin kalaudehla arail talent kan me kin kainsenamwahui irail ni ansou me re sohte kin pweida. Mwahnakapw akan en dehr kin kauwe, ahpw en kin kepinga arail peneinei kan, riarail ohl akan oh lih akan.

3. SEWESSE TOHN PENEINEIO EN PILADA TALENT ME RE PAHN MEN KALAUDEHLA.

lang tohn peneinei ntingihda prokram ehu me mwahu ong ni kalaudehla talent kan, eri mweidohng irail ansou en sohngada talent pwukat. Ansou mwahu en sohngada met iei ansou en prokram en peneinei soutik.

4. KOANGOANGEHKI TOHN PENEINEIO EN KIN KAPAKAPKI KEHL, KOMMWAD OH KAWEID ONG NI KALAUDEHLA ATAIL KOIOK KAN.

Ma nan atail kapakap akan, kitail kin peki Kauno en sewese tohn atail peneinei kan en kalaudehla oh doadoahngki arail talent kan. Irail pahn pil ale kaweid en kapakap sang rehn Kauno ong kapai wet.

"Kumwail en kin poaden rapahki kisakis me keieu mwahu, tamataman ansou koaros dahme kahrehda kohdahn mepwukat; pwe mehlel I ndahiong kumwail, me irail pahn kohda pwehn kamwahui irail akan me poakehng ie oh kolokol ei kosonned akan, oh mehmen me kin rapahki pwe en wiahda met" (D&C 46:8-9).

Keimwsekpe

Koht ketikihong emen emen kitail kisakis, talent, oh eh kak kan. Sang ni kalahngan oh kosonned, kitail uhdahn pahn esehla oh kalaudehla kisakis pwukat. Samatail Nanleng ketin kupwuriki kitail en ese doadoahngki pwehn kak sewese ekei. Ehu kahrepen Mwomwohdiso, ni mehlel, iei en sewese

kitail en doadoahngki oh kalaudehla talent oh kisakis kan me Koht ketikihdo sang ni eh ketikidohng kitail ansou mwahu pwe kitail en papah ekei.

Song en wia

1. Wiahda pepehm mwahu en peneinei ong ni kalaudehla oh doadoahngki talent kan.
2. Ntingiada ehu pilahn en kalaudehla omwi talent akan.
3. Ma kumwail wia pahpa me kolokol priesthood en Melkisedek, kapaida emen emen tohn omw peneineio pwe ren esehla arail talent kan.
4. Sewese tohn peneineio en pilada ehu de riau talent me re pahn men kalaudehla.
5. Kangoangehki tohn peneineio en kapakapki kehl, kommwad, oh kaweid ong ni kalaudehla arail talent akan.

Iren Pwuhk Sarawi Kapatapat Akan

Luk 12:47–48 (uwe laud ehu me irail me alelaud anahne en kihda)

Ether 12:35 (talent pahn kin kohsang ma kitail sohte doadoahngki pwehn sewese ekei)

Kaunopadahn Sounpadahk

Mwohn kapwilewei padahk wet—

1. Wadek *Padahk Kan En Rongamwahuo*, Iralaud 34, “Kalaudehla Atail Talent kan.”
2. Peki emen tohn pwiho en koasoiahda duwen eh kakairada oh kalaudehla ehu eh talent kan.
3. Kaunopada chart wet ong ni duwen atail en kak sewese tohn atail peneineio kalaudehla atail talent kan, de ntingihdi irehkan nan plakpwohto.

Sewese Tohn Peneinei Kan en Kalaudehla Arail Talent Kan

1. Kakehla emen emen tohn peneineio en alehda kapai sang rehn pahpa de kapai en priesthood.
2. Wiahda pepehm mwahu ong ni duwen talent kan.
3. Sewese tohn peneineio en pilada talent kan me irail en kalaudehla.
4. Kakehlaka tohn peneineio en kapakapki roson, komwad, oh kaweid.
4. Peki tohn pwiho en wadec de kihda koasoai kan de iren pwuhk sarawihkan nan padahk wet.

Kakairada ni Palien Kaweid

Padahk 20

Padahk wet wiawidahr pwehn sewese kitail en wehwehkihla poahsoan mehlel en kaweid.

Kawehwehpe

Mwomwohdiso kin anahne kaun mwahu kan: Ohl oh lih akan me kak apwahpwalih kekeirada mwadang en tohn Mwomwohdiso, ohl oh lih akan me kak wia doadoahk en Mwomwohdiso oh kolokol koasoandi en Mwomwohdiso me Kauno ketin wiadahr, ohl oh lih akan en kak sewesehki ekei en kolokol kosonned akan, ohl oh lih akan me pahn kesihnenda kehlaillong ni kahrepen mehlelo.

Kaun en Mwomwohdiso kan me kin nantihong wiahong sampah en mwahula sang ni momouriki oh padahkih rongamwahuo pahn kin ahniki marain oh kaweid. Ma soangen kaun menet kin kahluwa kitail, imwatail, atail peneinei kan, atail kousapw akan, oh atail wehi kan en kak kehlailla. Iei atail pwukoah nin duwen aramas akan me kin kolokol priesthooendo en kaunop kitailda en wiahla soangen kaun menet, pwe atail kaweid en kamwakid ekei nan arail mour.

Pisop Victor L. Brown kasaledahr eh kalahngan ong kaun akan nin tapio. E koasoai:

“I tamataman mwahu duwen kaperen en kihpeseng kamadipw sarawi ni ansou me I wia dihken men nan keriau en ward nan Cardston, Alberta Stake, nan Canada. . . .

“I tamataman duwen ei kin wiahki me wahu ieu en iang soangen doadoahk sarawi kan. I tamataman mwahu duwen ei pahpa oh nohno padahkihong ie me pehi kat oh ei mohngiong pahn kin mwakelekel oh unsek pwe I en kin warohng iang soangen tiahk sarawi wet.

“Me keieu laud sang padahk koaros iei karasepe me ei pahpa oh nohno wiahiong ie. Mwuri iei karasepe sang ei sounkaweid en pwihn en dihken, me pil wia ei Scoutmaster. [Iei] ihme wia oaritikpen dahme kaun en pwutak kan en wia. Pwutak kan koaros me mihmi pahn eh kaweid kin kehn duwen eh limpoak. Dahme e wihong kiht sohte kin irairdi ong nimenseng en Rahn Sarawi de ni soutik en Niare; I kin pehm erein wihko. I pahn kin ansou koaros kalahngan ki ei sounkaweid en dihkeno ong ni padahk en mour me e padahkihong ie nin duwen ei wia dihken emen me mahkier sounpar eisek riau. Iei padahk kan me sewese ie lao lel ansou wet” (The Aaronic

Priesthood—A Sure Foundation,” *Ensign*, July 1972, p. 89–90).

Kaun dahmen Pisop Brown kin kalahngan ki?

Pwehn wia kaun mwahu men, kitail anahne wehwehkihla rongamwahuo oh wie momouriki ma atail wehwehkihla oh momouriki rongamwahuo kin laudla. Atail kaunop pahn mwahula ong ni pwukoah doadoahk en kaweid nan Mwomwohdiso. Mwomwohdiso oh sampah anahne ohl akan me mehlel me pahn kesihnenda kehlail oh mehlel ni ansou me re lellohng kahpwal akan. Kitail pahn uhdahn wia ohl pwukat.

Medewe duwen kalelapak pwukat:

- Dahme I wiewia pwehn kaunop ong pwukoah doadoahk en kaweid kan?
- Soangen kaun dahmen ngehi?
- Soangen lupwalupw da me I wiahiongehr ekei?
- Dahkot kaweid? (Iei me kin sewese ekei en wiahda arail doadoahk. Kihong pwihno minit ekei en sapengala kalelapak wet.)

Dahkot Kaun Emen?

Kasalahda kilel 20-a, “Kaun en Mwomwohdiso kan wia sapwellimen Kauno sounsilepen sihpw mwahu kei.”

Elder Bruce R. McConkie koasoia:

“Keinek en Israel iei pwihn sihpw me pilipildaho iei kehl en sihpwo me wia pilipil en Kauno, oh irail akan me pilipildahr pwehn apwalih sihpw akan iei sapwellimen Kauno *silepehkan*. Ihme kahrehda mehmen me kin pahkihda sohte lipilipil ehu pwukoah doadoahk nan Mwomwohdiso me e kin wia ni palingehn oh paliwar ong (sapwellimen) Kauno serihkan iei ih me wia silepe men ong sihpw ako. Kauno ketin kapwukoahki sapwellime silepehkan (komour) en sapwellime sihpw akan. (Isik. 34.)” (*Mormon Doctrine*, p. 710.)

Silepe mehlel men kin kahluwa nah sihpw akan. E kin kohla mwohrail, kihong irail kaweid. Re kin ese ngile oh idawehn ih. E kin ese oh poakehng irail koaros. E kin mwasamwasan kahpwal akan me kin kohdo oh pere irail sang. (Kilang James E. Talmage, *Jesus the Christ*, p. 417.)

Duwehte silepe mehlel men, kaun emen iei ih me ekei kin idawehn. E kin kohla mwowe pwehn kasalehiong irail wasao. Met wehwehki e sohte momouriki kosonned akan me koasoiaepehte wiawi, ahpw e kin pil wehwehki oh kin sapengala en ekei arail anahn akan. E kak kilangada anahn dahnge me pahn wiawi pwehn kamwahuiala kahpwalo. E kin koasoanehdi dahme e kin kasik kan oh pilahnehda duwen e pahn lellohng irail. E kin wiahiong ekei en kapwaihda arail pali pwehn lellohng dahme irail kin kasik kan. E kin tehk sapahl eh mwekid kan oh mwekid en me kin idawehn ih kan oh kihda kaweid en kamwahuiala.

Kaun mwahu men kin wiahiong ekei en wia arail pali. E kin alehda oh wauneki irail. E kin karonge dahme re kapwarehda kan. E kin kakehlaka

20-a, Kaun en Mwomwohdiso kan wia sapwellimen Kauno sounsilepen sihpw mwahu kei.

irail en iang wia. Sang ni mihmi pahn soangen kaun menet, pahn kin kamwakidada ekei en doadoahk oh wiahda arail doadoahk kan.

President Harold B. Lee ketin kasalehda duwen kesempwal en kaun mehlel emen. Ni ansou me e ketin wiahla President en Mwomwohdiso, e mahsanih: “Ele pepehm akan kodohng ie, ni mehlel, me ihte me mehlel me pahn wiawihong ehi pwukoah doadoahk kapw me pahn dahme I kihongehr nan mohngiong oh mour en irail me papah oh [iang] doadoahk nan de likin Mwomwohdiso” (“ ‘May the Kingdom of God Go Forth,’ “ *Ensign*, Jan. 1973. p. 24).

Irair Akan me Sounkaweid Mwahu Men Pahn Ahniki

Ni ansou me kitail kin ale pwukoah doadoahk en kaweid akan nan Mwomwohdiso, kitail kin sewese Koht ki sapwellime doadoahk kan. Ihme kahrehda, kitail anahne en kin karanih ih. Ma kitail pahn peik oh men papah ih ki atail madamadau oh mohngiong (kilang D&C 64:29–34), Kauno pahn ketin sewese kitail en pweida nan arail pwukoah doadoahk kan.

Kauno ketin kasaledahr nan pwuhk sarawi kan irair akan me kin wiahda sounkaweid mwahu men.

Peki emen rehn pwihno en wadek Doctrine and Covenants 121:41–45.

Soangen irair en kaweid dahnge me Kauno ketin kasalehda nan iren pwuhk sarawi wet? (Ntingihdi pasapeng kan nan plakpwohto.)

Nin duwen eh kasansaladahr nan pwuhk sarawi, me sounkaweid kan pahn kin ahniki irair pwukat:

KADEKE

Kadeke iei song en wiahiong ekei en wia mehkot. E kin uhwong ma kitail pahn ndahiong en wia de idingki en wia. Kadeke me sansanladahr sang emen kaun en priesthood me ahniki ansou apwal en wiahiong emen sounpadahk en peneinei en wiahda eh pwukoah. Kauno luke sounpadahk en peneinei ong nan imweho oh karonge eh kahpwal akan. Eri mwurin ansou, kauno eri kawehwehda me peneinei weneu lopila oh solahr kak lellohng pisopo ni ansou me sounpadahk en peneinei sohte wiahda eh pwukoah doadoahk. E ndahiong ohlo, ma e sohte pahn wia eh pwukoah, emen pahn kak alehda pwukoah wet pwehn weliandi ih, kauno eri ahpw kasalehda mwahu me e mwahu ohlo en wiahda e pwukoaho. Sounpadahk en peneinei wiadahr eh pwukoaho sang ni en kauno wiahiong en kamehlelehla.

MOMOURIKI KANENGAMAH

Kaun emen pahn kin doadoahki kanengamah ni ansou me e doadoahk ong ekei. Ni karasepe, pisop emen ahpwtehn kasalehda me e mwahuki kihsang lih emen sang nan eh pwukoah doadoahk pwehki e doadoahk sohte mwahu. E sohte kihsang liho a e likwerido oh koasoai ong ih, oh

diaradahr me liho sohte wewehki ah pwukoah. Sang ni liho esehla dahme e pahn wia ong ni eh doadoahko, e alehda oh pwukoah kan eh kamwahuiala eh doadoahko.

MELEILEI

Meleilei iei me kin kalapw medewe ekei. Iei me kin wiahiong pepehm en ekei ni sohte lemei, ahpw ni poakepoake me teikan.

OPAMPAP

Opampap iei irair en kak esehla oh kapwaihda oh alehda mehkoaros. Me opampap akan kin mwahuki kekeirada. Pwehki re kin men esehla, re pahn alehda limpoak oh peren sang ekei. Re kin rapahki sapwellimen Kauno kaweid oh sawas.

LIMPOAK MEHLEL

Mehlel en limpoak iei limpoak me kin mehlel. E wia pepehm kompoake mehlel ong mehteikan. E kin kohsang ni koasoia kan me duwehte: "I inenen nsenohki duwen omwi pepehm." "I wehweh kin komwi." "Dahme I en wia pwe I en sewesei komwi?"

KADEK

Kadek iei me kin karehiong aramas akan en wauneki oh kin tetehk anahn akan. Kaun emen pahn sohte kin kihla kaweid ong irail akan me e kin papah lao e kak kihong irail en rong ih.

LIMPOAK MEHLEL

Kaun mwahu men pahn uhdahn ahniki limpoak mehlel, iei limpoak unsek en Krai ong aramas koaros. Limpoak wet iangahki meiroang ong ni sawaspen mehteikan.

Luke tohn pwhno en wadek Moroni 7:44–48.

Soangen irair en kaweid dahme komwi kak kasalehda nan irehwet? (Kapatahiong dahme mehkan ntindhongehr nan plakpwohto.)

Pahpa men, en padahkihong nah pwutak kan en wiahla kaun mwahu kei. let duwen me koasoia:

"Sang rehn soukohp akan oh sang rehn Kaun en Meleilei, kumwail en esehla duwen kaweid, tepikihda pein kumwail, pein kesihnenkihda nehmwail akan. Kihda moangomw en mi powe nin duwen amwail wia mehlel en sapwellimen Koht pwutak kan. Alu nan pwungen aramas akan nin duwen me kin kolokol manaman akan me kumwail sohte kin ahniki, me mihmi rehmwail sang ni manaman en preisthood. Kekeid pohn sampah nin duwen me kumwail kin wia aramas me kin patehng Kauno sewese wahdohng mour soutuk oh mour soutuk rehn Koht rehn aramas koaros, me iei kumwail. Alu dehr katairong. . .ahpw ni sohte masak, sang ni pwoson. Dehr mweidohng kisinieng suwed akan en kamwakid kumwail. Alu nin duwen kaun akan me ahniki priesthood nan koperment en Koht.

Aluhki pehkan me kin onopadahng sawas ki mohngiong direkihla limpoak ong aramas koaros” (Wendell J. Ashton, “Unchanging Principles of Leadership,” *Ensign*, June 1971, p. 58).

Pwukoahn Kaweid

Ma kitail pahn wia kaun mwahu kei, kitail pahn wiahda mepwukat:

1.ESEHLA ATAIL PWUKOAH KAN

Kauno ketin kaweidki irail akan me weuwa priesthood en esehla arail doadoahk en arail pwukoah doadoahk kan. Eri eh ketin kaweidki me kitail en wiahda doadoahk en atail ohpis akan. (Kilang D&C 107:99.) Kitail kak esehla atail doadoahk kan sang ni onopiki pwuhk sarawihkan oh pwuken kaweid akan, handbook kan, pwuhk kan me kopsang nan Mwomwohdiso. Kitail kak koasoai ong ekei me pahkihda soangen doadoahkohte me kitail kolokol, de irail akan me kitail pahkihda doahk wet mahso. Kitail anahne iang kapokon en kaweid akan oh koasoakoasoaipene en nan pwungen me riemem kan. Se anahne kapakap oh ekei ansou kan kaisihsol pwehn sewese esehla atail doadoahk kan.

2.KAPWAIHDA ATAIL KOHWA

Pwukoah me ahniki pali riau—*kodahn* manaman oh *pwukoah*.

a.Kodahn manaman

Nin duwen kaun ekei, kitail pahn kin eseh kihla manaman ong ekei. Met wehwehki me ni ansou me kitail pahn kihong emen ehu pwukoah pwehn wia doadoahk pahn atail kaweid, kitail kin mweidohng ih ah en wia doadoahko oh kitail en dehr wiahiong ih doadoahk.

President Harold B. Lee mahsanih ni ansou kis: “Irail en wia mehkoaros nin duwen arail kehl, oh kumwail pahn kesihnen oh padahkihong irail *duwen* arail pahn wia doadoahko. I leme wasao iei ihme rir en kekeirada, en kihla pwukoah oh eri padahkihong neitail aramas akan *duwen arail en wiahda* pwukoaho” (quoted by N. Eldon Tanner, “Leading as the Savior Led,” *New Era*, June 1977, p. 6).

Kaun emen kin sewese irail akan me mihmi pahn eh kaweid en esehla duwen kesempwal en arail pwukoah doadoahk kan. Kaweid kaidehn kaunda; iei kihla sawas oh kaweid; iei me kin kamwakid oh kakehlaka irail akan me kitail kin kihong arail pwukoah. (Kilang Madiu 23:11.)

b.Pwukoah

Kauno ketin mahsaniher, “Kauno ketin kupwuriki me emen emen sounkohwa kan en kihla repwoht en mehkan me e kohwahki me ianghki ansou wet oh kohkohlahte soh imwi” (D&C 72:3). Ni ansou me kitail kin kihla doadoahk ehu ong emen, kitail pahn kin kawehwe mwahu pwukoahn doadoahko, kihong ih saledek mwurin mwo pwe en kanekehla doadoahko

ki dahme e kilang me keieu mwahu. Ahpw, e pahn ehu ansou ni e pahn repwoht kidohng kitail pweidahn eh doadoahko.

Soangen repwoht wet, de kihla repwoht pahn kin wiawi ong emen emen kaun akan. Nan Mwomwohdiso wet, e kin wiawi sang ni koasoakoasoaipene en emen oh eh kauno. Ni ansou en koasoakoasoaipeneo, kaun akan kak kihla kaweid oh tehk duwen mwahu en eh wia doadoahko. Ahpw, ni eh pahn wia, kauno pahn ansou koaros ahneki koapwoaroapwoar oh sawas. Met iei ansou mwahu ehu ong ih en kihla sawas oh kaping.

Met, iei ahl en kapwaihda atail kohwa: (1) Kihla doadoahk; (2) kitail en mweidohng emen emen en wia doadoahko dehr lidere; (3) kitail en kihla sawas; (4) kitail en ale repwoht; oh (5) kitail tehk oh kapinga en emen ah doadoahk.

3. WIAHLA PAHPA MWAHU KEI

Atail pali en kaweid me keieu kesempwal iei atail kin wia pahpa kei. Padahkihong pahpa kan duwen kaweid arail peneinei kan, Elder Joseph Fielding Smith mahsaniher:

“Pahpa kan, ma kumwail men noumwail serihkan en. . .poakehng mehlelo oh wehwehkihla, ma kumwail men en peikihong oh minimin ong kumwail, poakehng irail! Oh kin kasalehiong irail sang ni lokaia oh mwekid kan. . . . Ni ansou me kumwail kin koasoai ong arail, dehr wia ni amwail lingerenger; dehr wia ni lemei, ni amwail kin kadeik irailada. Koasoai mwahu ong irail. . . . Kamwahuiala arail mohngiong kan; wiahiong irail en poakehng kumwail. Dehr doadoahki mehn kamakam oh sohte kauwehla ahpw. . .kihong irail kahrepen, amwail anahne irail en wekila oh limpoak mehlel ong irail” (*Liahona: The Elders’ Journal*, Oct. 1911, 1:260–61).

4. UTUNG ATAIL KAUN AKAN

Kisehn wia kaun mwahu men iei en wia aramas emen me kin idawehn eh kaun. Kaun koaros kin esehla idawehn arail kaun me ahniki manaman laud sang ih. Me mwahu kan me kin idawehn arail kaun akan oh kin ale likilik oh pepehm mwahu sang arail kaun akan oh irail akan me kin kaweid. Kitail pahn utung atail kaun akan sang ni alehda pwukoah kan me e kihong kitail.

Ihs me atail kaun kan? (Sahm akan, sounpadahk kan, kaun en pwihn de quorum akan, pisop de president en branch, president en stake de misin, oh Kaun Lapalap en Mwomwohdiso wet.)

Kihda omwi kadehde duwen aramas me komwi pepehm me e wia kaun wadawad emen.

Keimwsekpe

Kitail uhdahn pahn kalaudehla atail ese ma kitail pahn kalaudehla atail pwukoah kan nan priesthood. Ekei ansou kan kitail kin kilang atail kaun kan oh leme me irail ipwikihdi arail kak en kaunda, ahpw kitail en wehwehki me irail wiahda arail talent kan duwehte me kitail pahn kin wia. Peikihong

kosonned en Koht akan. Rong kaweid en kaun akan, oh loaloapwoat ong atail pwukoah doadoahk kan pahn sewese kitail en esehla kauno.

Nin duwen kitail akan me kin kolokol priesthood, kitail pahn ansou koaros wia sounkaweid akan. Met me inenen mehleh ong pahpa koaros me kolokol priesthood: e pahn ahniki doadoahk en kaweid nan Mwomwohdiso sang ni e wia patriarch en eh peneineio. Irail akan me ketengtengi ong arail peneinei kan nan tehnpas sarawi pahn kolokol pwukoah doadoahk kohkohahte ma re kin kolokol inou kan.

Song en wia

Medewe mwahu duwen irair en kaweid me kohda nan padahk wet. Koadoahkehda irail nan omwi mour. Loaloapwoat nan omwi pahki doadoahk oh pwukoah kan koaros. Met pahn sewese komwi kakairada soangen irair kan me komwi anahne en kapwaihda omwi pwukoah doadoahk en Mwomwohdiso kan koaros.

Iren Pwuhk Sarawi Kapatapat Akan

2 Timoty 1:7 (Koht ketikihong kitailehr ngenen limpoak)

1 Nephi 3:7 (Koht pahn ketin sewesei kitail en wiahda atail doadoahk kan)

Mosiah 18:8–11 (me pwoson akan pahn kin sewese ekei)

Alma 38:11–12 (alen kaweid oh papah)

Abraham 1:2 (Abraham, mehmen me kin idawehn pwuhngo)

Kaunopadahk Sounpadahk

Mwohn kapwilewei padahk wet—

1. Kaunopada pwehn kihla omwi kadehde duwen emen Kaun Lapalap de emen kaun me komwi kin ese.
2. Alehda plakpwoht oh sohk.
3. Peki tohn pwihno en wadek de kihda koasoai kan oh iren pwuhk sarawihkan nan padahk wet.

Palien Kaweid: Wia Pilipil Sang ni Kaweid en Powe

Padahk 21

Padahk wet wiawidahr pwehn sewese en wia pilipil akan sang ni kaweid en powe.

Kawehwehpe

Kesempwal ong atail mour nin duwen serien Koht akan iei ahnahn oh pwungen wia madamadau akan. Ahpw pilipil iei irair ehu me kitail kin song en wia. Ni ansou kan me kitail pwunodkihda duwen madamadau pwung oh kin rotala nan wasa me kitail konehng ale sawaslie.

Ahpw sawas kin mie. Kauno ketin mahsanih me ih iei me ketin wia tepin pwung koaros, oh pwehki ih kitail ahpw esehla mehlel en mehkoaros. Iei kitail sapwellime serihkan, e sohte mweidoahng kitail en sohte atail kehl ong ni atail en lellohng irair akan me kitail sohte kak pelian nan mouret.

Elder Boyd K. Packer koasoia:

“E inenen kesempwal kumwail en wehwehki me kumwail esehier pwung oh sapwung, me kumwail kin sohsohki, wia kiseh kesempwal, oh loalokong kihla mwahu. Ni ansou me kumwail kin nda, ‘I sohte kak! I sohte kak wia kahpwal akan! I men kin werikihda, ‘kumwail saikinte diarada ihs kumwail? Kumwail saikinte esehla me kumwail iei sapwellimen Koht en karosono pwutak oh serepein akan? Kumwail sehse me mie mehkan me kehlail me kitail kihsang ih me kumwail kak peki pwehn ketikiong kitail me rasehng kaukaule, dehr masak, oh manaman laud?’ (“Self-Reliance,” *Ensign*, Aug. 1975, p. 88).

Sawas sang Kauno

Ni ansou me kitail kohsang rehn Samatail Nanleng, e ketin kapaia kidahr emen emen kitail ki Ngehn en Kraiss. Pwuhk sarawi ketin kasaledahr me Ngehn, ekei ansou Kraiss kin ketin kahdaniki “marain en Kraiss,” “me kin kamarainih aramas koaros me kodohng sampah” (kilang Sohn 1:6–9). Marain wet me pil kin (ekei ansou kan kahdaniki atail pehm) me kin kihong kitail en wehwehkihla pwung oh sapwung. Ideidawehn pahh kin kahreiong atail wiewia mwahu oh wehwehkihla mehlelo.

Pwehn patehngete marain en Kraiss, ehu wasa mehlel kin kohsang ie me kitail kin alehda ni ansou me kitail kin ale kasarawi en wiahla towe mehlel emen. Met iei kisakis en Ngehn Sarawi, me kohieng kitail pwehn “kasalehiong [kitail] mehkan karoas dahme [kitail] en kin wia” (2 Nephi 32:5).

Kihong pwihno en wadek laud 2 Nephi 32:3.

la “mahsen akan en Kraiss”?

Mahsen akan en Kraiss kin kodohng kitail sang ni ahl teikan. Kitail kak alehdi sang nan pwuhk sarawihkan, sang soukohp ieias akan (kilang D&C 1:37–38; 68:2–4), oh sang ni kaweid akan en Ngehn Sarawi.

la wehwehn “pereniki mahsen akan en Kraiss”?

Lepin mahsen *pereniki* wehwehki en perenkihda soangen peren tohrohr ehu. Soangen pepelho iei sang irail me kin uhdahn rapahki Ngehn Sarawi ni mehleh, doandoaropwe mahsen en Koht akan, oh onopiki mahsen en soukohp akan.

la duwen pereniki mahsén en Kraiss kin sewese kaweid atail madamadau kan?

Ni ansou me kitail kin pereniki mahsen en Kraiss, atail ese dahme pahn wiawi ni pali kan koaros pahn laudla nan mouret. Sounkaweid en Mwomwohdiso, ni karasepe, ese mwahu dahme re pahn koasoia, dahme re pahn padahkih ihs me re pahn likiwer ong ni pwukoah doadoahk kan, oh duwen ahr pahn kin pilada irail kan me pahn kin wia pwukoah doadoahk kan.

la Duwen Atail Kin Medewe Mehkot

Mwohn pwiho, ntingiedi pohn plakpwohto de kasalehda nin duwen chart wet:

Duwen Pilipil Kan Me Kin Ale Kaweid Sang Powe

1. Kasalehda kahpwalo de pilipil.
2. Kapakapki kaweid oh ngenen wewehkihla wikpeseng en mehkan.
3. Onopiki nan omw lamalam.
4. Medewehda mwahu.
5. Kapakapki pwehn kak pwungla.
6. Wia—*wiahda*.

D&C 8:1–3

D&C 9:7–9

Duwehte en Samatail Nanleng kin ketin sewese kitail ong ni ahl tei kan, iei duwehte madamadau kan kin aledi kaweid kin wiawihda ni ahl tohrohr teikan. let dake kan me kodahr met ong wia madamadau kan me kin alehdi kaweid sang powe me kodahngte nin duwen mehn kaweid kan.

1. KASALEHDA KAHPWALO DE PILIPIL

Diarada kahpwalo iei poahsoan me atail pilipil pahn kolang ie. Kitail uhdahn pahn wehwehki mwahu kahpwalo mwohn atail pahn kamwahuiala. Ekei ansou kan e kin sewese kitail en ntingihda kahpwalo nan doaropwe. Kasalehda kilel 21–a, “Kapakap wie elen wia pilipil me pwung.”

2. KAPAKAPKI KAWEID OH NGENEN WEWEHKIHLA WIKPESENG EN MEHKAN

Ni ansou me kitail kin tapiada kamwahuiala atail kahpwalo, kitail pahn kin men rapahki sawas sang rehn Samatail Nanleng. Sawas wet kin kalapw

kohdo sang ni kisakis akan en Ngehno—Ngenen esehla wikpeseng en mehkan. Kisakis wet kin kak mie rehmail kan me kin kapakapki; e kin sewese irail en esehla mehlelo oh wiahda madamadau akan me pwung (kilang, Moroni 10:5; Sohn 16:13).

3. ONOPIKI NAN OMW LAMALAM

Peki Kauno ong ni sawas iei ehute kisehn doadoahko. Ekei kin leme me pwehki Kauno ketin mahsanihier, “Kumwail peki, kumwail ahpw pahn ale” (Madiu 7:7). Aramas emen kin anahne en pekihte pwehn alehda sapwellimen Kauno pasapengo. Ahpw met e sohte kin mehlel. Koht ketin kaweid ki emen kitail en onopiki kahpwalo nan atail mehn madamadau kan (kilang D&C 9:8). Mwohn Kauno pahn ketin kaweid, e ketin kasik kitail en alehda mehkoaros me pid kahpwalo oh rapahki kaweid sang wasa kan me konehng oh kak doadoahk. Ni karasepe, kaun akan kin rapahki kaweid sang rehn arail councilor kan, ohl pwopwoud kan kak lokaiahiong arail pwoud akan, oh pwutak kan kak peki kaweid sang rehn arail pahpa oh nohno kan. Kitail pahn kin kasalehda mehkan me pahn kak kamwahuiala kahpwalo oh medewe dahme ehu ehu pahn wiahda.

Ni ansou en wia pilipil, kitail en kin kihpene irehkan me itar oh me kitail en kak soupeilahng ni ansou en wia pilipil pwe en kak wiahda pilipil mwahu. Pilipil akan me kin kohsang mehkot me kitail sohte wehwehki de me kitail sohte kak doadoahngki kin kalapw sapwung oh kitail kin depweikihla oh nsensuwedla.

4. MEDEWEHDA MWAHU

Mwurin atail onopikiher kahpwalo, kitail kakehr pilada pasapeng me keieu mwahu. (Ekei ansou pilipil ehu me pahn wiawi kin kaidehn sang nanpwungen me mwahu de me suwed, sang ni me keieu mwahu en wiawi ni ansou.) Kitail kin medewehda mwahu ong ni dahme atail pepehm me keieu mwahu en wiawi, mwuri, onop ni keneinei ong ni irehkan me kohpenehier.

5. KAPAKAPKI PWEHN KAK PWUNGLA

Mwurin atail wiadahr pilipil, kitail en kolahng rehn Kauno ni kapakap oh idek ma atail madamadau me pwung. Ma e pwung, Ngehn Sarawi pahn ketin kamanahla pilipilo sang ni eh pahn ketikihong kitail pepehm en meleilei oh kamehlele me atail madamadau me pwung (kilang D&C 6:22–23). Ekei ansou kitail pahn pil alehda “pepehm ehu loalatail” (kilang D&C 9:8).

Ma sang ni kahrepe kei me kitail sohte pilada pwung, Kauno pahn ketin kasalehdo me atail madamadau me sapwung sang ni eh pahn ketikihong kitail pepehm sohte mwahu de kitail pahn menseiren. Iren puksarawi me pid “met iei lamalam” (D&C 9:9). Ma met kin pwarada, kitail uhdahn karakarahkala oh pwurehng wia atail kak en medewehda mwahu.

Ma met kin pwarada, kitail uhdahn pahn aktikitikla oh pwurehng wia atail kak en doadoahk en medewehda me mwahu. Ni ansou kan me kamehlepen pilipil kin kodohng kitail sang Ngehn Sarawi e kin sang ni atail kapakap. Ahpw ekei ansou kitail sohte kin dehdehki dahme Kauno kin kupwuriki kitail en wia oh anahne tapiada mwohn kamanaman sang Ngehno pahn wiawi.

Elder Hartman Rector, Jr., kasaledahr me Kauno kin ketin kasik me kitail “en kin kelepwiki oh koasoai ong ih. Patohwan ong ih dahme kitail pahn wia—wiahda inou kan ong ih—koasoanehdi atail prokram—oh kesihnenda oh wia duwehte dahme kitail patohwan ong ih me kitail pahn wia. Nia atail pahn kin wia, Ngehno pahn ketido” (“You Shall Receive the Spirit,” *Ensign*, Jan. 1974, p. 107).

Mie ansou me kitail pahn kak wia ehu pilipil de ehu kahpwal me mwomwen me nohk apwal. Kitail pahn kak lemehda me sohte pasapengpe. Ma soahng wet wiawi, kitail en tamanda dahme President Marion G. Romney lelehr loale:

“I ahnekidier kahpwal akan me mwomwen I sohte kin kak kamwahuiala oh I ahpw kin alehier lokolok ni ei kin lelohng irail me e mwomwen I solahr kak wenla mwowe ma I sohte kin kak diar pasapengo. Mwurin kapakap oh kaisihsol ni ehu rahn nan ehu ehu wihk kan ni ansou werei pan pak tohto, I kin alehda pesapeng kan me kin kasansaledohng nan moangiongihet ni lokaia tohto kei. I rongehr kapitien Koht nan moangiongihet oh I ese sapwellime mahsen akan” (*Look to God and Live: Discourses of Marion G. Romney*, p. 45).

Mie ansou kan me kitail pahn uhdahn kaisihsol oh onop oh kapakap pwehn kamwahuiala kahpwal laud kan. Ni ansou kan, mendahte mwurin atail kin onop, kapakap, oh kaisihsol, medewehda dahme kitail sohte kak alehdi kamehlelepeo. Ni soangen ansou, kitail pahn kin idawehn atail tenek, doadoahki pwoson ni karakarahk me ehu rahn kamehlelepeo pahn kohdo. Kitail uhdahn pahn tamatam ansou koaros me Koht pahn ketin sapeng atail kapakap kan ni ansou me e ketin kupwukupwure me e keieu konehng kitail en ale atail pasapengo.

6. WIA—WIAHDA.

Ahpw ni ansou me Kauno ketin kamanahla me atail pilipil me pwung, mwurin mwo, kitail me pahn pwukoahki wia dahme kitail pilada kitail en wia. Eri, ihme kahrehda kitail pahn medemedewe ansou koaros.

President Spencer W. Kimball iei emen me wia karasepe mwahu ong ni inoukihda en wia dahme Kauno ketin kupwuriki en kin wia. Kasansalda pohn sapwellimen President Kimball tehpele ehu lepin koasoai me koasoia, ‘WIAHDA.’ Sang rehn kaun menet me kin alehdi kaweid sang powe, kainsenamwahu en paliwar akan kin kohdo ahpw keriau. Mehkoaros

pahn kin wiawi ong ni sapwellimen Kauno nsenamwahu. Sapwellime karasepe mwahu ong ni doadoahk wialahr soi pwoat oh wia karasepe ieu me kitail koaros en idawehn” (Robert L. Simpson, “Do It,” *Ensign*, Nov. 1975, p. 13).

Ekei kahk kan en wia pilipil sansaldahr sang ni koasoia me wiawiher ni tepin poadopoad en Mwomwohdiso wet. Joseph Smith kaukawehwe Pwuken Mormon oh Oliver Cowdery me wia sounnting. Mwurin ansou kis, Oliver inengiadahr me e pahn pein kawehwe. Kauno ketin kasalehiong Oliver duwen kupwure ong ni mehwet. E ntingiedier nan Doctrine and Covenants, pali 9, me koasoia duwen en Oliver songen kawehwe ahpw sohte pweida.

Peki emen tohn pwihno en wadek ni ngihl laud Doctrine and Covenants 9:7–9.

Ma ansou wet kitail kin ahniki doadoahk nan Mwomwohdiso de soh, emen emen kitail wia kaun emen en nan dahme kitail kin wia kan oh uhdahn pahn esehla duwen kaweid en madamadau kan me e alehdi sang powe.

Kamwomwada Wia Pilipil

Kihong tohn pwihno en wia kahpwal wet.

Kahpwal: la mwomwen atail pahn sewese towe mehlel emen me sohte kehlail en pwurodohng nan prokram en Mwomwohdiso?

KAHK 1: KASALEHDA KAHPWALO

Kihong tohn pwihno en diarada kahpwalo.

Sounkaweid ngeder kin papah towehkan me sohte kehlail. Kapwurehdo towehkan pwe ren iangala oh kehlail kin anahne ngoang oh limpoak (kilang D&C 81:5).

Ni wie papah towehkan me sohte kehlail, emen kaun en priesthood pahn kin keieu kairakehdi irail akan me sohte kin unsek ni arail kin iang prokram en Mwomwohdiso wet. Ma tohto ahd akan sang irail kan me e kairakediho, e pahn kin pilada irail kan me pahn keieu mwahu ong kementik iraildo. Eri e kak tetehk irail uhwen eh kak. Ni ansou me re kehlaila, re kak sewese ih kakehlaili towe me sohte kehlail kan.

Brother Jones iei me wia weliepe pali ngeder me sohte kin kehlail nan Mwomwohdiso wet:

Wadek ni ngihl laud mwomwen Brother Jones.

Brother Jones iangalahr Mwomwohdiso wet sounpar limau samwalahro oh kasarawihongehr priesthood. Pwehki sang ni wekilahn koasoandien eh doadoahko, e solahr kak iang kapokon oh prokram akan en Mwomwohdiso wet mwurinte eh pepdaisla. E ahneki kahpwal en peikihong Mahsen en Eripito oh e sohte men kasamwoh ah sounpadahk kan. E naineki seri kaselel silimen oh eh pwoudo me kin utung ih. Brother Jones kahpinte semen men me kin pohnmwahsohki eh doadoahko.

KAHK 2: KAPAKAPKI EN ESEHLA ME PWUNG OH ME SAPWUNG

Mwurin atail esehla kahpwalo, ia wasa me kitail pahn ale sawas pwe kitail apwaliaa kahpwalo?

Dahme kahrehda kitail en wehwekihla wikpeseng e pwung oh sapwung ni atail pahn pwarek songen aramas duwehte Brother Jones?

Kahpwal akan me duwehte luwet en nan Mwomwohdiso kin kihda soahng tohrohr akan me kitail en song en wia. Mwohn atail pahn kak wia ehu pilipil me pid towe mehlel me sohte kehlail, kitail uhdahn pahn kolokol Ngehno pwe en ketin sewese kitail en esehla mehlelo oh sapwungo oh uhdahno sang ni mehkan me kitail kin medewehda (kilang D&C 46:27).

KAHK 3: ONOPIKI KAHPWALO

Soangen ire dahnge me pahn sewese kitail en pilada me pahn wiawihong towe mehlel me sohte kehlail?

Ni ansou me kitail onopiki kahpwalo, kitail pahn tehk mepwukat:

- Isinge sounpadahk en ni ihmw kan? Ia mwomwen atail kak sewese padahk en ni ihmw pwehn sewese kapwurehdo towe mehlel meno pwe en kin kehlail? Kitail en sewesehki emen priesthood pwehn sewese peneinei wet?
- Ia mwomwen atail pahn kak kasalehiong towe mehlel men me kin luwet me kitail kin anahne sewese?
- Ia mwomewen e kak ese me e anahne rongamwahuo?
- Dahme e kin mwahuki wia oh eh *talent* kan? Ihs kompoakepah?
- Ia mwomwen atail kak doadoahngki ah *talent* kan pwe en pehmada me mie anahnepe oh me e kesempwal?
- Soangen prokram dahkan me kitail kak kihong ih loalle me e sohte pahn mwakarikihda?
- Ia mwomwen atail pahn kak en sewese ih?
- Soahng dahnge me kitail en kak lemehda wia?

Dahnge kei me kitail medewe da me kitail kak wia?

Pilahn dahieu me kitail pahn idawehn pwehn kapwurehdo towe me sohte kehlailo ong nan prokram en Mwomwohdiso wet?

KAHK 4: WIAHDA EHU PILIPIL EN

Ni ansou me kitail kin onopiki kahpwalo, kitail pahn kin wiahda ehu pilahn en pwarek towe mehlel me luwet oh kasalehiong atail limpoak ong ih. Iei ansou me kitail en medewehda dahme pahn wiawi.

KAHK 5: KAPAKAPKI PWEHN KAK PWUNGLA

Kahk dahme pahn wiawi mwurin atail piladahr dahme pahn wiawi?

Kitail medewedahr dahme pahn wiawi, kitail pahn kalelapak rehn Kauno duwen atail madamadau. Ngehno pahn ketin padahkihdo ma kitail pilada pwung de soh.

KAHK 6: WIAHDA

la kahk me pahn wiawi keieu mwuhr?

Ni ansou ohte me kitail kin alediehr pwunglahn atail madamadau, kitail pahn uhdahn idawehn karasepe me kohsang President Spencer W. Kimball oh wia atail pilahno. Kitail uhdahn pahn "Wiahda". Ni ansou me kitail kin idawehn atail pilahno, Ngehno pahn ketin kamwakid mohngiong en towe meno me kin sohte kehlail. Sang ni ansouo oh kementik, ele e pahn anahne en kehlaila oh iang wia mehkoaros.

Kakairada atail madamadau mwahu kan kak wia mehkot me kaperen me kitail pahn lellohng ie. Ahpw, me kesempwalasang, e inenin kesempwal me atail pilipil kan me kitail kak wia en keieu mwahu.

Keimwsekpe

Kitail iei sapwellimen Samatail Nanleng serihkan, oh e ketikidohng kitail pohn sampah pwehn kihong kitail en lellohng oh esehla duwen atail kekeirada kan. Sang ni kahrepe wet Kauno ketin malipe kitail ong ni pwukoah doadoahk kei pwehn sewese ih wia sapwellime doadoahk pohn sampah. Ahpw ma kitail saikinte kaunopada de warehng alehda mehkot sang Ngehn Sarawi, kitail sohte kak kapwaihda sapwellime pwukoah doadoahk kan de kekeirada uhwen atail kak.

Pwehn wia doadoahk mwahu oh wiahda madamadau akan me kin alehdi kaweid sang powe, kitail eri uhdahn pahn warohng Ngehn Sarawio en ketin ieiang kitail oh atail pwoson pein Sises Krais. Kitail pahn pil pwoson kitail nan atail pahn doadoahngki atail pilipil akan. Met sohte kin anahne masak oh inoukihda en wia. Ma kitail kin wiahda ni pwung dahme kitail inouki kitail en wiao, Kauno pahn ketin kapai kitailda ki sapwellime Ngehno.

Sang ni idawehn ahl pwungen wia pilipil kan, kolokol kosonned akan, oh rapahki mehlel sang Ngehn Sarawi, kitail pahn kin kalaudehla atail pilipil kan me alehdi kaweid sang powe oh kalaudehla atail wiewia mwahu kan.

Song en wia

Ansoun medewe mehkot, idawehn kahk kan me sansal nan padahk wet. Nantiong songsong lau e wiahla kisehn omwi mour.

Iren Pwuhk Sarawi Kapatapat Akan

1 Nahnwarki 3:5–15 (Solomon ketin peki mohngiong wehwe ehu)

Sohn 7:17 (la mwomwen esehla mehkot me Koht ketin kupwuriki)

1 Nephi 3:7 (Kauno pahn ketin sewese kitail en wia dahme e ketin mahsahnihong kitail en wia)

D&C 11:12–14 (kihong omwi likilik rehn Ngehno)

Kaunopadahm Sounpadahk

Mwohn kapwilewei padahk wet—

1. Kapwurehiong padahk 12 en pwuhk wet.
2. Kaunopada ehu chart me kasalehda duwen kahk kan ong ni wia pilipil me kin alehdi kaweid sang powe, de pilahnehda en kairekehdi kahk nan plakpwohto.
3. Peki tohn pwihno en wadek de kihda koasoai kan oh iren pwuhk sarawihkan nan padahk wet.

Apwahpwalih oh Kihpeseng Pwukoah

Padahk 22

Padahk wet wiawidahr pwehn sewese kitail en esehla oh doadoahngki kosonned en apwahpwalih oh kihpeseng pwukoah.

Kawehwehpe

Moses iei kaun wadawad emen, ahpw mwurin eh kahluwahier mehn Israel sang nan wehin Isip, e diardahr me apwal ong ih en pein apwaliala kahpwal en aramas akan koaros. Rahn koaros, sang ni menseng lel ni soutik, e kin uh mwohn aramas kan pwehn sapeng arail kalelapak akan oh apwaliala arail apwal akan. Ahpw doadoahk wet me inenen laud ong aramas emente. Mwurin eh aledier sang Sedro, semen eh pwoudo oh me wia kaunen priesthood pwung men, Moses eri nehkpesengehr aramas akan ong ni pwihn en aramas ehk, limehk, epwiki, oh kid. I eri piladahr emen ohl me warohng en kin kahluwa ehu ehu pwihn akan. Mwurin mwo, nin duwen soukohp en Israel men, Moses doadoahngkihla eh ansou padahkihong aramas akan kosonned akan oh apwaliala kahpwal akan me keieu apwal. Ekei kahpwal akan kohiengehr kaun akan me e piladahr en apwalih. (Kilang Eksodus 18:13–26.)

Moses wialahr kaun mwahu men sang ni eh koasoanehdi aramas akan me e kin papah. Eh doadoahngki kosonned en apwahpwalih oh kihla pwukoah kin sewese Moses wiahda meleilei nan pwungen mehn Israel akan oh apwahpwalih irail mwahu.

Dahkot Apwahpwalih Pwukoah?

Aramas emen me kohieng pwukoahn apwahpwalih emen tohrohr de mehkot ong emen iei ih sounapwahpwalih men. President Spencer W. Kimball kawehwedahr me “doadoahk en apwahpwalih iei me kin kohieng likilik en ahneki pwukoah ni palingehn oh ni paliwaro” (“Welfare Services: the Gospel in Action,” *Ensign*, Nov. 1977, p. 78).

Kihda chart “Iren Koasoandih Kan En Kohwa” mwohn pwihno, de ntingihdi irehkan nan plakpwohto. (Kilang “Kaunopadahk Sounpadahk.”)

Pwukoahn apwahpwalih nan Mwomwohdiso wet kin iangahki kosonned siluh (kilang D&C 104:11–17):

1. SOUNAPWAHPWALIH MEN KIN KOHWAHKI MEHKOT ME KAUNO SAPWELLIMANIKI

Kauno ketin mahsaniher, “Ngehi, Kauno, me katehlapehlahr nanleng kan, oh wiadahr sampah, sang ni pein pehi; oh mehkoaros me mih loalle” (D&C

104:14–15). Sampah unsek wet iei sapwellimen Kauno oh mehkoaros powe iei sapwellime. Ni mehlel, mehkoaros me kitail ahneki kin kodohng kitail sang rehn Kauno. Kauno ketikihdo kitail en kohwahki paliwaratail kan, atail *talent* kan oh atail kak kan, ong apwalih atail peneinei kan. Mwomwohdiso wet iei sapwellime, oh kitail kin ale pwukoah ehu ni palingehn ni ansou me kitail kin alehdi priesthood de ehu pwukoah sang nan Mwomwohdiso wet.

Dahnge ekei kohwa kan me komwi alehsangehr Kauno?

Kauno kin ketin kasik kitail en kin loallopwoat ong atail kohwa kan. Kaun akan pahn uhdahn wehwehki me ni ansou me emen kin aledi pwukoah nan Mwomwohdiso wet, de ni ansou en kihla pwukoah nan priesthood, re kin kihla pwukoahn kohwa.

2. SOUNAPWAHPWALIH MEN KIN DOADOAHKI MEHN PILADA ONG NI APWAHPWALIH EH KOHWAO

Nin duwen sapwellimen Samatail Nanleng serihkan, kitail kin ahneki saledek en pilada de pwungen pilada. Ihme kahrehda ni ansou me kitail alehdi kohwa kitail kin ahneki saledek en apwahpwalih ni ansou me kitail pahn kin pilada. Kitail en kin ahneki saledek en loallopwoat, pwerisek, oh peik; ahpw kitail pil ahneki saledek en sohte pwerisek oh sapeik. kauno ketin mahsanih, “Ngehi. . .kihong aramas akan en wiewia pein irail” (D&C 104:17). E sounapwahpwalih loallopwoat kei, ahpw e pahn ketin kapwukoahkin kitail en apwahpwalih atail kohwa kan.

3. SOUNAPWAHPWALIO PAHN PWUKOAHKI EH KOHWAO

Ni ansou en kadeiko Kauno pahn ketin kapwukoahkin kitail atail kohwa kan, ahpw, mwohn rahno kitail uhdahn pahn wia repwoht ong weliepen sapwellimen Kauno kan—atail kaunen priesthood kan. Nan Mwomwohdiso wet, kitail kin repwohtki atail kohwa kan nan koasoakoasoaipene kan en priesthood. “Kauno ketin anahne ong sounapwahpwalih koaros en kihda duwen kohwa ong ni ansou wet oh pil pahn kohkohla. Pwe mehmen me pwoson oh marainiki ansou wet pahn kin warehng en sohsokkihla dewe me Sahmo ketin kaunopadahng ih.” (D&C 72:3–4.)

la duwen omwi pahn medewehda duwen emen aramas pahn pehmada ni ansou me e pahn kadeik, ma e kak repwohtki me e kin loallepwoat ni mehkan koaros me e kin kohwahki?

Dahkot Kapwukoah?

Moses wia kaun mwahu men, e kamangaiala pwukoah kan. Kaun kan en nan Mwomwohdiso wet kak en mwahu duwehte me Moses kin wiao. E kihong en emen pwukoah oh manaman en wiahda soangen pwukoah me e pwukoahki. Eri pwukoah wet eri wiahlahr ahmw pwukoah erein.

Kauwada wehin Koht pohn sampah iei doadoahk mwahu, ahpw sohte kak emente en wia. Ansou me kitail aleier pwukoah, kitail pahn uhdahn pidiki

mehteikan. Kaun men me kin doadoahk laud pahn kapaiada mour tohto. Ahpw, kaun men me kin doadoahk oh koangoangehki mehteikan en doadoahk laud pahn kapaiada mwohn me tohtoie.

Kihla manaman me pahn doadoahk kin anahne ese doadoahngki kosonned en kohwa. Kahk en kihla pwukoah iei–

- Pilada aramas me pwungen wia.
- Kihong eh kohwa.
- Mweidohng mehmeno en pein wiewia ih.
- Kapwukoahki mehmeno eh kohwao.

PILADA ARAMAS ME PWUNGEN WIA

Ni ansou ehu me kitail kin ahneki doadoahk ehu me anahne en kaneknekila, kitail pahn kin pilada aramaso me kohieng pwukoaho sang ni kapakap. (Kilang padahk 21 en pwuhk wet.)

KIHLA KOHWAO

Mwurin pilipildahn aramas me pwungen wia, kitail pahn kihla pwukoahn apwahpwalio. Ahl me konehng en kihla pwukoah nan Mwomwohdiso wet iei en ahneki ehu koasoakoasoaipene ong aramaso. Konehng en aramaso eh pwoudo en kin lukodohng pwehn kin iang koasoakoasoai pene wet. Kihla pwukoah ong ni sowas kasampwal, wia kamadipw sarawi, de soangen pwukoah kan me duwehte mwo, kak wiawi nan kapokon de nan koasoakoasoaipene.

Ni atail kin ale pwukoah kapw ieu de pwukoah ieu, dahme kumwail men esehkihla duwen amwail pwukoah kan?

Kauno pahn sewese aramas me ale pwukoah en wehwehkihla kahrepen pwihno de pilahno oh mengihtik pen dahme re pahn kapwarehda me mehmeno pahn kin kasik en alehda. Mwurin pwukoah kan en doadoahko e kawehwedahr, ansou ieu pahn koasoandi me aramaso pahn repwohtki eh pwukoah me e apwahpwalio.

MWEIDOHNG MEHMENO EN PEIN WIEWIA IH

Emen emen aramas pahn kin mweimweiong en doadoahki eh mehn pilipil ong ni epwelepen eh kohwao. Kaun marain emen pahn kin kihong eh sawas ong me ale pwukoah, ahpw e sohte pahn wiahda en mehmeno eh pilipil kan. E pahn utung oh kakehlaka ih, ahpw ansou koaros en mweidohng ih en doadoahki eh mehn pilipil.

Ni ansou me kalelepek kohieng ih duwen ia mwomwen eh apwahpwalih tohn Mwomwohdiso kan, Joseph Smith mahsaniih, "I padahkihong irail kosonned pwung kan, oh irail pein apwahpwalih irail" (*Millennial Star*, 15 Nov. 1851, p. 339).

President N. Eldon Tanner ketin ntingihdier:

“Kaun emen en dehr kin song en wiahda doadoahk en mehmeno me e kihong pwukoaho. . . . Kihong irail doadoahk kan. Kihong irail saledek en wia arail doadoahk kan. Dehr kin kauwe irail, ahpw kin kepinga arail pweida kan oh kakehlaka arail nantiong wia doadoahk kan. . . . Kitail nin duwen kaun ekei pahn kin wia uhwen atail en sohpeilahng en emen kekeirada sang ni padahkihong irail kosonned pwung kan oh songen kahluwa aramaso pwe en kaunopada pein ih ong ni mour wet oh mour rehn Koht. Met kitail pahn kin wia sang ni karasaras oh kosonned en wia mehkot oh eri en kaunopada en sewese de utung ih nan eh doadoahk kan, ahpw en mweidohng ih en pein wia eh pilipil akan oh pein apwahpwalih nin duwen saledek en pilada me e ahneki nin duwen kisakis ehu” (“Leading As the Savior Led,” *New Era*, June 1977, p. 6).

KAPWUKOAHKI MEHMENO EH KOHWAO

Sang ni ehu ehu ansou kan, kauno pahn kin wia koasoakoasoaipene kan ong mehmeno me pwukoahki oh alehda repwoht en kohwa. Nan koasoakoasoaipene wet, kauno pahn sewese mehmeno tehk eh mwekid oh kihong ih sawas oh kehlail. E pahn pil kasalehda kaping ong doadoahngkan en mehmeno. Kaping mehlel kin wiahda likilik oh mehn kamehlel.

President Tanner ntingihdi: “Repwoht en kohwa kan ansou koaros pahn kin wiawihong kauno, oh e pahn kin kasik soangen repwohto. Nan palien katanga Mwomwohdiso, kepwehn doadoahk ong ni repwohtki pwukoah iei koasoakoasoaipene. . . . Met pahn wia katep ansou mwahu en kihong emen en tehk pein ih, oh me koasoakoasoaipene en kin saledek oh mwahu. Iei koasoandi unsek ong ni kihla oh alehda sawas oh mehn sawas akan” (“Leading As the Savior Led,” *New Era*, June 1977, p. 6).

Tehk duwen repen ire wet. Kihong tohn pwihno en kasalehda duwen president en branch eh idawehn kosonned en kihpeseng manaman.

President Olson anahne en call emen sounpadahk ong ni tohn Priesthood en Aaron nan eh branch. Mwurin kapakap oh kin leme mwohn e pahn koasoaiia, e pehmadahr kaweid ehu me e pahn call Brother Johnson, towe men me kapw nan Mwomwohdiso wet. Ni ansou me e tuhwongehr Brother Johnson ni kapokon en priesthood, e ndahiong Brother oh Sister Johnson en tuhwong ih nan ihmw sarawio ni kiloak 6:30 ni soutiko.

Ni ansou Brother oh Sister Johnson pwardo, President Olson luke Brother Johnson ong nan eh ohpiso ong ni koasoakoasoaipene mwotomwot ehu pwehn kadierekehda ma eh warehng; eri ahpw luke Sister Johnson en iangala ira. Minit kei mwurin arail tuhpena, President Olson eri kapakap. Mwurin kapakapo, e nda, “I lukehdo kumwa met pwehn kihong brother Johnson ehu pwukoah. I kapakapkiher irair wet oh I ahneki pepehm en

kihong komwi ehu pwukoah, Brother Johnson, en sounpadahkih pwihn en Priesthood en Aaron nan atail branch wet. I inenin koapwoaroapwoar kin uhk laud me komwi pahn wia sounpadahk mwahu men, pwehki I ese me Kauno ketin kupwurikin komwi en wia doadoahk wet.” President Olson ahpw doula ong ni kawehwepen mengihtik en pwukoah kan en sounpadahk en pwihn en priesthoodo. Mepwukat eh ntingihdiongehr nan tehn doaropwe ehu pwe Brother Johnson en wahda. E ndahiong duwen kesempwal en pwihno ong Samatail Nanleng.

Mwurin eh wehwehkihla me Brother Johnson esehla dahme me eh pahn kin kasik, President Olson eri idek ma e pahn alehda pwukoah doadoahko. Brother Johnson koasoaia, “I ahniki pepehm en karakarahkla mehlel ong ni kalelapak en alehda pwukoah wet, ahpw I ahniki pwoson me Kauno pahn ketin sewese I en wiahda ni pwung. I pahn alehda pwukoah doadoahk wet oh wia uhwen ei kak.”

President Olson eri idek rehn Sister Olson ma e pahn utung eh pwoudo ong ni pwukoah doadoahk wet. E nda me e inenin perenkihda eh pwoudo oh pahn kin utung ih ki eh mohngiong unsek. President Olson kasalehiong ira eh peren. Ih eri koasoanehdi ehu ansou en pil tuhwong Brother Johnson wihk riau mwurio pwe ale repwoht en ah pwukoah doadoahko.

Ni ansou Brother Johnson kodohng ni koasoakoasoaipeneo, e kidohr repwoht me pweida mwahu ehu. Dene eselahr laud duwen padahk oh e songosong en wiahla sounpadahk mwahu men. Ahpw dene me laud me e esehla. President Olson inenin perenkihda. E ahpw kepinga ih oh dene e wiadahr doadoahk mwahu ehu. E ahpw kangoangehki ih en nantihla pwe en mwahula, oh ira koasoaia duwen padahngki Ngehn Sarawi. Ira koasoaia ahl akan me Brother Johnson kak sewesehki emen tohn pwihno me kin sohte kehlail. Ni ansou me re koasoanehdi ehu koasoakoasoaipene, Ira kihda ara kalahngan ong emen emen. Ira koaros ahniki koapwoaroapwoar me Brother Johnson pahn wiahla sounpadahk pweida men.

Dahme President Olson wia pwehn sewese Brother Johnson en pweida nan eh pwukoah doadoahko?

Wiahda Sapwellimen Kauno Doadoahk

Ma kitail pahn loalepwoat nan atail doadoahk en apwahpwalih kan, kitail uhdahn pahn wiahda pwukoah ni pwungio oh sewese ekei nan arail doadoahk en apwahpwalih kan. Ni ansou me kitail kin wiahda sapwellimen Kauno doadoahk kan. Met iei duwen Alma eh seweseier Mwomwohdiso en kekeirada ni ehu ansou.

Wadek Mosaiah 25:19–24.

Keimwsekepe

Pwukoahn apwawpwalih oh wiahda pwukoah kin sewesei kitail en kamwahuiala atail wiahda supwellimen Kauno doadoahk. Kitail kin ale pwukoah doadoahk nan Mwomwohdiso, pwukoah tohrohr akan kin kohieng kitail ni likilik nan wehin Koht. Pwukoah pwukat me wiahda pwukoahn apwawpwalih, me Kauno pahn ketin kapwukoahkin kitail. Kin mweimweiong en kin apwawpwalih atail kohwa kan ni ngoang, ahpw ni ehu ansou kitail pahn kasalehda duwen atail kin apwawpwalih pwukoah kan.

Wiahda pwukoah ni pwungio oh kin iangahki kosonned en pwukoahn apwawpwalih kan. E kin anahne kitail en kihla pwukoahn apwawpwalih, padahngki kosonned pwung kan, mweidohng emen en pein apwawpwalih ih, oh kapwukoahki ih mehkan me e wia. Ehi doadoahki ehu me nekila mwahu kin ansou koaros konehng alehda kaping mehlel.

Song en wia

1. Kasalehda pwukoahn apwawpwalih me Kauno ketikihong komwiher. Pilada ehu kohwa me komwi kak kamwahuiala oh wiahda mehkot me komwi kin kasik pahn kin sewese iuk.
2. Mwuri ansou me komw pahn kihla ehu pwukoah nan omwi peneinei de nan Mwomwohdiso, idawehn kosonned en pwukoahn apwawpwalih. Kihla manaman oh kohla oh kilang pwukoaho lao e nekila.

Iren Pwuhk Sarawi Kapatapat Akan

Melkahka kan 24:1 (mekoaruhsie iei sapwellimen Kauno)

Madiu 25:14–30 (*talent* kin kohieng sounapwawpwalih kan)

Luk 16:10–13 (mie anahnepen wia apwawpwalih nan sampah)

Luk 19:11–27 (sounapwawpwalih kan en wia kaun mwahu)

D&C 59:16–21 (mehkoaros wiadahr pwe aramas en doadoahngki)

D&C 70:4 (duwen kohwa ni ansou en kadeiko)

Kaunopadahk Sounpadahk

Mwohn kapwilewei padahk wet—

1. Wiahda soangen chart wet, de kaunopada ntingihdi irehkan nan plakpwohto:

Iren Koasoandih Kan en Kohwa nan Sapwellimen Kauno Wehio

1. Sounapwawpwalih men kin kohwahki mehkot wia me sapwellimen Kauno ni likilik.
 2. Sounapwawpwalih men kin doadoahngki insen en pilada ni apwawpwalih eh doadoahko.
 3. Sounapwawpwalih men kin pwukoahki eh doadoahko.
2. Peki rehn tohn pwiho en wadek oh kihda koasoai kan oh iren pwuhk sarawihkan ong ni padahk wet.

Wia Kapokon oh Koasoakoasoaipene Kan

Padahk 23

Kahrepen padahk wet iei en sewese kitail en wia kapokon oh koasoakoasoaipene kan me kin pweida mwahu.

Kawehwehpe

Nin duwen towe mehlel en Mwomwohdiso wet, kitail kin iang towehda kapokon tohto; oh ehu ehu kapokon kan pahn koasoandi oh pilahnda mwowe.

Kapokon dahnge me kitail kin iang towe nan Mwomwohdiso?

Dah, kapokon kan kin pein wiawi? la mwomwen amwail pepehm ong ni pilahnehda, koasoanehdi, oh kapapak ni pwung pahn wiahda pweidahn kapokon kan?

Kahrepen Kapokon Kan

Nephi ketin padahkihong kitail me mwurin en Kraiss eh ketin pwarek Amerika, mehn, Nephi kan “kekeidkier kosonned akan me re alehsangehr rehn arail kaun kan oh arail Koht, irail nantihlahte nan arail kaisihsol oh kapapak oh irail kin tuhpene ni ansou kan pwe irail en kapapak oh rong mahsen en Kauno” (4 Nephi 1:12).

Dahme kahrehda kitail kin ahneki kapokon kan?

Kapokon kan kin wiawi ong ni kahrepe tohto kan. Ekei pahn wiawi ong kihla padahk mehlel en rongamwahu; ekei kin kihda ansou mwahu en tiahk sarawihkan en wiawi, elehiong kitail en wiahda mwahu, sewese kitail kamwahuiala kahpwal akan. Kairekdih wet kolokol ekei kahrepe kan en kapokon kan.

Kihda chart me kaunopadahro mwohn pwihno, de ntingiada mepwukat nan plakpwohto:

Kahrepen Kapokon Kan

1. En sewese kitail kolokol kosonned en Koht akan
2. En kalaudehla atail kadehde
3. En padahkihong kitail dahme kitail kin padahkih oh padahk mehlel en rongamwahu
4. En kihong kitail kaweid en soukohp akan
5. En kauwada wehin Koht pohn sampah
6. En utung atail kaun akan
7. En padahkih ong mehteikan rongamwahu
8. En alehda kamadipw sarawi
9. En kihla irehkan oh koasoanehdi doadoahk en Mwomwohdiso
10. En kamwahuiala kahpwal akan

11. En wiahiong emen en pehmada oh kamwakidada ekei

12. En wia tiahk sarawihkan en rongamwahuo, me duwehte pepdais

Pwehki kapokon kan kin wiawi ong ni kahrepe tohto kan, kitail pahn kin ese duwen atail pahn wia kapokon kan koaros ni pwungio. Pwe en wia, ong kitail pahn wehwehkila dahme kahrehda ekei kapokon kan kin pweida mwahu.

Wia Kapokon kan me Kin Pweida Mwahu

Pwe en pweida mwahu, kapokon kan pahn ahneki kahrepe dehde ehu, oh irail akan me wia kapokon kan pahn uhdahn wiahda kahrepeo. Kaun akan pahn wia kapokon kan ni soanamwahu oh wahu, kihong irail akan me towe kapokon en iang koasoai, wiahda duwen tenekepen kapokon oh tehk lao imwisekla.

WIAHDA PILAHN

Kapokon ehu me pahn pweida kin wiahda dahme kahrepen en kin wiawi. Met wehwehki me kapokon pahn uhdahn pilahnda mwowe.

Mehn sawas kesempwal ong pilahnehda audepen kapokon ehu. Audepen kapokon ehu iei kairekedi en mehkan me pahn wiawi nan kapokon oh pil kairekedi en irail akan me pahn towehda. En kin kawehwehda dahme re pahn kasik oh koasoanehdi pesnes en kapokon. Pwe en wiahda audepen kapokon, kitail pahn kin medewehda dahme kitail men wiahda. E kin kataman ong kitail mehkan me kitail pahn uhdahn wiahda ong ni kapokon. Ni ansou me kanangen kapokon kin wiawi duwehte met, e kak wiawi ni sansal mwahu oh pweida mwahu. Irehkan me kin wia, audepen kapokon en kapokono pahn kin kairekedi sang ni me keieu kesempwal oh pahn kin irirek kohdi.

Dahme kitail en kak iangahki nan ehu audepen kapokon? (Doadoahngki peneinei prokram en ni soutik en wiawi nin duwen karasepe ehu.) Kairekehdi iren kaweid akan me pwarada nan plakpwohto. (Karasepen ehu audepen kapokon ong ni peneinei prokram en ni soutik en wiawi mwurin padahk wet.)

SOANAMWAHU OH WAHU

Ni ansou me kitail kin wia kapokon kan, kitail pahn kin wiahda karasepe me koanehng sang ni atail kin mwakelekel, min, oh likou mwahu. Kitail pil pahn sohte wiahda koasoai me sohte konehng oh en kolokol wahu, ekei kapokon kan kin anahne kapokon en kaunopada. (Kapokon wet kin wiawi mwohnte kapokon laudo e pahn wiawi. Nan kapokon wet irail me kin iang kin pwurehng alehda audepen kapokon en kapokono, oh kapakap kin wiawi me pahn peki Ngehn en Kauno ong ni kaweid.)

Kauno ketin mahsanihong kitailehr, "E kin poaden kohieng elder en ei Mwomwohdiso sangete nin tapio, oh pahn kohkohlahte, en kin wia kapokon kan koaros nin duwen arail kin mwekid oh ale kaweid sang Ngehn Sarawi" (D&C 46:2). Ngehn Sarawio pahn wiahda madamadau en palien

ngehn oh sewesei kitail en kanekehla kahrepehkan en kapokono. Moroni ntingihdi, "Pwe nin duwen manaman en Ngehn oh Ngehn Sarawi kin ketin kahluwa irail sohte lipilipil ong ni padahk, de ong ni peneu, de ong ni kapakap, de ong ni pekipek, de ong ni koul, iei duwen me kin wiawi" (Moroni 6:9).

TOWEHDA

Kapokon katapan ehu kin wiawi ma irail akan me towehda kin men iang oh kaunopada. Nin duwen wia tohn Mwomwohdiso kan, kitail pahn kin pein kaunopada ni ansou me kitail kin iang kapokon kan. Kitail pahn kin peki Kauno en ketin sewese kitail en kak alehda kaweid kan, de pesnes en kapokono. Kitail pahn kohkihla ineng en towehda oh esehla. Kitail pahn kaunopadahng ale kaweid akan me kin kohda. Kitail pahn kin kaunopada kitail en towehda sang ni mwekid en Ngehn Sarawi.

"Sister men kereniong solahr rong wasa oh kalelapak kohiengehr duwen dahme e kin wia ni eh kin kohdo iang kamadipw sarawi kapokon Rahn Sarawihkan, eh kin mwomwen me e kin uhdahn men rong dahme kin pwarada, oh kin sohte kin men meir ni ansou me tohto tohn sarawio kin lisoi de sohla men rong. Eh pasapengo e uhdahn wia kaweid ehu: 'I kin sohpeila nin duwen ei pahn iang mihmi rehn irail kan me I kin poakehng oh irail akan me poakehng rongamwahuo. I en kak iang ahneki dahme ngenerail kin ahneki ni ei sohte kin rongada ehu lepin mahsen, oh ma I kin uhdahn men wia, Kauno pahn ketin mwenginingin ong ie' " (Robert K. Thomas, "Listening with the Spirit," *Ensign*, Jan. 1978, p. 40).

TENEKI OH TEHK LAO LEL NI IMWIO

Ni ansou me kitail kin wiahda kahrepen kapokono, kitail pilahnehda pwe kitail en teneki pweidahn kapokono ni imwio. Atail tenek kak iangahki kalelapak pwukat:

- Dah, kahrepen kapokono eh pweida?
- Dah, kitail kak kaunopada mwahu mwo?
- Dah, kitail wiahier mehkoaros me kileledi kitail en koasoaia, ma soh, dahme kahrehda?
- Dah, irail akan me iangehr kapokono nsenamwahu?
- Mie mehkot nan kapokono me re pwungki. Ma soh, ia duwen atail pahn kamwahuiala?
- Dah, irail me iang kapokono wehwehki ahr pwukoah kan?

Wia Kosoakoasoaipene me Lipwan Akan

Kasalehda kilel 23-a, "Peipeidek pene en priesthood kan kin wiahda nanpwung mwahu kan," de 23-b, "Peipeidek pene mwahu kan kin inenen kalaudehla doadoahk en Kauno."

Ehu kapokon me kin anahne kaunop tohrohr akan ie koasoakoasoaipeneo. Koasokoasoai mwahu pene me kak wiahda kahrepe tohto. E kak doadoahki ong ni (1) kihpene irehkan, (2) kihpeseng irehkan, (3) kihla kaweid oh kakehlaka mehte kan, (4) kihla pwukoah doadoahk rehn aramas akan, (5) alehda pwukoahn kohwa kan (6) padahkih kosonned akan oh de (7) pilada duwen en emen warehng. Pwehki kaun akan kin wia koasoakoasoaipene kan ong mehte kan ong ni kahrepe tohto, kitail pahn kin esehla ekis duwen koasoakoasoaipene:

- Kasalehda ni mehleh dahme komwi mwahuki rehn mehmeno.
- Eh pahn esehla me kitail mihie oh kak sawas.
- Sewese ih en ahneki pepehm en nsenamwahu oh sonamwahu sang omwi pahn mwahu ong ih.
- Wiahda ansou en koasoakoasoaipene kan ong ni ansou dehde kan.
- *Wia koasoakoasoaipeneo nan wasa me kumwa en kelehpwala.*
- Audepen koasoakoasoai pene wet pahn rir, sohte pahn sansal ong emen.
- Wia sounkaronge mwahu men. Met wehwehki karonge kahpwal en aramaso oh eri sewese ih en wia pilipil kan me e pahn pein pwukoahki. Keieu, e uhdahn pahn kihong pein ih en wia; pwe en kak wekiong ni ahl pwungo.

“E kesempwal me irail akan me kitail koasoakoasoaieng en esehla me irail iei sapwellimen *Koht serihkan ni palingehn* oh me kitail kin *poakehng irail*, oh *kaesehki irail me kitail poakehng irail* oh kin men esehla duwen irair me re mihmi loale oh men sewese irail en pweida nan mouret. . . .

“Tamatom, koasoakoasoaipene kin kohsang ni tetehek, poakehla oh limpoak. Met e inenen kesempwal. Aramas akan en esehla me kitail kin poakehng irail oh kin wie sosohngete en sewese irail” (N. Eldon Tanner, “The Blessing of Church Interviews,” *Ensign*, Nov. 1978, p. 41–42).

Ong ni iren kapatapat akan ong ni koasoakoasoaipene me lipwan, kilang padahk me pahn patehngo. Ma mie ansou, mwomwehda ehu koasoakoasoaipene me pahn iangahki ekei kosonned akan me kohdier. Mwurin mwomwehda wet, kihong pwihno en kasalehda oh koasoai dahme wiawier me pwung.

Keimwsekepe

Kahrepen Mwomwohdiso wet iei en kamaurala aramas akan, oh kapokon kan iei ahlen sewese kitail en wiahda met. Ahpw, kapokon kan me mie kahrepe oh lipwan kaidehn pahn kin wiawihte, re uhdahn pahn koasoandi mwahu, wiawi, oh tehk sapahl kahrepe dehde pwukat nan atail madamadau. Kauno ketin mahsaniher:

- 23-a, Peipeidek pene en priesthood kan kin wiahda nanpwung mwahu kan.
- 23-b, Peipeidek pene mwahu kan kin inenen kalaudehla doadoahk en Kauno.

“I kihwei rehmwail kosonned ehu, me ni amwail kin pokon pene kumwail en kin padahkih oh kakehlaka emen emen, pwe kumwail en kak esehla wiewia oh kakahluwa ei Mwomwohdiso, duwen amwail doadoahki ei kosonnedo oh kosonned akan me I kihong kumwailehr.

“Oh sang met kumwail pahn ale kaweid sang ni kosonned en ei Mwomwohdiso, oh kumwail pahn mwakelekelada sang ni mehkan me kumwail alehier, oh kumwail en katengehdi pein kumwail en doadoahk ni amwail aramas sarawi mwohi—

“Me sang ni uhdahn amwail wia met, klohri pahn kapatapat ong wehio me kumwail alehier” (D&C 43:8–10).

Ma mwahu atail pilahn, koasoanehdi oh wia kapokon oh koasoakoasoapene kan, me pahn kalaudehla sawas ong mehte kan en momouriki sapwellimen Koht kosonned.

Song en wia

Pahpa kan: Koasoanehdi oh pilanehda ehu iren koasoakoasoai ong ni peneinei prokram en ni soutik me pahn wiawi mwuri. Song en wia kapokon en mwahula ong ni padahk rongamwahuo.

Kaun en priesthood kan: Idawehn kaweid akan me kodahr nan padahk wet ni kodahn pwukoahn wia kapokon kan.

Iren Pwuhk Sarawi Kapatapat Akan

Moroni 6:5–6 (mehn Nephi kan kan kin kalap tuhpeno)

D&C 20:45 (kapokon kan nin duwen ale kaweid sang Ngehn Sarawi)

D&C 46:28 (mehmen me peki sang ni palingehn pahn ale ni palingehn)

D&C 59:9 (kohla ni imwen kapakapo)

Mehn Kapatapat

EHU KARASEPEN KAIREKDI EN MEHKAN ME PAHN WIAWI NAN PROKRAM EN SOUTIK EN PENEINEI

1. Koul en ritingada (eden tohn peneineio me wia sounkoul).
2. Kapakap en ritingada (eden tohn peneneio me pahn kihda kapakapo).
3. Pesnes en peneneio (pahpao me pahn wia).
4. Nempehn koul sang emen tohn peneineio.
5. Padahk (emen tohn peneineio pahn kihda sang nan pwuken en *Padahk Kan en Rongamwahuo.*)
6. Koasoaihda oh pilanehda ong nan wihk kohkohdo.
7. Koul en ritingidi.
8. Kapakap en ritingidi.

9. Prokram en kaperen (emen tohn peneineio me pahn wia).
10. Kisin tungoal kan (eden tohn peneinei me keleldiong).

KOASOAKOASOAIPENE ME LIPWAN

1. Kihong kahrepeo oh dahme kin kasiko en kin sansal nan madamadau kan.
 - a. Alehda irehkan.
 - b. En padahk oh kihla irehkan.
 - c. Wiahda irair en nanpwungarail en keren pene.
 - d. Pwehn pilada duwen warehng prokram en Mwomwohdiso teikan (duwehte kisin likou en tehnpas sarawi, oh likweriong pwehn papah Kauno, kesepwilda nan priesthood, papah nan misin).
 - e. Kihla kaweid ong ni kahpwal en mour kan.
2. Tuhpene wasa me keieu mwahu. E pahn kin—
 - a. Sohte katairong.
 - b. Kelehpwala, dehr mweidohng mehkot en kauwe.
 - c. Kainsenamwahu (tehk karakar de lemwillemwur, mehn mwohndih kan, oh dengki kan).
3. Koasoanehdi tuhpene kan oh kihong ansou me itar.
4. Idawehn kosonned pwung en koasoakoasoaipene:
 - a. Mweidohng aramaso en saledek.
 - b. Kawehwehda kahrepeo oh dahme kahrepen koasoakoasoaipeneo.
 - c. Mwohn koasoaikihpene duwen mehkan me pahn kamwakid irair kan en ah mour wiahda kahrepe ehu de “wasa” me konehng.
 - d. Mweidohng aramas en koasoai. Komwi dehr periki sohte mwesei ni ansou me ke pahn madamadau.
 - e. Kilang duwen mwekid en paliwere kan (tengala, masapwehk, lingerenger). Met kak kasalehda duwen eh pepehm.
 - f. Kihong ih likilik sang ni mwomwen paliweremwen:
 - (1) Ahneki karakarahk oh ngehno en ketin ieiang komwi. (Komwi uhdahn anahne sapwellimen Kauno sawas.)
 - (2) Kolokolete meleilei oh koapwoaroapwoar.
 - (3) Doadoahki lokaia malamal oh tikitik oh komwi me pahn wiewia ngihlo.
 - (4) Dehr pwuriamweikihla sang ni dahme komwi rong oh men kasawi aramaso.
 - (5) Alehda ih nin duwen aramas emen wiahiong en esehla met, mendahte komwi sohte alehda eh mwekid akan.
 - (6) Dehr kihong ih kalelapak me pahn wiahiong ih en dehr kihwei pasapeng me komwi mwahuki.

-
- (7) Dehr katukehdi dahme e koasoia de dahme e medemedewe kan. Ahmw lamalam kak sapwung.
 - (8) Dehr wia koasoai me e pahn kilengdahng uhk de alehiong komwi pepehm me komwi me pwung mehleh.
 - (9) Dehr masak en aramaso pepehm kan oh dahme e wiewiakan.
5. Koasoakoasoaipeneo en dehr kohsang mi ire me kumwa koasoia. Kihong ansou ong mehte kan.
 6. Ni ansou me dahme komwi lallehr dahme komwi kasik ni imwilahn koasoakoasoaipeneo, ahpw e sohte pahn pwurur:
 - a. Rikada doaropwe kan pohn omwi tehpele, de
 - b. Kesinenda, de
 - c. Wia ehu mwekid me dene komwi pahn kesihnenda.
 - d. Kalahngan kihong ira pwehki ara pwarodo.
 - e. Wiahda ehu koasoandi ong ni koasoakoasoaipene mwuri ma mie anahnepe.
 7. Ma konehng, kamehlelehiong aramaso duwen likilik en ire me kumwa koasoia.
 8. Ale kaweid sang rehn omwi priesthood leader ni omwi solahr kak wiahiong emen mehkot. Ele kak kapatahiong ekei sawas. (Kilang *Counseling and Interviewing Guide for Bishops*, [Salt Lake City: the Presiding Bishopric, n.d.], p. 12–14.)
-

Kaunopodahn Sounpadahk

Mwohn kapwilewei padahk wet—

1. Kaunopada ehu chart, kairakehdi kahrepen kapokon kan, oh kaunopada pwehn ntingihdi irail nan plakpwohto.
2. Ma ansou mweidada, pilahnehda me komwi en kamwomwehda ehu koasoakoasoaipene mehn kasalehda kaweid kan me wiawi nan padahk wet. Doadoahki tohn pwihno ong ni kamwomweda ehu kapokon en.
3. Peki tohn pwihno en wadek oh kihda koasoai kan oh iren pwuhk sarawihkan sang nan padahk wet.

Kolokol Roson en Paliwar

Padahk 24

Padahk wet pahn kin sewese kitail duwen atail en ahniki roson mwahu oh silehdi soumwahu.

Kawehwehpe

Roson en paliwaratail me kesempwal, pwehki roson mwahu kin kamangaila kitail en wiahda mehkan me kitail kin kasik nan atail mour. Ong ni kahrepe wet kitail en wehwehkihla dahme kitail anahne en wia pwehn wiahiong pein kitail oh atail poakehng en emen emen roson mwahu. Mendahte kitail sohte pahn ahniki roson mwahu ansou koaros unsek, Kauno ketin kasik kitail en kin ahniki roson uhwen atail kak.

Koasoai pwoatet koasoaihda, duwen kahpwal ehu me kin kalapw wiawi me peneinei tohto kin lellohng:

Marta Molina sounpwong waluhde ni ansou me e soumwahuda. Serepein menet soumwahu laudlahr me kahrehiong eh marahrahla mwadang ni ansou mwotomwot. Ewehu madada; pwoaren mesehkan solahr kak kilang; wasa mwuterek pohn moangeo kekeluwakla. Sehsehla dahme pahn wiawi, peneineio idawehn tiahk en wasao pwehn sewese serepeino en mwahula, ahpw tiahk pwukat kaidehn re wia wini mwahu. (Kilang *Teaching Personal and Family Preparedness*, padahk 22, "Disease Prevention and Good Health.")

Marta Molina, duwehte aramas tohto nan sampah, soumwahuda sang ni kahrepe kan me eh peneinei sohte wehwehki duwen arail silehdi de kamwahuiala. Ahpw met e kin kalapw wiawia. Kin sohte mwahu—kin pil kauwehla—tiahk kan, wiepe kan me kin kalapw wiawi pwe en songen silehdi de kamwahuiala soumwahu kan. Ekei soumwahu kan me re ahniki iei me kohsang ni kahpwal laud en roson en paliwar.

Mehkan me Wiahda Soumwahu

Dahme kahrehda soumwahu?

Sounpar tohto samwalahro, aramas akan kin kalapw soumwahu. Ekei kin kamehlele me soumwahu kin wiawi pwehki ahr sohte kin wiahda me pwungen oh tohn metei. Ekei kin leme me e kohsang ni winahni sang arail imwintihti kan. Me kerendo, scientist kan oh toahkte kan diaradahr pali laud en mehkan me kin wiahda kahpwal en roson en paliwar. Pali laud en esehla kahrepen soumwahu kan wiawi sangete ni ansou me rongamwahuo

kapwurupwurada nan sampah ni pahr 1830. Ni ansou me Ngenen Kauno ketin mwerediong pohn sampah, tohto mehkan me dierekehr me wiepe kohiengehr en sewese kitail kolokol atail roson mwahu.

Rahnwet kitail ese me soumwahu en ohla kin kohsang mwahs akan. Mwahs akan iei mahn me inenen tikitik men me kin mihmi limwatail kan. Irail me inenen tikitik me kitail kin sohte kak kilang. Ekei mwahs kisinieng kin weuwa nan wehwe; Ekei kin kohdo sang rehn mahn tikitik kan oh mahn laud akan; ekei pil kohsang rehn aramas teikan. Sang ni kahrepe wet, kitail pahn kin wia uhwen atail kak en kihsang kisin mahn akan oh mahn duwehte kitik laud oh kitik tikitik sang nan imwatail kan.

Pwehn kapatahieng ekis, kainen mwenge oh pipihs en mahn pilen mahn oh aramas pahn lekidekla ni pwungio. Kainen mwenge oh pipihs en aramas oh mahn kan kin weuwa diren mwahs suwed akan, ni mehlel kainen en mwenge oh pihl me kin kohsang rehn aramas de mahn soumwahu kan. Ma mepwukat kin lekidekala pohn pwehlo, loahng kan, oh ekei mahn tikitik kan oh kitik kan pahn kangala. Ni ansou me mahn pwukat kereplahng kainen kan, mwasen soumwahu pahn kohieng ni paliwararail kan. Eri mahn pwukat kohla nan imwamwatail oh kerep pohn kanatail mwenge kan, dipwisou en mwenge kan, de ekei mehkan me kitail kin doahke. Mwahs akan me kohdi ong pohn mepwukat kak kasoumwahui kitailda.

Mwahs kak wiahda soangen soumwahu tohto ni ansou me re pidolong nan paliwaratail kan. Ma kitail mwahuki kihsang soumwahu tohrohr akan rehtail, kitail anahne kihsang mwahs akan me kahrehda soumwahu akan. (Adapted from *Teaching Personal and Family Preparedness*, padahk 23, "Causes of Infectious Disease," oh 25, "Waste Disposal.")

Silehdi Kaparaparahlahn Mwahs Akan

Met iei ahl akan me kitail kak katikala de kihsang mwahs me kin wiahda soumwahu:

- Kamwakele ihmw ansou koaros, ni mehlel wasa kan me mwahs akan kin kak kousoan.
- Perehla de pwaindi kisin mwengeo sang kisin mahn akan oh mwahs akan. Ma kak, mwenge kan me kak ohla pahn kin kohieng nan ais.
- Widenda mwenge kan ni keneinei pwehn kihsang mwahs akan.
- Widen peh mwohn mwenge oh mwurin doadoahngki imwen kainen.
- Piroasi ngih kan mwurin ehu ehu mwenge kan pwehn perehsang olahng ngih kan oh ekei soumwahu en ngih kan.
- Ansou koaros pinahla awatail ni ansou en asi de kopokop. Met sewese perehsang parahlahn mwahs akan.

- Kihong suht akan, de sohri kan, de mehn perehla nehtail sang mwahs akan en dehr kohieng nan nehtail kan sang nan pwehl.
- Mwenge pwung oh kommoal. Kang mwenge mwahu oh ahneki kommoal mwahu kak sewese kitail irehdi de powehdi soumwahu akan. Mwahs akan sohte kin kehlail en kauwehla paliwar kehlail ehu.

Ni ansou kan me kitail kin kolokol roson mwahu, kitail kin irehdi de kihsang soumwahu tohto. Kitail pil pahn wia karasepe mwahu ong neitail serihkan, sewese kin irail en kakairada tiahk en roson mwahu.

Perepere Atail Roson Mwahu

Toahkte kan padahkihong kitail me, pwehn kapatahiong kakairada oh doadoahki tiahk en roson mwahu kan, kitail en silehkin kitailedi doken silasil kan. Polio, ni karasepe, iei soumwahu ehu me ni ansou ehu kemelahr aramas tohto oh kamwatorialahr me tohto. Sounpar ekei samwalahro, toahkte men me pil wia scientist diaradahr duwen perehsang aramas en alehda soumwahu suwed wet sang ni kihong aramas akan doken silasil. Ni ansou me kitail kin silasildi, kitail ale dok en wini ni pehtail kan. Ong ni ekei soumwahu kitail pahn anahne dok ni ansou me kileledi kan.

Pali laud en sampah, kin kak ale dok en silasil sang imwen wini kan de toahke kan. Kitail pil kak silehsang kitail soumwahu me duwehte soumwahu en rubeola (measles), mumps, rubella (german measles), diphtheria, pertussis (whooping cough), typhoid fever, smallpox, polio influenza, oh tetanus.

Pwehn kapatahiong dok en silasil kan, wini kan me kin kohda ni pihl, wahr oh ekei mwohmw kekeluwak wiawidahr pwehn irehdi oh kamwahuiala soumwahu kan. Met pahn kin doadoahk ni keneinei ong ni kaweid kan me kohsang toahkte kan de nurse kan me semenlahr. Kitail sohte pahn ale wini kan me emen toahkte wiahiong emen tohrohr.

Ehu ahl en irehdi soumwahu iei ale keseu sang emen toahkte de emen me kin samaniala pali en roson en paliwar pahn pak ehu nan pahr ehu ma kak. Tepin kilel en soumwahu kan kak dierek da nan keseu pwukat me kin wiawi ni ansou kan. Pwehki pwutak kan uhdahn pahn keseu ni ansou me re likweriong nan arail misin, keseu ansou koaros iei ehu ahl me wia ehu irair en kaunopehng arail misin kan.

Dahme Pahn Wiawi ni Ansou me Soumwahu kin Pwarada

Ma soumwahu keper kin pwarada, sawas me keieu mwahu me mie kin kohsang imwen wini de toahkte kan. Kitail en dehr kin rapahkihte sawas sang rehn toahkte ni ansou en soumwahu, ahpw kitail en pil mweidohng irail en kasukuhlkin kitail ong ni tiahk kan en roson mwahu.

Ahpw, ekei aramas kin kamehelele me e kin kasalehda sohte ahniki pwoson Kauno me emen en kohla tuhwong toahkte men. Kauno ketin kasik me

kitail en doadoahngki pwoson oh manaman en priesthood, ahpw kitail anahne ni ansou en doadoahngki dahme imwen wini ese oh dahme re pahn pahkiong kitail.

Mwohn Spencer W. Kimball ketin wialahr President en Mwomwohdiso wet, e ketikiher kahpwal laud kan en roson mwahu ehu, sang ni e kupwuriki e ketiki, ahpw tuhkingeher sapwellime toahkteo. Toahkteo eri padahkihong ih me e ahneki kahpwal en nan mohngiong. Eh ahpw ketikihongehr sapwellime pwoson oh likilik laud rehn sapwellime toahkte kan, irail eri pwalang ih.

Ni rahno me e ketin kasarawialahr oh katohrohrla en wiahla President en Mwomwohdiso wet, e ketikiher kisin likou ehu sang Dr. Russell Nelson me ese me President Kimball pahn ketin kalelapak duwen sapwellime roson en paliwar. Eri nan en Dr. Nelson kisin likouo, e kasalehda me President Kimball ahpwtehn kenekehla ehu keseu en paliwar me kasaledahr me paliwere pil pwurehngehr ahneki roson mwahu. Kisin likouo koasoaia, “Nin duwen sapwellimomwi toahkte, I men komwi en mwahngi me kahlap omwi me kehlail; sapwellimomwi mohngiong mwahulahr me pil sounparehr; oh sang ni aht kak en keseu me kin irairedi. Komwi en ketin wiahki omwi pwukoah doadoahk kapw wet komwi sohte pahn ketin pwunodki laud sapwellimomwi roson en paliwar.”

Nein Dr. Nelson kisin likouo doula oh koasoaia: “Ni koadahkepen pwal me wiawihier ni April 12, 1972, . . . I wehwehki mwahu omwi pwukoah doadoahk en wahnpoaron, oh pein ei luwet en aramas ong ni ei kin kasikasik ehu pwal me keieu keper oh laud me pahn wiawi. Pwal wet ahpw unseklahr ni mengihtik kan koaros, oh I pohnese ni kalahngan ong ni sawas en Kauno. Me keieu kesempwal sang koaros iei ni mehleh, ni ansou me pwalo pahn kerenieng nekila, en sansal ong ie me ehu rahn komwi pahn wiahla President en Mwomwohdiso wet.” (Kilang Edward L. Kimball and Andrew E. Kimball, Jr., *Spencer W. Kimball*, p. 8.)

Nin duwen dahme wiawihier sang en President Kimball ketin pwoson Kauno oh likih sapwellime toahkteo, e ketin nsenamwahukier roson mwahu oh kapwaiadahr sapwellime pwukoah kan nin duwen sapwellimen Kauno soukohp emen.

Kitail pil kak nsenamwahuki roson me keieu mwahu ma epwelpe mwahu wiawi ni ansou en soumwahu oh ese kilel en soumwahu kan. Tohto soumwahu kan kak kamwahula ma epwelpe mwahu kin kohieng mwadang.

Kilel dahnge me kin kasalehda anahn en tuh Wong toahkte?

Koasoaia ehu ehu kilel pwukat oh koasoaia ehu ong ni ehu ansou:

- Nta kereker me emen sohte kawehwehda oh kainen pihl oh mwenge kan me kin ehu soahng

- Ohla kan me sohte mwahula
- Wonlahte kopokop oh apwal en esingek
- Karakar ansou werei
- Rerrada ki karakar
- Apwal en kihla kainen en mwenge oh pihl
- Mwahi toantoal de kihl me mihmi pohn kihlo
- Toutou kohsang ni sohte dehde
- Medek laud ni ansou reirei
- Mwus oh mehntang ansou reirei
- Lipwongmas de rerrer laud akan
- Apwal en kilangada de sohte kilang mwahu de mie wekila kei ong ni kilikilang mehkot
- Mwasikala laud, de mwasikala wasa laud en paliwar
- Ohla de umpwos
- Sohla pehm wasa
- Ekei wekila tohrohr akan ni paliwar en emen de wekilahn duwen en paliwaro kin doadoahk.

(Kilang *Teaching Personal and Family Preparedness*, padahk 26, "Immunizations," oh 27, "Preventing Serious Disease.")

Ni ansou me kilel pwukat kin pwarada, kitail en kin tuhwong toahkte, imwen wini, de tohn doadoahk en pali en roson mwahu. Ansou tohto kitail kin awi pwehn alehda epwel mwahu en pali en wini. Ahpw sang ni atail kin wiewia met kahrehiong soumwahu laudla werei, de pil mehla.

Kitail pahn kin mwasamwasahn roson en paliwaratail, pwe irail iei tehnpas en ngenetail kan. Paliwar ehu me luwetta, soumwahula, doadoahk sohte mwahu kin katokehdi atail en ahniki mour kehlail ehu.

Keimwsekpe

Kitail mihier met pwehn wiahda komour patail oh komour en mehte kan. Pwehn wia met, kitail anahne paliwar akan oh mehn madamadau kan en kin. Met e anahne pahpa kan oh nohno kan en dehr kolokol roson mwauhte, ahpw en pil doadoahngki marain oh tenek mwahu ni apwawpwalih neirail serihkan oh padapadahkihong duwen kosonned en roson mwahu oh duwen ahr pahn pein apwawpwalih irail nih ansou en soumwahu.

Dipwisou tohto me wiawidahr pwe kitail en kak kolokol roson mwahu sang ni kahrehpe wet, pali laud en soumwahu kan kak kamwahula de silehdi. Kauno ketin kasik kitail en doadoahngki dipwisou pwukat pwehn silehdi oh

kamwahuiala soumwahu kan. E pil ketin kasik kitail en wiahda atail kak koaros ong me soumwahu kan. Met anahne kitail en doadoahngki wiepe kapw kan en pali en wini oh doadoahngki pwoson, kapakap, oh manaman en priesthood. Ma kitail wia mepwukat, oh iei kupwuren Koht, soumwahu kan kak mwahula.

President Brigham Young ketin padahkiher: “Eri kitail en rapahki pwehn karairaihala atail mouret, sang ni kawahui ehu ehu kosonned en roson mwahu kan, sang ni wia atail doadoahk, onop, kommoal, oh mwadong en kin pahrek, oh sang ni met e kin kaunopadahng kitail ong ni mour me mwahu. Kitail en padahkih padahk mehlel pwukat ong neitail serihkan” (*Discourses of Brigham Young*, p. 186).

Song en wia

1. Kihong tohn omwi peneineio en silasildi ma kak. Wia oh padahkih noumwi serihkan duwen tiahk kan en roson mwahu.
2. Tehk mwahu duwen irair en omwi wasahn kousoan. Alehda kahk kan me mie anahnepe en kamwakelehda wasa kan me mwahs kin kekeirada oh kohpeseng.

Iren Pwuhk Sarawi Kapatapat Akan

D&C 89 (Sapwellimen Kauno kosonned en roson mwahu—Mahsen en Eripit)

Kaunopadah Sounpadahk

Mwohn kapwilewei padahk wet—

1. Tuhwong tohn doadoahk en palien roson mwahu oh lella imwen wini. Diarada soangen sahpis dahnge me mie nan omwi wasao, me duwehte—
 - Dipwisou en palien wini.
 - Palien doken silasil oh ia mwomwen atail en alehda irail.
 - Epwelpen roson mwahu ong nohno kan oh serihkan.

Kaunopada en iang alehdi ire pwukat nan padahko ni wasa kan me konehng.

2. Sewese pahpa kan oh pwutak kan en wehwehkihla me re pahn alehda palien epwelpen roson mwahu me keieu mwahu me mie pwe ren kak elehiong arail en kak wiahda mehkot me keieu laud.
3. Sewese tohn pwihno en esehla anahnepen irair en mwakelekel kan ni imwarail akan.

Momourki Mahsen en Eripit

Padahk 25

Kahrepen padahk wet iei en sewese kitail kalaudehla atail wehwehki oh momouriki sapwellimen Kauno kosonned akan en roson mwahu.

Kawehwehpe

Ni ansou Paul C. Kimball, emen tohnsukuhl en Soulang en ni Imwin Rahn Akan nan University en Oxford nan England, e pekipekida en kaweid ehu pwihn en seisei me pwulopwul oh sohte nohn mai, dene e 'kehrn me l mwuhr luwet. I saik kaweid pwihn ehu.'

"Ahpw, e alehda luhko ni en mie ire duwe: 'Ma l pahn kaweid kumwail,' eh ndaiong ah sounseisei kan, 'l pahn kahrehda amwail pahn rensu nin duwen ahi kosonned akan.' Ah kosonned akan iei liksang douluhl tapaker, sakau, dih oh kapih. Pwutangko medemedewehki erein kereniong wihk ehu pwehn pwuhngki ireo.

Ni ar pilipil eh tengetengdahr, Kimball 'ale irail sang pehrail oh . . . doadoahk rehrrail mwurin souwas koaros erein awa siluh lao lel Pepwari.' Nan sounpwongo re iangada siai en seisei tohto uh Wong college akan koaros teikan nan Oxford. 'Ahi pwutangko re siaiong pwihn kei me audauiki ohl akan me seisei sangete ar kisin seri kan, ' Kimball e nda. 'Pwihn wet me iei Angie audaudiki pwutangkan me sohte nohn mai. Ahpw re rensu laud, oh sohte emen nanpwungarail, nin duwen ahi wehwe, simohk sika nan ansou, de nimada ehu kepen kapih de dih, de nim ehu soangen sakau.'

Mehnda soahng pwukat, ni ansou rahn en siaio e lelehdo, sohte emen lelehda me pwihn me sohte nohn maio re pahn kak kana. Ni ansou kesik laud peuspeseng, me tepikihda weir en sei me reireiki mwail ehu elep kohdahlahng Pillap Thames, aramas kasikasik me pwihn pwulopwulo re pahn mwadangege wawaila. Ahpw ni ansou sounseisei kan re mih nanwerengen weiro, Kimball me tangatang kohla ni idepen pillapo weriwering ah pwihno sang ni ah doadoahngki mehn kalaudehla ngihl ehu, e kadehdehda me ah pwihno seisei pahrekiiong sounseisei teikan.

"Kimball e kihda ah koasoai en kaweid en kaimwsek: 'Sei uk!' Re seisei uk ni kaselel oh mwohn minit ehu re tieng mwohn irail me re siaiong piht ipwiki. Re kana ni en sohte kahpwal.

"Rahn koaros en siai en seiseime reireiki rahn weneu, aramas kasik me pwihn en Kimballo re pahn lus. Ahpw rahn koaros, sang ni ar idawehn

soahngohte, re kana ni mengei. 'Ni ansou aramas akan idek rehi duwen ahi kaweid pwihn en pwutangkei me sohte nohn mai oh se pweida, I sapengki, "I kahrehda pwutangko en momour ni pwuhng," ' dene, 'Ni ansou seisei uk lelehdo, ngolongolarail kan mwakelekel; paliwararail kan mwakelekel; ntarail mwakelekel, oh ar madamadau inenen kehlail' " (Joseph Walker, "Victor on the Thames," *Church News*, 20 Feb. 1983, p. 20).

Sapwellimen Kauno Kosonned en Roson Mwahu

Dahnge sapwellimen Kauno kosonned akan en roson mwahu? (Mahsen en Eripit [iangahki mwenge pahrek], kommoal pwung, oh eksersais.)

Nan mouret paliwaratail akan kin kolokol ngehnatail akan. Re pil pahn wiahte doadoahko kohkohahte ni ansou me paliwaratail kan pahn iasada oh pwurehng patehng ngenetail kan. Paliwaratail kan me inenen kesempwal pwehki Kauno ketin kahdanikin irail tehnpas sarawi en Koht (kilang 1 Korint 3:17). Mehkan koaros me kitail lellohngehr ie nan sampah wet kin mie lipwe. Dahme kitail eselahr pohn sampah kin sansal rehtail oh ngehno. Kitail en kanaiong, eri, kanaiohng paliwaratail akan pwehn roson.

Sapwellimen Koht kosonned en roson, mwahu mie pwehn sewese paliwaratail, atail lamalam oh atail madamadau. Kauno mwahngier me ni ansou me paliwaratail, atail lamalam oh atail madamadau kan roson, kitail kak wia soahng kan koaros ni sawas en ngehn sarawi oh sewese mehteit kan. Kitail kin pehm oh kak sewese atail peneinei, sewese mehn impatail akan oh sewese Samatail me ketiket Nanleng oh kauwada sapwellime wehi.

Me tohto sapwellimen Kauno kosonned en roson mwahu me dierek nan Doctrine and Covenants 89. Nan pali wet me kahdaniki Mahsen en Eripit, padahkihong kitail dahme kitail pahn kin kang oh dehr kang. Nan pwungen mehkan me kehkehlik wiawihong kitail en dehr alehda iei mehn nim kehlail akan, mehn nim me kin karakar akan, oh tipaker.

MEHN NIM KEHLAIL AKAN

Mehn nim kehlail akan iei sakau me mie arkohl loalle, me duwehte sakau, wahin, oh pihru. Arkohl sohte doadoahk ong ni mehn nim ahpw ong ni kamwakel en paliwar me duwehte mehn kemehla mwahs (kilang D&C 89:5, 7).

MEHN NIM ME KIN KARAKAR AKAN

Mehn nim me karakar akan me duwehte koahpi oh dih. Ahpw, kitail alehier kaweid sang ni atail ale kaweid sang rehn atail kaun en Mwomwohdiso me "Kitail sohte pahn doadoahki wini mekin uhwong kosonned de mehkan me suwed ong aramas en ahnla wia.

TIPAKER

Tipaker sohte pahn kin kohla loalen emen aramas ni ehu soangen mwohmw. Ahpw, iei tuhke pwoat et ong ohla oh kou soumwahu kan. Duwehte mahso, e pahn kin doadoahk sang ni madamadau oh ese. (Kilang D&C 89:8.)

Ansou koaros kitail pahn kin kanaiehng duwen mwenge de mehn nim me pahn wiahda anahn de anahn laud teikan de pahn wekidala doadoahk kan en paliwaratail kan. President Spencer W. Kimball kehkehlik ong kitailehr me doadoahki wini me pahn kauwehla paliwar me pahn wiahda soangen anahn teikan loalletail pahn kahrehiong kitail apwal laud (kilang *Ensign*, May 1978, p. 78).

Ma kitail kin peikasal ong duwen soangen mwenge ehu, kitail pahn kin idawehn kaweid en Elder Joseph Fielding Smith: “Ma mihier peikasal ong ni soangen mwenge de mehn nim, ma e mwahu de suwed, kumwail dehr sair lao kumwail esehla duwen mehlel en mewo. Ma mehkot kohda me kin wiahla tiahk ehu, kitail pahn sohte periki en koasoia me kolokol mehkan me suwediong paliwar oh pahn kin dehr alehda” (“The Word of Wisdom,” *Improvement Era*, Feb. 1956, p. 79).

Mahsen en Eripit pil kasalehda me ekei mwenge kan me kitail pahn kin wiahki kisehn atail mwenge kan. Mwenge pwukat me iangahki tuhke herb oh wahn tuhke kan (kilang D&C 89:10–11; oh D&C 49:19). Kitail pil kak kang uduk en mahn akan oh menpihr en pahn lahng kan, oh doadoahki kilin mahn akan ong ni likou (kilang, D&C 89:12–13; oh D&C 49:18–19). Ahpw, Kauno ketin kehkehlik ong irail me kitail sohte pahn kemehla mahn akan ong ni mehn mwadong oh kaperen oh kauwehla mwahl (kilang D&C 49:21). Mahsen en Eripit pil kasalehda me tuhke wheat kin mwahu mehlel ong aramas. Mehn nim sohte kehlail kak wiahwihda sang ekei tuhke grain ma mie anahnepe. (Kilang D&C 89:14–17.)

Mendahte ma kitail wia atail kak koaros en diarada mwenge kan me pahn mwahu ong kitail, kitail pahn kanaieng kitail en dehr wiahla aramas me sang ni tiahk laudki mwenge. Ekei aramas me kin sohte loal arail madamadau kan kin uhwong ekei mwenge kan kin poasoanehda mehkan me kitail kin kang, laudla doadoahngki de tikitikla doadoahngki mwenge kan sohte pahn pwung ong ni Mahsen en Eripit.

Pwehn kakairada atail roson mwahu oh peren, Kauno ketin kapikadahr mehkoaros nan sampah ong ni kamwahu patail oh kitail en doadoahkin irail. Irail iei me “kamwahuiala dahme pwoaren mahso kin kilang oh kaperenehda mohngiongo; Ehi, mehn mwenge oh mehn likou, mehn song oh mehn ned, en kin kakehlaka paliwaro oh kamouri ngehno” (D&C 59:18–19).

Wadek Doctrine and Covenants 59:20.

Dahme iretikitik wet koasoia?

Mie iren pwuhk sarawihkan me tohrohasang Doctrine and Covenants 89 me mahsanih duwen sapwellimen Kauno kosonned kan en roson mwahu. Ehu rehn mewukat me kitail wadek, “tokedihsang pohnkahke; tokedihsang samin, tukedihsang rapahki sapwung en emen, tokedihsang meir daulihla sang ansou me kitail kin anahne; mwadang meirla, pwe kumwail en dehr kin pwang, pirada mwadang, pwe paliwaramwail akan oh amwail lamalam akan pahn kin kehlail” (D&C 88:124). Kitail pil pahn ngoangki en doadoahk, ahpw en dehr doadoahk laud sang atail kehl (kilang D&C 10:4).

la mwomwen sapwellimen Kauno peneu, “tokedihsang pohnkahke,” kin wiahiong roson mwahu? (Prokram me kin kakehlaka uduk, mohngiong, oh ngolongol kan.)

la duwen sapwellimen Kauno peneu, “tokedihsang rapahki sapwung en emen,” me doake duwen atail roson mwahu? (Raphki me sapwung kin wiahda pepehm sohte mwahu, oh roson mwahu me pid pepehm kin mie anahn ong ni atail pereperen oh atail palien ngehn.)

Sapwellimen Kauno kosonned kan en roson mwahuo kin pidada pali koaros en atail mour. Ma kitail pahn momouriki kosonned pwukat, kitail pahn kin ahniki mour pahrek ong ni paliwar, pepehm, oh palingehn.

Kosonned langahki Inou Kan

Wadek Doctrine and Covenants 89:18–21.

Soangen kosonned dahnge me kin kohieng irail akan me kin momouriki sapwellimen Kauno kosonned akan en roson mwahu?

Kauno ketin inoukihong kitailehr me ma kitail pahn peikihong sapwellime kosonned akan en roson mwahu oh kolokol kosonned akan, kitail pahn kin ahneki roson en paliwar—kitail pahn kin “tang oh sohte pwangada, oh. . .alu oh sohte luwetala” (kilang D&C 89:18, 20). E pil ketin inoukidahr me tohnleng en kauwehla pahn sohte kak daulih kitail oh keme kitaila (D&C 89:21). President Spencer W. Kimball mahsaniher: “Ong ni kolokol mahsen en erepito iei me wia katingpen mour, kaidente mour werei pohn sampah ahpw mour soutuk” (*The Miracle of Forgiveness*, p. 211).

Ehu rehn keting kan me keieu laud ong ni peikihong sapwellimen Kauno kosonned en roson mwahu kan iei “marain oh me kesempwal laud kan en palien loalokong, pil me kesempwal akan me kin rir” (D&C 89:19).

Dahkat marain? (Ese doadoahngki loalekeng.)

Ni ansou me kitail kin esehla sapwellimen Koht kosonned akan en roson mwahuo, ia uhwen marain me kitail pahn ahneki ma kitail sohte peikihong irail?

Ma kitail pahn peikihong kosonned en roson mwahu kan, nan mohngiongatail pahn mwahu oh kitail pahn wehwehki mwahu loalokong en aramas oh Koht. Kitail pil pahn ahneki madamadau oh pepehm mwahu kan, nin duwen me koasoai wet kasalehda.

Kasalehda kilel 25–a, “Daniel kapaikidahr pwehki e kolokol sapwellimen Kauno kosonned akan en rongamwahuo.”

Daniel iei me ahneki wehwe mwahu oh unsek. Mwurin en Serusalem eh lohdiar, Nahnmwarki Nepukadnesar en Pabilon kupwuriki ekei me pwulopwul akan sang rehn irail me lohdiar kan en esehla mahsen en wasao pwe ren kak wiahla papah kan nan sapwellime tehnpaso. Ahpw met wehwehki me re pahn kang oh nim mehkan pwe ren sohte kak diar kahpwal.

Daniel iei ih emen rehn me pwulopwulko me pilpiladahr. Ahpw sohte duwehte ekei, Daniel sohte men nim wain oh kang mwenge me sohte mwahu me kin kohda wasao. E peki me pahn kin mweimwei ong kolokol sapwellimen Kauno kosonned akan en roson mwahu oh me en kin kang mwengehkan me mwahu ong ni roson mwahu. Met e pwungilah me eh anahne wia mehn songosong ehu. Mwurin ansou kis re ahpw karasahpene irail akan me nimehr wain oh kangehr mwenge me sohte mwahu ong Daniel. Pwehki eh peiko, Daniel roson sangehr mehte kan oh aledier marain, loalokeng, duwen esehla onopiki mehkot, oh kasansal kan. (Kilang Daniel 1:3–6, 8, 12–19.)

Ma kitail kin peikihong sapwellimen Kauno kosonned akan en roson mwahuo, kitail, duwehte Daniel, pahn kapaikidahr soangen kisakisko, kaidehnte nan mouret ahpw pil pahn kohkohlahte. Inou pwukat me mehleh—ma kitai pahn idawehn sapwellimen Kauno kaweyido. Pwe Kauno ketin mansahnihong kitailehr me “ni ansou me kitail kin alehdi soangen kapai ehu sang rehn Koht, sang ni kosonned me kokohpdahr.” (D&C 130:21). Epil mahsanah, “Ngehi Kauno I inoukidier me ma he kapwaiada dahme I ndahier; ahpw ma he sohte wia dahme i nda sohte ah inou” (D&C 82:10).

Pwurehng wadek Doctrine and Covenants 89:19.

Ihs me sewese kitail alehda inouo nan iretikitik wet? (Kauno)

Ni ansou me kitail kin kapwaiahda sapwellimen Kauno kosonned akan en roson mwahuo, kitail kak alehda marain oh loalokong laud. Met kin kohdo sang ni marain en Krai. Nan pwungen mehte kan, marain en Krai kin sewese kitail en diarada mehleo oh kalaudehla marain. (Kilang D&C 88:11–12.) Marain en Krai kin kak mie rehn aramas koaros, ahpw ni ansou me kitail kin alehda kisakis en Ngehn Sarawi, kitail kin alehdi sawas kapatapat ehu. Ngehn Sarawi kak ketin padahkihong kitail duwen doadoahngki marain oh mehleh wet nan atail mour pwehn pwuralahng rehn Koht (kilang D&C 84:45–47).

Sang ni peikihong sapwellimen Kauno kosonned akan en roson mwahu kitail pil kin diarada me rir kan. Me rir pwukat laud oh loal sang mehte kan. Re pil kin kasansaledohng kitail sang rehn Ngehn Sarawi: “Pwe Ngehno

kin ketin rapahki mehkoaros, ehi, sapwellimen Koht mehkan me kin loa. . .Mehkan me kitail pil kin koasoia, kaidehkin loakaia kan loalokong en aramas kin padahkih, ahpw me Ngehn Sarawi kin ketin padahkih” (1 Korint 2:10, 13). Met iei kisakis ehu me sohte welie.

Me sarawi oh loa akan kitail kin esehla pahn kin ieiang kitail ansou koaros ma kitail pahn peikihong kosonned en Koht akan. Kauno ketin inoukidahr: “Soangen padahk mehleh en marain me kitail alehda nan mouret, e pahn iang kitail ni ansou en iasada. Oh ma emen aramas kalaudehla eh loalekeng oh marain nan mouret sang ni eh ngoang oh peik sang mehteio nan mouret, e pahn alehda kamwahupe me inenen laud ni en sampah en kohdo.” (D&C 130:18–19.)

Ni ansou me kitail alehda marain, loalokong, oh wehwe sang rehn Ngehn Sarawi, kitail kin duwehla Samatail Nanleng. Kitail kin wiahla pwutak mwahu, pahpa mwahu, ohl pwopwoud mwahu kan. Tohn peneinei kan esehla me re kak kidohng kitail oh ale kaweid oh kapai kan. Kitail kin pwungla oh wia mehmen me kak kolokol priesthood, alehda marain loalokong pwehn doadoahngki ni atail pwukoah doadoahk en atail Mwomwohdiso.

Mie ekei kapai kan me kak kohieng kitail sang ni atail pahn peikihong sapwellimen Kauno kosonned akan en roson mwahu. Kitail pahn wiahda me laud nan atail wasahn doadoahk, ni karasepe, pwehki kitail pahn kin ahneki kehl oh marain pwehn sewese iengetail tohn doadoahk kan. Kalaudlahn atail marain oh loalokong pahn pil sewese kalaudehla atail en lemehda sewese mehte kan, iangahki kak pelian irail akan me sohte kin kolokol sapwellimen Kauno kosonned akan en roson mwahu.

Keimwsekpe

Sapwellimen Kauno kosonned akan en roson mwahu kodahn pwehn kapai kitailda ni paliwar, madamadau, pepehm, oh palingehn. Sang ni momouriki kosonned pwukat, kitail alehda roson mwahu sang ni inouo. Pil sang ni inouo pahn kalaudla atail marain oh loalokong me pid meh kan ong ni sarawi en Koht. Wehwehkihla sang ni ngehno oh atail roson mwahu pahn sewese kitail kakehlaka ni imwatail oh atail peneinei kan, kamwahuiala atail en papah Kauno, oh wahn atail doadoahk en laudla.

Song en wia

Inoukihong pein komwi en peikihong sapwellimen Kauno kosonned akan en roson mwahu ni ansou kan koaros oh ni irair akan koaros.

Nan kahpahrek ehu en kapokon lap en Mwomwohdiso, President Ezra Taft Benson mahsanih:

“Kauno ketin kilangada mwowe irair en rahnwet ansou me ineng en mwohni e pahn kahrehda aramas akan en kohpene inangih aramas teikan en alehda soahng pwoisin ong nan paliwararail. Mehn sansal kan me kin kainangih aramas en doadoahngki pihru, wain, sakau, kapih, tapaker, oh soahng suwed teikan iei karasaras kei en dahme Kauno ketin kilangada mwowe. Ahpw karasarasme keieu suwed duwen pihlan suwed nan atail ansou wet iei irail kan me kin kainangih aramas pwulopwul akan in doadoahngki wini suwed.

Riei pwutak oh serepein pwulopwul akan, ni limpoak mehlel, se ndaiiong kumwail duwen keper en Sehndan oh ienge kan me pahn nantiheng kasongosonge kumwail en doadoahngki soahng suwed akan, pwehki re ese me ma kumwail pahn alehda, amwail manaman en pali ngehn pahn luwetala oh kumwail pahn mih pahn arail manaman. Liksang douluhl wasa kan de aramas akan mepahn kahrehda amwail pahn kauwehla kosonned akan en Koht. Kolokol kosonned akan en Koht oh kumwail pahn alehda marain en ese oh kadehde dahme suwed.

Kaunopadahk Sounpadahk

Mwohn kapwilewei padahk wet—

1. Tehk sapahl *Padahk Kan En Rongamwahuo*, iralaud 29, “Sapwellimen Kauno kosonned en Roson Mwahu.”
2. Kaunopada en kakehlaka was kapai kan en palingehn oh paliwar me kin kohsang ni momouriki sapwellimen Kauno kosonned akan en roson mwahu.
3. Peki rehn tohn pwihno en wadek de kihda koasoai kan oh iren pwuhk sarawihkan en nan padahk wet.

Padahk wet wiawidahr pwehn kakehlaka kitail ong ni rapahki loalekeng.

Kawehwehpe

Duwehte nin duwen serihkan en kin men duwehla arail pahpao oh nohno, iei pil duwen kitail, ni ansou me kitail ipw sapahlehr nin duwen “serien Krais” (kilang Mosiah 5:1–7), kitail men kin duwehla ih. Nih mehlel, Sounkomouro *kupwuriki* kitail en duwehla ih: E ketin, mahsanihong kitail en unsekla duwehla lh oh pil duwehla Samatail Nanleng. Pwehn unsekla duwehla ira, kitail pahh esehla oh kekeirada nan atail esehla mehlelo. Ni ansou me kitail kin wia, kitail kin esehla duwen atail en duwehla ira oh ia mwomwen atail en wia doadoahk kan me ira kin wia.

Kosonned en Rapahki Pwe Kitail en Esehla

Nan Doctrine and Covenants, Kauno ketin mahsanihong kitail en rapahki pwe kitail en esehla.

Wadek Doctrine and Covenants 88:78

Nin duwen iretikitik wet, dahme Kauno ketin kupwuriki kitail en esehla? (Mehlel akan, padahk kan, oh kosonned en rongamwahu.)

Sang ni ese koaros me kitail kin kak alehda, me keieu kesempwal iei kadehde en Sises Krais, duwen sapwellime misin, oh duwen sapwellime rongamwahu. Kitail pahh kin poaden onopiki pwuhk sarawihkan, eri, oh rapahki wehwehn rongamwahu ni loal sang ni kapakap oh momour ni pwung. Mehkoaros me kitail esehla pahh sohte katepe ihte ma kitail wehwehki oh peikihong padahk mehlel en komour en rongamwahu.

Wadek Doctrine and Covenants 88:79.

Pwehn kapatahiong rongamwahu, dahme Kauno ketin kasalahiong kitail me kitail en onopiki? Kairakehdi pasapeng kan nan plakpwohto. (Sampah, nanleng kan, poadapoad, Mehkot me wiawi ansou wet, kokohp en ansou kohkohdo, sapwatail, ekei sahpw akan.)

President N. Eldon Tanner koasoia, “Ansou koaros Mwomwohdiso kin kangoangehki kitail nin duwen towe mehlel akan en alehda kasukuhl mwahu oh esehla mehkan koaros me kitail kak nin duwen pein kitail, poadapoad de geography, science, mehkoaros nan wehwe, me iangahki usuhkan, sampah kan, oh pil me tohto kan oh ni mehlel rongamwahu en Sises Krais” (address given at Regional Representatives Seminar, April 1971).

Sangete ni ansou me rongamwahu kopwurupwurdo, Mwomwohdiso wet ansou koaros kin kakehlaka towehkan en kasukuhl. Pil duwehte ni tepin

ansou me apwal tohto mie nan Mwomwohdiso. Kauno ketin padahkihong Joseph Smith en wiahda kasukuhl kan ong me mah oh serihkan. Likin sukuhliki rongamwahuo, sukuhl pwukat iei sukuhliki poadoapoad, sukuhl en duwen pwungen mahsen, wahntuhke, oh ekei soangen kasukuhl teikan kan. Rahnwet, Mwomwohdiso kin wonlahte oh doadoahngkihla mwohni, songosong, ansou en utung palien sukuhl. Nan pwungen mehkan me e kin songosong wia kan iei palien kasukuhl en Mwomwohdiso wet.

Wadek Doctrine and Covenants 88:80.

Ia kahrepen atail en loalekeng kihla mehkan?

Esehla duwen aramas akan, duwen sampah me kin kapel kitail kin kak sewese kitail en kauwada wehin Kohto. Pwehn kapatahiong, ni ansou me Souleung en Imwin Rahn Akan kin wahula nan arail doadoahk kan, ma irail wia toahkte kei de soun doadoahk semen ekei, re pahn wiahla karasepe mwahu me pahn wiahiong mehte kan en kalaudeh la arail ese duwen Mwomwohdiso wet.

Sukuhl kin kesempwal kaidehnte e wia kepwehn doadoahk en misineri ehu, ahpw e wie tepin wasahn kamwahula ni pali koaros en mour. President David O. McKay ketin kasaledahr ni ansou ehu: “Sukuhl mehlel wiawihkihda kaidehnte pwehn esehla science, poadoapoad, pali en nting de mahlen, ahpw kakairada duwen mwomwen emen. . . . Sukuhl mehlel kin kaianehda kitail en kesehla pein ehi oh esehla pein wiewia ngehi. Sukuhl mehlel kin wiewia lingerenger, katikala lokolok oh wiahda peikihong kosonned akan oh koasoandi pwung en wia kaweid en kosonned en mour. . . .

“Dahme palien sukuhl kin doake iei en kin kakairada mehkan me serihn sukuhlo ahneki me pahn kohieng pein ih nin duwen mour kin nannantihla” (*Secrets of a Happy Life*, p. 46–47).

Loalekeng pahn pil sewese kitail en papah riatail teikan. Sang ni atail ese, kitail kak sewese aramas akan en powehdi soumwahu oh lokolok, diarada ahl akan pwehn wiahiong mour lipwan ehu, oh wiahda mwenge, likou, oh ihmw akan me mie anahnepe ong atail peneinei kan. Mwohn mehkoaros, kitail kak sukuhliki oh kihong mehte kan mehlel en padahk kan oh kosonned me kitail uhdahn pahn esehla pwehn duwehla Samatail Nanleng. Ahpw ekei ansou kan, ni ansou aramas akan alehda loalekeng en sampah, re kin pohnmwahsohki arail loalokong. Re kin leme me re sohte pahn idawehn kaweid akan en Koht oh sapwellime soukohp akan. Koht ketin kehkelikihong kitailehr nan pwuhk sarawihkan: En sukuhl pwe ihme mwahu, Kauno ketin mahsanih, ma kitail kin karonge sapwellime kaweid akan, pil ong ni ehu irair, kitail pahn doadoahki atail sukuhl ong ni mehkot me mwahl. (Kilang 2 Nephi 9:28–29.)

Kesempwal en Ieiang Sukuhl

Dahme kahrehde e kesempwaliki kitail en iang sukuhl? Dahme kitail kak esehla sang ni ieiang sukuhl?

Pali laud en atail kasikuhl kin kohsang nan sukuhl. Nan sukuhl kitailkin sukuhlki wadawad, nting, oh wia poahsoan en wahntuhke. Kitail kin sukuhlki poadoapoad, science, oh geography. Kitail kin onopiki duwen doadoahngkan me paliwaro kin wia, mwekimwekid en usuhkan, lingan oh kahrepen en tuhke kan oh mahn akan. Ni ansou me kitail kin kalaudehla atail wehwehki sampah, kitail kak kalaudehla atailen kin kihong mehkot rehn atail peneinei kan, Mwomwohdiso, oh atail kousapw.

Ekei ansou e kin apwal ong ieiang sukuhl. Kitail pahn pwunodiki mwohni, ansou, oh atail kak en wia. Ahpw kauno ketin kupwuriki kitail en ahniki kasukuhl mwahu. E pahn ketin sewese kitail alehdi dahme kitail kin kasiko ma kitail kin rapahki sapwellime sawas sang ni kapakap oh wia uhwen atail kak. Ni ansou me sampah wet mwekidla mwowe nan industry, technology, oh science, sukuhl pahn laudla kesempwalpe. Kitail kin anahne kasukuhl pwehn apwali atail peneinei kan oh atail ese en kamwahuijala atail wehi.

Tohn Mwomwohdiso kan, ni mehlel me pwulopwul akan, ansou koaros kin ale kaweid en wiahda mehkoaros me mie anahnepe ong ni alehda sukuhl mwahu. Met iangahki kasukuhl me anahn ong ni alahldahng doadoahk. Wasa me sukuhl mehlel kin sohte mie, samatail kan oh mehte kan me mihmi karanih wasa kan sewese kitail en alehda kasukuhl me kitail kin anahne.

Kasukuhl kin Sohte Tukedi nan Atail Mour

Kasalehda kilel 26-a, "Kasukuhl kin kesempwal ong me pwulopwul kan."

Ma kak, kitail pahn kadokehlahte atail sukuhl mwurin sukul laud. Met kak wiawi sang ni "on the job training" de sang ni ieiang university de vocational de trade sukuhl.

Kasalehda kilel 26-b, "Kasukuhl pahn kadokdokahte nan en emen a mour."

Mendahte nan atail mour mwuhrio, kitail kak ale kasukuhl nan pali tohto. Kitail kak ale kasukuhl en me mah de ale kasukuhl kan sang rehn ekei sukuhl sang ni kisin likou. Kitail kak rapahki sawas sang irail me mihmi limwatail me ese oh me ese duwen mehkot. Soangen aramas oko pahn kin sawas ma re kilang kitail men esehla.

Pwehki Kauno ketin kaweid kin kitail en sukuhl, kitail ahneki kahrepe kapatapat ehu pwe kitail en wia uhwen atail kak pwehn sukuhl nan ansou koaros en atail mour. Ni ansou me kitail kin wadek, onop, oh esehla, kitail pahn kin peki Kauno en ketin sewese kitail wehwehkihla oh tamataman dahme kitail esehla.

Likin pwuhk sarawihkan, kitail pahn kin rapahki kitail en esehla “sang nan pwuhk kan me keieu mwahu kan” (kilang D&C 88:118). Met anahne kitail en marainki pilada mehkan me kitail pahn wadek. Ekei pwuhk kan kin wiahiong kitail aramas mwahu kan. Re padahkihong kitail duwen mwahu oh lingan. Ekei pwuhk kan oh magazine kan kin kakairada me suwed.

President Spencer W. Kimball ketin wiahier kehkehlik ong kitail me “tohto. . .me suwed akan kohdo nan imwatail kan—sang ni T.V., radio, magazine, doaropwehn rohng kan, oh ekei taropweh kan” (*Ensign*, May 1978, p. 45). Mehkan me kitail pahn kin koledi pahn tohto pwehn siken me suwed akan oh kadirehla nan moangetail ki me mwahu kan me kitail en kin lemeleme.

Pwehn kapatahiong wadek pwuhk kan, magazine kan, doaropwehn rong kan me mwahu kan, kitail kak iang sipai kan me kasalehda nsensuwed kihla, poakehla, oh wehweh kihla ekei aramas akan oh pali en tiahk kan. Kitail kak karonge pwihn kan. Keseng oh koul oh pwarek wasahn mahlen kan pwehn kalaudehla atail poakehng me lingan. Kitail kak koasoia dahme kitail esehla ong mehteikan.

Esehla Sang ni Wiewia

Samatail Nanleng ketikihong kitail sampah pwe kitail en esehla oh wie soangesoangen irair kan. Soahng tohto me kitail kin esehla kitail pahn esehla ihte sang atail pahn wia. E sohte itar en ihte onoupiki. Sounnting en Eklesiasdes ntingih: “Samwa, mie ehuh soahng tohrohr me ke pahn mwasamwasahn. Ntingidien pwuhk kan pahn wiewiawi kohkohlahte, oh ke pahn pwangada ma ke pahn song sukuhlki koaros . . . Koht pahn ketik kadeikada atail wiewia koaros, mehnda ma suwed de mwahu, mehnda ma pil mehkot me wiawi ni rir” (Eklesiasdes 12:12, 14). Kauno idek rehtail en kin medemedewe ni keneinei anahn en atail pahn doadoahk ni lelepek: “Eri mweidohng aramas akan koaros en esehla ah pwukoah, oh doadoahk nan dehu me a kasarawihong, ni lelepek mehleh” (D&C 107:99).

En wia doadoahk akan me kohieng kitail pahn kahrehda ni atail doadoahk nan malipilip de dehu ehuh kihda irair akan me kitail pahn kak esehkihla. Ni atail wiewia mehkan, ekei pak kitail pahn wia me sapwung. Irair wet pahn kihda ansou en kasukuhl, wekila, oh kalaudehla atail kohiek akan. Ni atail pahn wia mwahu mehkan oh wia kamwahu kan, soahng tohto me apwal pahn mengeila. Ni ansouo kitail pahn kak wia doadoahk pwuko ong pein kitail ahpw kitail pil pahn kak sewese aramas teikan.

Kauno ketikihda irair tohto en papah oh kakaun nan sapwellime Mwomwohdiso, me ma kitail pahn alehda oh wia uhwen atail kak ni atail kapakapki, e pahn sewese kitail en esehla oh kairada.

Pali laud en kasukuhl me sohte tangatang ni duwen uhdahn sukuhl kak wiawi nin duwen ehuh peneinei. Peneinei kan kak patpene kohla wasahn

wiahda pali en koul oh sipai kan de kohla nan museum kan, irail kak patpene wiahda mehkan. Irail kak iang piknik kan, kohla pweidi ekis wasa, kommoal reirei kan, de pil alu mwotomwot kan en wia en peneinei mehn kasukuhl kan. Ehu penineio kin kihong ansou en emen ehu rahn en wadek ni ngil laud sang nan ehu pwuhk mwahuo oh mwuri re pahn koasoia madamadau kesempwal me re wadekehr.

Esehla sang ni wia iei mehkot me kitail koaros kak wia, sohte katepe ia uhwen tikitik en atail sukuhl. Ni karasepe, kihong emen ehu ansou, ndahiong Dr. Louis Agassiz, scientist wadawad men, me sohte ahniki ansou mwahu en sukuhl. E koasoia me ih kin katanga ihmw ehu me aramas kin meir oh mwenge oh dene sohte eh ansou en wia mehte kan. Ohlo kalelapak soangen doadoahk me e kin wia, oh ih eri sapeng:

“I kin kihsang kilin pedehde oh lupukidi onion kan.”

E ahpw idek, “Ia wasa komwi kin mwohd ni ansou me komwi kin wia met?”

“Pali pah en kendake en wasahn mwengeo.”

Ia wasa nehmw kan kin sok ia?”

“Pohn prik melengleng.”

“Ia wehwehn prik melengleng?”

“I sehse, maing.”

“Ia werein omwi kin mwomwohd wasao?”

“Sounpar eisek-limau.”

“Lih, met iei addresso,” Dr. Agassiz indu. “Komwi sohte kak ntingihdohng ie ehu kisin likou me pid duwen prik melengelengo?”

Liho wiahki mehkot me uhdan mehlel. E kilang wehwehn “prik” nan dictionary ahpw lehmedahr me wehweo me nohk megei en kadaralahng scientist. Eri e kilang nan pwuhk encyclopedia. Ni ansou me e wadek duwen prik e diarda lokaia kei me e sohte wehwehki ia wasa en kilangada wehwe perailie. Oh eri, pwehki e uhdahn men esehla dahme e wia sukuhukuhliki, e kolahng nan museun oh wasahn wia prik kan. Ni ansou me e kanehla eh onop kan, e mwohndi oh ntingihdi kisin likou me tohtohki doaropwe silihsek-weneu me pidada duwen iren prik melengeleng ong Dr. Agassiz.

Ehu kisin likou kohsang rehn Dr. Agassiz kasalehiong ih me wekidekla malaulau kei oh dene e wiadahr, kisin likouo duwehte en pwihk kin wiawihda oh kadaralahng ih \$250. Ni pali kapi en kisin likou e idek, “Dahme mihmi pahn prik kan?”

E kilang. Mie kakiles kei pahn prik kan. Eri e tapiada onopiki kakiles. E diaradahr me soangen kakiles kid welipwiki riehk limen. Eri e ahpw mwahuki esehla soahngen kakiles tohto oh ia mwomwen oh ia wasa re kin mihe. Mwurin eh wadek laud oh onopiki ni keneinei, ih eri ntingiada doaropwe silipwiki woneisek ong ni oaralap wet ong Dr. Agassiz. Dr. Agassiz wiadahr nin dwen pwuhk ehu oh pil kadarala ekei mwohni.

Sang ni mwohni wet me e aledahr e pwarekehr sahpw akan koaros me e kin auramane. (Adapted from Marion D. Hanks, *The Gift of Self*, p. 151–53.)

Likin mwohni me lih menet koledier, ia duwen mour en lih menet kepwepwekihla mehkan me e wiahier? (Sang ni laudla en mehkan me e ese oh men esehla mehkot me kapw me kin mihmi limwah.)

Kitail pil kak esehla laud sang ni atail men esehla mehkot nan sampah oh rehn aramas akan me kin mihmi limwahtail. Kitail kak esehla me tohtohie sangete ni sopeilahng mehkan me kitail wiahier oh rapahki pwe kitail en wehwehkihla sang onop oh kin doandoaropwe irail nan moangetail oh atail mohngiong kan. Ni ansou me kitail kin kilang, onop, doadoahk oh madamadau loal, kitail esehla me tohto me kesempwal oh esehla duwen atail pahn doadoahkihong nan atail mour.

“Mie mehkei me kumwail kan kihong aramas emen, oh mie mehkei mek umwail sohte kak kihong ih, ihte ma, ni ansou me e pein men kohla oh alehda, oh koadoakehda pwehn wiahla kisehn paliwere. Kosonned wet doadoahk ong onop, esehla wia mehkot, oh en esehla iren padahk koaros en mour” (Richard L. Evans, *Richard Evans’ Quote Book*, p. 74).

Koasoia madamadau me Elder Evans kasaledahro.

Dah6me mwahu dahkei me mie nan atail palien kalaudehla atail ese oh atail esehla sang ni atail wia?

Keimwsekpe

Kauno ketin kaweidkin kitail en esehla duwen rongamwahu oh duwen sampah. Kitail kak wia met sang ni ieiang sukuhl, sang ni alehda mehn kasukuhl kan me kin kohieng emen, sang ni men esehla mehkan me mihmi limwahtail kan, oh sang ni rapahki pwehn wehwehkihla mehkan me kitail wiahier. Ni ansou me kitail pahn loalekengala, kitail pahn kin esehla pereniki sampah oh mehkoaros me Kauno ketikihong kitailer. Kalaudla en atail ese oh kaiahn sang ni pelien kasukuhl pahn sewese kitail utung atail peneinei kan, kauwada wehin Koht, oh wiahiong kitail en duwehla Samatail Nanleng.

Song en wia

Pahpa kan: Kakehlaka noumwail serihkan en alehiong irail ehu palien kasukuhl. Wiahda ehu karasepe en kasukuhl ong irail en idawehn.

Pilanehda program kan en peneineio me pahn sewese emen emen irail en sukuhlkihpene.

Me pwulopwul kan me kin kolokol priesthood: Wiahda pilahn akan me mie anahnepen alehda kasukuhl mwahu.

Kaunopadahk Sounpadahk

Mwohn kapwilewei padahk wet—

1. Esehla mwahu soangen kasukuhl dahkei nan omwi wehi oh kousapw.
2. Peki rehn tohn pwihno en wadek de kihda koasoai kan oh iren pwuhk sarawihkan en nan padahk wet.

Sises Kraiss, Atail Poahsoan Mehlelo

Padahk 27

Padahk wet pahn kin sewese kitail en pilada Sises Kraiss pwehn wia poahsoan mehlel en nan atail mour kan.

Kawehwehpe

Peki tohn pwihto en meirpene mwein seken silihsek. Ndaiong irail ren mwomwehda me irail mihmi rehn Sounkomouro. Kawehwehda me koasoai pwoatet pahn sewese kitail esehla mwahu atail Sounkomour, Sises Kraiss. (Wiahda wasao en kak doadoahk ong ni palingehnomwehn ni omwi pahn kihda mehwet rehn pwihto.)

Elder Melvin J. Ballard ni ansou kis me e wie doadoahkehr nin duwen misineri men nan pwungen Indian kan en Pali Mese en Amerika. Ni ansou me e mihmi nan eh misino ahpw inangiadahr ehu kadehdehpen me e wiewia kupwuren Kauno. Sang ni en Kauno ketin kamanalahr eh pekipeko, e koasoai me e wiahier ehu auraman me dene eh dierek nan tehnpas sarawio. Nan eh ouramano, e pidolongehr nan ehu perehn tehnpas sarawio.

“Ni ansou me I pidolongehr nan wenihmwo,” Elder Ballard koasoai, “I kilangehr aramas emen mwomwohd wasa ileile me aramas kin padahk sang ie, me keieu lingan me meseiet ahpwtehn kilangada de I apwtehn esehda me e mie nan sampah me soh imwi. Ni ansou me I kohla pwehn kapehseiong, e ketida oh ketido rehi sang ni e ketin kapahdohr limehkan, oh ketin pohkomwokomw, ni eh ketin mahsanih edeio. Ma I pahn momouriki sounpar rar, I sohte kak manokehla pohkomwokomwo. E ketin pwoaleiehdi oh metik ie, ketin epiehlahng nan sapwellime mwaramworo, oh ketin kapaiehda lao meho me mihmi nan ei tihkan mwomwen e wiahla pih! Ni ansou e ketin kanekelahr, I pwupwidier ni aluweluehkan, oh ansou me I widenkier aluweluehkan pilen meseikat oh sang ni ei kin metik, I kilangadahr lipwehn metehkan ni aluweluehn Soundor en sampaho. Pepehmo me I ahnikier rehn Soundoro me sapwellimaniki mehkoaros nan limehkan, ong ni ahniki sapwellime limpoak, kupwur mwahu, oh kapai me ma I pahn kak alehdi dahme I alehier mwoweo, I pahn kihda mehkoaros me ahi, mehkoaros me I kin kopworopworiki me I en wia, pwehn pehmete dahme I pehmehro!” (*Sermons and Missionary Service of Melvin J. Ballard*, p. 156).

Atail Kin Anahne Sounkomour Men

Mwohn atail kodohng sampah, kitail kin kousoan rehn Samatail Nanleng. Ni ansou me kitail mihmi wasao, pilahn en kamouro kohiengehr kitail.

Kitail inenen pereniki duwen pilahn wet me kitail aledahr oh weriweriki atail peren (kilang Sohp 38:1–7).

Pilahn en komouro kin anahne kitail en koksang mwohn Samatail Nanleng oh kodohng sampah nin duwen aramas akan. Met, kitail pahn tohrohrasang Samatail Nanleng ni paliwar oh palingehn. Kitail pahn ahneki saledek en pilada. Kitail en peikihong de sohte peikihong sapwellimen Koht kosonned akan.

Ma kitail inoukihda me kitail en wiahda dihp, kitail solahr pahn mwakelekel. Met wehwehki emen me mwakelekel me pahn pwainda dipatail akan, pwehki sohte emen aramas me dihp me kak pidolong nan wehin nanleng (kilang 1 Nephi 15:34).

Pwehn sewese kitail en pwuralahng reh, Samatail Nanleng ketin piladahr Sounkomour men pwehn doarehla kitail. Soundor menet iei riatail me keieu laud ni palingehn, Sises Kraiss, me ketidohr sampah ni tohnmetei oh pwe en ketin wia atail Sounkomoro. Sang ni e ketin pein pilada en ketin wia met, e ketin mahsaniher klohri en atail komouralao pahn kohieng Samatail Nanleng. (Kilang Eipraam 3:27; Moses 4:2.) Lucifer, emen riatail ni palingehn, pil inengiong en wiahla atail Sounkomoro. Ahpw e mwahuki idingkin kitail en komourla oh men kolokol wahuo ong pein ih. (Kilang Moses 4:1.) Samatail Nanleng sohte kupwurehla eh pekipeko oh ketin keiehdiar Sises palio en wiahla Sounkomour patail (kilang 1 Piter 1:18–20). Sang ni eh ketin wiadahr met, e sohte ketikihsang kitail atail saledek en pilada.

Sises Kraiss iei Atail Poahsoan Mehlelo

Dahkot poahsoan mehlelo?

Poahsoan mehlel ehu pahn kin ahneki poahsoan kehlail ehu me sohte kak mwekid de ohla. Poahsoan mehlel ehu pahn utungada mehkoaros me kohdi powe. Ni ansou me kitail kin kauwada ihmwo, ni karasepe, kitail en kin kanaieng wiahda poahsoano ni uhwen atail kak pwe ihmwo en kak mour werei. Ni soahngote, kitail pahn kin kauwada atail mour pohn poahsoan mehlel ehu pwe kitail en kak dadaur nan kasongosong kan en mouret.

Atail Sounkomour Sises Kraiss iei ihte poahsoan mehlelo me kak poahsoanehda atail mour powe. Soukohp Halaman mahsanih:

“Iei pohn takai en atail Soundoaro, me iei Kraiss, lehros en Koht, me kumwail uhdahn pahn poahsoankihda; pwe ni ansou me tepelo pahn kadarewei kisinieng kehlail akan. . .ehl, ni e pahn wiahda pwupwidien ais oh kisinieng laud me pahn lellohng kumwail, e sohte ahneki manaman en powehdi kumwail. . .pwehki takai me kumwail poahsoanda peweho, iei poahsoan mehlel ehu, poahsoan ehu me ma aramas akan pahn kokouda ie, re sohte kak pwupwila” (Halaman 5:12).

Sises iei ihme poahsoan mehlelo pwehki e ketin keidiher sang reh Koht mahso pwehn ketin wiahla atail Soundoaro. Nephi mahsanih, “Sohte mwahr ehu nan sampah de nanleng ihte me pahn warehng Sises Kraiss, . . .me aramas kak komourkihla” (2 Nephi 25:20). Ihte sang ni tomw oh meiroang en Sises Kraiss me kitail kak ale mahkepen dipatail akan oh ale mour soutuk. Kitail sohte kak pein wiahiong kitail mepwukat. Sises iei ihte me sapwellimaniki manaman wet.

Sounkomour kak ketin sewese kitail, ahpw keieu kitail uhdahn pahn wiahki ih atail poahsoan mehlelo. Ma kitail wia, e pahn ketin sewese kitail ong ni mehkan me pahn uh Wong kitail oh ketin kalaudehla atail kak en powehdi katoutou patail kan. Sang reh, kitail kak ale kehl en wiahda doadoahk apwal akan. E pahn ketin wia kompoakepatail emen me kitail kak ale sawas ni ansou en apwal. Kitail pahn kak kihong atail pahtou oh peren kan reh oh pehmada duwen eh kin ketin poakehng oh pwunodikin kitail.

Poahsoanda Pohn Kraiss

Pwe en kauwada atail mour pohn poahsoan mehlelo, atail Soundor, kitail uhdahn pahn esehla ih. Pwuhk sarawihkan mahsanih me esehla Kraiss iei en kolokol sapwellime kosonned akan (kilang 1 Sohn 2:3). Ni ansou me kitail kin kolokol sapwellime kosonned akan, kitail pahn kin kak duwehla ih ni ansou me kitail pahn pidolong mwohn sihlangiho (kilang Joseph Fielding Smith, *Doctrines of Salvation*, 2:7).

la duwen atail kak poahsoanda pohn Kraiss? (Kasalehda chart, “Duwen Poahsoanda pohn Kraiss, me poahsoan mehlelo,” de ntingihda irehkan nan plakpwohto.)

Kitail kak poahsoanda pohn Kraiss sang ni ahl pwukat:

ONOPIKI PWUHK SARAWIHKAN

Pwuhk sarawihkan kasalehiong kitail duwen koasoaiepen ieias en Sounkomour, sapwellime padahk mehlel kan, oh sapwellime padahk kan. “Raphki nan pwuhk sarawihkan,” Kauno ketin mahsanih, “. . .” irail iei me kin kadehdehda duwen ngehi” (Sohn 5:39). Nan pwuhk pwukat kitail kin kilang duwen en Sounkomour eh ketin wiahiongehr aramas en sampah, oh duwen kitail en kin wiahiong emen emen.

Nan pwuhk sarawihkan Kauno ketikidohng kitailehr sapwellime rongamwahuo. E ketin mahsaniher me ma kitail pahn pahsoanda pohn sapwellime rongamwahuo, e pahn ketin wiahiong kitail en mwakelel mwohn Samatailo ni rahn en kadeiko. (Kilang 3 Nephi 27:13–16.)

Pahsoanehda atail mour pohn rongamwahuo wehwehki pwoson Kauno, koluhkihla dipatail akan, pepdaisla, alehda Ngehn Sarawio, oh nantihla ni imwio. Kauno ketin inoukihong kitailehr me ma kitail kin pahsoanda pohn takai en sapwellime rongamwahuo, wenihmw en ehl akan sohte kak powe kitailedi (kilang 3 Nephi 11:39). Met wehwehki me ma kitail kin pahsoanda pohn rongamwahu en Kraiss, sehda sohte pahn ahneki manaman pohtail,

ahpw kitail kak eh ansou mwakelekehda oh kohda powe ni rahn en neko.
(Kilang 3 Nephi 27:17–22.)

la duwen onopiki pwuhk sarawihkan kin sewese kumwail en esehla Sounkomour?

KAPAKAP OH KAISIHSOL

Kapakap oh kaisihsol kak sewese kakarani kitailahng Kauno. Ni ansou me kitail pahn kaisihsol oh kapakap nan wasa sohte katairong, kitail kin pehmada sapwellimen Sounkomour limpoak. Kitail pahn kin kak kasalehiong Kauno pepehm akan me mihmi loalletail, oh e pahn ketikihdo nsenamwahu oh meleilei en nan moangetail.

Lih emen koasoiahda duwen ah esehla mwahu Samatail me ketiket Nanleng oh Sounkomour sang ni kapakap:

Liho wia sounpadahk men. Ehu rahno mie me likwerialahng ih ni imweo oh ndahiong ih me nah pwutako duhlahr. Kapwuriameio me laud mehleh. Nan eh lokokol e ahpw werikihda, “Ei Kaun, ei Koht, dahme kahrehda?” Pasapengo kohdo nan moange nin duwen pepehm ehu me sansal, mwadang, oh sapeng: “I anahne ih.”

Mwurin liho alehdahr nsenamwahu me kaselel ehu. “Ni ei kilahr ei mohngiongong ni kapakap ong Samatailo,” e koasoia, “e ketin karongier oh sang ni pein sapwellime ahlo oh ansou me e ketin sapengehr kapakap kan. . . . Kasongosong wet kakete kiong ie en dohsang Samatail Nanleng. . . . Ahpw, I ahpw laudla ei kerenlahngehr ei Sounkapikipiko me I sohte kin wia mahso, oh eh ketin kapaikiniedahr marain oh kadehde ehu” (Anita L. Hughes, “Why Did You Take My Son?” *Ensign*, July 1978, p. 66).

ALEHDA KAMADIPW SARAWI

Ngenen Kauno pahn ketikihong kitail duwen ieias oh mwomwen atail Sounkomour, pwe ehu kahrepen Ngehno iei en kadehde Kraiss (kilang, Sohn 15:26). Ni mehleh, iei sangete ni Ngenen Kauno me kitail kak kalaudehla atail esehla wehwehn sapwellimen Kauno tomwkin kitaila.

Kitail kin kolokol Ngehn en Kauno mwurin atail pepdaiso oh kamanaman en wiahla towe mehleh sang atail kin warehng alehda kamadipw sarawi (kilang D&C 20:77, 79).

Dahme kitail en kin medemedewe ni ansou me kitail alehda kamadipw sarawi?

IDEIDAWEHN SOUKOHP IEIASO

la duwen atail en idawehn soukohp ieiaso pahn kin sewese kitail en pahsoanda pohn Kraiss?

President en Mwomwohdiso wet iei me wia sounsawas pohn sampah wet. Nin duweo, e ketin kasaledohng kitail kupwuren koht rahnwet. Ihme kahrehda, ni ansou me kitail idawehn kaweid en soukohpo, kitail kin idawehn koht oh peikihong kupwureo. Met, ni ansou me kitail sukuhki duwen peik oh esehla sang ni atail wia, kitail kin kakairada atail pwosonla Kauno. Pwoson wet e wia “angkeh” ehu ong kitail unsek oh kin wiahiong

kitail en wiahda doadoahk mwahu kan (kilang Ether 12:4). Sang met kitail diarada mwahu oh wialahr sapwellimen koht pwutak warehng kei (kilang Moroni 7:25–26).

POAKEHNG OH PAPAH KAUNO

Nahnmwarki Benjamin mahsanihong sapwellime aramas akan, “Ni ansou me kumwail kin mihla nan amwail papah kompoakpamwail akan kumwail kin mihte nan amwail kin papah Koht” (Mosiah 2:17). En poakehng oh papah ekei iei en poakehng oh papah Kauno. Oh ni ansou me kitail kin poakehng Sounkomour, kitail kin esehla mwahu duwen ih. Iei sang ni papah Kauno me kitail kin esehla pehmada duwehte sapwellime pepehm oh lemehda duwehte sapwellime lamalam: “Pwe ia duwen en aramas emen en ese soumas emen me e sohte kin papah, oh me e kin wia aramas kapw men ong ih, oh me kin dohsang ih ni madamadau oh ineng en nan eh mohngiong kan?” (Mosiah 5:13.)

MOMOUR DUWEHTE KRAIS

Ia duwen atail mour en duwehla Sises Kraiss?

Ni ansou me kitail peikihong sapwellimen Kauno kosonned akan oh kin momouriki sapwellime rongamwahuo, kitail kin tapiada momour duwehte e ketin ieias oh pahn duwehla ih.

Kihong me ahneki pwukoahn kihla eh repwoht en Mosiah 4 oh 5 me reirei ki minit siluh lei limau.

Pwehki sang ni mahsen akan en Nahnmwarki Benjamin, sapwellime aramas akan pehmehr Ngenen Koht oh mwekidkidahr me re pahn inou kihong Koht me re pahn kolokol sapwellime kosonned akan ansou koaros. Nan pwungen kosonned akan me Nahnmwarki Benjamin ketin kasaledahr me re pahn kin kolokol iei: en tamataman duwen lapalap en Koht; irail en pein karakarahkala; en kapakap rahn koaros; dehr kin kamedekehla emen emen; en padahkihong neirail serihkan en poakehng emen emen; oh en kihong arail dipwisou kan ong me semwehmwe kan; oh pahn kin mwakelekel nan arail madamadau, oh wiewia kan. Ni ansou me sapwellimen Nahnmwarki Benjamin aramas akan kin wia mepwukat, irail kin duwehla Sounkomour. Kitail kak duwehla Sounkomour sang ni atail en wiahda soahngohnte.

Alma ketin padahkihong kitailehr me ni ansou me kitail momour duwehte Sounkomour, kitail alehda “sapwellime mwohmw ni mesetail akan” (kilang Alma 5:14, 19). Met ekis wehwehki me kitail direkilahr limpoak en Koht oh pehmadahr aht poakehng mehte kan. E wehwehki me se men kolokol aht inou kan rehn Kauno oh en warehng weuwa sapwellime lengilengo.

Keimwsekpe

Ni ansou me kitail kin onopiki pwuhk sarawihkan, kapakap oh kaisihsol, oh ale kamadipw sarawio, idawehn soukohp ieias, poakehng oh papah

Kauno, oh momour duwehte Kraiss, kitail kin esehla Sounkomour oh duwehla ih. Sang met kitail kin kakauda pohn Sounkomour nin duwen e ketin wia atail pahsoan mehlelo.

Inou ehu me kohieng kitail me ni ansou me atail mour kokoudahr pohn takai en Kraiss sohte pahn pwupwidi. Met wehwehki me mour ehu me pahsoanda pohn Sises Kraiss—pahsoan mehlelo—pahn mihmihte kokkohahte. E wehwehki me sang ni atail pahn duwehla Kauno, kitail pahn kak pwurehng miha reh oh rehn Samatail Nanleng, alehda mehkoaros me re ketin sapwellimaniki.

Sounkomour ketin inoukihong kitailehr, “Mehmen me aleiehda kin alehda Semeio; oh mehmeh me alehda Semeio kin alehda sapwellimen Semeio wehio; ihme kahrehda mehkoaros me semeio sapwellimaniki pahn kin kohieng mehmeno” (D&C 84:37–38).

Kihda omwi kadehde en Sises me ketin wia omwi Soundor oh Sounkomour. Ma mie ansou, luke ekei me kolokol priesthood kan en kihda arail kadehde kan.

Kihong emen tohn pwihno en pwurehng wadek dahme Elder Ballard lallehr ong ni kapehse en padahk wet.

Song en wia

1. Wiahiong pein komwi nin duwen mehmeh me kolokol priesthood en esehla Sounkomour oh duwehla ih.
2. Pilada ehu irair en Sounkomour me komwi men wia pwe en unsekla nan omwi mour. Tapiada ansou wet kaunsekehla irair wet.

Kaunopadahk Sounpadahk

Mwohn kapwilewei padahk wet—

1. Kapwurehiong *Padahk Kan En Rongamwahuo*, iralaud 3, “Sises Kraiss, Atail Kaun oh Sounkomouro,” iralaud 11, “Mouren Kraiss.”
2. Kaunopada chart wet, “Duwen Poahsoanda pohn Kraiss me Poahsoan Mehlelo,” de kaunopada ntingihdi irehkan nan plakpwohto.

Duwen Poahsoanda Pohn Kraiss, me Poahsoan Mehlelo

Onopiki pwuhk sarawihkan
 Kapakap oh kaisihsol
 Alehda kamadipw sarawi
 Idawehn soukohp ieias
 Poakehng oh papah Kauno
 Momour duwehte Kraiss

3. En kaunopada en kihla omwi kadehde en Sises nin duwen e ketin wia omwi Soundor oh Sounkomour.
4. Kihong emen tohn pwihno mwowe en pakairiki dahme Nahnmwarki Benjamin ketin peki sapwellime aramas akan en wia nan Mosiah 4 oh ia mwomwen sapwellime aramas wiahiong sapwellime pahngoako nan Mosiah 5. (Irehkan me pahn wiawi nan repwohto pahn dierek nan padahk me sansal nan oaralap me koasoia “Mour duwehte Kraiss.”)
5. Peki tohn pwihno en wadek de kihda koasoia kan de iren pwuhk sarawihkan en nan padahk wet.

Saledek en Pilada [Agency]—Kisakis Ehu Sang Rehn Koht

Padahk 28

Kahrepen padahk pwehn kin sewese kitail en esehla kosonned en saledek en pilada oh padahkihong kitai duwen kesempwalpen wiahda pilipil mwahu.

Kawehwehpe

Seikop, rien Nephi, kasaledahr nan Pwuken Mormon, “Ihme kahrehda, kumwail en perenda nan amwail mohngiong kan oh tamanda me kumwail saledekiong idek rehmwail—en pilada ahl en mehla soutuk de ahl en mour soutuk” (2 Nephi 10:23).

Dahme kihong kitail manaman en wiahda pilipil akan? Dahme kahrehda, ni karasepe, dahme kitail pilikihda kitail en pepdaisala? De, dahme kahrehda kitail kin pilada soangen likou kan me kitail pahn likouki, sukuhl kan me kitail en iang, de soangen doadoahngkan me kitail pahn idawehn?

Pasapengo iei ihme kisakis me kohieng kitailehr sang rehn Koht me kahdaniki saledek en pilada. Kisakis wet iei ih manaman en wia pilipil akan. Pilipil me keieu kesempwal me kitail uhdahn pahn wia, iei pilipilo me kak wiawi sang ni tompen Sounkomouro, me pid duwen mour soutuk. Sounkomouro sohte pahn ketin idingkin kitail en alehda sapwellime rongamwahuo; ahpw ma kitail pilada en idawehn ih, e pahn ketin kapai kitailda oh ketin padahkihong kitail duwen atail en doadoahngki atail saledek en pilada pwe kitail en duwehla ih.

Saledek en Pilada [Agency]—Kosonned Soutuk Ehu

Saledek en pilada iei kosonned soutuk ehu. President Brigham Young ni eh padahngki duwen en aramas saledek en pilada, mahsanih:

“Met iei kosonned ehu me mihier sang ni tapio oh pan pil poatoapoat kohkohlachte, oh e pahn kin mihe kohkohlachte ni ansou kan me sohte imwi pahn kohdo. Aramas pahn ahniki manaman en pilada.” (*Discourses of Brigham Young*, p. 62.)

Kihong emen tohn pwhno en wadek laud Moses 4:1–4.

lahd me mwekid wet wiawi? Dahme kahrehda?

Mwohn atail kodohng sampah, kitail tuhpenehr nan ehu kapokon nanleng. Ehu rehn mehkan me kohda mwohtail me kitail koasoiahier iei me pid irair soutuk en pwungen pilada. Lusiper de sehndan mwahuki kihsang kitail saledek en pilada. Ahpw Sises Kraiss ketin kupwuriki en wia kupwuren Sahmo, me pahn mweidohng kitail en pilada ong pein kitail.

“Saledek en pilada wet,” President Wilford Woodruff mahsanih, “Ansou koaros wia tiahk en aramas ehu me mihmi pahn kosonned oh koaperment en Koht. E sapwellimaniki nanleng mwohn sampah wiawihda, oh Kauno ketin kolokol oh perehla sang Lusiper oh irail koaros me iangalahr ih. . . . Sang ni mwahu en saledek en pilada, komwi oh ngehi oh aramas koaruhsie wiadahr me kitail en kin ahneki pwukoah kan, pwukoahki ahlo me kitail kin idaweihn, mour me kitail kin momouriki, oh wiewia kan me kitail kin wiewia” (*Discourses of Wilford Woodruff*, p. 8–9).

Doadoahki Atail Saledek en Pilada

Mie mehkan me anahnepen kitail en doadoahngki atail saledek en pilada nan mour wet. Keieu, kitail uhdahn pahn *esehla mwahu de suwed*; keriau, kitail uhdahn pahn ahneki *saledek en wia pilipil kan*; oh kesiluh, mwurin kitail doadoahngkier atail saledek en pilada, uhdahn pahn mie *mehkan* me pahn kohsang ni atail pilipil akan.

Ni ansou me koaros mihier koasoaepe, ntingiada nan plakwohto: *Esehla Mwahu oh Suwed, Saledek en Wia Pilipil kan, Mehkan me Pilipil kan Wiahda*.

ESEHLA MWAHU OH SUWED

Pwehn kadeik ni pwung ni atail en tuhwong atail Sounkomouro, kitail uhdahn pahn kak leme, doandoaropwe, oh pilada. Kitail uhdahn pahn wehwehki dahme kitail kin wiewia, esehla wekpeseng en mwahu oh suwed oh dahme atail wiewia kan kin kahrehda. Ma aramas emen me inenen pwulopwul de e sohte kak wehwehki wekpeseng pwukat, e sohte pahn kadeiki duwehte irail akan me wehwehki pahn wia.

Sang ni kahrepe wet, Kauno sohte ketin kapwukoahkin kitail atail pilipil kan lao kitail lel sounpar waluh. Ni ansou, kitail kin lellohng pahr en alehda pwukoah (kilang D&C 68:25–27). Met wehwehki me mwurin kitail mahkier sounpar waluh, kitail pahn pwukoahkier mehkoaros me kitail kin wia—ihthe ma nan moangetail sapwung oh kitail sohte pahn pwukoahki atail wiewia kan.

Mormon ketin kawewedahr: “Seri tikitik kan me kin unsek, pwe irail sohte kak wiahda dihp. . . . Seri tikitik kan sohte kak koluhla; ihme kahrehda, inenen suwed laud ehu en soikala kalahngan unsek kan en Koht ong irail, pwehki irail kin momour reh pwehki sapwellime kalahngan.” (Moroni 8:8, 19.)

Mormon pil ketin kawewedahr me aramas akan “me sohte ahneki kosonnedo” kin “momourki Krais” (Moroni 8:22). Met wehwehki me aramas akan me sohte ale padahk en rongamwahuo de irail akan me sohte kak wehwehkihla rongamwahuo re sohte pahn kasikasik me re pahn momouriki rongamwahuo. Re sohte pahn pwukoahki lao rongamwahuo kohieng irail de lao irail kak wehwehkihla.

SALEDEK EN WIA PILIPIL

Pwehn doadoahki saledek en pilada, kitail uhdahn pahn ahneki pilipil kan me kitail en wia. Ma kitail ahneki kak en pilada ahpw sohte mehkot me kitail pahn wiahiong atail pilipil, e sohte pahn mie atail pwungen pilada. De eh, kitail sohte kak pilada lao mehkot me kitail pahn wiahiong atail pilipilo mih mwohtail. Doadoahk keieu laud en atail saledek, en pilada nanpwungen mwahu oh suwed. Met iei kahrepen en Koht ketin mweidohng sehndan en pelianda me mwahuo. Ahpw idawehnlā kasongosong en sehndan akan kitail kin kamalaulaiuala atail pilipil akan. Ehu eh ansou kan me kitail kin pilada suwed kitail kin luhskihla ekei atail saledek kan. Saledek kin laudla ihte ni ansou me kitail kin pilada pwuhngo.

Kasalehda kilel 28-a, “Keper—Dehr Pampap.”

Kihong tohn pwihno me pwukoahki koasoia duwen sain “Keper—Dehr Pampap” (kilang “Kaunopadahng Sounpadahk”).

Kauno ketin mwahngi me kitail pahn milahr pahn mwahu de suwed sang ni atail pahn wiahda pilipil akan. Ma sohte uhpene nan pwungen mwahu oh suwed, sohte pilipil me kitail en wia—sohte atail saledek en pilada. Eri ihme kahrehda Kauno ketikidohr padahk mehleh akan, kosonned akan oh poahngoak kan me kitail en idawehnlā, oh sehndan kin song kitail en dehr peikihong.

Kauno ketin mahsanih, “Kumwail en poakehng Kauno amwail Koht ki amwail mohngiong unsek, pali waremwail unsek, palingehnemwail unsek, lamalam unsek, oh amwail kehl unsek” (Mark 12:30). Sehndan koasoia, nin duwen wiepeo, “Dahme kahrehda poakehng Koht? Dahme kahrehda kumwail soikala ih?” E pil kak kose me sohte Koht!

Kauno mahsanih, “Tamataman rahn en Sapat, kolokol nih wahu” (Eksodus 20:8). Sehndan koasoia, “Wiahki Rahn en Sapat rahn en mwadong. Soangen kisakis da me ke pahn ale ma ke kin iang sarawi oh sohte doadoahk ni rahno?”

Kauno mahsanih, “Wauneki semomw oh inomw” (Eksodus 20:12). Sehndan kin kihong nan moangetail lamalam en sapeik ong atail pahpa oh nohno kan: “Komwi me pan pein pilada omwi mour nin duwen omwi mwahuki. Alehda mehkoaros me ahmw pahpa de nohno pahn kihong komwi. Irail pahn likeilapala anosu mwadong, oh mie emen tohrror pahn kin apwawpalih irail” (adapted from Carl W. Buehner, “Who’s on the Lord’s Side,” *Improvement Era*, June 1961, p. 402).

President Spencer W. Kimball eh pako ketin ntingiadahr kisin likou eh ong mwahnakapw me wie nannanti eh pilipil me pid sarawi. President Kimball kupwuriki en dehdehiong pwutak pwulopwul menet en wehwehkihla eh pilipil akan eri e ahpw ketin kilelehdiar:

“Dear Sohn:

“Omwi pelianda oh akupwung kan ong mehlel akan en rongamwahuo kihongieiehr.

“I en diaradahr me I sohte kak kawikukala sang omw ineng. . . . I sohte pahn, mendahte ma I kak, idingki omw madmadau, pwe insenen pilada iei tepin kosonned en Koht oh emen pahn uhdahn alehda pwukoahn e kin sapengala mehkan; ahpw ni mehlel emen emen kitail pahn wia eh pali ong ni wiahda mwahu ong irail kan me pahn kin anahne ekei sawas” (“Absolute Truth,” *Ensign*, Sept. 1978, p. 3).

DAHME PILIPIL KAN KIN KAHREHDA

Kitail pahn wehwehki me mehndahte ma kitail ahniki saledek en pilipil, kitail sohte kin saledek ong ni pilada dahme atail wiewia kan kin wiahda. Dahme kitail kin wiahda mwahu kan kin idawehn pilipil pwung kan; dahme kitail kin wiahda suwed akan kin idawehn pilipil sapwung kan. Dahme wiawidahr sang ni atail doadoahki atail saledek en pilada iei kitail en kin pehmada dahme atail pilipil kan kin wiahda. Soukohp en Pwuken Mormon Samuel kasaledahr:

“[Koht] ketikihwei rehmwailehr me kumwail en esehla mwahu oh suwed, oh e ketikihwei rehmwailehr me kumwail en kak pilada mour de mehla; oh kumwail kak wia mwahu oh pahn loisang mehkot me mwahu, de ahneki mehkot me mwahu me pahn pwurodohng uhk; de kowe ke kak wiahda suwed, oh ahniki me suwedo me pahn kodohng rehmw” (Helaman 14:31).

Kosonned en saledek en pilada wet iei duwehte kosonned en dolungo: Mehkot me kitail kin kamwerehdi kitail pahn pil dolung (kilang Kalesia 6:7–8). Soumwet men kin mouriki kosonned wet. Soangen weren tuhke me e pilada en padok iei me pahn kasalehda soangen wahda ieu me e pahn dolung. Ma e pahn padok wheat e pahn dolung wheat kaidehn kohn. De e sohte kak kesehla eh tuhke kan ni ansou me e padokedi oh dolung mwahu.

Ni mour, nin duwen wie mwetuwel, dahme kin wiawihda kan kin kohsang atail pilipil kan. Ni ansou me kitail wiahda pilipil ehu, kitail uhdahn pahn alehda soahng kan me atail pilipilo wiahda. Ekei ansou kan kitail sohte kin pehmada mehkoaros me atail pilipil kan kin wiahda lao kitail pahn kadeik rehn Koht. Ahpw pahn pak tohto atail pilipil kan kin lellohng kitail ni ansou mwadang. Ni karasepe, nin duwen towe mehlel akan en Mwomwohdiso wet, kisakis en Ngehn Sarawi kin kohieng kitail mwurin atail pepdaiso. Kamwahu koaros en Ngehn Sarawio nin duwen e kin ketin ieiang kitail pohn sampah wet sohte pahn dierekda lao mwurin iasadao, ahpw ma kitail pilada pwe kitail en sapek ong Ngehn Sarawio oh wiahda dihp, kitail pahn luhs sang dahme e pahn ketin wiahiong atail mour ni ansou wet.

Ni ansou me pwutak emen kin kauwehla Mahsen en Eripito, dahme eh wiewia kan kin kahrehda? (E sohlahr warehng en kesepwil ong ni palien priesthood. Ngehno solahr ketiket reh. E solahr warehng en wia eh misin. E pahn kak sohla kakasang mehkan me pahn kauwehla paliwera.)

Ni ansou me pahpa men kin sohte padahkihong rongamwahu rehn nah serihkan, dahme kin wiawi? (Limpoak pahn tikitik nan peneineio. Serihkan pahn kak sehse me mwahu oh me suwed. E kak luhsang nah serihkan. Kekeiradahn serihkan pahn pwandala.)

Ma dahme kitail kin wiahda kin mwiadang en kohdo de soh de kin kohdo ni ansou kohkohdo, atail mour kin kohsang duwen atail kin doadoahngki atail saledek en pilada. Kapaipen wiahda pilipil pwung kan iei me kitail solahr pahn anahne masak mehkan me pahn mwiadang pwaredo de mehkan me pahn pwaredo ni ansou kohkohdo. Met iei ihme me sansal nan melkahka “Wie Me Pwung.”

Koulki melkahka “Wie Me Pwung.” (Kilang *Padahk Kan en Rongamwahu*.)

Kitail Pahn Pwukoahki Atail Pilipil Akan

President Joseph F. Smith nda: “Koht e kihong aramas akan koaros arail saledek en pilipil oh e ketikihong kitail pwuhng en papah ih de sohte papah.

. . . Ahpw e pahn ketin kapwukoahkin kitail atail doadoahngki saledek en pilipil wet, oh nin duwen me e koasoai duwen Kain ih pil duwen e pahn koasoai duwen kitail: ‘Ma ke wia mehkoht pwuhng, ke pahn pereperen; oh ma ke pahn wia me sapwung, dihp awiawi uhk’ (Sen. 4:7)” (*Gospel Doctrine*, p. 49).

Rahno pahn kohdo me emen emen kitail pahn kesihnen mwohn Koht oh kadeik. Wasao, kitail pahn kihda atail kohwa kan oh pilipil kan me kitail wiadahr. Eri Koht pahn ketin kadeik kitail. Sapwellime kadeiko pahn kin pwung oh kalahngan, kohsang ni sapwellime limpoak oh kosonned en nanleng. Alma mahsanih:

“E kin anahne pwung en Koht me aramas pahn kin ale kadeiknin duwen arail doadoahngkan; oh ma arail doadoahngkan kin mwahu nan mouret, oh ineng en arail mohngiong kan kin mwahu, me pil duwehte irail, ni rahn me keieu mwurio re pahn pwurehng mehkot me kin mwahu.

“Oh ma arail doadoahk kan me suwed pwurehng alehiong irail me suwed” (Alma 41:3–4).

Kitail kin saledekiong wia dahme kitail mwahuki, ahpw kitail pahn pwukoahki atail wiewia kan; oh atail wiewia kan iei me kin kohsang atail pilipil kan. E kin kesempwal, me kitail en wiahda pilipil pwung kan. Met kitail kak wia sang ni atail en idawehn kalahngano me Sises Kraiss ketin wiadahr oh sapwellime papah mehlel kan. Kitail kak esehla sang iren kaweid kesempwal ehu, me sang ni karasepe ehu me kohsang ni mouren Sosep nan Kadehde Meringo.

Mwurin Sosep wisiklahngehr nan Isip, e wialahr papah men ong Podipar, emen opiser en Parao oh kaptin en soun silasil kan. Sosep kapaidahr pwe e piladahr me e idawehn Kauno. Podipar kilangehr me mehkoaros me Sosep kin wia e kin mwahu, eri e ahpw kihong Sosep pwukoah en kaunda mehkoaros me ah. Pwehki Sosep, Kauno ketin kapaidahr oh ketin wiahiong ihmw oh sapwen Podipar en pweida.

Ahpw ni ansou wet, en Podipar pwoudo tepidahr inangiada Sosep. Eh pepehm kan lalaudla lao ehu rahno e ahpw song Sosep en wiahda dipen kamwahl.

Dah, Sosep ese kosonned en Koht akan me pid kamwahl? Soangen pilpil dahnge me Sosep ahniki? Dahme e piladahr pwe en wia?

Kihong tohn pwihno en wadek Senesis 39:7–12.

Ni ansou me e lellonghehr kasongosong wet, Sosep lemedahr likilik laud me Podipar wiahionghier; ahpw kesempwalasang mwo, e lemedahr Kauno oh eh inou pwehn sewese ih. Sosep esehier me e pahn pwukoahki keieu laud rehn Koht. Esehla met kihong ih kehl en uhwongada pwoud en Podipar. E piladahr me e pahn peikihong Koht.

En Podipar eh pwoudo a kasongsong sohte tukedi pwehki Sosep soikalahr ih pahn pak ehu. E kasongosong ih nan ehu ehu rahn akan, oh e kin poaden soikala ih. Eri sang ni lingeringer oh soikalahn eh inengo, e ahpw karaunki Sosep dihpo me e kin wiewia. Nin duwen dahme wiawiher, Sosep eri lekidek ong nan imweteng.

“Ahpw Kauno kin ketin ieiang Sosep” pwehki e piladahr pwe en kin peik. Sang ni dahme wiawihier, Sosep lapwadahsanghehr nan imweteng oh wialahr kaun en Isip emen. (Kilang Senesis 39–41.)

Dahme Sosep tamataman ni ansou me e lellonghehr nan songosong? Ia duwen karasepe me Sosep wiaher kak sewese kitail en doadoahki atail saledek en pilada ni pwung?

Keimwsekpe

President David O. McKay ketin kasaledahr:

“Mwurinte mour, pwung en kaweid atail mour iei sapwellimen Koht kisakis me keieu laud ong aramas akan. Saledek en pilada e pahn wia mehkot me kesempwal sang dipwisou kan koaros me sampah kak kihda. E kin wia dahme ngehn en aramas kin sohsohki. E kin wia kisakis en Koht ehu ong aramas akan koaros. . . . Inou tohrohr ehu me kin kohieng aramas akan, me sohte kin kohieng ekei soahng me kepikipikidahr. Koht ketikihonghehr aramas manaman en pilada. Ohngete aramas me Sounkapikipiko mahsanih, ‘Kowe kak piladahng pein uhk, pwe e kohieng uhkehr’ (Moses 3:17). Ma sohte manaman en pilada wet sang rehn Koht, aramas sohte kak kekeirada” (“Man’s Free Agency,” *Improvement Era*, Dec. 1965, p. 1073).

Kitail uhdahn pahn ahneki saledek en pilada pwe kitail en kekeirada. Ahpw kitail en doadoahngki atail insenen en pilada ni pwung, pwe Koht pahn ketin kapwukoahkin kitail atail pilipil kan. Kitail en uhdahn marainkihla duwen atail pahn pilada. Pwehn wia met, kitail pahn kin rapahki pwe kitail en peikihong Samatail Nanleng nan atail mour rahn koaros. Kitail pahn kin koasoai ong ih nan kapakap, karonge sapwellime soukohp akan, oh en warohng kaweid en Ngehn Sarawio.

Song en wia

Lemehda pilipil tohto kan me komwi kin wia rahn koaros. Doandoaropwe ansou kis duwen pilipil akan me keieu kesempwal me komwi wiadahr oh dahme re wiadahr. Pilada ehu pali en omwi mour me komwi men kamwahuiala. Wiahda ekei pilipil me pahn wiahda mehkan me komwi mwahuki.

Iren Pwuhk Sarawi Kapatapat Akan

2 Nephi 2:11 (pelianda mehkoaros)

2 Nephi 2:27 (saledek en pilada saledek oh mour soutuk de sensel de mehla)

D&C 58:26–29 (sohte poahngoak ong ni mehkoaros)

D&C 101:78 (pwukoahki dihp akan)

Kaunopadahk Sounpadahk

Mwohn kapwilewei padahk wet—

1. Kapwurehng *Padahk Kan En Rongamwahuo*, iralaud 4, “Saledek en Pilada.”
2. Peki emen tohn pwihno mwowe en onopada en kihla met: “Ni ansou me kitail kin idawehnlā kasongosong en sehdañ akan kitail kin kamalaulaiuala atail pilipil akan. Karasepe wet kasalehda met. Tamanda kilenglahng ehu sain pohn oaroahr me koasoai: [‘Keper—Dehr Pampap.’] Kitail kak lemeleme iei mehn kauhdi kitail? Ahpw iei mehn kauhdi kitail? Kitail kin pil ahneki pilipil tohto kan. Kitail ahneki saledek en pampap ekei wasa. Kitail ahneki saledek en alu pohn oaroahro oh alehda menihke kan. Kitail ahneki saledek en kilang kilang ketipino. Kitail ahneki saledek en kohla ni imwatail akan. Kitail ahneki saledek en pohnsehsehla saino oh pampap nan wasa kepero. Ahpw ni ansou me [keper kan me saino soahng en perehsang kitail] kol kitaildi oh api kitaildihla pah, mehkan me kitail pahn pilada en wia me malaulau. Kitail kak songen tangasang, de kitail kak likweri sawas, ahpw kitail pahn kak duhla” (*Padahk Kan En Rongamwahuo*).
3. Kaunopada en koulki “Wie Me Pwung.” (*Kilang Padahk kan en Rongamwahuo*.)
4. Peki rehn tohn pwihno en wadek de kihda koasoai kan de iren pwuhk sarawi kan en nan padahk wet.

Kolokol Rahn en Sapat ni Wahu

Padahk 29

Kahrepen padahk wet iei en padahkihong kitail en kolokol Rahn en Sapat ni wahu.

Kawehwehpe

Nan United States nan 1930 aramas tohto sohte kak diar doadoahk. Iei ansou en apwal laud. Emen irailko me kolokol priesthood nan Salt Lake City diaradahr ah doadoahk nan koaperment. E pweimwahu sang pali laud en doadoahk kan, oh mie inoupe me sohte keper ong doadoahk wet. Ahpw apwal ehute me mie; doadoahko anahne ohlo en doadoahk Rahn Sarawi. Ahpw e anahne mwohnio pwe en sewesehki eh peneineio.

Ohlo ese me Kauno kin sohte kupwuriki ansou koaros me aramas akan pahn kin doadoahk Rahn Sarawi, eri e ahpw kapakapki me ma Kauno pahn ketin kamana eh doadoahk Rahn Sarawi. Ahpw Kauno ketikihong ih en pehmada me ong ni irairo e sohte pahn doadoahk Rahn en Sapat. Ih eri koasoiahiong eh pwuodo irair wet. Ira koaros pehmedahr me e pahn ndahiong eh kauno me e sohte pahn kohla doadoahk Rahn Sarawi. Ni ansou me met wiawihier, kauno kesehki ih me e luhsang eh doadoahko.

Dahme komwi pahn wia ma komwi iei ohl menet?

Ni ansou me ohl menet me kolokol priesthood sohte men doadoahk Rahn Sarawi, e sohla doadoahk. Mwurin ansou kis, e diaradahr doadoahk ehu me sohte anahne en doadoahk Rahn en Sapat.

Duwen Sarawi en Rahn en Sapat

Ni tapio, Kauno ketin doadoahngkihla rahn weneu ong ni kepikipikdahn sampah, ahpw rahn keisuh e ketin kommoaledier (kilang Senesis 2:2–3). E ketin kahdaniki rahno Sapat. E ketin wiahier ehu mehn kahlmangih, pwehn kasalahiong kitail me kitail en wauneki rahn en Sapat sang ni atail en kommoaledihsang atail doadoahk kan koaros. Sangete ni tepio, Koht kin ketin kasik ansou koaros me sapwellime serihkan en kin kihong ih ehu rahn sang nan rahn isuhko.

Mwohn Kraiss, Sapat kin wiawi ni keisuh en rahn ni ehu wiik. Ahpw mwurin sapwellimen Kraiss iasadao rahn en, sapat wialahr rahn keieu en wiik (kilang Wiewia Kan 20:7). E kahdaneki Rahn en Kauno (kilang Kaudiah! Akan 1:10) ong ni mehn kawahui sapwellime rahn en iasadao (kilang Sohn 20:1). Eri kahrehda Kraiss iei ihme Kaun en rahn en Sapat (kilang Mark

2:27–28). Me duwehte, eh ketin mahsanihong kitailehr en kasarawiala sapat nan “sapwellime rahn sarawio” (kilang D&C 59:9–13).

Ni ansou en Moses, Kauno ketin kakehlaka duwen kesempwal en kolokol Rahn en Sapat ni ansou me e ketikihong nan Kosonned Eiseko.

Wadek Eksodus 20:8–11.

Kauno ketin mahsanihong mehn Israel akan me Rahn en Sapat me inenen kesempwal—me arail peikihong ni kawahui iei me wia kilelepen arail pwoson ih (kilang Eksodus 31:12–17).

Rahn en Sapado kin wiawia nin duwen me Kauno ketin kaweid nan pwuhk pwukat oh ekei pwuhk lao ni ansoun Sises Kraiss. Ni sounpar epwiki kei, tohto kaun en sarawihkan me sohte alehdi kaweid sang powe kihongehr kahpwal akan ong dahme aramas emen kak wia rahn en Sapat. Ni karasepe, re padahkih me sohte kisiniei pahn wiawi de sohte kakundi kisiniei Rahn en Sapat. Aramas emen kak sapwadada pirapir ehu ihte ma e pahn doadoahngki apali peho. Mwai ehu ihte aramas mweimweiong en alu. Tih kan me tipw sohte kak pwurehng koasoandi lao mwurin rahn en Sapat.

E inenen apwal ong aramas akan en peikihong kosonned akan koaros me re manokelahr kahrepe pwung en rahn en Sapat. Rahn en Sapat wialahr mehn katoutou ehu sang ni e pahn wia mehn kapai oh mehn kaperen ehu.

Soangen ahl dahkei me ekei aramas en rahnwet manokehkihla kahrepe pwung en rahn en Sapat?

President George Albert Smith ketin kawehwedahr duwen me pahn wiawi ong atail tiahk ong rahn en Sapat: “[Kauno] ketin katohrehla ehu rahn sang nan rahn isuho, kaidehn en wia mehn katoutou ehu ahpw en wahdo kaperen ong nan atail mour oh wiahiong imwatail akan en wia wasahn kapokon ehu ong peneinei, . . .kalaudehla atail poakehng emen emen” (*Improvement Era*, Jan. 1949, p. 9).

la duwen Rahn en Sapat kak wia ehu rahn en kaperen kitailda?

Kauno ketin kasaledahr me e ketin kapaiadahr Rahn en Sapat oh ketin kasarawialahr. Rahno kitail pahn kin kommoaldihsang atail katoutou kan koaros, pwunod koaros, oh doadoahk. Rahno iei ansou me kitail pahn kalahngan kihong Kauno sapwellime kapai tohto kan en roson, kehl, nsenamwahu, peren en palingehn. Rahn en Sapat iei rahn ehu me kitail pahn kin kaudekiong Samatail Nanleng sang ni onop, kapakap, oh ieiang kapokon akan me kitail kin pwongih ih oh ale kamadipw sarawio.

Kolokol Rahn en Sapat ni Wahu

Keieu en Presidency en Mwomwohdiso kihong kitailehr padahk dehde duwen atail mwekid kan en Rahn en Sapat:

“Rahn en Sapado kaidehnte ehu rahn me kitail pahn kommoaldihsang atail doadoahk, saledek en doadoahki nin duwen atail mehn madamadau pahn kin koasoia. E wia rahn sarawi ehu, sapwellimen Kauno rahn en kaudek oh wahu” (*Church News*, 11 July 1959, p. 3).

Kauno sohte ketikihong kitail kosonned tohto ong ni Rahn en Sapat; e ketikihong kitailte ekei kaweid kan pwehn kaweid kitail ong ni duwen atail en kasarawiala rahno.

Wadek Doctrine and Covenants 59:9–13. Dahme kahrehda Kauno ketin peki kitail en kasarawila Rahn en Sapat? (En kihong kitail en mwakelekel dahsang sampah.)

la wehwehn “kihong uhk en mwakelekeldahsang sampah?”

Dahme kitail en wia pwe kitail en kasarawiala Rahn en Sapat? (Kitail kak kohla ni imwen kapakapo, kommoaldihsang doadoahngkan, wia atail sarawi pwehn pwongih ih, wiahda atail meiroang kan oh kamadipw sarawihkan, wehkada dipatail kan, kaunopada atail tungoal akan ki mohngiong ehu, kaisihsol oh kapakap.)

la wehwehn kaudek? (Kaudek wehwehki loaloapwoat, mehlel, poakehng laud, pwongih.)

Kauno ketin kasaledahr mwahu me ma kitail pahn kasarawiala Rahn en Sapat, kitail pahn kin doadoahngkihla rahno ni kaudek oh wiewia mwahu.

Dahkot meiroang kan?

Meiroang kan iei kisakis kan ong Kauno. Re iangahki meiroang en eisek kis ehu kan oh meiroang kan. Rahn en Sapat iei ihme keieu konehng kitail en kihla atail meiroang rehn Kauno.

la wehwehn en “ehu en mohngiong de loallopwoatohng”?

Ehu en mohngiong wehwehki ahneki kahrepe mehlel ehu. Kaunopada mwenge ki ehu en mohngiong wehwehki kaunopada mwengeo ki limpoak en Kauno oh sapwellime serihkan nan atail mohngiong kan.

Pwehn kapatapat ong ni padahk kan me kohieng kitailehr nan pwuhk sarawihkan oh sang rehn atail soukohp ieias akan, kitail esehla duwen kasarawiala rahn en Sapat sang ni onopiki mour en Sounkomouro. Ehu rahn en Sapat, ni karasepe, ni ansou me Sises ketiket kolahng ni ehu sinakoke pwe en ketin padahk, e ketin tuhwongehr ohl pehmwator emen. Sounkawehwe kan oh parisi kan kamehlele me kamwahuiala ohlo pahn kauwehla kosonned en rahnen sapat, irail eri pokon pene pwehn kilang dahme Sounkomouro pahn ketin wia.

Kauno ketin mwahngier dahme re lemeleme, e ahpw ketin kainemweh rehrail, “E kin kekeid nin duwen kosonned me kitail en wiahda mwahu de suwed ni Rahn en Sapat akan? Pwehn doarehla mour, de kauwehla mour?” Eri e ketin mahsanih irail seli ahpw ketin mahsanihong ohlo, “Kaphawei pehmwen.” Ohlo eri wiadahr, oh peho mwahulahr. (Kilang Luk 6:6–10.)

Pil ehu Rahn en Sapat Sises ketin keinemwe: “Mie mehmen rehmwail me naineki oahs de kou emen me pwupwidiong nan pwoahr ehu oh e sohte

pahn mwadang kihda sang loalle ni Rahn en Sapat?” (Luk 14:5–6.) Sang met, Kraiss ketin padahkihong kitail me ekei doadoahk pahn uhdahn wiawi Rahn en Sapat. President Spencer W. Kimball mahsaniher:

“E kin mehlel me ekei aramas pahn uhdahn doadoahk Rahn en Sapat. Oh, ni mehlel, ekei doadoahk me mie ahnepe ni mehlel—apwahpwalih me soumwahu kan, ni karasepe—pahn uhdahn doadoahk pwehn kasarawiala sapat. Ahpw, ni soangen mwekimwewido, kitail pahn uhdahn tehk mwahu ma e konehng.

“Ni ansou me ohl oh lih akan kin men doadoahk ni Rahn en Sapat pwe irail en kepwehpwehla, irail kin kauwehla kosonned akan; ma mwohni me alahlda rahn me sohte mie anahnepe, mwohnio sohte mwakelekel” (“The Sabbath—A Delight,” *Ensign*, Jan. 1978, p. 5).

Nin duwen President Kimball ketin kasaledahr, me mie ansou kan me kitail sohte kak soikala doadoahk Rahn Sarawi. Ahpw ma kitail doadoahk, kitail pahn kin kolokol mwekimwewid en Rahn en Sapat nan atail mohngiong kan. Kasarawiala Rahn en Sapat kin kasalehda atail poakehng Koht. E kin kasalehda atail kalahngan ong sapwellime mwahu. Ni ansou me kitail kin lellohng atail en pilada mwekid ehu me pahn de sohte pahn konehng Rahn en Sapat, kitail pahn pein idek rehtail kalelapak siluh wet:

- Dah, e pahn mwahu?
- Dah, e pahn kakairada palingehno?
- Dah, Sises pahn ketin wia?

“Pahpa oh nohno kan kin kalapw diarada me mehkan me kin wiahda Rahn Sarawi en wia rahn ehu me mwahu ong irail. Pahpa pwulopwul [emen]. . . koasoia, ‘Rahn Sarawi I kin doadoahngkihla ansou laud rehn nei serihko laud sang rahn teikan. Rahn Kaunop I kin ahneki doadoahk laud likin ihmwo. . . I sohte kin kilang serihko ansou laud. Ahpw, Rahn Sarawi, ei pwoud oh ngehi kin wadek ong irail koasoia kan oh koulki koul akan. Se kin aluhseli wasahkan me karanih kiht. Se kin karonge arail kin soai ong kiht. . . . Serihkan kin mwahuki Rahn Sarawi pwehki re kin ale laud sang kiht—oh se mwahuki Rahn Sarawi pwe se kin kihong irail laud. . . .’

“ ‘Se sohte kin mweidohng ekis me kohsang liki en kauwe emen emen kiht’, emen nohno, me kasaledahr duwen koasoandien peneinei. ‘Dahme se kin wia Rahn Sarawi kan, se kin wia pene. . . . Se kin pwarek kiseht kan—nin duwen peneinei ehu. Se kin wia [kapokon] teikan ong nait serihkan oh tehk mwahu pwe prokramo en mwahu ong songen pwihn akan koaros nin duwen arail sounpar akan. E wia tiahk ehu me nait serihkan kin sohte alehda luhk kan me kin kohsang rehn kompoakeparail akan en wia mehkan me pahn khsang irail nan imwarailko Rahn Sarawi’ “ (Orson Scott Card, “Making Sunday the Best Day of the Week,” *Ensign*, Jan. 1978, p. 9).

Mie aramas tohto me kin kawahui Rahn en Sapat:

- Soumwet tohto kin dolung oh netikihla me irail wiahda rahn weneu me kohleng aramas en doadoahk. Irail kin wiahte kisin doadoahk kan me uhdahn mie anahnepe ni Rahn Sarawi oh peikihong sapwellime mahsen me kitail en pwongih ih.
- Irail akan me kin naineki kou kan kin kahluwa neirail mahn akan ni imwilahn wihk akan oh kanekihla de kauwehla arail kihpene kou kan nihpwong en Rahn en Kaunop pwe irail en iang kapokon akan en Rahn Sarawi.
- Irail akan me kin ahneki imwen mwenge kan me kin pweida kan kin ritingidi arail wenihmw akan Rahn en Sapat oh doadoahkihla rahno wiewia mwekid en Mwomwohdiso.
- Irail me kin ahniki stohwa en netikihla mwenge kan oh ritingidi arail stohwa kan ah ekei stohwa en netikihla mwenge kin sohte ritidi.
- Irail akan me kin ahneki service station kan kin ritidi Rahn Sarawi ahpw kin wiahda arail wihn ni rahn weneu me kohleng ren doadoahk.
- Kaun en stohwa en likou kan kin ritingidi arail wenihmw akan Rahn Sarawi oh doadoahngkihla rahno rahn en pwongih Kauno.
- Irail akan me kin ahneki stohwa en wini kan kin netikihla wini kante ong ni irair karuwaru kan.
- Serihn sukuhl akan kin onopte lel rahn weneu en wihk kan.
- Irail me kin ahneki factory kan kin ritidi Rahn en Sapat.
- Sounpwek mahn akan kin pwek rahn weneu en wihk kan; sounlaid akan kin rapahkihda arail ansou nan rahn weneu pwe ren laid.
- Peneinei kan oh ekei pwihn akan sohte kin wia arail party kan de kohla ekis wasa Rahn Sarawi.

Pwehn wia mepwukat, pahn kin wehwehki tohn metei. Ahpw kereniong pesnes koaros, doadoahk koaros, oh ni mehkan me kitail kin song en wia mie me kin loallapwoat, pweida me wiahier tohnmetei pwukat oh pehmehr kaperen en peikihong kosonned en Kauno ong ni kasarawiala sapwellime rahno.

Wadek Lipai 23:2.

Keimwsekpe

Kauno ketin mahsanihong kitailehr me kitail en dehr kasohwe mehkan me sarawi. Ehu rehn me keieu sarawi me Kauno ketikihong kitailehr iei sapwellime Rahn en Sapat. Elder Ezra Taft Benson mahsanih: “Kahrepen Rahn en Sapat iei ong ni kakairada palingehno, ong ni kakapwiahla atail inou kan, ong ni pwongih Koht, ong ni kommoal, ong ni kapakap.

Kahrepen rahno iei ong ni katungoale palingehno, pwe kitail en mwakelekeldahsang sampah sang ni peikihong mahsen en Koht” (“Keeping the Sabbath Day Holy,” *Ensign*, May 1971, p. 6).

Song en wia

Rapahki pwe komwi en wiahki Rahn en Sapat en kin laud ong ni palingehno. Songen diarada ahlo me keieu mwahu en wiahiong rahn en sapado ehu. Kataman ong tohn peneinei kan en idek rehtrail kalelapak siluh pwehn kadeikada me dahme irail kin wia kin kan konehng de soh:

- Dah, mwekido me mwahu?
- Dah, mwekido kin kekeirada palingehn?
- Dah, Sises pahn ketin wia?

Iren Pwuhk Sarawi Kapatapat Akan

Nehmaia 13:15–21 (netinet Rahn en Sapat)

Aiseia 58:13–14 (dehr rapahki peren Rahn en Sapat)

Lipai 19:30 (kosonned en kolokol Rahn en Sapat)

Kaunopadahk Sounpadahk

Mwohn kapwilewei padahk wet—

1. Kapwurehiong *Padahk Kan En Rongamwahuo*, iralaud 24, “Rahn en Sapat.”
2. Peki rehn tohn pwihno en wadek de kihda koasoai kan de iren pwuhk sarawihkan en nan padahk wet.

Meiroang en Eisek Kis Ehu oh Meiroang Kan

Padahk 30

Padahk wet wiawidahng en sewese kitail en mouriki kosonned en meiroang en eisek kis ehu oh en kin kadek ong ni atail en kihda meiroang kan.

Kawehwehpe

Ntingihdi kalelapak wet nan plakpwohto: “Dah, aramas emen kak pirapa Koht?”

Tohto kalelapak me kohiengehr kitail nan pwuhk sarawi kan. Ni karasepe, ni ansou me Kraiss ketin pwarek Amerika mwurin e ketin iasadahro, e ketin keinamweh rehn mehn Nephi kan kalelapak ehu me Malakai, soukohp en mahso nan Kadehde Meringo idek: “Dah, aramas emen kak pirapa Koht?” (3 Nephi 24:8; Malakai 3:8).

Ia mwomwen emen e kak pirapa Koht?

Wadek 3 Nephi 24:8.

Kosonned en Meiroang en Eisek Kis Ehu

Kosonned en meiroang en eisek kis ehu e wia mehkot me laud sang mahsen en Kauno. Sang ni met, kitail kin ahneki ansou mwahu en kapwurehla reh kisehn mehkan koaros me e ketikihong kitailehr. Sang ni met, kitail pil kak sewese kauwada sapwellime wehio oh kitail kin kasalehiong ih duwen atail pwoson ih.

Kalelapak wet kin kalapw wiawi, “Dahkot meiroang en eisek kis ehu me unsek oh mehlel?” Meiroang iei eisek kis ehu en mehkan me kitail ahneki (kilang D&C 119). Met wehwehki me kitail en kin kihla eisek kis ehu en dahme kitail kin koledi; de ma atail pai kohsang rehn sihpw akan, mahn akan, tuhke kan me kaidehn mwohni, kitail en kihda eisek kis ehu en mepwukat (kilang *Padahk Kan en Rongamwahuo*.)

Kitail kin pwain meiroang en eisek kis ehu sang ni atail kin kihong atail meiroang en eisek kis ehu rehn me wia weliepen Kauno, pisopo de president en branch. Mwuri e ahpw kadarala mwohni pwukat ong ni pesen kaun en Mwomwohdiso wet, wasa me atail meiroang en eisek kis ehu oh ekei mehkan me kitail kin pil kihda kin nekinekla.

Pahn pak ehu nan pahr ehu, emen emen towe mehlel kan kin ahneki ansou tohrohr ehu me kin idihda sang rehn pisop de president en branch. Ni ansou wet, eh kin tehk sapahl rehtail duwen dahme ntingdien atail meiroang en eisek kis ehu oh idek rehtail ma kitail pwainla atail meiroang kan en eisek kis ehu nan pahro. Kapokon wet kahdaneki “ koasoandi en meiroang en eisek kis ehu.”

Kauno ketin kupwukupwure me pwainla meiroang en eisek kis ehu kin inenen kesempwal pwe ma kitail sohte kin pwainla koaros atail meiroang en eisek kis ehu kitail sohte pahn ale neitail kisin likou en mweiong nan tehnpas sarawi kan. Pil ehu, ohl akan oh pwutak kan uhdahn pahn pwainla arail meiroang en eisek kis ehu koaros mwohn arail pahn kesepwil nan priesthood.

Elder Matthew Cowley, me wiahier towe mehlel en Pwihn en Ehk-Riemeno, koasoaiadahr duwen Maori lih souleng mwahu men nan kousapw doh ieu nan New Zealand me kin mehlelki eh pwain meiroang en eisek kis ehu:

“Met, ni ehu ansou I ahpw pwarala nin duwen ei kin pwarek wasao ni ansou koaros, pwehn kilang lih kesempwal menet, me mahkier sounpar welihsek samwa, oh solahr kilang wasa. E iang branch ehu me sohte wiawihda mwahu, e sohte kin kak lellohng priesthood, ihte ma misineri kan kin pwarek wasao. . . .

“Liho mihmi ni kisiniei ehu likio apali ihmwo. I ahpw kihla pehi pwehn itik peh, oh I ahpw pahn kihla tumweiet ong ni tumwe nin duwen tiahk en Maori oh e nda, ‘Dehr itipehiong ie. . . .

“Eri ahpw kihdi pehkan oh pwukiehkan oh kereplahngehr ni kisin ihmwo. Nan ehu keimw en ihmwo mie sapwel ehu. E pwekada sapwel oh kereplahng ehu wasao, wie sosohng doh en eh kohkohla. Mwurio e lellehr eh wasa oh tapiada weirada nan pwehlo. . . [Nah sapwel] eri lellohngehr mehkot me kekeluwak. E kihsang. . . ehu sah en wahntuhke. Liho kihpeseng sah en wahntuhkeo oh doakedihlahng loalle, kihsang mehkot oh kidohng ie, oh iei mwohni en New Zealand ehu. Ong ni mwohni en Amerika e pahn pahrekiong tala epwiki.

“Liho eri koasoaia, ‘Ien ei meiroang en eisek kis ehu. Ansou wet I kak itik pehmw—mehmen me kolokol priesthood en Koht.’

“I nda, ‘komwi sohte pweipwand ki soangen laud en meiroang en eisek kis ehu wet.’

“Liho koasoaia, ‘I ese sohte ei pweipwand, ahpw I pahn pwainla ekei mwowe, pwe I sehse iahd me priesthood en Koht pahn pwurehng kohseli wasaht.’

“Oh ngehi eri pengilahr oh kiongehr tumweiet oh moangeiet reh, oh pilen mesei kat ahpw keredier” (nan Conference Report, Oct. 1948, p. 159–60).

la mwomwen pwain atail meiroang en eisek kis ehu kak kasalehda atail poakehng Kauno? la mwomwen eh kasalehda atail pwoson?

Meiroang Kan

Kitail pahn kin kihda ekei mwohni likin meiroang en eisek kis ehu pwehn sewese kauwada sapwellimen Kauno wehio. Kodahn mwohni pwukat iei me kahdaniki meiroang kan.

Atail pisop, president en branch, de emen kaunen pwihn ehu kak padahkihong kitail duwen atail ansou mwahu en kihda meiroang kan. E pahn padahkihong kitail ansou me kitail en kihda meiroang en mwenge me kitail sohte wia; e pahn ndaiong kitail iaht kitail en sewese kihda mwohni ong kauada ihmw sarawi kapw; e pahn ndaiong kitail iaht mwohni en sewese ekei pahn mie anahnepe; oh e pahn padahkihong kitail ia uwen mwohni me anahn ong atail ward de branch.

Koasoai pwoatet sang Elder Boyd K. Packer me sewese kitail en wehwehkihla duwen kesempwal en pwain meiroang en eisek kis ehu oh meiroang kan:

Sounpar kei samwalahro misineri riemen repwoht kihongehr ara branch president me peneinei ehu me re kin wie padapadahkih mwadangete pilada me re uh Wong pepdais. Pahpa diaradahr duwen meiroang en eisek kis ehu oh soikalahr arail kapokon kan koaros me misineriko pahn wia.

“Rahn ekei mwurio,” Elder Packer kasalehda, “president en branch kawikala en misinerihko ara lamalam pwe ira en iang ih pwarek peneineio.

“‘I wehwehki,’ e ndalahng pahpa, ‘me komwi piladahr me komwi sohte pahn iangala Mwomwohdiso wet.’

“‘Me pwung,’ e sapengki.

“‘Elderko ndahiong ie me komwi suwedkihla duwen meiroang en eisek kis ehu.’

“‘Ei,’ pahpa nda. ‘Re sohte padahkihhdoo reht; oh ni ansou me I diarehr, I ahpw koasoia, “Met nohk laudla pekipek wet. Aht Mwomwohdiso saikinte peki soahng duwehte mwo. Se leme me nohk laud, oh se sohte pahn iangala.”’

“‘A re padahkihwei duwen meiroang en kaisihsol?’ e idek.

“‘Soh,’ ohlo nda. ‘Dahkot men?’

“‘Nan Mwomwohdiso wet se kaisihsolki mwenge riau nan ehu sounpwong oh kihda uhwen mwenge pwukat pwehn sewese me semwehmwe kan.’

“‘Re sohte padahkihhdoo reht,’ ohlo koasoia.

“‘A reh koasoia duwen mwohni en kauwada ihmw akan?’

“‘Soh, dahkot men?’

“‘Nan Mwomwohdiso wet se kin pwukoahki kihda mehkan ong ni palien kauwada ihmw sarawi kan. Ma komwi wiahla towe mehlel en Mwomwohdisou wet, komwi pahn iang patehng ni doadoahk oh ni mwohni. Kitail pil kakau ehu ihmw sarawi me kapw wasaht,’ e ndahiong ih.

“‘Soahng tohrohr ehu,’ e koasoia, ‘pwe re sohte koasoia mwo.’

“‘Re koasoiahiong uhk duwen welfare prokramo?’

“‘So,’ pahpaho nda, ‘Dahkot mwo?’

“‘Eri, se kamehlele sewese emen emen. Ma mehmen me mie eh anahn de soumwahu de solahr doadoahk de mihmi nan kahpwal, se kin kaunopada pwehn sewese, oh mie kasikipen omwi en sewese.’

“‘A re pil padahkihwei rehmwi me se sohte kin pwain aramas me kin kasarawiala pwehn wia doadoahk en rongamwahuo? Kiht koaros kin kihda aht ansou, aht talent kan, aht dipwisou, oh seiloak seli—kihda mehkoaros pwehn sewese doadoahko. Oh se sohte pweipwiki mwohni.’

“‘Re sohte ndahdo soahng en,’ pahpaho nda.

“‘Ei,’ president en branch koasoia, ‘ma komwi men sohpeisang me tikitik duwehte meiroang en eisek kis eh, e inenen sansal me komwi saikinte onopadahng Mwomwohdiso wet. Ele komwi wiadahr pilpil me pwungo me komwi sohte pahn iangala.’

“Ni ansou me re mweseldahr, nin duwen e kereniong wia eh iren madamadau me pwaradahr, presidento ahpw sohpeila oh koasoia, ‘Komwi iangehr medewehda dahme kahrehda aramas páhn wia mepwukat koaros ni sohte menseiren? I saikinte alehda kisin likou en pwain ei meiroang en eisek kis eh. Sainkinte emen me pekederodo pwehn kihsang rehi ei meiroang en eisek kis eh. Ahpw se kin pwainla—oh pil mehte kan koaros—I wiahki me kamwahu laud eh.

“‘Ma komwi kak diarada dahme *kahrehda*, kumwa pahn lellohngehr takai kesempwalo. . . .

“‘Ahpw,’ president en branch koasoia, sang ni *omwi* pilpil. Ihte I koapwoaroapwoariki me komwi pahn kapakapki.’

“Rahn ekei mwuri ohlo pwaralahr ni imwen president en branch. . . . E mwahuki koasoanehdi pepdais en ah peneineio” (*Ensign*, Nov. 1974, p. 88).

Dahme kahrehiong ohl menet eh men iangala Mwomwohdiso wet? Kairekehdi nan plakpwohto soangen meiroang kan me kasansaldahr nan koasoai wet. (Meiroang en kaisihsol, mwohni en pali en ihm, oh welfare.)

Kitail pil kak kihla mwohni en misineri oh pali en mwohni en ward de branch. Mwohni kan kin doadoahkla ong ni soahng duwehte onehda ihm sarawihkan, mwenge de soahng tohrohr akan ong kapokon en ward oh branch kan, dipwisou en kasukuhl kan, oh pwuhk sarawihkan.

Kapatahiong “mwohni en misineri kan” oh “mwohni en branch (budget)” ni irekdien mehkan nan plakpwohto.

Doadoahk en Meiroang en Eisek Kis Ehu oh Meiroang Kan

Meiroang en eisek kis eh oh meiroang kan me kitail kin kihla nan Mwomwohdiso kin doadoahk ong ni sapwellimen Kauno doadoahk. Mwohni wet atail kaun en priesthood kan kin doadoahkihla ni ahl akan me Kauno ketin pilada. Mepwukat kin sewese kapwurehdo riatail ohl akan oh lih akan rehn Samatail me ketiket Nanleng.

Dahme kahrehda anahnepen mwohni mie en wiahda sapwellimen Kauno doadoahk?

Ekei al akan me atail meiroang kan en eisek kis ehu oh meiroang kan kin doadoahkla ie iei—

1. Sewese prokram en misineri.
2. Sewese kauwada oh onehda ihmw sarawihkan, tehnpas sarawio kan, oh ekei ihmw akan.
3. Sewese kasukuhl kan nan Mwomwohdiso, seminari kan oh nan sukuhl en pwuhk sarawi laud akan.
4. En sewese ntingiada oh kihpeseng dipwisou en padahk kan.
5. En sewese kalaudehla doadoahk en pali en irail me melahr akan.
6. En sewese me mie arail anahn ahpw sohte kin kak sewese irail.
7. En sewese pwain mehkan me pid general conference oh area conference kan.

Kapai Kan sang ni Pwain Meiroang en Eisek Kis Ehu oh Meiroang Kan

Dahme kahrehda e wia paiamwahu ehu en kihda meiroang en eisek kis ehu oh meiroang kan ong Kauno?

Ni ansou me kitail kin pwain atail meiroang en eisek kis ehu oh meiroang kan, kitail en wia ni atail men kihda. Pwuhk sarawi mahsanihong kitail me kitail en “dehr kihla ni menseiren de ni mwomwen idihd: pwe Koht kin ketin kupwure me kin pereniki kisakis” (2 Korint 9:7), oh ma mehmen me kin “wia kisakis ni menseiren. . . e pahn wadawadiki duwehte mehmeno me sohte kihda eh kisakis” (Moroni 7:8).

President Marion G. Romney lellohngehr irair ehu me pahn sewese kitail wehwehkihla iren pwuhk sarawi wet:

“Ele sounpar rieisek samwalahro ngehi oh Sister Romney mwekidlahngehr nan ward ehu me re ahpwtehn tapiada kauwada imwen kapokon en wasao. I ahpw mwekidkihda uhwen laud en me pisopo lemedahr me I en uhdahn kihda. I lerne me e pahn mihmi ni uhwe ieu me pahn pák riau tikitik me e pekiehr rehi. Ahpw, . . . I nda, “Eri I pahn pwainla, Pisop, ahpw I pahn pwainla [ekis ekis ni ansou kan] pwehki I sohte kolokol uhwen mwohnio.’ Oh eri I ahpw tapiada pwain. Oh I pwain oh pwain lao pweipwei siluh luhwe, me I kin epwehn wia, wadek Pwuken Mormon oh I ahpw lellohng ire ieu me mahsanih:’ . . . ma mehmen. . . kihla kisakis. . . ni menseiren; eri e pahn wadawadiki duwehte mehmeno me sohte kihda eh kisakis; eri e pahn wadawadiki suwed mwohn Koht’ (Moroni 7:8).

“Met I pwurimweikihla pwehki ele tala kid me sohte itar. Eri, I kolahr oh pwainla [dahme luwehdi] me I inoukihda me I pahn pwain, oh eri ngehi pwainla . . . ekis ekis. . . pwehn wiahiong Kauno en ketin kupwukupwure me I wiahier ni tiahk pwung” (*Relief Society Magazine*, Feb. 1968, p. 84–85).

Kauno ketin mahsaniher me ni ansou me kitail kin men kihda meiroang en eisek kis ehu oh meiroang kan e pahn ketin kapai kitailda.

Wadek 3 Nephi 24:10–12.

Dahme Kauno ketin inoukihda ni ansou me kitail kin pwain atail meiroang kan en eisek kis ehu?

President Joseph F. Smith ketin kasalehda koasoai wet duwen kapai kan me kin kohdo sang pwain meiroang en eisek kis ehu:

“I tamandahr irair ehu me wiawiher ni ansou me I wia serihmen. Ahi nohno wia lihodi men, me kin apwali peneinei laud ehu. Ehu ansou en tuhke kin masal me se kihsang pinepen pwoahr en pedehde kan, e ahpw kihong nah pwutak kan en alehda ehu kuruma en pedehde me keieu mwahu oh e walahng nan ohpis en meiroang en eisek kis ehu; pedehde me apwal en dierek ni ansouo. I wia kisin pwutak emen ni ansouo, oh ngehi me draipi mahnoko. Ni ansou me se lellohng ni dake en ohpis en meiroang en eisek kis ehu, onopadhr en kihsang pedehde ko, sounting men kohieido liki oh ndahiong ei nohno, ‘Lihodi Smith, e kanamenek me komwi en pwain meiroang en eisek kis ehu.’ . . . E lipwoare ei nohno pwehki e pwain eh meiroang en eisek kis ehu, e kadahniki ih mehkoaros ahpw loalekeng oh koahiek; oh koasoai me mie mehkei me kehlail oh kin kak doadoahk ahpw kin ale sawas sang ni ohpis en meiroang en eisek kis ehu. Ei nohno sopeilahng ih oh koasoai: ‘. . . Komwi uhdahn pahn nameneki pein komwi. Komwi men soikalahsang ie ehu kapai? Ma I sohte pahn pwain meiroang en eisek kis ehu, I pahn kasik me Koht pahn ketikihsang ie sapwellime kapai. I pwain ei meiroang en eisek kis ehu, kaidehnte pwehki e wia kosonned en Koht ehu, ahpw I kin kasik kapai sang ni ei kin pwain meiroang en eisek kis ehu. Sang ni kolokol tiahk wet oh ekei kosonned akan, I kasik me I pahn keirida, oh kak apwalih ei peneineio.’ . . . Lihohdi kakairada mehleh pwehki e peikihong kosonned en Koht akan. Me tohtoie me e ahneki pwehn apwalihki eh peneineio. Se sohte ahniki mehkot duwehte me tohto kin wia. . . . Lihohdi meno ahniki pwung ong ni kamwahu kan sang ni tehnpas en Koht. Sohte tiahk sarawi en rongamwahuo kak soikala ih, pwe e kin kapwaiada kosonned en Koht akan” (*Gospel Doctrine*, p. 228–29).

Dahme kahrehda Sister Smith kihong nah pwutak kan en alehda pedehde keieu mwahu ong ni meiroang en eisek kis ehu?

Ia mwomwen pepehm wet sewese pwutak kan en wehwehkihla kesempwal en meiroang en eisek kis ehu?

Kapai dahnge me Sister Smith alehda sang ni meiroang en eisek kis ehu?

Kaun emen en Mwomwohdiso wet kasaledahr met duwen kapai kan me kitail kin alehsang atail pwain meiroang en eisek kis ehu oh meiroang kan:

“Kauno kin ketin kolokol sapwellime inou kan. Mehleh eh kin ketin ritingada wenihmw eh nanleng kan oh ketin kapwilewei sapwellime kapai kan pohn

irail akan me loallopwoat oh irail me kin kapwaihda sapwellime kosonned akan. . . . Kapai pwukat kak kohdo ni palien mwohni de ong ni paliwar de kak esehki sang kapwilewei en ngehno, wahdo kehl, meleilei, oh nsenamwahu” (Henry D. Taylor, *Ensign*, May 1974, p 108).

Keimwsekpe

Kauno ketihkiong kitailehr kosonned en meiroang en eisek kis ehu duwehte kosonned en kihda meiroang kan. Ni ansou me kitail kin wia met, kitail kin kauwada wehin Koht. Kitail kin sewese aramas tohto en perenda nan sampah, oh sewese irail akan me mehla en alehdi kapai kan en rongamwahuo.

Ni ansou me kitail kin peikhiong kosonned pwukat, kitail kin kasalehiong atail limpoak ong Samatail me ketiket Nanleng, ong sapwellime leroso, Sises Kraiss, oh ong riatail ohl oh lihakan. Kitail pil kasalehda atail pwoson Koht. Eri sang met, kitail alehda kapai en paliwar oh palingehno me laud sang mwohni me kitail kin kihla.

Song en wia

1. Ma komwi saikinte wia, inoukihda me komwi pahn pwain meiroang en eisek kis ehu ni mehleh oh kin pwaralahng koasoanepen meiroang en eisek kis ehu nan pahret.
2. Tehk ni keneinei omwi meiroang kan ong Mwomwohdiso. Ma komwi pepehm me komwi pahn uhdahn kalaudehla, eri wia. Pilada me komwi pahn wiahda mehkoaros duwen omwi kak ong ni ahl wet pwehn kalaudehla sapwellimen Kauno doadoahk.
3. Padahkihiong omwi peneinei duwen kapai kan ong ni pwain meiroang en eisek kis ehu oh kihda meiroang kan. Sewese irail en kapwaihda kosonned pwukat.

Iren Pwuhk Sarawi Kapatapat Akan

Senesis 14:19–20 (Eipraam kin pwain meiroang en eisek kis ehu)

2 Kronikel 31:5–6 (Mehn Israel kan kin pwain meiroang en eisek kis ehu)

Nehmaia 10:37–38 (Serien Israel pwain meiroang en eisek kis ehu)

Alma 13:13–16 (Eipraam pwain meiroang en eisek kis ehu)

D&C 64:23 (ma pwain meiroang en eisek kis ehu, kitail sohte pahn isila)

Kaunopadahh Sounpadahk

Mwohn kapwilewei padahk wet—

1. Ntingihdi kalelapako “Aramas emen pahn kak pirapa Koht?” nan plakpwoht.
2. Tehksapahl *Padahk Kan En Rongamwahuo*, iralaud 32, “Meiroang en eisek kis ehu oh Meiroang kan.”
3. Peki rehnh tohn pwiho en wadek de kihda koasoai kan de iren pwuhk sarawihkan en nan padahk wet.

Kahrepen padahk wet iei en padahkihong kitail kesempwal en mehlel.

Kawehwehpe

Elder Howard W. Hunter ntingidier duwen mwahnakapw emen me eselahr duwen padahk ehu me inenen kesempwal: "I tamanda mwahnakapw men me. . .kin kohkohseli rehn pwihn ehu me dene pwung kin wia mehkot me sapwung. Mie pak malaulau kei me re poardier sang ni kawelahr dih p marahra kan. Ehu rahno I aledahr ehu rong sang nan telephone me dene e selidier pwehki e kauwehla kosonned en tangatang. E poardier sang ni e nohk tang marahra. . .E ese me mehkan me e wiewia kak khsang e pahn kohla misin, e ahpw kainenehla ih, oh ni eh sounpar 19, e ahpw koldier eh rongen misin.

"I sohte pahn manokehla koasoai me se wia ni e pwuredo. Dene ni ansou me e mihmi nan misin e kin kalapw tamanda kahpwal me khsang ni sapwung en medemedewe me dene kauwehla kosonned tikitik kan sohte kesempwal. Ahpw wekila laud ehu kodohng nan eh mour. E diaradahr me sohte peren de kansenamwahu en kauwehla kosonned, mendahte ma kosonned en Koht de kosonned akan me atail wasa kan kin kihong kitail. . .

"I inenen perenkihda sang ni eh wekila me mwahnakapw menet alehda ni ansou me eh wia eh misino oh onopkier duwen irair en pwung oh sapwung kan. lawen paimwahu en ei diaradahr duwen ei kin mehlel, kosonned en kapai kin kohdo sang ni eselala me emen sohte pahn kauwehla kosonned oh kin pereniki eh tiahko" ("Basic Concepts of Honesty," *New Era*, Feb. 1978, p. 4–5).

Kitail sohte kin mehlel ni atail kin kauwehla kosonned akan en sahpwo? Dahme kahrehda? Ntingiada nan plakpwohto: *Se kamehelele me se pahn kin mehlel.*

En Iren Pwoson Akan me Joseph Smith ntingihdier me ketihtihki,

"Se kamehelele me se pahn kin mehlel, pwung,. . .mwahu oh wiewia mwahu ong aramas koaros" (Iren pwoson keisek-siluh). Nan irehwet oh ire tohto kan en pwuk sarawi Kauno ketin mahsanihong kitail en kin mehlel nan atail mour akan oh nan atail wiewia ong mehte kan.

la wehwehn me kitail en kin mehlel?

Mehlel iei wiewia dahme kitail kin ese me pwung. Ma kitail pahn kin ahneki pweipwand, kitail en pwainla. Mehlel iei en koasoihda ni pwung oh wia ni pwungo. E wehwehki me kitail sohte pahn kin likamw, de pirap, de

kauwehla kosonned en sahpwo. E wehwehki me kitail sohte pahn kin pitiniau ong ni mehkan.

Kesempwal en kin Mehlel

En kin mehlel me mie anahnepen atail pahn momouriki rongamwahu en Sises kraiss. Aramas emen me sohte kin momouriki mehlelo ni eh kin esehla me e sohte kin mehlel ong ih de Koht. Pwehn kin mehlel ong pein ih, eh uhdahn pahn kin idawehn pepehm pwung kan. Pwe en kin mehlel ong Kauno, kitail uhdahn kin kolokol ki inou kan me e ketin wiadahr. Kitail uhdahn pahn kin mehlel ong ni alehda Ngehn Sarawio me pahn ketin ieiang kitail.

Pwe en kin mehlel ong kitail oh Koht wehwehki kitail en kin mehlel ong mehn mpatail kan. Ma iei kitail kin wia, Kauno pahn ketin kapai kin kitailda sapwellime Ngehno oh kitail pahn alehdi likilik, wahu oh loalopwoat sang irail akan me e kin patehng. Sohte mehlel ong mehte kan, sohte kin kak papah irail de kalaudehla atail Pwukoah doadoahk kan.

Medewe duwen dahme kumwail pahn wia nan irair pwukat. Mehkan me pahn kamwahuiala wiewiaht, ahpw ele e pahn kak tohto sang ehu wiepehkan.

KARASEPE I

Elder O. Leslie Stone katamanda koasoai wet me e lelohngehr:

“Me kerendo, nein nait, pwutak emen, Adam, iang Sister Stone oh ngehi ni ehu trip ong California. Ele ni souwas se uhdi ong ni mwengehn souwas. Ni en waitress wadohng ie doaropwe me pweinen aht mwengo mie loale, I sohte nohk kalelapak mwahu oh mwurin e kihdo luwen nei mwohnio, I diaradahr me e kihong ie pweinen sandwich riau kaidehn siluh.”

Dahme mehlel en wiawi? Ma met wiawihong komwi, ia duwen omw pahn padahkihong noumwi serihkan duwen arail pahn kin mehlel?

Elder O. Leslie Stone eri doula oh koasoia: “I ese me serepeino pahn ahneki sohte itar en mwohni ni imwin rahno, oh mwadangele madamadau ehu pwarada nan moangei duwen ei pahpao padahkihong ie me I en kin mehlel. I pehmadahr me ansou wet iei ansou mwahu ehu me I en koasoia duwen mehlel ong Adam, oh eri se mwohdehr oh I padahkihong dahme wiawih. Ndahiong me mie kahpwal ehu reht. Nda me se kakehr mwesel met oh nainekihla mwohni me daulilah kan oh sohte mehmen me pahn ese ma mie sapwung ehu, de ehu se kak ndahiong ih me se pweipwand kihong serepeino sandwich ehu. Aht pilipil sohte mwahn apwal me ni ansou me se piladahr me se pahn koledi mwohnio me kaidehn nait se pahn kauwehla kosonned, ‘Kumwail dehr pirap.’ Se pwungkidahr me Samat Nanleng pahn ketin kupwurohkihla kiht oh se pil pahn nsensuwed pwehki se pahn ese nan aht mohngoing kan me se sohte kin mehlel.

“Adam oh ngehi kolahr rehn serepeino ni kauntero, oh ngehi kawehwehiong ih me titikikla pweipweio me e kihong kihtehr oh me se

pweipwand kihongehr ih tala ehu. Mesehn serepeino mwomwen namenekla ansou kis, oh e kihong kiht eh kalahngan, sang ni aht kasalehiong ih eh sapwungo. Se ahpw kohkohla ni aht wasa ki pepehm mwahu, oh I wehwehki me Samatail Nanleng ketin kupwuriki dahme se wiahier” (“Be Honest,” *Friend*, Jan. 1975, p. 7).

KARASEPE 2

Elder Gordon B. Hinckley katamanda:

“Me kerendo se dake train pwoat sang Osaka ong Nagoya nan Japan. Mie kempoakepat kei mihmi ni wasahn uhdio pwehn kasamwo kiht, oh ahi pwoudo mwekid kidahr oh kihdi eh kopwouo pohn traino.”

Ma komwi me diarada en Sister Hinckley eh kopwouo, dahme komw kak wia?

Pwehki Elder Hinckley kamehlele me pali laud en aramas me kin mehleh, “e kehsehki Tokyo Station en repwohtki. Ni ansou me traino uhdi wasa me e pahn kohla ie mwurin awa siluh, telephone kodohng kiht me kopwouo mihmi mwo. Se sohte pwurela sang ni aht pahn lellohng Tokyo, oh e daulilahr sounpwong ehu mwohn e ahpw lelledohng kiht nan Salt Lake City. Mehkoaras nan kopwouo mie ni ansou me kopwouo kapwurupwuredo” (“An Honest Man—God’s Noblest Work,” *New Era*, Oct. 1976, p. 47).

Dahme kauno ketin kasik kin kitail en wia ni atail kin diarada en emen ah dipwisou?

Kauno ketin mahsaniher, “Ma kumwail pahn diarada mehkot me mehn impemwail kan koasokasalongehla, kumwail pahn rapahki ni ngoang lao kumwail pahn kapwurehla reh” (D&C 136:26). Kauno ketin kasik kitail en ka unsekla atail mehleh. Ong Kauno, mehkot me sohte mehleh ni unsek kin sohte mehleh; sohte mehkot me kin ekis mehleh.

la mwomwen omwi kak diarada dahkot me mehleh de dahkot me sohte mehleh?

Kihong emen tohn pwihno en wadek Moroni 7:16–17.

Ihs me tepin mwahu? Ihs me tepin suwed? Dahme wiewia suwed akan kin kahreda? (suwed, sohte kamehlele Kraiss, kasohwe ih, sohte papah Koht.)

Dahme wiewia mwahu kan kin kahrehda? (mwahu, kamehlele Kraiss, papah Koht.)

Kihong tohn pwihno en koasoia irair pwukat. Re pahn pilada me ma aramas emen iang mih nan irair pwukat en kin uhdahn mehleh.

1. Pahpa saikinte alehda kisin likou en kauwehla kosonned en tangatang ki waren nan sapw. E wia soun draip mwahu men. E kin kilang mwahu oh songen peikihong kosonned en tangatang koaros.
2. Ni eh mie wasahn doadoahko, John doadoahngki stamp en kompanio en kadarkihla nah kisin likou kan ong eh nohno. (Kilang D&C 42:54.)
3. Jack oh Leo wia perien keieu mwahu ehu. Ira kin men kihla mehkot rehn emen ma emen pahn kin peki. Mwurin emen kin pekihsang mehkot sang rehn mehn mpehkan, e kin kapwurehla ni ansou mwadong. (Kilang Mosiah 4:28; D&C 136:25.)

-
4. Mike Brown kin wia soundoadoahk mehlel emen. Ni pein ah ansou, e kin wie kakau kisin ihmw kis ni imweo sang ni dipwisou kan me e wahsang ni eh doadoahko.

Mehlel nan Peneinei

Pali laud en kitail anahne en esehla duwen mehlel. Met wehwehki me kaidehnte irail kolokol priesthoodo en kin songen mehlel, ahpw re pahn pil padahkihong neirail serihkan en kin mehlel. President N. Elden Tanner kasaledahr: “Kaiahn en mehlel wet tepida ni ihmwo. Emen emen kitail kin alehda mehkot ki kaidehn nseneho me eh ahnikio. Serihmen me kin wauneki soahng wet ni ihmwo e sohte pahn kin kauwehla kosonned wet ni eh kohsang ni ihmwo, pil ehu, sohte ahneki soangen kaiahn wet kin kalaudehla sohte wauneki pwuhng kan oh dipwisou en mehte kan.” (“Worthy of Proper Recommendation,” *Ensign*, Mei 1978, p. 44)

Dahme kitail kak wia nan peneinei me pahn kakehlaka mehlel?

President Brigham Young ni ansou kis koasoaia: “En kin mehlel. Mehd suediong irail akan me kin koasoaia me irail Souleng kei ahpw sohte kin mehlel. Mohngiong mehlel akan kin wiahda wiewia mehlel akan” (as quoted by Spencer W. Kimball in *Faith Precedes the Miracle*, p. 234).

Ni ansou me kitail kin ale koasoakoasoaipene en alehda de kesepwilda nan priesthood, kitail kin alehda kalelapak kan me pid atail warohng. Koasoakoasoaipene pwukat kin kihong kitail ansou mwahu en kin mehlel ong kaun en atail priesthood kan oh kin wehkohng dipatail akan. En kin pwung mie anahnepe ong ni koluhla oh ong ni mahkepen dipatail akan. Ehu kalelapak me kohda ni atail pahn ale kisin likou en utuht iei ma kitail kin mehlel de soh.

Ehu koasoai me emen tohn Mwomwohdiso wet lellohngehr ie, President Ruben Dario Pacheo en Caracas, Venezuela, kasaledahr duwen soangen mehlel me kin mie kesikepe sang rehtail:

President Pacheo men wahla eh peneineio nan Tehnpas Sarawio. Mwurin meiroang laud oh kaunop en palingehn, ih oh eh peneineio wiadahr mwohni en seiloak reirei. President Pacheo kadarala nah serepeino nan bank pwehn ale tala limepwiki. E koasoaia, “Ei pwoudo alehda envelope oh kihdi ni eh sohte wadek mwohnio. Pwohngo mwohn irail pahn mweselda, I idek mwohnio oh kilangehr me envelopeo ahneki ehu soangen tou tou. Se wadekehr mwohnio. Re kihongehr kiht \$4,065. I ahpw pwuriamweila. . . kisin likou en banko kasaledahr me \$500 te—Met wehwehki me banko sapwungkilahr \$3,500 ohng kiht!

“Ekei kompoakepahi kan me sohte towe mwomwohdiso wet me mihmi ni imwato nihpwongo songen wekidala aht madamadau pwehn doadoahkila pwe sen pereniki aht seiloaklahn nan United States. Pwe I en kin mehlel,

pein ngehi saikinte kilangada soangen laud en mwohni nan ei mour. I ahpw ndahlahng irail, 'Se sohte kak kolokol mwohni wet pwehki kaidehn nait. Kahrepen aht seiloak wet ong ni tehnpas sarawio iei en wiahda inou kan rehn Kauno. Soangen kamwahu dah me re pahn wia ma se sohte kin mehleh?'

Se kapwurehla mwohnio nan banko; re diardahr me re kasalongelahr mwohni ahpw sohte nting me kasalehda ihs me alehda. Ekei clerk en banko idek rehi rahno, 'Dahme kahrehda komwi wiahki met? Sohte me ese me komwi aleda mwohnio.' Ihte me I sapengki: 'Pwehki ngehi Mormon men' " (quoted by Mario G. Echeverri, "Venezuela," *Ensign*, Pepweri 1977, p.30).

la mwomwen en Pacheo eh peneineio kin kasalehda me irail me mehleh sang ni arail lokaia kan oh wiewia kan? Ihs me kin ese duwen arail mehleh? Ni en peneinei wet ahpwtehnllelohngehr, ia mwomwen en peneineio pepehm ni ansou me irail katengeteng pene nan tehnpas Sarawio?

Luke me kolokol priesthood en kihda ekei karasepe en mehleh me re wiahier de kilangehr?

Kapai Kan en Mehleh

Nanti oh doadoahk laud ohng ni anahnepen wiewia ong ni wiewia mehleh ong mehte kan, ong Kauno, ong pein kitail. Ahpw ni ansou me kitail kin wia dahme kitail kin alehdi kin inenen konehng—ehu, kitail kin esehla pein panau kitail—ehu mwohmw me kak sewese kitail en pweida nan pali koaros en atail mour. Met iei ekei kapai kan me kin kodohng kitail sang ni atail kin mehleh:

KITAIL KIN KAKAIRADA LIKILIK

Ekei aramas akan kin liki kitail ni ansou me kitail kin pwung oh mehleh. Re pahn kin liki oh kodohng kitail ong ni sawas oh kaweid. Elder Spencer W. Kimball ketin kasalehiongehr kitail soangen aramaso:

"Ni ehu seiloak kan ong Mexico City emen stake president peki ie me I en kasarawiala emen ohl me alehier eh pwukoah en wiahla pisop. Presidento oh pisop kapw menet kodohng nan ei pereoh se tuhpeneyer oh kapehsepenehr. Nin duwen ei tamataman met, ohl tikitiko ahpw kaidehn kamwanamwan menet e sansalehr nin duwen me ahneki nta mehleh en Aztec Indian. Pein met e kansenamwahualala laud pwehki ansou koaros I kin men esehla Indian kan.

"Re ndahiongihier duwen ih oh eh peneinei oh eh doadoahk. E mwomwen ohl emen me doadoahk ohng me ahneki pesines laud ehu, oh likilik kohiongehr pisop kapw menet en wiewia palien mwohni kan. Eh kauno lemedahr me e pahn wahla eh pwoud nan Europe ni ehu kommoal me kareireila, oh e likiwierihdo brother menet oh kihong ih pwukoah koaros oh dene ihete sang rehn nah tohn doadoahk kan me e ahneki likilik itar en kihong en apwalih nah mwohni en bank.

“Ni ansou me se pwilikihdier peht akan pohn moangen mwahnakapw menet, ei mohngiong mwekidahr pohnmwahso oh kalahngan kihong Kauno ohl akan me kin kak wiahda likilik oh limpoak kan” (nan Conference Report, Mexico City Area Conference 1972, p. 32).

la uhwen kesempwal en ahneki likilik sang kompoakepah kan, irail me e kin patehng kan oh irail me kin doadoahngki kitail?

la uhwen kesempwal en ahneki likilik sang rehn Kauno?

Ni ansou me kitail kin mehlel, kitail kin wiahda likilik ong aramas akan oh Kauno. Koasoai pwoatet sang rehn emen nein Jacob Hamlin pwutak kan, me kasalehda met:

“Ehu rahno ei pahpao kadariehla pwe I en kawelianda oahs emen rehn kaun en Navajo Indian emen me likeilapalahr. Ngehi kisin me pwidik oh I dakehier emen oahso, kahluwalahng oahso pwehn kawelalihda. Kaun en Indian me likeilapalahro kodohr oh pwekiehdi sangehr pohn nei oahso. I eri ndahiongehr me I anahne ekei plankes e ahpw wadohr diren plankes me lingan, ahpw, ni en ei pahpao ndahiong ie en kin uhdahn oh wia kaweliali mwahu, I ahpw itik moangeiet oh nda me I pil anahne ekei. Ih eri wadohr likou puhp en buffalo riau oh pil ekei plankes oh eri, ni ansou me I leme me I wiadahr mwahu, ngehi eri kihong dipwisou kan pohn oahso oh tapiada kohkohla ni imwato. Ni ansou me I kihongehr ei pahpao plankes ko, e kihrail peseng, kilang, oh tepier nehk irail peseng. E kihpene plankes ko oh kidimada oh ndahiong ie me I en douda pohn werei oahs oh kapwurehla oh ndahiong kauno me nohk tohtohla me e kihdo. Ni ansou me I pwuralahr rehn kaun en Indiano e ahpw aledahr oh pohkomwokomw. E koasoia, “I ese me ke pahn pwuredo; I ese me Jacob sohte pahn koledi soangen tohto en; ke ese me Jacob iei aht pahpa me pil wia ahmw pahpa” (told by Le Roi C. Snow in Preston Nibley, *Inspirational Talks for Youth*, p. 101).

KITAIL EN KIN KAPERENDA KOHT

Kitail kin kansensuwediala Koht ma kitail kin sohte mehlel. Irail me kin kolokol priesthood ni mehlel kin kansensuwediala koht ni ansou me re sohte kin mehlel: la duwen en ohl de pwutak emen me sohte kin mehlel en wia weliepen Koht mehlel me kin ketin kupwuriki pwuhng?

Elder Howard W. Hunter kasaledahr duwen mehlel kin kaperenda Koht oh kin wadohng en emen emen peren: “Mie peren me kin kodohng mehmen sang ni eh kin mehlel. Mweidohng ie I en ndahiong kumwail ia mwomwe. Sang ni mehlel kumwail kak ahneki sapwellimen Kauno oh Ngen en Ngehn Sarawio. Kauwehla kosonned en mehlel pahn kihsang amwail kapai laud pwukat. Kumwail kak kamehlele me mehmen me pahn likamw de pirap. . .Kauno oh Ngen en Ngehn Sarawio kak ketiket re?” (“Basic Concepts of Honesty,” *New Era*, Feb. 1978, p. 5).

KITAIL KIN PEHMADA MWAHU DUWEN PEIN KITAIL

Ni ansou me kitail kin mehlel, kitail kin pehmada mwahu duwen pein kitail. la duwen mehlel kin kalaudehla duwen atail en wauneki pein kitail?

Aramas mehlel emen kin wauneki pein ih. E sohte kin karirala mehkot oh kak kilang nan mesen emen. Ehu, aramas me sohte mehlel kin ahneki pepehm, ehu me e sohte kin kesempwal, namenek, oh ni ansou kan e kin masapwehk. Oh e pahn wehwehki me sohte mehlel pahn kin rukila. Elder Howard W. Hunter kalelapak: “Kumwail kin leme me kumwail kelehpw ni amwail kin wiahda mehkot me sohte mehlel? Kumwail kin lemeleme me sohte me kilang kumwail ni sikeng ehu, mendahte ma emente nan pereoo? (“Basic Concept of Honesty,” *New Era*, Feb. 1978, p. 5).

KITAIL KIN KAWIKALA MEHTEI KAN EN MWAHULA

Atail mehlel iei ehu mehn kawikala aramas akan en mwahula—me iangahki atail peneinei oh mehte kan. President Spencer W. Kimball kasalehda duwen ehu karasepe me wekidala ekei:

“Nan kisa sang New York ong Baltimore se mwohndi rehn sounnet emen nan wasahn mwengeo oh wie koasokoasoai.

“Komwi lellehr nan Salt Lake [City, Utah]? Komwi karongehier Tabernacle Choir?’ Oh kalelapak pwukat kihong kiht en lellohng uhdahn kalelapak kan.” la mwomwen omwi ese duwen Mwomwohdiso oh eh padahk kan, tiahk kan oh aramas me towehda kan?’

“ ‘I ese tikitik duwen Mwomwohdiso,’ e koasoia, ‘Ahpw I ese emen rehn aramas akan me towedahr. E kin kauwada ihmw akan nan New York.’ Mie sub-contractor me doadoahk ong ie. E doulahte koasoia me e inenen mehlel oh diren pwung. I saikinte peki en peki nan ehu doadoahko. Ih iei me wia kaun en wahu. Ma tohn Mormon koaros duwehte aramas menet, I mwahuki esehla duwen Mwomwohdiso wet me wiahda soangen aramas wahu menet! Se pwiilki pwuk kei ohng ih oh kadarala mesineri kei nan New York pwehn kawikala ih” (nan Conference Report, Mexico City Area 1972, p. 30).

Keimwsekpe

Kauno ketin masanihong kitailehr en kin mehlel. Kitail uhdahn pahn esehla nan pwungen wiewia mwahu kan me mehlel oh sohte mehlel. Kitail pahn doadoahki mehlel ong ni madamadau, koasokoasoai nan imwatail akan, wasahkan me mehn mpatail kin mie, oh nan Mwomwohdiso. Kitail pahn pil uhdahn padahkihong neitail serihkan en mehlel. Ma kitail pahn wia mepwukat, kitail pahn ahneki madamadau mwahu, meleilei en nan mehn madamadau. Pepehm en kesempwaliki pein ih, oh en Ngehn Sarawio en kin ket rehtail.

Wadek Mosiah 4:30.

Dahme Nahnmwarki Benjamin ketin kesehkin kitail en wia?

Ma komwi pehmadahr omwi mwekidkihda mehlel, kihla omwi kadehde duwen irair akan en mehlel.

Song en wia

1. Nan wihk kohkohdo, tehk omwi medemedewe kan, lokaia kan, oh wiewia kan pwehn song omwi peik ong kosonned en mehlel. Rapahki sawas sang rehn Kauno pwehn powehdi soangen sohte mehlel me komwi kin diar nan omwi mour.
2. *Pahpa kan*: kaweidki amwail pwoud en diarada ahl en padahki noumwail serihkan ki irair pwung pwukat.
3. *Mwanakapw akan*: Pilada me kumwail pahn mehlel ong amwail pahpa oh nohno kan oh kaun en mwomwohdiso kan. Pilada me kumwail en peikihong kosonned en Koht oh kosonned en wehi.

Iren Kapakapat Akan En Pwuk Sarawi

Eksodus 20:15–16 (kosonned en dehr pirap oh karaun likamw)

Alma 27:27 (mehn ammon mehlel oh pwung unsek)

3 Nephi 1:22 (Satan kadarala likamw akan pwehn kauwehla pwoson.)

D&C 42:20–21 (kalokolok en lipirap oh me likamw akan)

D&C 51:9 (aramas koaros en doadoahk ni mehlel)

D&C 97:8 (Kauno kin ketin kupwuriki irail me mehlel akan)

D&C 98:10 (rapahki oh kolokol aramas me mehlel oh marain)

Kaunopadahh Sounpadahk

Mwohn kapwilewei padahk wet—

1. Kapwurehiong *Padahk Kan En Rongamwahuo*, irelaud 31, “Mehlel.”
2. Luke irail me kolokol priesthood en wia karasepe kan en mehlel me re apwtehn lellohngehr de kilangehr.
3. Peki rehn tohn pwihno en wadek de kihda koasoai kan de iren pwuhk sarawihkan nan padahk wet.

Mwakelekel en Madamadau

Padahk 32

Padahk wet pahn kin sewese kakehlaka atail inou en ahneki mwakelekel en madamadau kan.

Kawehwehpe

Ehu ansouo President Spencer W. Kimball ketikidahr koasoai wet ong ni mwakelekel en madamadau oh momour ni pwung me kin kamwakidahda aramas:

Soumas George mourkier mour suwed ieu. E sohte kin mehlel. E wiahier ohlen plei oh sakau men oh meseo kasaledahr soangen mour me e ahnekio. Mese me sohte mwahu.

Ehu rahno ohl menet ahpw mwahukidahr emen serepein en nan sahpwo ede Jenny Mere, oh e ahpw peki serepeino en pwoudikihla ih. Serepeino koasoai me e sohmwahn kak pwoudkihla aramas me meseo sohte kin mwahu. E mwahu emen ohl me meseo duwehte mesen souleng men pwehki meseo kasaledahr mesen aramas limpoak emen.

Soumas George piladahr me e pahn kawikala eh mouro, ahpw e ese me Jenny Mere pahn pil sohte pwoudiki ih nin duwen soangen mwohmw me eh ahnikio. Soumas George eri kolahng rehn emen ohl me samanih wiahda mesen aramas sang ni wax. Ohl menet piladahr ehu masku kan, kakarakarihada, oh kapasadiohng pohn mesen Soumas George. Ni ansou me Soumas George kilang ong nan kilahso, e diaradahr meseo mesen souleng me kin limpoak mehlel. Mwomweo weklahr mehlel eri sohte pwand Jenny Mere pwungkidahr en pwoud kihla ih.

Ira eri pwainda ekis wasa nan sahpwo me mie wasahn mwetuwel tikitik ehu. Soumas George mwadangele diarada me eh mour unsek weklahr. E mwahukilahr dahme koht ketin koasoanedier oh wasa kan limwah nan sampah. I eri direkilahr limpoak oh kadek.

Ahpw Soumas George sohte nohk pwungkih eh tepiada ehu mour kapw. E song uhwen en kak pwehn kapwungala eh mour en mahso. E songen kapwurehla mwohni koaros me e aledahr sang ni eh sohte mehlel. Ehu ehu rahn akan mwomwehkan kin wia pwungpwungla oh eh madamadau wia mwakmwakelekela.

Kempoakepah kan en mahso luskihda ni ahr diar ih wasao. Re kolahng nan eh mwetuwelo oh song ren kawikala ih pwehn pwuralahng eh mour suwed en mahso. Ni ansou me e kahngo re peiong ih oh tehrasangehr masku ni meseo.

E ahpw itiekdier. E pehmehr me eh mour kapwo nekier, oh eh pwpowoudo olahr. Ni ansou me kesikesihnen sang ni moangeo pengilahr oh maskuo mihier pohn dihpw oko ni nehko, Jenny Mere tangalahr reh oh kelepwukidier mwowe. Dahme kumwail leme me e diar ni e kilangadahng ohlo? Ehi, ehu ehu lain akan, oh mwohmw en meseo duwelahr maskuo. Meseo duwelahr mesen souleng emen.

Mwurin eh ketin kasaledahr koasoai wet, President Kimball eri mahsani, “E uhdahn mehlel me mour me emen kin wiewia oh eh madamadau kan me e kin wia iei me kin pwarada pohn meserail.” (Adapted from *Ensign*, Mei 1975, p. 80–81.)

Atail Madamadau kan kin Wiahda atail Wiewia Kan

la mwomwen atail medemedewehkan kin kahrehda atail wiewia kan?

President David O. McKay ni ansou me e kin ketin kasalehda duwen dahme madamadau kan kin wiahiong wiewia kan. Ehu ansou e ahpw koasoia: “Madamadau kan iei weren tuhke kan en wiewia kan, oh kin kohda mwowe. . . Sapwellimen Sounkomouro kupwur oh nanti ansou koaros en ketikihong nan moangetail madamadau pwung kan, ineng mwakelelekel kan, irair mwahu kan, esehla mwahu, lokaia pwung kan oh wiewia me kitail pahn idawehn” (*Stepping Stones to an Abundant Life*, p. 206).

Dahme kin sewese aramas emen en pwungla oh pwosonla ni mehkoaros?

Kisehn momour ni pwung iei en medemedewe me mwakelelekel akan. Nephi wia karasepe mwahu ehu. Nein soukohp wadawad emen, ih eri rapahki en alehda kasansal, duwehte eh pahpao. E alehda pweinen eh pwuhng mehlel, oh pein ih wialahr soukohp en nah aramas akan.

Dahme Nephi wia me sewese en pwungla mehlel?

Nephi kihong kitail dahme elehda duwen en kak momour ni pwung ni eh intingihdier:

“Pwe pali ngeni kin perenkihda mahsen en Koht akan, oh inengiong kin doandoaropwe, oh ntingihdi pwe serihkan en esehla oh kapai kihda. Kilang, ngeni kin perenkihda mehkan me pid Kauno: Oh ei mohngiong kin poaden doandoaropwe mehkan me I kilangehr oh rongehr” (2 Nephi 4:15–16).

Atail madamadau kan kin lipwalipw laud ong atail wiewia kan. Ma kitail pahn ahneki madamadau mwakelelekel akan, kitail pahn kin wia wiewia pwung kan. Ma kitail kin ahneki madamadau me sohte mwakelelekel, kitail pahn kohkohla oh wia dihp akan me kitail kin medemedewe.

President David O. McKay kasaledahr koasoai pwoatet:

“Pahr tohto kei samwalahro mwahnakapw emen ahpw kodohng rehi oh ahpw wehkadahr wiewia sapwung oh dihþ ehu. E kasalehda me dene e mihmi nan sidohwa en pwuk ehu ni awa en ritidio, oh ni ansou me wenihmwo ritidi e ahpw pwupwila pahn kasongosong. E pahn kapwukoahki irairko me e milahr loale ong ni eh pwupwidio.

“I ahpw koasoia, ‘kaidehn irairko; kaidehn en wenihmwo loakedi, de me kasongosong uhko. Ke medewedahr mwohn omw kohla nan sidohwa en pwuko. Ma ke sohte mwahn medewehda wiewia en, sohte irair kehlaill pahn itar ong en pahni iuk de sohng uhk, de misineri emen, en pwupwila. Madamadau kin kohdo mwohn wiewia’ “ (“Cleanliness Is Next to Godliness,” *Instructor*, Mahs 1965, p. 86).

James Allen ehu pako ntingihdi:

“En aramas emen eh mehn madamadau kin duwehte mwetuwel ehu, me kin kak wiawihda mwahu de pil kak en mweimwei ong en wiahla nan wel ehu: ahpw ma wiawihda de pohsehse, e uhdahn pahn kihda wahkan. Ma sohte waren tuhke mwahu kan me kohdi loalle, eri tohto weren tuhke sohte katepe kan pahn pwupwi loalle, oh pahn nantihla wiahda soangen dihþwo.

“Duwehte en soun wie mwetuwel men kin wiewia eh wasahn mwetuwelo, kihsang dihþw akan, oh kin padok wahn rohs oh wahn tuhke me e kin anahne, eri aramas emen en wia mwetuwelo nan moangeo, mwatiasang sapwung koaros, sohte katepe koaros, oh madamadau sohte mwakelekel koaros, oh kakairada rohs oh wahntuhke me pwung, katapan, oh madamadau mwakelekel en unsekla. Sang ni idawehn mwekid kan en doadoahk wet, aramas pahn sohte pwand diarada me iei ih me sounmwetuwel en pali ngenio, oh sounkaweid en eh mour. E pil. . . wehwehkihla, sang ni laudla en esehla, duwen kehl en medemedewe oh nan moahng me kin doadoahk ong ni wiahda, eh tiahk, eh irair akan, eh wasa me e pahn kolahng ie (*As a Man Thinketh*, p. 15).

Dahme kitail uhdahn pahn wia pwe kitail en ahneki mwetuwel ehu me kin wiahda mwenge oh rohs mwahu kan? Dahme kitail wiadahr ma atail mwetuwel kin kawosehda dihþw suwed akan?

Dahme kitail en kin wia pwehn ahneki madamadau ehu mehn kahluwa kitail lahng wiewia mwahu kan? Dahme kitail kin wiadahr ma atail madamadau kin kahluwa kitail lahng dihþ oh wiewia sohte warehng kan?

Elder Bruce R. McConkie kasaledahr, “Ma kitail kin wie doandoaropwe mehkan me pwung nan mohngiongitaill, kitail pahn kin pwungla.” (“Think of These Things,” *Ensign*, Senweri 1974, p. 48.) Pil ehu koasoai, “Kauno mahsanii me e sohte kin ket nan tehnpas me sohte sarawi, ah e kin ketiket nan mohngiong en irail me pwung kan” (Alma 34:36). Madamadau mwakelekel kin sewese kitail nan atail mour pwe Ngen en Kauno pahn ketin ieiang kitail; oh ma Ngehn Sarawio kin ketin ieiang kitail, atail mour pahn mwakelekelada kokohla.

Kolokol Madamadau Mwakelekel

Emen tohn pwihno en wadek Pilipai 4:8.

Dahme Paul mahsenihong kitail en kin medemedewe? Kihdi pasapeng kan koaros nan plakpwohto. (Mehkot me kin pwung, mehlel, pahrek, unsek, lingan, mwahu, ronge mwahu, de mwahu kapingpe.)

E sohte itar kitail en kasaledekala atail medemedewe kan sang me suwed akan ma kitail pahn duwehla Kraiss. Kitail pahn uhdahn kadire kihla nan moangatail ki madamadau kan me mwahu oh mwakelekel. Ni ansou me kitail kak, kitail pahn kin lemehda duwen mehlel en rongamwahu. Ehu ahl me keieu mwahu en wia met iei en kin kolokol inouo me kitail kin kaweliakapwiala ansou en sakrament: ansou koaros tamataman Sounkomouro.

Ni ansou me President Spencer W. Kimball ketin wia emen tohn Pwihn en Ehk-riemeno, e mahsanih: “Ni amwail kin rapahki nan dictionary lepin lokaia me keieu kesempwal, kumwail kin ese dahkot mwo? Kitail kak “tamataman.” Pwehki kumwail koaros wiadahr inou kan. Kumwail ese dahme pahn wiawi oh ia mwomwen amwail en kin wia—atail anahn me keieu laud iei kitail en kin tamataman. Ihme kahrehda kitail kin kolahng sakrament en rahn Sarawi koaros—pwehn ale sakrament en priest kapakapki me “irail en tamataman ih ansou koaros oh kolokol sapwellime kosonned akan me e ketikihong irailehr.” (Circles of Exaltation, address given to seminary and institute personnel at Brigham Young University, 28 Suhn 1968.)

Ia duwen atail en kak tamatam Sounkomouro ansou koaros? Kihong emen de riemen tohn pwihno en kihda arail, medemedewe duwen mwomwen “tamataman ih ansou koaros.”)

Soukohp wadawad Alma padahkihong kitailehr duwen eh kaweid marain kei ong nah pwutak Helaman me kak sewese kitail en tamataman Sounkomouro ansou koaros.

Kihong emen tohn pwihno en wadek Alma 37:35–37.

Wekila dahieu me pahn kaweid atail madamadau kan ong Kauno ansou koaros? (Kitail kak uhwong kasongosong oh kalaudehla pwoson, peik, oh limpoak.)

Ia mwomwen en kapakap e kak sewese kitail en kolokol atail madamadau oh wiewia mwakelekel akan?

Mehkan me suwed me kitail kin wiahda kan kin kapel kitail pene nan sampah, oh sehdan kin doadoahngki mepwukat pwehn songen kawikala atail madamadau kan. Ahl tohto me e ahneki ong ni kasongosong kitail, ahpw kitail kak powehdi ih ma kitail pahn soikala rongorong, oh wadewadek meहनkan me suwed. Elder J. Thomas Fyans kasaledahr irair wet sang ni doadoahki pillap en South Amerika pwehn kasalehda duwen atail madamadau kan eh wekila sang ni dahme kitail wadek oh kilang:

“Ehu mwohmw me mwahu duwen [pillap en South Amerika] iei wekpeseng en pohkan me re ahniki. Ni karesepe, Madeira kin kahdaniki pillap pwehki

pihlo kin weuwa clay pisetik kan ong ni wasa me e pahn kohla ie. Poh toantoal en pillap Rio Negro kongsang mehkan me mwasahngotala e kin alehda nanwel akan me e kin kohla ie. Pil ekei pillap akan kin pwiliwei pohn pihk pwetepwet akan oh ni ansou kan kin pohn dihpwla de poh meila.

“Duwehtehte en pillap pwukat kin alehda pohrail sang ni mehkan me re kin alehda sang ni arail kin pwilipwil kohkohwei, iei pil duwehte pihl akan me kin kolahng nan atail lamalam akan me kin alehda pohrail sang ni mehkan me re kin kolang ie” (nan Conference Report, Buenos Aires Area Conference 1975, p. 28–29).

la mwomwen mehn madamadau ehu kin duwehte pillap ehu? (Duwehte arail kin alehda poh sang dahme e kin lellohng, iei pil duwehte atail mehn madamadau kin pil wekla sang ni dahme kitail kin wadek, kilang, de rong.)

Me suwed dahng me Sehdan kin doadoahngki pwehn song kawikala atail madamadau kan? (Kilel samin akan, aramas sohte konehng de mwahu kan, lokaia sohte warohng, oh ekei soangen koul, kahlek, oh mehn kemweit.)

Pwehki re nohk kin kauwehla pali ngenetail, kitail en kin soikala mehkan me pahn kasuwediala atail madamadau kan. Ah, ekei ansou kan, e kin sohte katepen duwen laud en atail kin song en wiahiong nan moangetail kan en mwakelekel, kitail uhdahn pahn uh Wong mehkan me lamalam pwelipwel de suwed me kin pein pedelong nan moangetail akan. Kitail mihmi nan sampah ieu me direkilahr me suwed, oh loiengehr mesuwed kan ni ansou kan, kitail kin solahr kak tangasang. Dahme kitail en wia ni ansou en atail kin loieng irair me duwehte met?

Elder Boyd K. Packer kasaledahr ehu ahl en uh Wong madamadau suwed akan:

“Mehn madamadau kin duwehte taht en ihmw ehu. Kahdeng kin kohda ansou koaros ihte soh ni ansou me kitail kin meir. Ansou koaros kin mie sipai kin wiawi pohn tahto. E kak sipai en kemehn kouruhr, olahn mehkot de aramas emen, lel de sohte lel, mwahu de suwed: Ahpw kin mie sipai me kin wiawi pohn tahto en nan moahngo.

“Komwi kin kilang me sang ni uhdahn ingeng sang rehmwi, sang nan werengen sipai kan, mie ehu kisin lamalam me sohte nohk mwakelekel kohla loallemwail sang ni pehkan oh api kumwaila? . . .

“Ma kumwail kin mweidohng irail en nantihla, madamadau koaros me kin mwahu pahn kongsang pohn tahto. Kumwail pahn kehlpwela mihmi, pwehki pein kumwail me pwungkihla, oh iei kahrepen madamadau sohte mwakelekel akan. Ma kumwail mihla pahrail, re pahn sipaikhong kumwail sohte lipilpil dahkot pohn taht en nan moangetail akan ong ni uhwe ieu me kumwail kak alehda. Re kak sipai ki oaralap en lingerenger, luwak, de kailongki. De irail kak wia lokaia sohte konehng, sohte mwakelekel, de pil kauwehla emen. . . .

“Dahme kitail en wia ni soangen ansou?. . .

“I pahn padahkihong kumwail met. Pilada apwoat koul sang nan pwungen koul sarawi kan me keieu mwahu, koul pwoat me lokaia kan kin kamwakid mohngiong oh ngile kan wahu, mehppoat me kin wiahiong kumwail en pehmada mwekid me sang powe. Kapwurehng nan moangemw koulo ni keneinei. Wadlikiala. Mendahte ma sohte omwi kaiahn ong ni palien koul, komwi kak medewehte lokaia kan en koulo.

“Ansou wet, doadoahngki koul pwoatet ong ni wasa me omwi medemedewe kan pahn kohla ie. Wiahkihla dahu ehu me komwi en doadoahngki ni ansou en karuwaru. Ni ansou kan me komwi kin diarada me sounsipai kan me sohte nohk mwahu kin kohlong pohn taht en madamadau en nan moangemw sang liki, kihong ehu pleit en keseng.

“Ni ansou me ngilen kesengo tepida oh lepin lokaia kan kodahr nan moangemw, madamadau me sohte warohng kan pahn kohsang. Koulo pahn kawikala omwi mwekimwekid unsek kan nan irair en nan moangemw. Pwehki eh kin kaiada kitail oh kin mwakelekel, madamadau suwed akan pahn sohrala, pwe ansou e mwahu, sang ni pilada, sohte pahn iangala samin, suwed. sohte kak kauwehla maraino. . . .

“Ni ansouhte me komwi esehla kamwakelehda taht en nan moangemw sang ni madamadau kan me sohte konehng, kihong en kin soupiseki mehkan me konehng. Wekidala mehkan me kin mihmi limwahmw pwe komwi en wiahda madamadau kan me mwahu oh madamadau kan me kin ki kitailda powe. En kin soupiseki mehkan me pwung (*Teach Ye Diligently*, p. 46–47).

Ekei ahl dahnge me kitail kak doadoahngki pwehn kahluwa atail madamadau kan? (kapakap, wadek ehu poem, ehu iren pwuk sarawi, de ehu lepin koasoai. Tamanda duwen mehkot me sarawi me komwi lellongehr de ehu wasa tohrhr.)

“Uhdahn peren sohte kin kohsang liki. . . soangen peren me kin mihmi rehmw iei peren me kin kohsang madamadau oh pepehm kan en loalle. Ni ansou me komwi pwulopwul komwi uhdahn pahn kaunopada ahmw mehn madamadau ma komwi inangih en alehda peren me pahn poatoapoat. Komwi pahn kihong nan moangemw madamadau oh plahn mwahu. Pwe moahng ehu me kin sohte kanenge kin soansuwedla oh sohte kak pein nantihla mwowe. Moahng ehu me sohte kanenge kin rapahki kansenamwahu pwehn wia weliepen peren” (William Lyon Phelps, quoted by Harvey Fletcher, *The Good Life*, p. 137).

Wadek Melkahka kan 1:1–3.

Keimwsekpe

Atail madamadau kan kin mie lipwe ong atail wiewia kan. Madamadau mwakelekel kin kahrehiong kitail en momour ni pwung. Madamadau me

sohte mwakelekel kin kahrehiong kitail en sohla ahneki Ngen en Kauno oh kin kak kahrehiong kitail wiahda me suwed.

Pwehn wiahiong nan moangetail akan en mwakelekel, kitail en kin nantihong tamanda sapwellimen Koht mehkan ansou koaros. Kitail pahn kin wonlahte doandoaropwe padahk mehlel akan en rongamwahuo oh kapakap. Ni ansou me kitail kin wia met, kitail kin alehda kapai laud kan me mie inoupe. Kauno ketin inoukidahr, “Mweidohng mwahu en kadirehla amwail madamadau kan; eri amwail lililik pahn kehlaila mwohn sihlahngin Koht. . .Ngehn Sarawio pahn poaden ieiang kumwail” (D&C 121:45–46).

Kitail kak kolokol atail madamadau mwakelekel kan sang ni soikala me suwed akan nan atail mour. Ni ansou me ehu madamadau me sohte mwahu kin kohda nan moangetail, kitail pahn mwadangete tamanda mehkot me kak kamwakid kitailda. Kitail kak doadoahngki ehu poem, koul, iren pwuk sarawi de mehkot me aramas emen koasoia en wia met. Kitail pil kak tepiada kapakap ni ansou me lamalam suwed kin pedelong nan mongetail kan.

Song en wia

1. Pahn pak tohto ni rahn ehu komwi en tamanda pwe komwi en kin lemehda duwen sapwellimen Kauno mehkan. Wia uhwen omwi kak en “tamataman ih ansou koaros.”
2. Tamataman me nan omwi mehn madamadau en duwehte mwetuwel ehu. Wia uhwen omwi kak en kakairada madamadau mwakelekel loalle.
3. Pilada ehu ahl me omwi medemedewe kan en tang ie. Ehu ahl mwahu en wia met iei en kin koul, iren pwuk sarawihkan, de poem kan me komwi keieu mwahuki wadlikiala. Ni ansou me komwi loiengehr ehu madamadau me sohte mwakelekel, mwadangete lemehda lokaia kan me komwi wadlikialahr. Re pahn kihsang lamalam suwedo.

Kaunopadahk Sounpadahk

Mwohn kihla padahk wet—

1. Planehda en kihong me pwulopwul kan me kolokol priesthood en iang omwi pwihno nan padahko nin duwen me kak wiawi pwe ren kak mwekidkihda.
2. Peki tohn pwihno en wadek de kihda koasoai kan oh iren pwuk sarawihkan nan padahk wet.

Kihla oh Alehda Mahk

Padahk 33

Kahrepen padahk wet iei en kihong kitail en mahk mehte kan oh esehla duwen atail en alehda mahk ong pein kitail.

Kawehwehpe

Nan karasaras wet, Sounkomour ketin padahkihong kitailehr duwen limpoak en Samatail Nanleng ong kitail:

Mie ohl emen naineki pwutak riemen. Pwutak tikitiko solahr pereniki mour me e ahneki ni imweo oh ih eri peki eh pahpao eh sohsohn peneinei. E ahpw kolahr nan ehu sahpwo, mwadangete kesehla nah mwohni oh kauwelahr kosonned en Koht kan.

Ni ansou me pwutak sapeiko keselahr mehkoaras me eh ahneki, lehk laud ehu pweidahr nan sahpwo. Ih eri men mwengehda ni ansou mwadang, ih eri diarada eh doadoahk en kamwenge pwihk kan, Ahpw e pil semwehmwe oh pil men mwenge laud me kahrehda eh kin men kang mwenge kan me kin kohieng pwihk kan.

Sang ni e lokolok, mwanakapwo diaradahr eh sapwungo. E tamandahr me irail kan me kin papah semeo kan kin pil itar mwenge me re kin kangkang. E ahpw lemedahr me e pahn pwurelahr ni imweo oh peki eh pahpao me e pahn mihmi re nin duwen ladu emen. Ni ansou me e kohkohla ni imweo, e pahpao kilangadahr ih, oh tangieila pwehn tuhwong ih. Ni ara pwoalepene emen emen, pwutako eri koasoia, "Pahpa, I wiadahr dihp ong nanleng, oh ong komwi, oh I solahr warohng I en kadaniki sapwellimomwi pwutak." Ahpw eh pahpao me inenen peren pwe e pwurehngehr nah pwutako ahpw kihsang eh likou, me keieu mwahu kalikouiada ih. Kihong suht oh rihng oh kaunopada ehu kamadipw laud.

Ni ansou me rie pwutak laudo, me kin loaloapwoat eh mihmi wasao, diaradahr dahme wiawio, e ahpw medeklahr. Eh pahpao sohte kin wiahiong ih soangen kamadipwo. Eh pahpao ahpw kainsenamwahui ih sang ni eh ndahiong ih me mehkoaros me peneineio ahniki iei me pahn eh sohso. Rie pwutako keselahr eh pahi, ahpw eh pwurodo wia kahrepe ieu ong kitail en perenda. E koasoia, "Riomw pwutak menet melahr, oh eh salongalahr, oh e dierekdahr." (Kilang Luk 15:11–32.)

Emen emen kitail kin wiahda dihp sang ni ehu ehu ahl akan. Oh eri, pwehki Kauno ketin poakehng kitail, e ketin lokolokehr oh pwoula pwehn ketikidohng kitail ehu ahl en alehda mahkepen dipatail kan. Ni mahsen,

duwen sapwellime meirongo, e mahsani, “Pwe kilang ngehi, me Koht, lokolongkier ihte mepwukat ong koaruhsie, pwe irail en dehr lokolongki ma re pahn koluhla.” (D&C 19:16.)

Kasalehda kilel 33-a, “Krais ketin lokolongki dipatail akan nan mwetuwel en Kedsemeni.”

Nan ehu iren pwuk sarawi, Kauno ketin mahsaniher: “Kilang, mehmen me koluhkilahr dipehkan, ihete me pahn ale mahkepen dipehkan, oh ngehi, Kauno, pahn solahr kin taman.” (D&C 58:42). Emen emen kitail pahn ale mahkepen dipatail kan sang Kauno. Ni ansou me kitail kin koluhla, Samatail Nanleng kin ketin kupwur perenda–duwehte sahmo nan karasaras wet. Medewehla nan omwi mour oh peren me komwi pehmehr sang ni koluhla oh alehda mahkepen dih p akan.

Dahme pwutak pwulopwulo nan karasaras wet anahne pwe en kak kawikala eh mour? (Esehda eh sawung kan, pwurala ni imweo, oh wehkada dipehkan.)

Soangen pepehm dahnge me komwi leme me pwutako ahneki ni ansou me e kohkohlang ni imweo? (Eh kak pehmada duwen peren en pwurela ni imweo. E kak pehmada me eh wiahier me pwungo.)

la duwen omwi pepehm mwurin eh pahpao kasamwodo pwutako? la duwen omwi pepehm ong Sounkomouro, ni omwi ese me e ketin lokolokehr pwe komwi en kak alehdi mahkepen dipomw akan?

Mahk kin Wahdo Peren

Alma the Younger me nein soukohp en Koht emen, ahpw e wiadahr dih p laud kei. Ehu dipe me keieu laud eh kin songen kauwehla Mwo-mwohdiso en Koht sang ni eh kin kahre aramas akan sang ni mehlelo. Nin duwen kaun en Mwomwohdiso men, en Alma pahpao ahnekier pahtou laud pwehki duwen suwed en nah pwutako oh kin kapakap kihong kauno ni ansou kan pwe nah pwutako en koluhla sang eh wiewia kan.

Pwehki pwoson oh kapakap en eh pahpao, Alma the Younger ehu rahno tuhwongehr tohnlng emen. Tohnlengo mahsanih uhwen kehlail ehu me Alma tepiada mwekidkihda. Eh kamehlelehla sapwellimen koht manaman laudo. Tohnlengo mahsanihong Alma en uhdi sang eh kin songen kauwehla Mwomwohdiso. Ni ansou me tohnlengo mwesel, Alma inenen pwuriamweikihla mehleh pwe e sohte kak lokaia. E pwupwidihla nan pwehlo oh solahr kehl mih re rahn siluh. Ni ansou me e kak pwurehngehr eh kehl e kasalehiong aramas akan me e pehmehr wekila laud ehu nan eh mour oh e kolukilahr dipehkan. Alma lemedahr me e pahn kolokol kosonned akan oh wia mehkoaros me e kak pwehn kapwungala dih p akan me e wiahier mahso. Eh doadoahk me inenen laud pwe e wialahr misineri wadawad emen oh mwuri wialahr soukohp en Mwomwohdiso men. (Kilang Mosiah 27.)

Ni eh kasalehda duwen me e lellongehr ie, Alma koasoia:

“Oh met, rahn siluh oh pwong siluh I lokolongki, iei me iangahki medek en neghn riaha ehu.

“Oh e wiewia me nin duwen me I milahr nan irair en lokolok ni ansou me I wia lokolongki ei katamanda dipei tohto kan, kilang I pil tamandahr me I rongehr ei pahpao wia kokohep ong aramas akan duwen ketidohn Sises Kraiss, leros en Koht, pwehn pwainda dipen sampah kan.

“Met, nin duwen nan moangeiet kolokol madamadau wet, I ahpw sengiseng nan mohngoingi: O Sises, Komwi iei leros en Koht, kalahngan ong ie, me kin mihmi nan kahpwal en suwed, oh sahl mete en mehla soutuk ohla kan kin kapelie pene.

“Oh met, kilang, ni ansou me I kin medewehda met, I solahr kak taman ei medek kan; ehi, I solahr mihmi nan lokolok en dipei tohto kan.

“Oh, soangen kaperen, oh marain kepwuriamwei me I kilangehr; ehi, pali ngeni direkihla peren laud sang ei medek!

“Ehi. . .pwe sohte mehkot me inenen laud oh suwed duwehte ei medek kan. Ehi, oh. . .Pil ehu sohte mehkot me kak inenin laud oh mwahu duwehte ei peren” (Alma 36:16–21).

Dahme Alma wiahier pwehn alehda mahk? (koluhla oh likweriong Koht en ketin mahk.)
Ia duwen en Alma esehla me e aleier mahk? (Pali ngenis direkihla peren.)

Sapwellimen Nanmwariki Benjamin aramas akan esehier kaperen en alehdi mahk. Ni arail rongehr en Nanmwariki Benjamin padahk wadawad en keieu mwurio, irail ahpw koluhlaha oh peki mahki diparail akan. Pwuk sarawi mahsanih me Ngen en Kauno tih pohrail, oh irail eri direkilahr peren, sang ni arail aleier mahkepen diparail akan, oh sang ni meleileila en arail pepehm, pwehki ahr pwoson laud Sises Kraiss” (Mosiah 4:3).

Kitail en kin Anahne Mahkehng Aramas Koaros

Pwehki duwen sapwellimen Sounkomouro limpoak unsek ong kitail, e kin ketin kupwuriki en ketin mahkeng kitail ma kitail pahn koluhla ni mehleh. Pwehn kapwungala met, e ketin peki kitail en duwehla ih. Ma kitail pahn duwehla ih, kitail uhdahn pahn mahkihong emen emen.

Kihong emen tohn pwihno en wadek Doctrine and Covenants 64:8.

Dahme Kraiss ketin kapwungala sapwellime werek kan? (Irail sohte kin mahkehng emen emen irail.)

Kihong emen tohn pwihno en wadek Doctrine and Covenants 64:9–11. Ntingihdi nan plakpwohto: *Mie anahnepe sang rehmwail en mahkehng aramas koaros.*

Ia wehwehn en Kauno ketin mahsanih me dihp laud mihmi loalatal ma kitail sohte pahn mahk.

Sises ketin kasaledahr irair akan en koluhla sang ni eh ketin kasaledahr duwen karasaras en papah sempoako:

Mie papah Sempoako me pweipwand ong eh mwohnsapw ki talent—kid. Ni ansou, lapalahn uhwen mwohni ehu. Ni ansou me e pahn pwain eh pweipwando, e ahpw pekimahkiher rehn eh mwohnsapwo en kanangamah; mwohnio sohte mih reh, ahpw ma mie ansou e pahn

pwainla. Mwohnsapwo ahpw kupwurehla papaho oh makekihong ih pweipwando. Papah menet ahpw kohieila oh anahne emen kiseh papah men me pweipwand ong talent kei en kopwungala eh pweipwand. Ni ansou me e sohte kak pwainla, papaho eri kihong ih nan imweteng. Ni ansou me mwohnsapwo mwahngiadahr dahme wiawihiero, e ahpw angiangihda kowahlap papah sempoako oh ketin wiahiong ih en pwainla eh pwaipwando koaros. (Kilang Madiu 18:21–34.)

Sises eri ketin kanekehla karasaraso sang ni eh ketin padahkihong aramas akan: “Eri iei duwehte en Semei me ketiket nanleng pahn pil wiahiong kumwail, ma emen emen kumwail sohte pahn mahkehng emen riehko diparail sang nan kapehde” (Madiu 18:35).

la mwomwen atail kin duwehte papaho me aledahr mahkepen eh pweipwand laudo? Ma kitail sohte kin mahkong mehte kan, ia mwomwen atail pahn duwehte papah sempoako?

Karasepe me keieu mwahu ong ni mahk kohsang nan mouren en Sounkomouro. Ni ansou me e ketin langilang ni medek pohn lohpuwo, e ketin loulouki me Sahmo en ketin mahkong sounpei kan me kalopwualahr ih. “Seme,” e mahsanih, “Mahkong irail; pwe re sehse dahme re wia.” (Luk 23:34).

President Spencer W. Kimball masaniher: “Pwehn mihmi ni pwung kitail pahn kin mahk, oh kitail en uhdahn *wia kaidehn ma de sang ni atail en uhwong koluhla*, de ia mwomwen mehlel en eh [wekila], de ma ehi de soh e kin peki mahk. Kitail uhdahn pahn idawehn kahlmengi de padahk en mwohnsapwo.” (*The Miracle of Forgiveness*, p. 283.)

Mahkong Mehte Kan Kin Wadohong Kitail Meleilei

Pahn pak tohto ni ansou me emen kin wiahda dihp ong kitail, kitail kin suwedla oh lingeringer. Pepehm pwukat kin wiahiong atail mour en suwedla, mendahte ma sohte sapwung kitail kin wiahda. Ma kitail pahn mweidohng mewukat en mihmi nan palingenetail, kitail pahn pwakiala Ngen en Kauno. Met iei ehu kahrepe me Kauno ketin mahsanihong kitail en kin mahkong irail akan me kin kamedeki kitaila.

President John Taylor kasaledahr, “Pwehn kihong nan omwi mohngiong ngen en mahk oh khsang ngen en kailongki oh lingeringer, kin wahdo meleilei oh peren” (quoted by Heber J. Grant in Conference Report, Oct. 1920, p. 7).

Meleileio me kin kohsang ni Mahkekiong mehte kan President Spencer W. Kimball kasaledahr sang ni koasoi pwoatet.

Ni pahr 1918, irail ohpiser silimen en kosonned kamakamalahr ni arail songen parokedi aramas mwerisuwed kei me sohte nohk tohto. Ehu ansou mwuri aramas suwed kan poaredier, kopwungehr, oh pekederlahngehr nan imweteng erein arail mour.

la mwomwen omwi pepehm ong aramas emen me kemehla omwi pahpa? Dahme kahrehda e kin apwal en mahkong soangen aramaso?

Brother Kempton kawehwe dahme e lellohngehr nin duwe met:

“Nin duwen pwutak pwulopwul emen nan ei ahpwtehn sounpar eisek samwa, ei kailongki oh lingeringer kin wia lalaudla ong aramaso me wehkadao me ihme kemehla ei pahpao, Tom Powers me wehkadahr me ih me kemelahr ei Pahpao.

“Sounpar kei daulier, I laudlahr, ahpw pepehm en katoutou mihmihte loalei. High school nekilahr, oh ngehi eri alehda ehu call en kohla Eastern States misin. Wasao ei esehla oh kadehde en rongamwahuo kekeirada mwadang. Ni ansou me I kin doadoahkihngla ei ansou ong ni onop oh kalohki rongamwahuo. Ehu rahno ni ei wia wade wadek Kadehde Kapwo, I lelongehr Madiu irelaud limau oh iretikitik 43 lel 45. . .”

Wadek Madiu 5:43–45 iangahki pwihno.

Brother Kempton eri doulahr:

“Met mahsen kan en Sounkomouro kasaledahr me kitail en kin mahk. Met e doake iehier. I pwurepwurehng wadek ire pwukat oh e kasalehdahte mahk. Sohte werei mwurin met, I diarehr nan pali 64 en Doctrine and Convenants, iretikitik 9 oh 10, kalaudepen mahsen en Sounkomour. . .”
Pwurehng wadek Doctrine and Convenants 64:9–10 iangahki pwihno.

“I sohte ese ma Tom Powers kolulahr de soh ahpw I ese me mie ei koasoandi ehu me I en wia mwurin ei pahn pwurela ni imweio, oh I lemedahr mwohn ei pahn kohsang nan ei misin ih medewe dahme I en wia mwurin ei pahn pwurela ni imweio, oh I lemedahr mwohn ei pahn kohsang nan ei misin me I en wiahte me I koasoanediero.

“Mwurin ei pwurelahr ni imweio, I tuhwongehr oh pwoudkilahr serepein kaselel en Soulehg en Imwin Ansou, oh Kauno ketin kapai kihda imwato seri kaselel limen. Sounpar akan kin mwadang imwisekla oh Kauno kin ketin kupwure kiht, ahpw dihp kin mwekidada loalei ansou koaros I kin tamanda koasoandio me I sohte kapwaihda.

“Sounpar kei samwalahro, mwohnte Krismas, ansou ehu me kin direhkihla limpoak en Kraiss oh ngen en kisakis oh mahk kin pedelong loaletail, ngehi oh ei pwoud mihier nan Phoenix sang ni aht wiahier seilok mwotomwot ong wasao. Se tepier pwurelahng ni imwato sang ni aht kanekelahr aht pesnes nan werengen souwas en rahn keriauo. Ni ansou me se kohkohla, I kasaledahr ei ineng en wet oh pwurela ni imwato sang ni aht en Florence, pwe iei wasao me imwetengo mihie. Ei pwoudo mwadangete pwungkihla.

“Se lellehr mwo mwurin ansou me aramas akan kin pwarek wasao ahpw I kolahr loale oh idek de pwarek wasao ahpw I kolahr loale oh idek kaun en kalapwuhso. I eri aledier kaweid en kohla wasao.

“Mwurin ei kawehwehda pein ngehi oh kasaledahr ineng en tuhwong oh koasoai ong Tom Powers, pohn meseo mwomwen pweipweikihla, ahpw mwurinte eh ekis kahng, e ahpw koasoia, ‘I kamehlele me e kak koasoandi.’ E ahpw kadar emen silepen wasao ong nan wasa me re kin mihmi ie oh pwurodohr iangahki Tom. Se kapehsehier, oh kolahr nan perehn parole wasa me se wiahier koaso rei rei ieu. Se pwuralahngehr nimenseng lomwulomwur, rotorot en Pepweri en sounpar silisek samwalahro pwu rehng kapwurehda tiahk kansensuwedo pwon. Se koasoaikihier awa ehu elep. Ngehi eri koasoia, ‘Tom, komwi wiadahr sapwung ehu me komwi pweipwand kihongehr tohn omwi wasa me I pehm me komwi uhdahn pahn wonhlahte pwainla, pil duwehte ngehi I pahn nantihla wiahda koasoandi en serihmen me kekeirada ni sohte e pahpa.’

Kasalehda kilel 33-b, “Tom Powers oh Glenn Kempton.”

“Eri I ahpw kesihnenda oh kihla pehiet. E kesinenda oh alehda. I nantihlate koasoia, ‘Sang nan mohngiong koaros I mahkong komwi ong ni me suwed wet me pwaradahr nan ata mour.’

“E dairukedi oh I kohsangehr ih wasao. I sehse dahme e pehmadahr mwurin mwo, oh I sehse dahme e pehmada met, ahpw ei kadehde ong kumwail me mehkot kaperen ni ansou me lingeringer oh kailongki kin kohsang nan omwi mohngiong oh mahk kin pedelong loale.”

“I kalahngan kihong kaun en kalapwuhs eh kadeko, oh ni ei aluhsang nan wehnihmwo oh kohdihlahng kehndake reireio I eseier me mahk mwahu sang ikih, pwe I lellehr met.

“Ni ansou me I draip kokkohlahng ni imwato ansou me wie maramarainda, meleilei mwahu ehu ahpw kipeiedier. Sang ni kalahngang mehleh I ahpw koledi ahi pwoudo, me wehwehkier, ki apali pehio, pwe I eseier me se diarehr mour ehu me tehlap sang, kepwehpwe sang, oh laud sang mour.” (Quoted in *The Miracle of Forgiveness*, p. 291–93.)

Keimwsekpe

Mwurin papdais, Sounkomouro ketin mahkong dipatail akan ma kitail koluhla: Kitail pahn kin idawen Sounkomouro oh wia mehkoaros me e ketin kupwuriki kitail en wia. Ehu rehn mehkan me e ketin kasik kitail en wia iei en mahkong mehte kan. Ni atail kin wia met, e ketin inoukihong kitailehr peren oh meleilei, me padahkihong kitail me mahkla oh alehda mahk kesempwal ong komourla soutuk.

Song en wia

1. Mie mehkot me komwi wiadahr me kohsang omwi en madamadau ni meleilei? Ma iei, rapahki pwe komwi en esehla oh wehwehkihla en Sounkomouro mahk sang ni koluhla oh komwi kehlehda omwi mour.

-
2. Medewe duwen omwi mour mie me kin kauwehla komwi de kin kauwe komwi ni soahng teikan. Ma iei, wia mehkot me anahne en kamwakelehda komwi unsek ong ni lingeringer sang ni omw pahn mahkeng aramaso ki omwi mohngiong koaros.

Iren Pwuhk Sarawi Kapatapat Akan

Madiu 6:14–15 (kitail en mahkohng ekei)

Madiu 7:1–5 (kitail pahn kadeiki soangen kadeikohte)

Madiu 18:21–22 (mahk pan pak isihsek wad isuh)

Episos 4:32 (mahkohng emen emen)

D&C 42:88 (en mahkong irail akan me kin kauwe kitail).

Kaunopadahn Sounpadahk

Mwohn kapwilewei padahk wet—

1. Pwurehng *Padahk Kan En Rongamwahuo*, irelaud 19, “Koluha.”
2. Onopeki koasoai akan me doadoahk nan padahk wet:
 - a. Pwutak salongalao (Luk 15:11–32)
 - b. Alma the Younger (Mosiah 27 oh Alma 36)
 - c. Papah sohte kin mahk (Madiu 18:21–35)
3. Kaunopada komwi ni pal ingehn sang ni keiru wadek padahko, eri apwaliaala soangen kahpwal akan nan omwi mour me doake mahk.
4. Peki tohn pwihno en wadek de kihda koasoai kan oh iren pwuhk sarawihkan nan padahkwet.

Kisakis Akan en Ngehno

Padahk 34

Padahk wet wiawidahr pwehn sewese kitail wehwehkihla kisakis akan en Ngehno en wiahiong kitail en ngoangki rapahkin irail.

Kawehwehpe

Kasalehda kilel 34-a "Manaman en priesthood kak perehsang kitail ohla."

Nan Mahs en 1961 melimel laud ehu lel ong sahpw akan en Tonga nan pali kapi en Pacific. Ihmw akan pihrda, tuhke laud akan weiweida. Ihmw akan pwalpeseng oh kohdahla nan wehwe. Aramas tohto ohla. Ekei mehla.

Ni ehu kousapwo, ehu peneinei en Souleng en Imwin Rahn Akan patpene nan kisin imwarailo, masak dahme pahn wiawihong arail mour. En kasalehda dahme wiawihero, pahpa en peneineio koasoia me re pehm duwen rerrer en imwarailo, mwomwen me e pahn pwupwidi. E ese me ma eh peneinei mihmihte nan ihmwo re pahn mehla, oh ma e pahn kohla liki pwehn sawas e pahn mehla. Ni ansou me e nantihong pwehn pilada dahme pahn wiawi, e pehmada me e pahn doadoahngki priesthood pwehn silehdi eh peneineio.

E ahpw douda pohn ehu sehro, kihla peho pohn kisen oahsmeteo me e leme pahn pihrda. I eri inda, "Sang ni manaman en priesthood me l kolokol, oh ni mwaren Sises Kraiss, I ndahiong uhk en uhda kehlail oh en unsekete nan melimel wet." Mwurin eh ndahier lepin koasoai pwukat, ihmwo solahr mwekimwekid, pohn ihmwo solahr katairong.

Mwurin melimelo, imwe ohte me wie kesikesihnen. (Adapted from Eric Shumway in *Stories of Insight and Inspiration*, pp. 71–73.)

Ma mehkot me anahn karuwaru pwarada met, komw pahn ahneki pepehm en onopadahng doadoahki omw pwoson oh priesthood?

Ma kitail pahn pwoson oh warehng, Kauno pahn ketikihdo kapai kan en ngehno. Soukohp en Pwuk en Mormon, Seikop, kasaledahr soangen irairo rehn nah aramas akan: "Se rapahki soukohp akan, oh se aledier tohto kaudiahl akan oh ngen en kokohp; oh sang ni aht kadehde pwukat koaros se aledahr koapworopwor ehu, oh aht pwoson tengidier, ni uhwe ieu me ni mehlel se kak nda ni mwaren Sises oh tuhke kan kin peikihong kiht, de pil nahna kan, de pil ilok en nan sehd akan" (Jacob 4:6).

Dahkot Kisakis en Ngehno kan?

Kisakis en Ngehno kan iei kapai tohrohr akan en esehla oh manaman en palingehno. Re kahdaniki kisakis akan me kodohng kitail sang Kauno. Nin

duwen kisakis akan, re kin karukuruk sang kitail lao kitail kin kasalehda atail mwahuki oh warehng alehda kisakis pwukat sang ni atail pwoson.

Ke kak medewehda ehu kisakis en ngehno?

Komwi kak tamanda ekei kisakis kan en Ngehno. Tohto me ntingdier nan 1 Korint 12, Moroni 10:8–18, and Doctrine and Covenants 46:8–29.

Luke tohn pwihto en wadek Doctrine and Covenants 46:13–26.

Kisakis en pali Ngehni dahngge me kohdi nan iren pwuk sarawi wet? (Komwi pahn men ntingihdi nan plak pwohto kisakis en ngehni akan oh mehteil kan me pahn koksang rehn pwihto.)

Kaudiah	Marain
Pwoson en kamwahuiala	Sansal akan
Kadehde	Padahk
Pwoson ong ni kehlailada	Kisakis en ngehno ong ni esehla nanpwungen mwahu oh suwed
Kadeik	Peneu
Manaman akan	Koasoaikei lokaia kan
Loalokong	Kalohk
Kokohp	Kawehwehpen lokaia kan

Kihong pwihto en tamanda ekei kisakis kan me irail aledahr.

Alehdi Kisakis akan en Ngehno

Kauno sapwellimaniki kisakis tohto kan en pali ngehno oh ketin kupwure oh kupwuriki en ketikihong kitail kisakis pwukat, ahpw kitail en kaunopada pwe kitail en alehdi kisakis pwukat. Ma kitail kin wia, Kauno ketin mwahngih me kitail onopadahr, kitail pahn alehdi kisakis ko. Eri ahpw, aramas malaulau kei me kin nsenamwahuki kisakis akan koaros: “Pwe kaidehn kisakis kan koaros: “Pwe kaidehn kisakis kan koaros me kohieng irail; pwe kisakis tohto mie, oh ong aramas koaros kisakis ehu kin kohieng irail sang Ngen en Koht. Ong ekei e kin kohieng ehu, oh ong ekei kin kohieng ehu tohrohr, pwe koaros en paieki” (D&C 46:11–12.)

Atail pwukoah iei en diarada soangen kisakis kan me kohieng kitailehr oh momour ni warehng pwe kitail en doadoahngki nirail. Kitail kin esehda soangen kisakis kan ni ansou me kitail ale kasarawihong ohpis ehu de calling ehu de ni ansou me kitail kin alehdi kapai en patriarch blessing. Misineri emen me ale malipilip en kohla ehu sapwen liki, ni karasepe, kak alehda kisakis en lokaia kan pwehn sewese esehla ehu lokaia kapw. Sounpadahk emen kak esehla me e pahn rapahki kisakis en kihla padahk. Serihkan kak ale sawas rehn arail pahpa kan ong ni kediarakada kisakis kan en Ngehno me re pahn anahne wiahda.

Kauno ketin mahsanihong kitail en rapahki kisakis akan me keieu mwahu (kilang D&C 46:8). Met iangahki kisakis akan en pwoson, kadehde, kaudiah, oh marain, ni koasokoasoia duwen kesempwal en alehda kasakis keieu mwahu sang Ngehno, President Joseph Fielding Smith ansou kis koasoia: “Iei ei tenek me tohto tohn Mwomwohdiso wet me papdaiskilah

mahkepen dihp akan, oh me kepwilipwildien pehkan pohn moangerail akan ong ni alehda kisakis en Ngehn Sarawio, ahpw sainkinte alehda kisakiso–met iei, kasansal pehkan. Dahme kahrehda? Pwehki re sohte koasoanehdi pein irail en alehda kasansal akan. Re sohte karakarahkala. Re saikinte alehda kahk me pahn kaunopehng irail duwen en Ngehn Sarawio en ketiket rehrail. Ihme kahrehda, re momour ni arail sohte esehla” (“ ‘Seek Ye Earnestly the Best Gifts,’ “ *Ensign*, Suhn 1972, p. 3).

Mendahte kitail kin rapahki kisakis akan en Ngehno, kitail pahn rapahki irail ong ni kahrehpe pwung kan. Samatail Nanleng sohte kupwuriki kilel akan me kitail kin anahne pahn kin kalelehiong arail anahn akan (kilang Madiu 12:39). Sohte kehl de kaunop ong soangen kilelo en wiawi. Kitail uhdahn pahn ngoangkihla rapahki kisakis kan en Ngehno, oh mwo e wehwehki me kitail en ahneki ahnahn pwung kan ni atail en kaunopada pein kitail ong ni kisakis pwukat.

la duwen atail en alehda kisakis akan en ngehno?

Pwehn alehda kisakis akan en Ngehno, kitail pahn wiahda mepwukat:

KAMWAKELEHDA ATAIL MOUR AKAN

Kitail pahn kamwakelehda atail mour akan sang ni atail pahn wenlahte koluhla sang dipatail. Soangen koluhlao anahne en wiawi rahn koaros.

PEIKIHONG KOSONNED AKAN

Kitail uhdahn pahn peikihong sapwellimen Kauno kosonned akan. Peik iei ihme ehuh rehn anahn akan ong ni alehda kisakis akan. Ni atail kin kolokol kosonned akan, kitail kin warehngala kisakis en Kauno kan.

KAISHSOL

Kitail pahn anahne kaishsol pwehn powehdi aklapalap oh alehda karakarahk me mie anahnepen alehda kisakis en Ngehno kan. Kaiseisol kin sewese kitail en kihla atail anahn en palingehn akan mwohn atail anahn en paliwahr akan. E kin sewese kitail en kesehla atail anahn ong pein kitail oh kangoange kitail en kalaudehla mehkan me pid pali ngehno.

KAPAKAP

Kitail uhdahn kapakapki pwoson me kitail pahn alehda kisakis en Ngehno kan. Kauno ketin mahsanihong kitailehr me kitail en kin peki mwohn atail en kasik me kitail alehda ehuh kapai kan. (Kilang Madiu 7:7–11). Soangen kapakap akan kapakap pwukat anahne pwoson–pwoson me kitail pahn kin alehkihda kisakis akan–pwoson ih Sounkihda kisakis akan.

Elder James A. Cullimore kihong kitailehr ekei kalelapak kan me kitail en medewe ni atail kin rapahki kisakis en ngehno kan:

“Nin duwen tohn Mwomwohdiso kan, dah, itar kehlail en atail pwoson? Dah, kitail kin ehuh ong Ngehno pwe kitail en kak kapai kihda kisakis

kesempwal pwukat? Dah, kitail kin kamehlele me manaman ehu kak wiawi de kapai, ehu kan kohda? Dah, kitail kin doadoahngki priesthood nin duwen ansou kan me kitail kin wiahiong me soumwahu kan? Dah, kitail kin ahneki pwoson en kamwahuiala? Dah, priesthood kin kaunopada ansou koaros ong ni kihla kapai? Ia kehl en omwi pwoson?” (*Ensign*, Nopempe 1974, p. 27).

Leme ekis duwen omwi mour. Dahme komwi uhdahn pahn kaunopada pwehn alehda kisakis en ngehno kan?

Doadoahngki Kisakis en Ngehno Kan

Mendahte kitail kak warehng doadoahngki ehu kisakis, kitail ele sohte pahn alehda kaweid ong ni doadoahngki kisakis wet (kilang Alma 14:10–11). Ni ekei ansou kan, kitail kin alehda kisakis ehu ahpw sohte pahn kin doadoahngki lao irairo pwarada me kin konehng. Ma kitail kin warehng ni atail momour pwehn kin pehm kaweid akan en Ngehno, se pahn kin ese iaht me kitail en doadoahngki atail kisakis akan oh iaht me kitail sohte pahn doadoahki.

Kasalehda kilel 34-b, “Joseph Smith ketin padahk sang ni manaman en Ngehn Sarawio.”

Ehu ansou, soukohp Joseph Smith luhkohngehr pwehn padahki rongamwahuo ong ehu pwihn en India en Amerika. Mehn India pwukat sohte kak wehwehki mahsen en English, oh e sohte kak doadoahngki arail lokaia. Eri e pwaineki emen agent en koperment pwehn kawehwe lokaia kan ong ni arail lokaiao. Soukohpo koasoaiiki minit ekei, eri agent ahpw kawehwe ni arail lokaiao. Ni ansou me mehn India kan kasaledahr arail ohkihla arail lingeringerki ah padahko, e aledier kasansal ehu sang powe me sounkawehweho oh kin likamw kihda eh koasoai kan pwe irail en uhwongada ih. Joseph eri sikenla sounkawehweo oh padahk ong irail. Irail eri wehwehki lepin lokaia koaros. (Adapted sang E Cecil McGavin, *The Historical Background of the Doctrine and Covenants*, p. 156.)

Kisakis en ngehno dahkei me Joseph Smith doadoahngki ni mwekido? (Kisakis en esehla me mwahu oh me suwed, kasansal, lokaia, padahk.)

Ni ansou me kitail kin alehdi kisakis pwukat, kitail uhdahn pahn kin kanahieng en dehr kin suweiki mehkan me kitail wiahier de pil kasalehiong sampah duwen mewukat (kilang D&C 84:65–73). Kitail kak kihong pesnes kan mehkan me kitail wiadahr sang rehn Ngehno oh uhdahn kempoakepatail akan, ahpw kitail pahn tamatam me atail kisakis akan me sarawi oh kitail pahn kin koasoia ni keneinei (kilang D&C 63:64).

Kahrepe Kan en Kisakis en Ngehno Kan

Kauno ketin kasaledahr me kisakis kan en Ngehno kin kohda pwehn sewese irail akan me kin poakehng ih oh kin kolokol sapwellime kosonned akan (kilang D&C 46:9). Kitail pahn kin onopiki oh tamataman me kisakis akan en Ngehno kin kak kohieng kitail (kilang D&C 46:10). Sang ni pwung

en doadoahngki kisakis pwukat, me soumwahu kan kin mwahuda, tepel akan kin pekeusda, kasansal akan kin alahlda, esehla mehkot kak wiawi, misineri kan kak alehdi sawas en lokaiahki ehu lokaia tohrohr. Sang ni kisakis en Ngehno kan, Ngehn Sarawio kak ketin kaweid, kansenamwahu, kangoange, oh ketin padahki kitail. Kisakis pwukat kin sewese kitail en kin alu ni pwung mwohn Kauno oh kin pere kitail sang padahk likamw akan en dehr piti kitaildi.

Atail kahrepe ong ni rompen kisakis kan en Ngehno pahn kin kaidehn ong kitail ete. Paul kasalehiong kitail me kitail pahn kin rapahki irail ong ni kamwahu me re pahn wiahiong ekei oh ong Mwomwohdiso. (Kilang 1 Korint 14:12.) E karasahiong Mwomwohdiso ong ni paliwahr ehu pwehn kasalehda kesempwal en emem emen ah kisakis ong me luwehdi en Mwomwohdiso (Kilang I Korint 12:12–31). Nin duwen en paliwahr kin anahne pehkan, nehkan, pwoaren mas akan, oh saleng kan, pil duwehte Mwomwohdiso kin anahne emen emen towehkan en doadoahngki kisakis akan oh kalaudehla atail calling kan. Ni ansou me kitail kin wia, aramas koaros kin kapaida. (Kilang D&C 46:11–12.)

Elder Franklin P. Richards koasoihda duwen ekei–kapai me kin kohsang rehn Ngehno ni ansou kan me kitail kin anahne:

“Sounkomour ketin inoukihongehr towehkan me warehng me Ngehn Sarawio pahn kin ketin wia soun kansenamwahu men ni ansoun mehla oh soumwahu.

“Tohto me alehier kadehde en insenamwahu en Ngehno me kin iang irail ni ansou en nnsuwed, me kin ketin sewese irail en diarada meleitei oh wehwe.

“Wihk malaulau kei samwalahro ehu kamwahu me I ahneki iei en tuhwong lih kaselel riemen, me uhdahn kempoakepahi, me melahr ara pwoudko nan accident en sompihr ehu. Dahme I kilangada ni ara sohla koapwoaroapwoar oh mamauk? Soh, mehlel. I saikinte diarada soangen kehlail oh sohte masak. Ira koaros alehier kadehde ong ni mehlel me ira, ni mehlel, pehmadahr nsenamwahu en Ngehno, me mie kahrepen likwer me kohiengehr ara pwoudko, oh ira pwoson me mehkoaros me pahn mwahu ong ira oh ara peneinei ma ira kin momour karanihte Mwomwohdiso oh kin kolokol kosonned en Kauno” (“The Continuing Power of the Holy Ghost,” *Ensign*, July 1973, p. 117).

Ma ansou mweidada, mweidohng irail me malaulau sang rehn pwiho en wiahda arail kadehde kan duwen kapai kan me re alehdihsangehr kisakis kan en Ngehno.

Keimwsekpe

“Kumwail ngoangki rapahki kisakis kan me keieu mwahu, tamataman ansou koaros dahme re kodahn wia;

“Pwe mehleh I ndahiong kumwail, re kin kohda pwehn kamwahui irail akan me kin poakehng ie oh kolokol ei kosonned akan koaros, oh mehmen me kin rapahki pwehn wia; pwe koaros en alehda kamwahupe me kin rapahki de peki rehi, me sohte kin peki ong ni kilel ehu me ren doadoahki ong me re kin noareke kan.

“Oh pil ehu, mehleh I ndahiong kumwail me I men pahn kin ansou koaros tamataman, oh ansou koaros kolokol nan amwail mehn medemedewe kan dahkot kisakis akan, me kohieng mwomwohdiso.

“Pwe kaidehn koaros me kisakis kohieng irail; Pwe mie kisakis tohto kan, oh ong aramas koaros kisakis ehu kin kohieng irail sang rehn Ngehn en Koht.

“Ong ekei kin kohieng ehu, oh ong ekei kin kohieng ehu, pwe koaros en paieki” (D&C 46:8–12).

Song en wia

1. Rapahki pwe komwi en diarada kisakis kan en Ngehno kan me komwi ahnekiher de mehkan nekinekla ong komwi. Wonlahte kamwakelehda omwi mour sang ni koluhla oh peik, oh kaisihsol oh kapakap ni karakarahk pwe komwi en esehla dahkei me komwi anahne wia pwehn kaunopada komwi ong ni alehda kisakis akan en Ngehno.
2. Pahpa kan: Sewese noumwail serihkan en esehla arail kisakis akan oh kalaudehla.
3. Mwahnakapw akan: Rapahki kaweid en amwail pahpa oh nohno kan oh kaun akan ren sewese kalaudehla amwail kisakis en Ngehno kan.

Iren Pwuhk Sarawi Kapatapat Akan

Sohn 11:22 (peki rehn Koht kisakis kan)

Wiewia 2:17–18 (me pwulopwul akan en ale kisakis akan)

1 Korint 7:7 (emen emen kin mie kisakis me konehng)

I Timoty 4:12–16 (dehr pohn sehsehla amwail kisakis akan)

Seims 1:17 (kisakis akan kin kolang rehn Koht)

Alma 9:21 (mehn Nephi kan ahneki kisakis tohto)

Kaunopadahh Sounpadahk

Mwohn kapwilewei padahk wet–

1. Pwurehng wia *Padahk Kan En Rongamwahuo*, irelaud 22, “Kisakis kan en Ngehno.”
2. Peki rehn tohn pwihno en wadek de kihda koasoai kan oh iren pwuk sarawih kan nan padahk wet.

Kauwada Wein Koht

Padahk 35

Padahk wet pahn kihong kitail en wiahda atail pali ong ni kauwada wein Koht.

Kawehwehpe

Elder Gordon B. Hinckley ekis ansou koasoiachda duwen mwanakapw loalekeng me wia ohpiser en navy men sang Asia me kodohr nan United States pwehn kalaudehla eh kaiahn. Ni eh wiewia kaiahn nan Navy en United States. Mwahnakapw menet tuhwongehr ekei tohn Mwomwohdiso wet. Sang ni eh pekipek, irail padahkihong ih duwen rongamwahuo. Ngehno ketin sairehr eh mohngiong, oh e pepdaisehr.

Elder Hinckley mahsaniher:

“Kapehsehpe wiawihong ie mwohnte e pahn pwurelahng nan sapweo. Se koasoihier mepwukat, oh eri I ahpw koasoi, ‘ “Aramas akan wasa me ke kohsang ie kaidehn souleng kei. Ke kohdo sang wasahkis me souleng kan kin ahneki ansou apwal. Dahme pahn wia ni omw pahn pwurala ni imwemwo ni duwen souleng emen oh, ni mehlel, Souleng en Mormon men?”

“Meseo nsensuwedla oh e sapeng, ‘Ei peneineio pahn sohte pereniki. I leme re pahn keseiehla. Irail pahn wiahkin ie duwehte me I mehla. Ong dahme I en wia mwuri oh ei doadoahk, I leme me ansou mwahu koaros pahn ritidihsang ie.’

“I idek, ‘Dah, ke men kihda uwen laud en ong ni rongamwahuo?’

“Nan pwoaren meseo toantoal, pilen mesehkan kodahr, kamarainiada eh masamwahuo me mihmi ni pohn pwel ni e sapeng, ‘e mehlel, kaidehkin?’

“Namenekihla ei idek kalelapako, I sapeng, ‘ehi, e mehlel.’

“E ahpw sapeng, ‘Eri mie mehkot me katapan?’ “ (*Ensign*, July 1973, p. 48).

Dahme kahrehda mwahnakapw menet kesehkihla eh peneinei oh eh doadoahk ki wein koht? (Pwehki e ese me rongamwahuo katapan sang mehkoaros.)

Atail Pwukoah en Kauwada Wehio

Kihda poster me iangahki mehkan me aramas koasoi kan mwohn pwiho, de ntingiada lokaiahko nan plakpwohto:

Brigham Young kasalehda ni ansou kis: “Wein Koht iei ihme uhdahn kesempwal. Mehkoaros sohte mie kesempwal en emen en ahneki met oh pil mwuri” (*Discourses of Brigham Young*, p. 444).

Dahkot Wein Kohto?

President Joseph F. Smith kasaledahr, “Wein Kohto iei pahsoan en Mwomwohdiso en Jesus Christ en Souleng en Imwin Rahn Kan, me leros en Koht kin ketin kakaun, oh kaidehn aramas” (*Gospel Doctrine*, p. 72).

Sangete ni ansou me sapwellimen Kauno mwomwohdiso kapwurupwuradahr pohn sampah, towe koaros ahneki pwukoah en kilang pwe en wenlahte kekeirada. Emen emen kitail mihier nan pwukoahn wiahda koaros me kitail kak pwehn wiahiong aramas akan en esehla rongamwahuo oh kakehlaka irail akan me towe mehlel. Atail doadoahk iei doadoahk en Koht, me pahn kahrehiong mour kohkohlate oh mour soutuk en aramas rehn Koht (kilang Moses 1:39). Ni ansou me kitail kin sewese kauwada mwomwohdiso en Koht, kaidehnte kitail kin wia kaukaunop sampah ong ni ketido keriau en Sounkomouro, ahpw kitail pil kin wia sewesewese riatail ohl oh lih akan en alehda mour soutuk rehn Koht. Sohte mehkot me kesempwal sang doadoahk wet.

Nin duwen kauwada wein Koht, kitail pahn uhdahn tamataman me peneinei iei pwihn me wia pahsoan en wien Koht. Uhdahn kahrepen wein nanleng iei en kihong mour soutuk rehn peneinei kan (kilang Abraham 2:6–11; D&C 65). Kitail pahn uhdahn kin ansou koaros dehdehki mwahu en dehr kin pohnsehse atail peneinei kan ni atail doadoahk nan Mwomwohdiso oh kauwada wein Koht pohn sampah. Sapwellimen Kauno kawewido me dehde. Mehmen me pwukoahki en apwali pein ah peineinei, en apwali, sohte kahrepe ieu en luhs sang eh lengilengo: “oh en kin doadoahk nan Mwomwohdiso” (D&C 76:28).

Kosonned en Meiroang

Ni ansou me kitail papdaisala, kitail wiadahr inou kei ong Kauno. Mie ehu, me kitail inoukidahr me kitail pahn “papah oh kolokol sapwellime kosonned akan” (Mosiah 18:10). Ni ansou me kitail ale tiahk sarawihkei. Ehu kisehn inou me kitail pahn momouriki kosonned en meiroango.

Pahn kosonned en meiroango, kitail kin kihda atail ansou, atail talent kan, oh atail dipwisou kan ong ni kauwada sapwellimen Kauno wehio ni ansou me mepwukat kin mie anahnepe. Kauno ketin kahdanekier kosonned wet iei kosonned en wein Kohto. Oh ketin kasaledahr me e inenen kesempwal ong Sapwellime doadoahk pohn sampah.

Wadek Doctrine and Convenants 105:1–5 oh 88:22.

Dahme kahrehda kitail anahne wehwehkihla kosonned en kapwilewei mehkoaros oh men kan?

Me pid duwen kosonned wet, Joseph Smith masaniher, “Sarawi ehu me sohte mie anahnepen meirongkihla mehkoaros sohte kin ahneki kehl en wiahda pwoson me anahne en kolahng mour oh kamourla.” (*Lectures on Faith*, 6:7).

Nin duwen en Soukohpo kawewehdahr, kitail pahn kakairada songen pwoson me pahn kahre kitail lahng mour soutuk rehn Koht. Soangen pwosono kin kodohng kitail ni ansou me kitail kin kihla mwowe wein Kohto nan atail mour akan. Wiewia met kin kasalehiong Kauno me ih oh sapwellime wehio kin kesempwal ong kitail sang dipwisou en sampah kan. E kin sewese kitail en kakairada atail limpoak ong mehte kan pil duwehte atail kehl en palingehno. Ong ni kahrepe wet, Kauno ketin mahsanihong kitail en papah ih ki atail mohning unsek, kak unsek, madamadau unsek, oh atail kehl unsek (kilang D&C 4:2).

Momouriki Kosonned en Meiroang Unsek Rahnwet

“Mendahte kosonned en meiroango kin anahne kitail en men kihla mehkoaros ong Kauno ong ni kauwada sapwellime, Weiho, “Kaidehn ansou koaros me kitail pahn mo mouriki kosonned en meirongo ni unsek” (Bruce R. McConkie, *Ensign*, May 1975, p. 50). Met iei irair me wiawi nan Mwomwohdiso wet rahnwet.

Mendahte kitail sohte kin momouriki kosonned en meiroango ni unsek ni ansou wet, ia mwomwen atail kak kasalehda atail men momouriki kosonned wet?

Nanpwungen mehkan me kitail kak wia rahnwet ong ni momouriki kosonned en meirongo iei me pwukat:

- Kitail kak wia misineri kan ong mehn impetail akan, kempoakepatail akan, atail keinek kan, oh mehte kan.
- Kitail kak wia rompen kadaudok atail oh doadoahk en nan tehnpas sarawi.
- Kitail kak pahkihda ni pwoson atail malipilip en mwomwohdiso kan.
- Kitail kak pwain daiding ni mehleh oh kihda ekei meiroang kan me Kauno ketin kupwuriki kitail en wia.
- Kitail kak kapakapiki kaweid pwehn esehla dahme Kauno ketin kupwuriki ong kitail.
- Kitail kak apwali atail peneinei oh sewese en mehte kan ahr anahn kan.

Joseph Smith kasaledahr, “Pwe mehmen me meiroangkihla eh dipwisou. . .ong Kauno, e sohte laud sang de tikitik sang kamwenge me dupeklahr kan, kalikoui me kilisou kan, pwarek lihodi kan oh me sopwoupwoukan, me soumwahu kan oh lokolokalahr kan, oh wia mehkoaros me e kak pwehn apwahpwali khsang arail lokolok akan oh ong ih oh tohn imwe kan en papah Kauno” (*Teachings of the Prophet Joseph Smith*, p. 127).

E wia kamwahu eh en meirongkihla atail ansou oh talent kan ong ni kauwada sapwellimen Kauno wehio. Kaidehkin aramas emen en kin peki kitail en kihda mehkoaros ong ni wein Kohto. “Iei kepitien Krai me kin luke kitail en meirongkihla atail ansou, atail talent kan, oh atail dipwisou kan en

pousehla sapwellime doadoahko. Iei kepitieu me kin pangin kin kitail ong ni doadoahk oh meiroang. Met iei sapwellime doadoahko. Ih iei me. . .Kahluwa oh kaweid ia wasa me sapwellime wehio pahn kohla” (Bruce P. McConkie, *Ensign*, Mei 1975, p. 52).

Meiroangihla Ansou, Talent, oh Dipwisou Kan

ANSOU

la duwen atail kak en doadoahngki atail ansou pwehn sewese kauwada wein Koht?

Emen emen kitail kin ahneki awa rieisek–pahieu rahn koaros, ahpw kitail koaros kin doadoahki sohte duwepenehte—Oh duwen atail kin doadoahngki kin inenin kesempwal. Ekei kitail kin kesehla mwahl arail ansou: Ekei kitail me kin sohte koasoanehdi mwahu en wiahda mehkoaros me kitail mwahuki ong atail peneinei kan, mwomwohdiso, atail doadoahk kan, oh atail kousapw akan. President Spencer W. Kimball kasaledahr me ma kitail kin koasoanehdi atail ansou mwahu, “E pahn mie ansou en doadoahk nan ehu ehu pali oh pwihn akan en nan mwomwohdiso; e pahn kin mie ansou ong ni doadoahk en doadoahk en misineri, ansou ong ni wia president en pwihn, kaun en auxiliary, pisop, President en Rilif Sosaidi, [de] sounpadahk men.” (*The Miracle of Forgiveness*, p. 253.)

TALENT KAN

la duwen atail kak doadoahngki atail talent akan pwehn kauwada wein Kohto?

Emen emen kitail ahneki talent kan; Kauno ketin mahsanihier iei mehleh (kilang D&C 46:11). Brigham Young kasaledahr: “Dah me keieu mwahu me kumwail ahneki pwe kumwail en kihong wein Kohto? Iei talen akan me Kauno ketikihwei ong kumwailehr. Depe? Irail koaros” (*Discourses of Brigham Young*, p. 445).

Koasoai wet, me sang rehn Sister Joann Ottley, kasaledahr duwen atail kak papah kauno ki atail talent akan:

“Kauno ketikihong ei pwoudo oh ngehi talent tohrohr ekei ong ni palien koul. Se doadoahngkilahr aht mour onopeki oh kekeirada kisakis pwukat. Se uhdahn pahn wiahda pilipil tohto me pid doadoahngki irail. Ni ansou me se mih nan Europe wie onohnop, se diaradahr me se ahneki pilipil ehu me kesempwal oh apwal me se pahn wia. Kiht koaros ese me ma se pahn mihte nan karepe se pahn ahneki ansou mwahu tohto en pweida. Ahpw se anahne mwohn mehkoaros, iei en wia dahme Kauno ketin kupwuriki sen wia. Se anahne me se pahn peik, ahpw doulahsang mwo se uhdahn anahne. Kauno en ketin doadoahk kin kiht ong ni kauwada sapwellime wehio met nan sampah.

“Se kin pwurepwurehng kaisihsol oh kapakapki kaweid en Ngehno pwe sen esehla kupwuren Kauno. Aht pasapeng kodohr ni ehu sakrament mihtingo ni keimwseklahn ehu ansou en kaisihsol. Kiht koaros aledahr

soangen kaweid ehute sang rehn Ngehno—met aht doadoahk pahn mie ni wasa me imwato mie. Se pahn pwuralahr nan United States.

“Mie sounpwong kei me kohdo mwuri ong ni onop, kaunop, songisong. Eri Kauno ketin wiahiong kiht en kak pwurala nan Salt Lake City. I wiahla emen tohn Pwihn en Koul en Tehnpas Laudo oh ahi pwoudo ianglahr Music Department nan University en Utah.

“Ansou mwotomwot mwuri, ei pwoudo alehier calling ehu sang rehn First Presidency en Mwomwohdiso en wiahla sounpiht en Tabernacle Choir. Kauno ni mehleh ketin kaunopadahng kiht doadoahk tohrohr ehu.

“Aht ansou, talent kan, oh dipwisou kaidehn uhdahn aht, ahpw sapwellimen Kauno. Peren me keieu laud me se kak alehdi pohn sampah wet iei en doadoahki irail ong ni kauwada wein Koht.” (From the *Latter-day Woman, Part B*, Padahk 10, “Building the Kingdom of God.”)

Pepehm dahieu Brother oh Sister Ottley ahneki me wiahiong ira en men doadoahngki ara talent akan ong ni kauwada wehio? (Irail kamehlele me ara talent kohsang rehn Kauno oh iei sapwellime.)

Kihong pwihno en ntingihdi ekei talent malaulau nan plakpwohto. Koasoia ia mwomwen emen en kak doadoahk ong ni kauwada wein Kohto.

Kihong pwihno en medewehda pein arail talent kan oh ia mwomwen arail kak katehlapahla sapwellimen Kauno doadoahk sang ni doadoahki arail talent kan.

DIPWISOU KAN

Mendahte ma Kauno ketikihong kitailehr mehkoaros me kitail ahneki, ekei ansou kitail kin diarada me inenen apwal en kihla atail dipwisou kan ong sapwellime doadoahko. Sang ni koasoandio, kitail kin poakehng pein kitail, oh e wia uhdahn limpoak ong aramas akan, ong Samatail Nanleng, oh Sapwellime leros Sises Kraiss, en kin men doadoahngki atail dipwisou kan, iangahki mwohni, en wiahda mehkot mwahu. Apwoat koasoai nan Kadehde Kapw ketin kasaledahr duwen apwal en soahnget ni ansou kan—Ahpw duwen kesempwalio—iei en kin men kesehla dipwisou en sampah kan:

Emen mwahnakapw ahpw keidohng Sises ehu rahno oh idek, “Dahme I pahn wia pwe I en ahneki mour soutuk?”

Sises ketin sapengki me e pahn kin kolokol kosonned akan: e sohte pahn kin kamwahl, kemehla aramas, pirap, karaun mwal. Sises pil mahsanihong ih en wauniki seme oh ineo.

Mwahnakapw menet sapengki me e kin poaden wiahda mepwukat, Sises eri ketin sapeng, “Mehkot me kowe sainkinte wiahda: kohwei, netikihla ahmw dipwisou kan koaros, oh kihong irail me semwehmwe kan, oh ke pahn sohsohki pai en nanleng: oh kohdo, alehda omw lohpuw, oh idahwen iehdo.” Ni ansou mwanakapwo rongehr met e ahpw insensuwedala kohkohla pwe e inenen kepwehpwe. (Kilang Mark 10:17–22).

Ekei ansou kan, duwehte ohl kepwehpwe pwulopwul menet, kitail sohte kin men kihla dahme kitail ahneki ong Kauno. Ni ekei ansou kan se kin pehm me se pahn kin men kihda laud sang me se kak. Kauno mwahngih irair akan, oh kin ketin wiahiong kiht nin duweo. Ong irail akan me sohte kak kihla dahme re mwahuki kihla, Nanwariki Benjamin mahsanih:

“Oh pil ehu, I ndahiong kumwail me semwehmwe kan, me sohte ahneki mehkot, oh eri kin itar, pwe kumwail kin momour ni ehu ehu rahn akan; I koasoia; kumwail koaros me sohte kin mwahuki kihla rehn me semwehmweo, pwehki e sohte ahneki; I men kumwail , en ndahiong nan mohngiong amwail akan me: I sohte kihla pwe I sohte ahneki, ahpw ma I ahneki I pahn kihla.

“Oh met, ma kumwail pahn nda met nan amwail mohngiong kan, komwail pahn mihmi nan amwail sohte dipaniki” (Mosiah 4:24–25).

Ma iei mwohni, ansou de talent kan, kitail pahn kin men kihong Kauno koaros me kitail ahneki. Ma ni tapio kitail kin diarada me kin apwal en kihla, kitail anahne wiahda. Ni ansou me kitail kin wiahda kin kalaudehla pwoson Kauno, kalaudehla limpoak ong mehte kan, oh kalaudehla anahn ehu ong ni kihla koaros me kitail ahneki pwehn sewese kauwada sapwellimen Kauno wehio.

Keimwsekpe

Kitail ahneki pwukoah ehu nin duwen towe mehlel akan en Mwomwohdiso en Jesus Christ en Soule ng en Imwin Rahn Kan en kauwada wein Koht, Kitail kak wia met sang ni kolokol atail inou en papah Kauno ki atail mohngiong unsek, kak unsek, madamadau unsek, oh kehl unsek. Met wehwehki me kitail pahn kin men kihla atail ansou, talent kan, oh dipwisou kan ni ansou me koghieng kitail en kihda irail ong ni kauwada wein Koht. Ni ansou me kitail kin wia met, kitail kin kalaudehla atail limpoak oh pwoson oh kin kasalehiong Kauno me kitail kin kihla sapwellime wehio mwohn mehkoaros. Momouriki kosonned en nanleng—Meirongkihla mehkoaros me kitail ahneki ohng ni kauwada wein Kohto—E kin mie anahnepe ma kitail pahn sohsokhi wein nanleng.

Song en wia

Doadoahngki omwi ansou rahnwet medemedewe duwen omwi men kihda dahme Kauno kupwuriki rehmv. Tehk sapahl duwen mwahu en omwi en kihda omwi ansou, talent kan, oh mwohni ong ni sapwellimen Kauno doadoahk.

Iren Kapatapat Akan En Pwuk Sarawi

Daniel 2:44 (wein Koht pahn kohda)

Luk 12:16–20 (karasaras en ohl kepwehpwe pweipweio)

Wiewia 2:44–45 (Souleng en kawaho kin ahneki mehkoaros duwepenehte)

I Nephi 13:37 (sewese kauwada Saion)

Jacob 2:18–19 (rapahki wehio mwohn pai kan)

4 Nephi 1:3 (Mehn Nephi kan kin ahneki mehkoaros duwepenehte)

D&C 42:29–36 (kihong me semwehmwe kan)

Kaunopadahk Sounpadahk

Mwohn kapwilewei padahk wet–

1. Wiahda ehu poster en Brigham Young koasoai kan me dierek nan padahk wet pahn oaralap Atail Pwukoah en kauwada wehio" (de ntingihdi nan plakpwohto mwohn kasukuhl.)
2. Wadek *Padahk Kan En Rongamwahuo*, padahk 34, "Kalaudehla Atail Talent Kan."
3. Kapwurehng padahk 19 nan manuel wet.
4. Peki tohn pwihno en wadek de kihla koasoai kan oh iren pwuk sarawihkan nan padahk wet.

Wasahkan me Kasalehda Iren Sawas

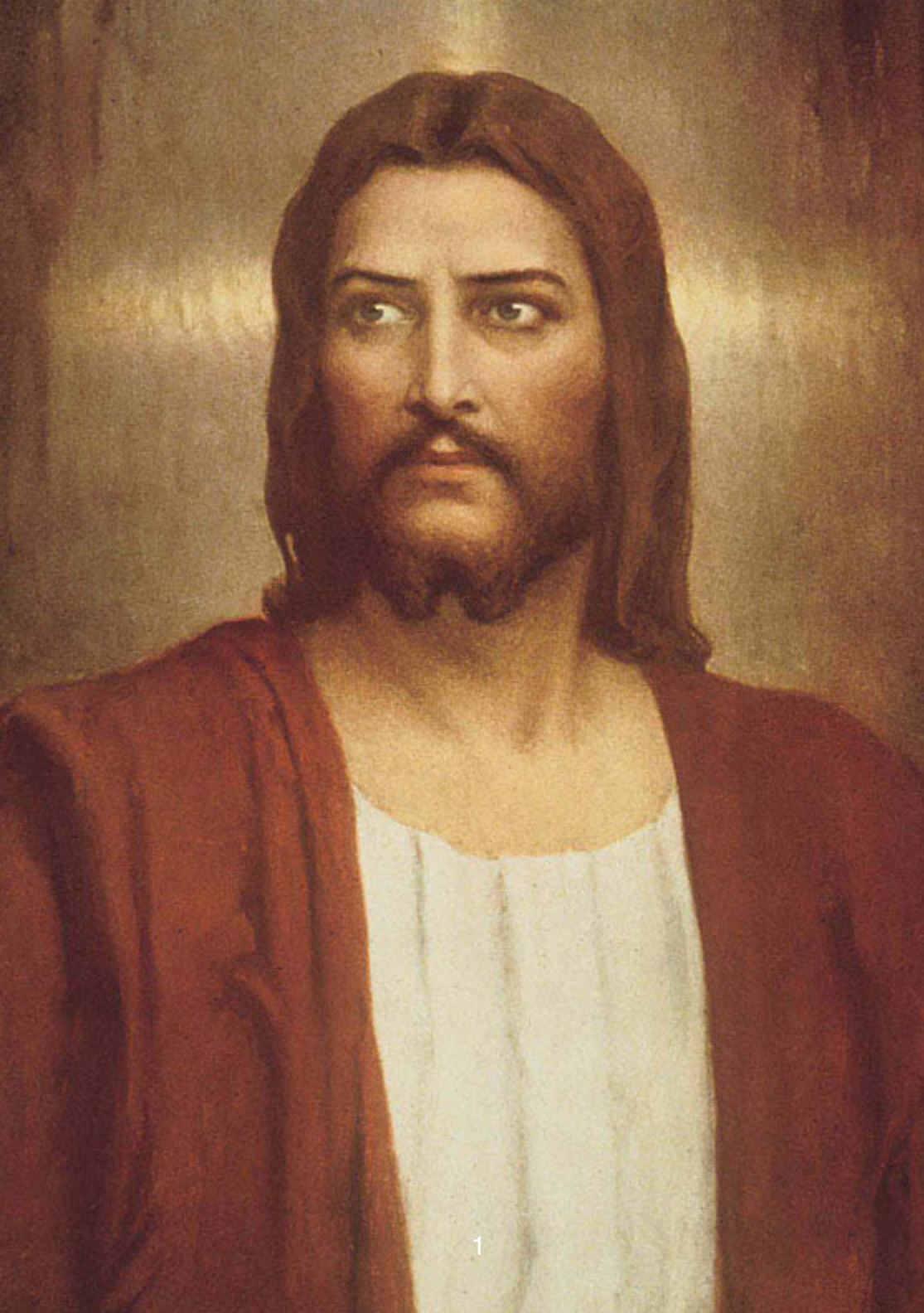
- Allen, James. *As a Man Thinketh*. Salt Lake City: Bookcraft.
- Ballard, Melvin J. *Sermons and Missionary Service of Melvin Joseph Ballard*. Salt Lake City: Deseret Book Company, 1949.
- Benson, Ezra T. *God, Family, Country—Our Three Great Loyalties*. Salt Lake City: Deseret Book Company, 1974.
- Church Educational System. *Life and Teachings of Jesus, New Testament Volume 1*. Salt Lake City: The Church of Jesus Christ of Latter-day Saints, 1974.
- The Church of Jesus Christ of Latter-day Saints. *Duties and Blessings of the Priesthood, Part A*. Salt Lake City: The Church of Jesus Christ of Latter-day Saints, 1979.
- . *Gospel Principles*. Salt Lake City: The Church of Jesus Christ of Latter-day Saints, 1978.
- . *The Latter-day Saint Woman, Part B*. Salt Lake City: The Church of Jesus Christ of Latter-day Saints, 1980.
- . *Teaching Personal and Family Preparedness*. Flipchart. Salt Lake City: The Church of Jesus Christ of Latter-day Saints, 1978.
- Covey, Stephen R. *Spiritual Roots of Human Relations*. Salt Lake City: Deseret Book Company, 1970.
- Durrant, George D. *Love at Home, Starring Father*. Salt Lake City: Bookcraft, 1973.
- Dunn, Paul H. *The Ten Most Wanted Men*. Salt Lake City: Bookcraft, 1967.
- Evans, Richard L. *Richard Evans' Quote Book*. Selected by Bruce B. Clark. Salt Lake City: Publishers Press, 1971.
- Featherstone, Vaughn J. *A Generation of Excellence: A Guide for Parents and Youth Leaders*. Salt Lake City: Bookcraft, 1975.
- Fletcher, Harvey. *The Good Life*. Salt Lake City: Deseret Sunday School Union, 1961.
- Grant, Heber J. *Gospel Standards: Selections from the Sermons and Writings of Heber J. Grant*. Compiled by G. Homer Durham. Salt Lake City: Deseret News Press, 1969.
- Hanks, Marion D. *The Gift of Self*. Salt Lake City: Bookcraft, 1974.

- Hartshorn, Leon R., comp. *Classic Stories from the Lives of Our Prophets*. Revised and enlarged. Salt Lake City: Deseret Book Co. 1975.
- Hinckley, Bryant S. *The Faith of Our Pioneer Fathers*. Salt Lake City: Deseret Book Co. 1956.
- Jensen, Margie Calhoun, comp. *Stories of Insight and Inspirations*. Salt Lake City: Bookcraft, 1976.
- Kimball, Edward E. and Andrew L. Kimball, Jr. *Spencer W. Kimball: Twelfth President of the Church of Jesus Christ of Latter-day Saints*. Salt Lake City: Bookcraft, 1977.
- Kimball, Spencer W. *Faith Precedes the Miracle*. Salt Lake City: Deseret Book Company, 1972.
- . *The Miracle of Forgiveness*. Salt Lake City: Bookcraft, 1969.
- Lee, Harold B. *Ye Are the Light of the World*. Salt Lake City: Deseret Book Co., 1974.
- McConkie, Bruce R. *Mormon Doctrine*, 2nd ed. Salt Lake City: Bookcraft, 1966.
- McConkie, Bruce R. *Mormon Doctrine*. 2nd ed. Salt Lake City: Bookcraft, 1966.
- McKay, David O. *Gospel Ideals*. 2nd printing. Salt Lake City: Improvement Era, 1954.
- . *Secrets of a Happy Life*. Compiled by Llewelyn R. McKay. Salt Lake City: Bookcraft, 1967.
- . *Stepping Stones to an Abundant Life*. Compiled by Llewelyn R. McKay. Salt Lake City: Bookcraft, 1971.
- Nibley, Preston, comp. *Inspirational Talks for Youth*. Salt Lake City: Deseret News Press, 1941.
- Packer, Boyd K. *Teach Ye Diligently*. Salt Lake City: Deseret Book Co., 1975.
- Romney, Marion G. *Look to God and Live: Discourses of Marion G. Romney*. Compiled by George J. Romney. Salt Lake City: Deseret Book Co., 1971.
- Sill, Sterling W. *Leadership*. 3 vols. Salt Lake City: Bookcraft, 1958.
- Smith, Joseph. *History of The Church of Jesus Christ of Latter-day Saints*. 7 vols. 2nd ed. rev. Edited by B. H. Roberts. Salt Lake City: The Church of Jesus Christ of Latter-day Saints, 1932–51.
- . *Teachings of the Prophet Joseph Smith*. Selected by Joseph Fielding Smith. Salt Lake City: Deseret Book Co., 1938.

-
- Smith, Joseph F. *Gospel Doctrine*. 5th ed. Salt Lake City: Deseret Book Co., 1939.
- Smith, Joseph Fielding. *Doctrines of Salvation*. 3 vols. Compiled by Bruce R. McConkie. Salt Lake City: Bookcraft, 1954–56.
- Joseph Fielding Smith—A Prophet among the People*. Edited by J. M. Heslop and Dell R. Van Orden. Salt Lake City: Deseret Book Co., 1971.
- . *Seek Ye Earnestly*. Compiled by Joseph Fielding Smith, Jr. Salt Lake City: Deseret Book Co., 1970.
- . *Speeches of the Year*. Published annually by Brigham Young University. Provo: Brigham Young University Press.
- Talmage, James E. *Jesus the Christ*. 3rd ed. Salt Lake City: The Church of Jesus Christ of Latter-day Saints, 1916.
- Tanner, N. Eldon. *Seek Ye First the Kingdom of God*. Compiled by La Rue Sneff. Salt Lake City: Deseret Book Co., 1973.
- Taylor, John. *The Mediation and Atonement*. Salt Lake City: Deseret News Co., 1882.
- Woodruff, Wilford. *Discourses of Wilford Woodruff*. Selected by G. Homer Durham. Salt Lake City: Bookcraft, 1946.
- Young, Brigham. *Discourses of Brigham Young*. Selected by John A. Widtsoe. Salt Lake City: Deseret Book Co., 1941.

Kih en Kilel Akan Sang Palien Pwuhk Nempe 1–16

1. Sises, iei Kraiss. Mahlen sang C. Bosseron Chambers; mweimwei en doadoahngki sang Bernard Picture Co., Inc.
2. Padahk en ni ihmwo kin tepisang koasoakoasoaipene ehu ong pahpao.
3. Sounpadahk en ihmw akan kin padahki peneineio sang pahn kaweid en pahpao.
4. Sounpadahk en ihmw mwahu akan kin papah peneinei kan me re kin padahki ni imwarail ni ahl koaros me re kak.
5. Sounpadahk en ihmw akan kin repwohtki ong emen kaunen priesthood ni ansou kan duwen anahn akan en peneinei kan me re kin padahki ni imwarail akan.
6. Emen emen mwahnakapw akan en kin kaunopada palien mwohni oh ong ni ahl teikan pwe en kohla nan misin.
7. Ehu ong mehn imparail akan iei ehu ahl me keieu mwahu me towe mehlel akan en wia ong ni doadoahk en misineri.
8. Kihong misineri kan en kalohki rongamwahuo ong kempoakepahn emen nan imwen emen ieil ehu me kin kamwakidada pepehm en emen emen.
9. Towe mehlel akan me kin ehukihong kempoakearail akan duwen rongamwahuo pahn iang irail perenda kohkohlahte.
10. Ntingih ehu journal iei ehu kisehn wiewia doadoahk en rapahki kadaudok kan.
11. Pahpa kan pahn kin kaweid arail peneinei kan en wiahda ehu pwuken kataman.
12. Peneinei en kin doadoahk pene pwe ren kanekehla neirail doaropwehn dih pahieu.
13. Doadoahk pene ong ni doadoahk en sawas kin wiahda limpoak pene oh sewese me semwehmwe kan oh irail me mie arail anahn akan.
14. En emen emen oh en peneinei kaunopada pahn iangahki mwenge, likou, oh mehn wiahda kisiniei en pahr ehu.
15. Towehkan kin sewese apwahpwali me semwehmwe kan or irail me mie arail anahn akan sang ni arail kin kadehk pen pwain arail meiroang en kaisihsol kan.
16. Sewese irail akan me mie arail anahn akan iei ihme wia kilel en Souleng mehlel emen en imwin ansou.

THE CHURCH OF
JESUS CHRIST
OF LATTER-DAY SAINTS

